

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti: Ljubljana št. 11.842; Praha číslo
78.180; Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za izposojstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. To-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Naraščajoče nezadovoljstvo v Italiji

Značilne ugotovitve švicarskega lista — Krvave nemire,
ki se vedno bolj širijo skušajo zatreti z orožjem

Curiah, 2. avgusta. M. Švicarski tisk se v zadnjem času živahno bavi z razmerami v Italiji in podčrtava naraščajoče nezadovoljstvo proti fašističnemu režimu. Baselska »Nationalzeitung« ob javi poročila svojega posebnega dopisnika, ki ga je poslal list v Italijo, da prouči razmere. V tem svojem poročilu, poslanem iz Tesina, naglašajo poročevalci, da je nezadovoljstvo širokih narodnih slojev doseglo vrhunec. Ne razpoloženje proti fašističnemu režimu zavzema zlasti v severni Italiji zelo resne oblike. Po umoru fašističnega oficirja Orcasinija je prišlo v okolici Milana, zlasti v občini Tur do velikih izgrezov, ki pa jih je italijanski tisk seveda zamočeval. Do sličnih izgrezov je prišlo tudi v San Giovanni, Corensi in Cremoni. V Cremoni je 300 kmetov zahtevalo od oblasti potne liste, da bi se izselili v Francijo. Italijanske oblasti so izdajo potnih listov odklonile, zaradi česar so se kmetje uprli in

vpriporili take incidente, da so morali poklicati na pomoč karabinjerje, ki so šele z uporabo orožja napravili red. Do težkih neredov in nemirov je prišlo ob priliki stavke delavcev avtomobilske tovarne Fiat v Milanu. Nemiri so trajali tri dni in so zahtevali velike število žrtve, o čemer pa italijanski tisk ni smel poročati. V Piacenci so nemiri in izgrede zavzeli take dimenzije, da so oblasti po brezuspešnem prizadevanju, pomiriti ogorčeno prebivalstvo, proglasile obsedno stanje. Ob priliki pogreba umorjenega fašističnega oficirja Orcasinija je neki mladenič delil letake, v katerih se zahteva pravica in osvoboditev izpod fašističnega suženjstva. Orožniki so mladeniča takoj aretirali. »Nationalzeitung« zaključuje poročilo o celi seriji drugih incidentov z ugotovitvijo, da je vse to le prvi znak nove dobe, ki bo prinesla italijanskemu narodu osvoboditev izpod fašističnega terorja.

Agrarna politika Macdonaldove vlade

Vlada namerava pokupiti vso neobdelano zemljo in jo razdeliti med poljedelce — Načrt poljedelskega prodajnega zakona

London, 2. avgusta. AA. Snoči je podrobno obrazložil poljedelski minister dr. Addison cilje vladne poljedelske politike, ki jih je očrtal na včerajšnji seji zakladni ministri Snowden. Vlada politika ima namen dvigniti poljedelstvo s prodajnim zakonskim načrtom, z dajanjem znatnih kmečkih kreditov in z gradnjo kmečkih domov. Agrarna politika vlade se opira na dejstvo, da je Anglija najboljši poljedelski tržišče na svetu. Addison je nadalje naglasil, da je v Angliji veliko krajev, ki se zalagajo raje z inozemskimi živilom kakor, da bi obdelovali domačo grudo. Vlada namerava pooblastiti poljedelsko ministrstvo, da nakupi vsa neobdelana ozemlja, da jih bo potem razdelila med sposobne poljedelce. Vlada bo med

drugim pospeševala specializacijo poljedelstva in omogočila poljedelcem, da se posvetijo priljubljeni stroki. Nadalje bo vlada skušala na primeren način stabilizirati žitne cene. Danes je bila objavljena spomenica o poljedelskem prodajnem zakonskem načrtu, ki pravi, da bodo regulirali cene žit odobri, ki jih bodo izvolili poljedelci sami. Nadalje določa zakonski načrt, da se bo določitev cen omejevala na kraje, kjer so bili proizvodi producirani. Te cene bodo obvezne za proizvajalce in dobavitelje. Končno obsega zakonski načrt določbo, ki brani poljedelce pred izkoriščanjem. Odhori kmetov bodo pa varovali splošne interese prebivalstva.

Zrakoplov „R 100“ ni resno poškodovan

Zrakoplov zaenkrat ne bo podvzel daljših poletov. Za redni preko-oceanski polet je še veliko prešibek

London, 2. avgusta. AA. Včeraj so zrakoplov »R 100«, ki je pritrjena na stolpu za pristanje, skrbno preiskali strokovnjaki. Dognali so, da zrakoplov ni bil resno poškodovan. Material je za popravilo je na razpolago. Je zelo verjetno, da zrakoplov ne bo podvzel daljših poletov. Na vsak način bo pa polet nad Ottawo, ki se je imel vršiti 5. avgusta, odgojen na poznejši čas. Danes so bili častniki in moštvo zrakoplova oficijelno pozdravljeno v Montrealu. Prejeli so izredno mnogo pozdravnih brzo-

javk in čestitk. Krilni poveljnik Colmore odklanja vsako pretiravanje važnosti tega poleta. Po njegovem mnenju je zrakoplov dokazal samo svojo sposobnost. Kljub temu pa je z njegovimi častniki mnenja, da zrakoplov ne ustreza pojemu rednega prekoatlantskega prometa. Ravnatelj tvornice, ki je izdelala ta zrakoplov, meni, da bi moral biti zrakoplov dvakrat večji od »R 100«, in voziti s hitrostjo 85 milj na uro, da bi bil resno sredstvo za zrakoplovni promet med Ameriko in Evropo.

Priprave za letalsko tekmo Male antante in Poljske

Novi Sad, 2. avgusta. p. Priprave za letalsko tekmo med državami Male antante in Poljsko se bližajo koncu. Tekma vojaških letal se bo vršila v začetku septembra. Naša ekipa, ki bo sodelovala pri tekmi, je že določena. Jugoslavija se bo udeležila tekme s petimi letali tipa »Breguet XIX« in enim tipa »Potez«. Čehoslovaki bodo postavili v boj šest letal domačega proizvođača. Številno poljskih letal in izbira tekmovalcev še ni znano. Prav tako tudi Rumunija še ni določila svoje ekipe. Jugoslovanska letala bodo vodili naslednji letalci, ki veljajo za naše najboljše pilote: kapetan Vazimir Novak (spremljevalec poročnik Vandrović), kapetan Hinko Hubl (poročnik Dragutin Dolanski), kapetan Zlatko Sintić (kapetan Lukanović), kapetan Siniša Nikolić (poročnik Dobrovoje Popović), narednik Niko Glavara (poročnik Niko Mikec) in narednik Ivan Pavlič (poročnik Mišbranović).

Lov za rekord

New York, 2. avgusta. s. John Henry Meard, ki je leta 1928. prepotoval svet v rekordnem času 23 dni 15 ur in 21 minut, je danes jutru startal z letalom z letalskega Roosevelt ter hoče vreti svojočasno doseženi Zeppelinov rekord za obkrožitev sveta v 21 dneh, 8 urah in 26 minutah. Meard upa, da bo z letalom, ki ga vodi pilot Henry Braun, prevel pot v 15 — 20 dnevih z enodnevnim pristanom v Novi Fundlandiji.

London, 2. avgusta. AA. Znan angleški pilot, kapetan Karnard je srečno dovršil nepritrjeni polet na Malto in nazaj v manj kot dveh dneh.

Institut za zdravljenje zob v Rimu
Rim, 2. avgusta. AA. Današnji uradni list objavlja dekret, s katerim se sprejme dar enega milijona dolarjev, ki ga je poklonil George Whizman iz New Yorka, da se v Rimu ustanovi institut kot veliki center za proučevanje in zdravljenje zob.

Ladja »Vila Velebita« v Pireju
Atene, 2. avgusta. AA. Poročajo iz Pireja, da je tja včeraj prispela jugoslovanska šolska ladja »Vila Velebita«.

Odkritje spomenika kralja Aleksandra v Sarajevu

Sarajevo, 2. avgusta. p. Danes je bila na svečan način proslavljena 50letnica obstoja tobačne tovarne v Sarajevu. Pri tej priliki je bil ob ogromni udeležbi naroda odkrit spomenik kralju Aleksandru I., delo domače kiparke gospe Despičeve. Kralja je zastopal na slavnosti armijski general Kalafatović, navzoča sta bila nadalje ministri pravde dr. Šrskić in ban dr. Popović.

Krivda »Morosinija« sodno ugotovljena

Sibenik, 2. avgusta. n. Sodna komisija okrožnega sodišča v Sibeniku je danes uradno ugotovila, da je zakrivil nesrečo našega parnika »Karadjordje« italijanski parnik »Morosini«. Na podlagi predmetov, ki so pri nesreči padli v morje, so natančno ugotovili, na katerem mestu sta trčila parnik »Karadjordje« je bil oddaljen 180 m od obale otoka Galešnjaka in je tako dosegel skrajno mejo, do kamor se je sploh mogel umakniti. »Morosini« je imel na sprotno nad 1000 metrov prostora za srečanje. Ugotovitve komisije bodo tvorile podlagu za nadaljnjo sodno postopanje.

Mednarodni uradniški kongres

Beograd, 2. avgusta. V dne od 6. do 8. avgusta se bo vršil v Zenevi tretji mednarodni kongres državnih uradniškov. Se dež mednarodne organizacije je v Haagu, kongresi pa se vrše vsako leto v drugi državi. Jugoslavijo bo zastopala delegacija pod vodstvom predsednika Udruga državnih uradniškov Mihajla Jovanovića. V delegaciji bodo nadalje delegati, ki jih določijo pokrajinske organizacije v Zagrebu, Ljubljani, Skoplju, Sarajevu in Splitu.

Novi grški poslanik na potu v Beograd

Atene, 2. avgusta. AA. Novoimenovani poslanik grške republike v Beogradu je snoči odpotoval v Beograd.

SKLEPI SINAJSKJE KONFERENCE

Sprejeti sklepi, nanašajoči se na osnivanje carinske unije med Rumunijo in Jugoslavijo bodo po možnosti uveljavljeni še pred 1. septembrom

Sinaja, 2. avgusta. AAP. Včeraj popoldne se je vršila zaključna seja sinajske konference. Na tej seji so bili podpisani protokoli o doseženih sporazumih. Predsednika rumunske in jugoslovenske delegacije sta imela zaključne govore, v katerih sta podčrtala važnost doseženega sporazuma. V imenu rumunske delegacije je govoril finančni minister Popovici, ki je podčrtaval pomen sporazuma poudarjajoč, da je nov dokaz, iskrenih prijateljskih in zavezniških odnosov, ki vladajo med Rumunijo in Jugoslavijo. V imenu jugoslovenske delegacije se je zahvalil za lepe besede in izkazano gostoljubnost minister za poljedelstvo dr. Frangeš z naslednjim govorom:

Govor ministra Frangeša
Gospoda! V skladu s sklepi, ki so bili sprejeti v Strbskem Plesu na konferenci zunanjih ministrov Male antante, smo se tu sestali, da proučimo možnost tesnejšega gospodarskega sodelovanja, v prvi vrsti med Rumunijo in Jugoslavijo, dalje pa tudi o sodelovanju z našo zaveznicjo Čehoslovako. Zelo mi je prijetno, da mi je danes moči govoriti, da so naši razgovori obrodili uspehe, ki dajejo jamstva, da kar najbolj ustrezno gospodarskim interesom naših dveh držav.

Ce bi hotel v kratkem razložiti sklepe, ki smo jih tu sprejeli, bi mogli reči, da kulminirajo v želji, da se med našima dvema državama ustvari carinska unija, ki bi bila v početku omejena in ki bi se kasneje pretvorila v splošno carinsko unijo med nami. Ta unija, ki bi v začetku predstavljala prvo etapo, ne bi vsebovala industrije, ki predelava sirovine obeh držav, kakor tudi ne industriji, ki so v zvezi z obrambo zemlje, dočim bi v pogodu samih sirovin, a zlasti poljedelskih pridelkov že takoj stvorili unijo, tako da bi na teritoriju unije bilo okoli 32 milijonov konsumentov. Mi verujemo, da bi na podlagi olajšav za izvoz in uvoz predmetov vršila izmenno dobrin z našo zaveznicjo Čehoslovako in z vsemi drugimi državami, ki bi bile voljne stopiti z nami v podobne gospodarske odnose.

Nadejam se, da bodo vse ostale države razumele in podprle naše napore, ker ti napore zahtevajo, da se poveča kupna moč in konsumna sposobnost naših poljedelcev, kar bo koristilo tudi industrijskim državam zaradi povečane možnosti plasiranja njihovih industrijskih proizvodov v naših državah, kakor tudi zaradi plasiranja njihovega kapitala za ameliorizacijo in intenzifikacijo našega poljedelstva. Smoter našega truda ni v tem, da dosežemo izpremembo ukrepov, storjenih v mnogih evropskih industrijskih državah za zaščito njihovega poljedelstva. Mi samo želimo, da glede na protekcionizem zapadnih evropskih držav tudi našim poljedelskim pridelkom zagotovimo dostojno mesto na trgu.

Mi smo sklenili, da poskusimo uresničiti s skupnimi naporii svoje smotre in upam, da se bodo tudi ostale poljedelske države, v kolikor bomo mi uspehi, priključile našim naporom. Uverjen sem, da s tem, da gremo po tej poti, povečamo možnost praktičnega uresničenja evropskih gospodarskih sporazumov, in tako smo mi vse dali v službo ideje splošnega napredka vseh narodov. Zato imamo pravico, da z zadovoljstvom cenimo rezultate svojega dela. Ti rezultati so bili omogočeni samo zaradi duha iskrenosti in prisrčnega prijateljstva, ki je zvezo držav Male antante vedno prevečevalo in v čigar duhu so se tudi tu vršila naša pogajanja. Glede na ta duh in na našo neomejeno gostoljubno izražamo vam in rumunjski vladi v imenu svojih tovarišev in v imenu vse kraljevske jugoslovenske vlade svojo zahvalo iz vsega srca za dragocene rezultate, ki so bili tu doseženi, kakor tudi za tako topli in prisrčni sprejem, ki smo ga pri vas doživeli.

Po končani svečani seji, ki jo je zaključil predsedujoči minister za poljedelstvo Mihalake, ki je v svojem govoru poudaril pacifizem sinajskih sklepov in prijateljstvo Rumunije in Jugoslavije, je bil o delu konference izdan naslednji

komunike:

Delegaciji obeh držav sta sprejeli sklep, da si bosta prizadevali, da se poljedelskim pridelkom Rumunije in Jugoslavije zagotovijo prvenstvo proti prodaji na evropskih tržiščih ne samo v bodoče nego že pred potekom trgovinskih pogodb teh držav z ostalimi državami. Konferenca je sklenila pripraviti obema vladama, da v celoti sprejmeta sklepe bukareške konference rumunskih, jugoslovenskih in madžarskih stro-

kovnikov glede dogovora, ki naj se pošlje na vprašanje, zadano po Društvu narodov. Konferenca je sklenila poveriti ministroma za trgovino obeh držav vodstvo pogajanj, ki jim bo svrha sprejetje dogovorjenega programa. Strokovnjaki bodo že zdaj začeli delati za uresničenje tega programa. Izdelali bodo načrt trgovinskega modusa vivendi, ki naj se uveljavi pred prvim septembrom t. l. Prav tako bodo strokovnjaki proučili že sprejete predloge glede trgovinske pogodbe, carinske konvencije in veterinarske konvencije, ki naj se sklenejo med Jugoslavijo in Rumunijo. Obe delegaciji bosta zaposlili svoji vladi, da v prvi vrsti in čimprej mogoče obvestita čehoslovacko vlado o delih i rezultatih konference.

Čestitke rumunskega kralja

Po končani seji so delegati odšli na železniško postajo, kjer so pozdravili kralja Karola II. ob njegovem prihodu v Sinajo. Vlada se je razgovarjal z jugoslovenskimi delegati in izrazil svoje zadovoljstvo nad velikim uspehom konference ter čestital obema delegacijama.

Povratek naše delegacije

Bukarešta, 2. avgusta. AA. Rador poroča: Snoči so jugoslovenski delegati, prihajajoči iz Sinaje, prispeli v Bukarešto ob 23. uri. Opomoči so nadaljevali pot proti Konstanci. Jugoslovenska delegacija poseti danes bojišča v Dobrudži, kjer je minister dr. Kumanudi sodeloval pri bitkah leta 1916. Jutri se vrne v Beograd.

Brzjojavka ministrskemu predsedniku

Sinaja, 2. avgusta. AA. S sklepne seje rumunsko-jugoslovenske delegacije je bila poslana predsedniku jugoslovenske vlade generalu Petru Živkoviću tale brzjojavka:

Ministri, delegirani po rumunski in jugoslovenski vadi, zbrani v Sinaji, pošiljamo vam na koncu konference svoje prisrčne pozdrave. Želimo vas uveriti, da smo bili prežeti tako v diskusiji

Kralj Karol odpotoval v Sinajo

Bukarešta, 2. avgusta. AA. Rador javlja, da je rumunski kralj Karol II. danes odpotoval v Sinajo, kjer ostane na letovanju. Kralj bo še nadalje v zvezi s svojimi ministri, vendar do konca avgusta ne bo nikogar sprejel v avdienci.

Vatikanski denar

Rim, 2. avgusta. s. Danes dopoldne sta finančni minister Mosconi in vatikanski guverner podpisala konvencijo o novčanicah med Vatikanom in italijansko vlado, po kateri bo rimski urad za novčnice prevzel kovanje vatikanskega denarja, ki bo imel v Italiji legalni tečaj. Konvencija vsebuje posebne določbe glede kakovosti vatikanskega denarja, ki ga bodo kovali v Italiji 10 let, za katero dobo bo ostala konvencija v veljavi.

Argentina proglasila bojkot nad Uruguayem

Buenos Aires, 2. avgusta. Argentinska nogometna zveza je na svoji današnji seji sklenila, da bo za stalno bojkotirala urugvajski nogomet, in sicer zaradi dogodkov na svetovni olimpijadi v Montevideu. Kakor se zatrjuje, bodo vzhledu Argentine sledile tudi druge države.

Pozdrav naše nogometne reprezentance ministrskemu predsedniku

Beograd, 2. avgusta. AA. Predsednik vlade general Peter Živković je prejel od jugoslovenske nogometne reprezentance tole brzjojavko iz Montevidea: Osvajivši si v svetovnem nogometnem prvenstvu tretje mesto v slavo naših barv pozdravljamo vašo ekscelenco. Vsi naši so silno oduševljeni nad uspehom jugoslovenske nogometne reprezentance.

Gradjanski v Beogradu

Beograd, 2. avgusta. p. Po daljšem odmoru, ki je bil posledica spora med zagrebškimi podsavezom in savezom v Beogradu, je včeraj prispelo v Beograd moštvo zagrebškega Gradjanskega, da odigra dve prijateljski tekmi z beograjskimi sportnimi klubi. Ob prihodu zagrebških sportnikov je prišlo pomirjenje v naši sportni organizaciji od vidnega izraza v izredno lepem in prisrčnem sprejemu, ki so ga priredili beograjski sportniki svojim zagrebškim kolegom. Danes je nastopil Gradjanski proti beograjski Jugoslaviji, jutri pa odigra tekmo z BSK. Današnja tekma je končala z zmago Jugoslavije v razmerju 4 : 0. (2 : 0).

Praga, 2. avgusta. h. V prijateljski tekmi je danes Slavia porazila Viktorijo iz Zizkova s 4 : 2 (2 : 1). Tekmo je gledalo 4000 oseb.

kakor pri sklepil z duhom popolne solidarnosti, ki je temeljna baza Male antante. Naš smoter je bil vedno, da za vse tri države Male antante dobimo možnost skupne akcije na gospodarskem polju, imajoč pred očmi napredek in korist čehoslovackega, jugoslovenskega in rumunjskega naroda.

Komentarji rumunskega tiska

Sinaja, 2. avgusta. AA. Celokupni rumunski tisk zelo obširno komentira rezultate sinajske konference in trdi, da bodo ti rezultati imeli ugoden vpliv na miroljubno atmosfero v Evropo in na ostale ideje Brianda o Panevropi. Zelo pohvalno se izražajo o članih naše delegacije, poudarjajo njihove velike sposobnosti in razumevanje. Vsi listi so složni glede važnosti sestave delegacije in soglasnosti v mišljenju z rumunsko delegacijo. Listi imenujejo snočnji komunike zgodovinski dokument, ki bo imel praktičen pomen pri reševanju gospodarske krize ne samo za naši dve državi.

Čehi so skeptični

Praga, 2. avgusta. AA. Lidove Noviny nadaljujejo danes članek čehoslovackega poslanika na Dunaju Vavrečka o gospodarskem zbližanju. Za to zbližanje so se pogojili zboljšali v tehničnem pogledu razen kar se tiče zunanje trgovine. Ni mogoče voditi pogajanja o reciprociteti, razen če velike sile popolnoma spreminijo trgovinsko politiko, ki so jo dosedaj vodile. Delna reciprociteta ter dejstva, ki so s tem zvezana, kakor monopoli in gospodarski sindikati, zavisijo od pristanka ostalih držav.

Tudi v Zenevi niso preveč navdušeni

Praga, 2. avgusta. AA. Generalni tajnik mednarodnega agrarnega urada Metir izjavlja v »Venkovu«, da so akcije kakor konference v Bukarešti, Sinaji in konferenca, ki jo je sklicala Poljska, bile pokrenjene od vlad edino za ublažitev poljedelske krize, a one bi morale upoštevati tudi ostale panoge produkcije. Agrarni urad želi pokazati, kako morejo mednarodne poljedelske korporacije in organizacije doseči postavljeni cilji, namreč ublažitev poljedelske krize.

Vpis v I. letnik učiteljskih

Ljubljana, 2. avgusta. AA. Kr. banska uprava objavlja:

Po odloku ministrstva prosvete S. N. br. 22.141 z dne 17. julija 1930 se morejo vpisati v I. razred učiteljske šole učenci(ke), ki v koledarskem letu, v katerem se vpisujejo, še ne izpolnijo 18 let. Druge starostne meje ni. To se objavlja, da ne bo nepotrebnih prošelj za izpregled starosti.

Imenovanja in napredovanja v sodni službi

Beograd, 2. avgusta. p. »Službene novine« objavljajo večji ukaz o imenovanju in postavljenju v sodni službi. Med drugimi so imenovani: za sodna pripravnika pri okrožnem sodišču v Mariboru Maks Ašič in Fran Logar. — V višjo skupino sta napredovala Viktor Turinje (?), sodnik okrožnega sodišča v Novem mestu in Erik Konsek, sodnik sodišča v Ormožu. — Na lastno prošnjo je upokojen sodni pisarniški oficial Ignac Pučko pri sreskem sodišču v Marenbergu.

Napredovanja

Beograd, 2. avgusta. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so napredovali: Franjo Trampuš, višji poljedelski svetnik dravske banovine; Viktor Zajec, višji veterinarski svetnik dravske banovine; dr. Janko Rajar, veterinarski inšpektor pri kr. poslanstvu na Dunaju; dr. Andrej Vrvič, višji veterinarski svetnik v jugoslovenski svobodni roni v Solunu; dr. Djuro Popović, svetnik ministrstva za poljedelstvo v I-4 za inšpektorja, in dr. Vitko Milašić, tajnik ministrstva za poljedelstvo v I-5, za svetnika.

Neznan akrobat

Zagreb, 2. avgusta. n. Danes popoldne se je nenadoma pojavil na stolpu katedrale neznan mladenič, ki je naglo splezal na vrh stolpa in satl skor pol ure pod križem ter mahal s klubom radovedni množici, ki se je zbrala vseh sosednih ulicah. Policija je šele po daljšem prizadevanju spravila čudaka s stolpa. Kdo je, še ne vejo. Mislijo pa, da imajo opravka z norcem.

Samomor uglednega industrijca

Belovar, 2. avgusta. n. Davi je izvršil samoor z zastrupljenjem tujašnji ugledni industrijalec, ustanovitelj in solastnik mnogih velikih industrijskih podjetij, parnih mlinov, žag itd. Edvard Nothig. Vzrok samomora je najhujša živčna bolezen.

Gasilstvo in gasilci

V naše belo mesto se že nekaj dni z vseh strani zgrinjajo silne množice dragih gostov. Ljubljana se je odela v praznično obleko, s hiš palapolajo v pozdrav došlesem naše pomorne trobojnice, z Gradu od časa do časa zadone grmeči topovski streli, naznanjajoč prihod novih gostov ali dajajoč poudarek posameznim fazam trobojnega slavlja, po ulicah pa vrve živahne množice meščanov, pestro pomešane s kroji gasilcev iz vseh krajev domovine in iz vseh delov Evrope. Da je ta zunanja slika popolna, se je nad mestom po zadnjih dnevih nalivov in oblazinjenosti pokazalo solnce in ga obilo s svojim sijajem in bleškom. Vsa ta iskrena in presrečna radost, vsi srečni sprejemi in pozdravi, vse simpatije, ki jih razločno očituje naše mesto, veljajo našim junakom-gasilcem, njih gostom in ne v poslednji meri njih tihemu, požrtvovalnemu in občeokoristnemu delu. Hvala vsem vseh slojev naroda veje iz vseh teh slavnosti in svečanosti. Zahvala za dolej storjeno delo in priznanje za vedno pripravljenost v bodoče.

Prav je tako!

Iz skromnih začetkov priložnostnih gasilcev in reševalcev se je tudi pri nas razrasla močnata organizacija z mnogimi deset tisoči članov, posegla globoko in široko med narod ter združila plemenito mislečo mladež in mladeniče pod prapor človekoljubja in vzajemne samopomoči. Ni dvoma, da je ta organizacija silno popularna med našim ljudstvom, ker so nje motivi plemeniti in ker so nje napori koristni in potrebni.

Gasilci so strunna vojska na fronti človekoljubja in pomoči bližnjemu. Svoji ideji ne širijo z zgornjim propovedovanjem ljubezni do bližnjega, marveč delujejo brez visoko donečih besedi v pravcu izvedljive in plemenite vzajemnosti. Zlahkaj misel vzajemne pomoči propovedujejo gasilci s svojim delom, s svojo tiho požrtvovalnostjo in vedno radevoljno pripravljenostjo prihiteti na pomoč vse in vsakomur, kogar ogrožajo elementarne sile. Zato jih narod ceni po njih delu in njih zaslugah.

Gasilska organizacija je viteški red današnje demokratične dobe, ki se razlikuje od srednjeveških viteških redov predvsem po etični višini stavlje-

nega smotra: po izredni nesebičnosti, ki se nikoli ne izprevrže v koristoljublje. Smoter človekoljubja in bratske solidarnosti do trpečega sočloveka izključuje vsako sebičnost in pogon za gmotnim dobičkom.

Vojska gasilcev, ki se bojuje na tej fronti, uživa spoštovanje, naklonjenost in ljubezen vsega naroda. Globoko se je zasidrala ideja pomoči sobrata v nesreči v ljudska srca, kar prepričevalno dokazujejo tisoči mož in mladeničev, korakajočih pod dobrovoljnimi prapori gasilskih organizacij. Pomen gasilstva raste iz dneva v dan. Ne samo, da širimo idejo bratske pomoči, marveč nam ohranja leto za leto stotine dragocenih človeških življenj ter velike vrednosti narodnega premoženja. Še višje, težje in važnejše naloge pa čakajo gasilstvo v bodočnosti. Njih organizacija se mora še bolj izpopolniti in postati nenadomestljivi del obče narodne organizacije. Srečni smo, da je naše gasilstvo že prebredlo in prestalo začetne težave ter da stoji danes trdno na nogah kot naša prava narodna vojska človekoljubja, trdna zaščita naših mest in vasi, našega kmeta, delavca in meščana.

V prirodi stvari same je, da ne moremo žeteli, da bi tisoči današnjih slavlencev lahko češče pokazali svojo spretnost in izvežbanost, dovolj je pogled na strunne vrste krepkih naših zaščitnikov, ki nam vlija v srca srečno zavest varnosti. Zavest, da nad našim imetjem, življenjem ter nad našim nočnim počitkom bde požrtvovalni čuvarji, nam vlija samozavest in zadovoljstvo, ki sta potrebni, da se vsak dan z nova brez skrbi lotevamo uspešnega dnevnega dela. Množice požrtvovalnih dobrovoljnih zaščitnikov, resnih mož in krepkih mladeničev, ki se mude na svojem slavlju med nami, so nam trdno jamstvo za varnost. Kakor je bilo doslej, tako bo tudi v bodoče: Kadarkoli se bo oglašil presunljiv klic »Na pomoč, se mu bodo točno odzvali naši gasilci-junaki, da pomagajo v potrebi, da rešujejo v nevarnosti. To vero so nam vtisnili globoko v dušo tisoči gasilcev, ki praznujejo te dni svoje slavlje, in polni te vere jim kliče:

Presrečno pozdravljeni, junaki in borci na fronti plemenitega človekoljubja! Zdravo! Na pomoč!

Drugi dan slovenskega gasilskega kongresa

Pomembna zborovanja slovenskih gasilcev — V Ljubljani je zbranih že mnogo tisoč gasilcev iz vseh slovenskih pokrajin

Tudi danes je vladal na Glavnem kolodvoru ves dan izredno živahen promet. Z vsemi vlaki so prihajale večje in manjše skupine gasilcev iz najrazličnejših krajev naše domovine. Z jutranjimi vlaki so dospeli gostje iz južnih pokrajin države, predvsem močne čete dijakovske gasilske župe; ta je poslala poleg izborne gasilske godbe, ki šteje okoli 90 mož, nad sto gasilcev, 30 dečkov moškega naraščaja in okoli 50 samaritank. Dalje so prišle močne delegacije vojvodinskih in srbijanskih gasilskih žup. Stavljen je tudi poset varadinske in osješke župe, ki sta prinesli s seboj tudi prapore.

Z domačimi vlaki pa so prihajali predvsem gasilci telovadci, ki bodo nastopili jutri s prostimi vajami s sekiricami. Telovadci so že skoro polnoštevilno zbrani. Z Bleda je prišlo blejsko gasilsko društvo s svojo novo zastavo. Zajedno z njimi je dospelo preko Področice 16 članov slovenskega gasilskega društva iz št. Jakoba v Rožu, ki so napovedali, da pride jutri in danes zvečer še večje število koroških slovenskih gasilcev. Močnejša skupina koroških Slovencev se pripelje tudi jutri s posebnim vlakom korotanske gasilske župe.

Od slovenskih gasilskih žup so doslej dospeli v Ljubljano že logaška, cerkniška, ormoška, slovenjegraška, mariborska, ljutomerska, križevska s Prekmurci in novomeška. Vsega skupaj je dospelo s temi skupinami nad 1200 gasilcev, ki bodo prenočevali večinoma po ljubljanskih solah.

Glavni pritok slovenskih gasilcev pa bo dospel jutri z desetimi posebnimi vlaki, ki bodo prihajali na Glavni kolodvor od 4. do 7. ure zjutraj. S temi transporti prispe okoli 9000 gasilcev.

Seja češkoslovaške gasilske zveze

Včerajšnji drugi dan kongresa se je začel s slavnostno sejo Češkoslovaške gasilske zveze v sejni dvorani ljubljanske mestne hiše. Ob 8. uri so se zbrali v dvorani vsi funkcionarji posameznih deželnih zvez Češke, Moravske, Slovaške in Podkarpatske Rusije. Zborovanje je predsedoval starosta Slovenske gasilske zveze Adolf Seidl v svoji lastnosti kot starosta čsl. gasilske zveze. Seja je obravnavala nekatere nujne društvene zadeve, nakar je med vsesplošnim odobravanjem povzel besedo starosta podkarpatsko-ruske gasilske podzveze g. dr. Konstantin Šimanovski ter poudarjal veliki pomen gasilstva za bodočnost. Omenjal je, da bo gasilstvo imelo pri obrambi države važen delež in da bo zlasti v slednji nad vse važen činilaj v obrambnem delu. Zato naj bi se povsod stvorila živa zveza gasilstva z narodno vojsko, kakor je to že izvršeno na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji.

Zborovanje je sprejelo sklep, ki na-

laga zveznemu odboru, da stori vse potrebne korake v to svrhu.

Po izčrpanem dnevnem redu je starosta g. Seidl v vnešenih besedah naglasil presrečnost sprejema v Ljubljani, izrazil v imenu čsl. gostov občudovanje kraljevine Jugoslavije ter pozval zborovalce, da vzkliknejo trikratni »Živio« naš kraljevini in našemu narodnemu kralju. Zborovalci so se z navdušenjem odzvali pozivu in živahno klicanje se dolgo ni hotelo početi. Po zaključku zborovanja so se čsl. predstavniki napotili pred Mestni dom, kjer je starosta slovenskih gasilcev g. Seidl pregledal gasilske čete v stroju in izrazil svojo zahvalo in zadovoljstvo nad disciplino in vzornim redom zbranih domačin in tujih gasilskih čet.

Ob 9. dopoldne se je vršil v dvorani Mestnega doma slavnostni jubilejni občni zbor Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva. O krasnem zborovanju poročamo na 6. strani.

Razvitje novega prapora ljubljanskih gasilcev

Ko se je vršilo jubilejno slavnostno zborovanje ljubljanskega Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v dvorani, so se na trgu pred Mestnim domom izvršile vse priprave za slavnostno razvitje prapora. Prostor pred Mestnim domom je nudil nadvse pestro sliko. Ozadje je zapirala čista in bela stavba Mestnega doma, čigar pročelje je bilo okrašeno z gasilskimi grbi in simboli. Na stolpu je vihrala stanovska zastava gasilcev, preko vsega pročelja pa se je vila ogromna državna zastava v znak, da služi gasilstvo narodu in domovini. Ob levi in desni strani trga so bil zasajeni mlaji, na katerih so plamtele naše narodne barve, v čast gostom iz inozemstva pa se je preko pročelja Mestnega doma vila vrsta zastavic v barvah držav, zastopanih na slavnostih jugoslovenskega gasilstva. Ogromna vrata dvorane za orodje so bila odprta na stežaj in v dvorani je bilo opaziti orjaške motorne brizgalne, lestve na visokih kolesih in drugo orodje, v strogi pripravljenosti, da lahko vsak hip krene na mesto potrebe.

Pred srednjimi vrati za shrambo za orodje je bil postavljen oder za obred blagoslovitve in razvitja zastave, ki je ležala še na mizi v črnem ovoku. Ob obeh straneh odra sta bili postavljeni delavska godba »Zarja« ter godba gasilnega društva iz Djakova, ki je bilo posebno častno zastopano po številnem članstvu, močni četi samaritank in gasilskega naraščaja z lastno godbo. Pretežni del gasilskega moštva je v

strunnih vrstah zavzel skoro ves prostor pred Mestnim domom, okoli in okoli pa se je nabrala velika množica meščanov, ki je z vidnim zanimanjem opazovala razvoj slavnosti.

Trije topovski streli z Grada so naznanili, da je bil v dvorani že izrečen pozdrav vsem na slavnostih udeležanim državam, nakar so v gostih trumah privreli zborovalci iz dvorane, zavzeli svoja mesta pri četah ali na častnem odru. Slika je s tem pridobila na blešku in sijaju. Pestre uniforme so zapolnile prej prazni prostor in v jarkem solncu so zableskali gasilski šlemi, oznaki in odlikovanja. Na obeh straneh stopnišča na oder se je postavilo žensktvo v narodnih nošah, ki so kakor pešter venec obdale oder s honoracijami in predstavniki.

Ob mizi z zastavo se je pojavila kumica, dvorna dama ga. dr. Tavčarjeva v spremstvu staroste JGZ g. Josipa Turka, ki je v kratkih besedah zaprosil g. stolnega kanonika dr. Mihaela Opeka, gasilskega kurata, naj izvoli opraviti cerkveni obred blagoslovitve novega prapora. Razgrnila se je prekrasna nova zastava in g. kanonik dr. Opeka je najprej v zanosnem govoru ori-

Možje, bratje gasilci! Razvili in blagoslovili smo današo zastavo, da pod njim izvršujete naprej svoje zvišene naloge, pomagati bližnjim, ki so v stiski. Dolgo je trajalo, da je tudi naše društvo razvilo svojo zastavo, pod katero se bo odslej zbiral v žalostnih in veselih trenutkih. Bilo je potreba 60 let trdega dela, da slavimo ta slovesen trenutek, ko je prvič zavihral pod našim sinjim nebom naš prapor, ki je predstavnik ideje ljubezni do bližnjega. Pod tem praporom bomo odslej še tesneje stali naše vrste, ker je le v skupnosti mogoče ustvarjati velike ideje.

Pomen razvitja zastave je globok, ker je zastava tudi svetlo znamenje vstaje, katero prišlejo njeni poborniki na idejo, katero ta zastava predstavlja. Naša zastava predstavlja idejo ljubezni do bližnjega in tej ideji mora ostati vsakdo, kdor se je enkrat odločil sam za prostovoljno službo gasilskega požrtvovanja, zvest do smrti. Vsako odpuščanje je izdajstvo in najtežje izdajstvo pa je odpuščanje. Naj ga ne bo v bodoče, kot ga ni bilo doslej med nami gasilci enega, ki bi za kakršnokoli ceno izdal ljubezen do bližnjega, ki ne pozna razlik in pomišljanja in ki pozna samo eno načelo, pomagati svojemu trpečemu sočloveku.

Ti, zastava, pa zavijaj, čuvaj zvestobo v srcih tvojih zvestih, vlijav v srca pogum in pripravljenost na vedne žrtve. Na pomoč gasilci, na pomoč vsem bratom Vašim. Vam pa na pomoč Bog!

Po teh lepih in v srce segajočih besedah je g. dr. Opeka opravil cerkveni obred, blagoslovil razviti prapor ter izročil prapor ter čete, ki bodo služile pod njim v dobrobi človeštva, v varstvo gasilskemu patronu — vojaku in junaku sv. Florijanu. Grom topovskih strelcev je odjeknil z Grada, naznanjajoč množicam, da je naše gasilstvo dobilo vidni znak, okoli katerega se bodo zbiral požrtvovalni mošče. Vneti za pomoč bližnjemu v bedi in potrebi.

S prelepih besedami je nato omenila pomembnost razvitja prapora kumica, dvorna dama ga. dr. Tavčarjeva.

V čast mi je, da ste si zbrali mene za kumico novemu praporu svojega društva, ki slavi z razvitjem prapora tudi 60letnico dela ljubezni za narod in svojega bližnjega. Pri vašem delu vas je vodil samo en nagib: biti vselej pripravljen za pomoč bližnjemu. Od tega niste odstopili niti en hip v dolgi dobi 60letnega delovanja.

Ti pa, drago kumice, vprsti se v vrsto svojih ponosnih, v ognju prekaljenih praporov, vihraj njim na čelu vedno zvesto ter zbijaj pod svojo senco vse naše prave Jugoslovence, ki ljubijo svojo zemljo, svoj narod, svojega kralja in njegov dom. V to ime privežem na te spominiki trak, ki naj vira s teboj na vseh potih, po katerih boš hodil trpečim v pomoč.

Tajnik g. Gostiša je kumici na svileni blazinici podnesel kladivce, da je zabila v zastavo prvi zlati žebelj. Enake velike zlate žebelje, kojih glavica ima obliko lipovega lista, so za kumico zabili še: zastopnik dravskega bana inž. Dušana Serneca g. barski svetnik Lev Grasselli, ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc, zastopnik francoskega gasilstva g. Guesnet, starosta Slovenske gasilske zveze g. Seidl, podban g. dr. Otmar Pirkmajer, starosta jugoslovenskih gasilcev g. Josip Turk, gospod svetnik Rudolf Tönnies, zastopnik poljskih gasilcev g. inž. Stanislaw Twardo, zastopnik hrvatskih gasilcev gospod Marijan pl. Hrzič-Topuski, zastopnik bosanskih gasilcev g. Ilija Pintar, tvrdke Fran Medić, Union in Brown-Boveri, odbor ljubljanskega gasilnega društva, zastopnik bolgarskih gasilcev g. inž. Ninčo Petev, Savez Sokola kraljevine Jugoslavije ter deželni zvezi slovaških in podkarpatskoruskih gasilcev. Tem je potem sledilo še 89 gasilskih društev iz vseh krajev naše kraljevine. Vsak zastopnik je pri bil po en manjši zlati žebelček v drog nove zastave. Na glavnicah žebeljev je povsod vrezano ime darovalca. Razen tega so poklonili praporu prekrasne trakove s posvetilnimi napisi kumica ga. dr. Tavčarjeva, g. Jos. Turk in zastopnik mariborske gasilske župe, zastopnik Poljske pa je po par krepkih in navdušenih besedah pripel novemu praporu kot odliko prelep častni znak poljskega gasilstva.

Tako okrašeni prapor je prevzel zastavonoša, zamahnil z njim po starem običaju na vse štiri strani neba. Med burnim odobravanjem in navdušenim vzklikanjem se je nato vršilo pobratenje med praporci, vmes pa so grmeli z Grada pozdravni streli. Pričepa svečanost se je zaključila tik pred 12. uro.

Odkritje spomenika Franu Barletu

Po zaključku svečanosti razvitja novega prapora ljubljanskega gasilskega društva so odšli vsi zbrani gasilci z novim praporom na čelu proti pokop. Sv. Križa, kjer se je vršilo odkritje spomenika organizatorju slovenskega gasilstva in prvemu starosti JGZ, Franu Barletu. Na čelu povorke je sviral godba »Zarja«, za njo je stopala četa ljubljanskih in dijakovskih samaritank, nato pa za odborom ljubljanske gasilske župe več čel gasilcev v kroju.

Častni gostje so se med tem že odpeljali z avtomobili ter pričakovali povorko pred cerkvijo pri Sv. Križu, odkoder so nato krenili skupno z njo proti spomeniku. Tu so se razvrstili na čelu povorke tudi nosilci venecv raznih jugoslovenskih gasilskih organizacij ter zvez poljskih, češkoslovaških, belgijskih, in francoskih gasilcev.

Pod pripekačim avgustovim solncem je prisnela povorka in največji tišini pred krasen spomenik, okoli katerega se je zbralo starejšinstvo JGZ in slovenske gasilske zveze, župan dr. Dinko Puc, dvorna dama dr. Tavčarjeva in drugi častni gostje.

Ko so zakrili grob s prišenimi venc, je stolni kanonik dr. Mihael Opeka blagoslovil spomenik in molil za pokoj duše pokojnega staroste. Spomenik nosi z zlatimi črkami vklesani napis: »Barle Fran 1864—1928«, organizator slovenskega gasilstva.

Med molitvami kanonika dr. Opeke je vladala največja tišina. Mrko otožno je stala ob gomili častna straža, sestavljena iz gasilcev vseh na slovenskem kongresu udeleženi gasilskih federacij. Samo visoko izpod neba je bilo čuti pritaenjo žvrgolenje skrijančka.

Po opravljeni molitvi je stopil dr. Opeka na rob z zeleno travo porasle gomile in se z globoko občutenim govorom, ki je segel k srcu vsem navzočim, spominjal idealnega pokojnika in njegovega velikega dela.

Za njim je govoril starosta Josip Turk, ki je očrtal Barletove neveljavne zasluge za naše gasilstvo in naprosil prisotnega župana dr. Puc, naj sprejme spomenik v svoje varstvo. Župan dr. Puc se je prošnji odzval s kratkim nagovorom, v katerem je izrazil željo, da bode spomenik ne le znak hvalnosti Franu Barletu, temveč tudi bodril sedanjim in bodočim generacijam, kako je treba delati v prid trpečega človeštva.

Za županom so govorili še g. Machacek za češkoslovaške in g. Matušek za poljske gasilce, g. Kalželi za Sokolstvo in g. Ivan Kern, načelnik gasilskega društva v Cerkljah. Barletovem dragem rojstnem kraju. Po odsvitanju turobne žalosti in ga silici so se v povorki vrnili v mesto.

Slovenska gasilska zveza

Popoldne ob 15. uri se je vršilo v sejni dvorani mestne hiše zborovanje Vseslovenske gasilske zveze. Vhod in stopnišče ter dvorana so bili zelo okusno okrašeni. Zasedanje je otvoril starosta SGS Seidl, ki je pozdravil zborovalce ter se zahvalil ljubljani za prelepi sprejem. Nato je predal predsedstvo g. Turku kot domačinu, sam pa je izročil odlikovanja čsl. gasilske zveze naslednjim zaslužnim našim delavcem na polju gasilstva in funkcionarjem JGZ gg.: Josipu Turku, Engelsbergerju, Vengustu, Musku, Rusu, Pristovski, Rakoši, dalje zastopnikom hrvatskega, srbskega, bosanskega in bolgarskega gasilstva gg.: Hrzič, inž. Trčki, Gorsetič, Zagarju, Pintarju, Begoviću in Petevu. Častni znak je lepa osmerokotna zvezda na belordečem traku, na konicah zvezde pa so vdeleni rdeči granati; z odlikovanjem je združeno tudi častno članstvo čsl. gasilske zveze. Enako so z raznimi svetlinami odlikovale naše jugoslovenske gasilske prve Češka, Moravska, Slovaška in Slovaška deželna gasilska zveza.

Tem povodom je slovaški starosta inž. Schmidt naslovil prekrasne besede na naslov slovenskega bratstva in vzajemnosti. Zastopnik mesta Prage predsednik praške trgovske zbornice g. Martinec je izročil pozdrave praškega mesta in se v toplih besedah poklonil Nj. Vel. kralju in kraljevini Jugoslaviji. Zastopnik mesta Pardubice g. Payer je poklonil g. Turku in Vengustu lepo diplomu častnega članstva pardubiske gasilske župe. Predstavnik staroslavne husiteškega mesta Tabora je izročil spominski album s slikami, odposlanec gasilskega društva v Benešovu pa je prečital obširno poslanico vojakov 48. čsl. polka, ki nosi ime jugoslovenski pol. Poljski delegat vojvoda inž. Twardo je izročil predsedstvu po 5 zlatih in srebrnih svetinj za zasluge jugoslovenske gasilce. G. Turk se je v imenu odlikovancev zahvalil s toplimi besedami ter predlagal vdano stopno brzojavko Nj. Vel. kralju. Predlog je bil z navdušenjem in odobravanjem sprejet.

Kot zadnja točka je bilo na sporedni predavanje zdravnika dr. Alfreda Mileka o samaritanski službi in o potrebi snovanja ženskih samaritanskih edinic v gasilskih društvih, nakar je bilo zborovanje zaključeno.

Poklonitev Prešernovu geniju

Zborovalci so se podali pred Prešernov spomenik. Tu je g. Machacek v zanosnih besedah počastil našega velikega penika, poudarjajoč, da je slovensko gasilstvo tudi eminentno kulturna organizacija. Položil je pred spomenik lep venec s trakom v narodnih barvah, slovaški gasilci pa so zaklicali našemu geniju trikratni gromoviti »Slava Prešernu!« Krasne vence so pred spomenik položili tudi Poljaki, hrvatski, bosanski in srbski gasilci ter gasilski župi Maribor in Trbovlje. Vse kamenito podnožje spomenika je v cvetju in v travkah slovenskih barv.

Kočevska proslava

Kočevje, 2. avgusta.

Drugi dan kočevskega slavlja je potekel že v prav prazničnem razpoloženju. Dopoldne in popoldne je koncertiral na Glavnem trgu godba dravske divizije pod osebnim vodstvom višjega kapelnika dr. Cerina. Ves dan so bili po prihodu vlakov oficijelni sprejemi na kolodvoru. Z dopoldanskim vlakom so prišli zastopniki vojvodinskih Nemcev, kakih 20 oseb, s popoldanskim vlakom pa je prišlo okrog 100 Nemcev iz Stajerske. Vsega skupaj je došlo danes okoli 150 oseb. Dokaj slab obisk pa bodo vsekakor izrazili za jutrišnje glavno slavnostno, ko prispejo v naše mesto kočevski iz bližnje in daljne okolice.

Požurnost na vzbujajo dejstvo, da so izostali skoraj vsi gosti iz inozemstva s sloviteljimi imeni, ki so bili najavljeni. Tudi inozemsko časopisje je slabo zastopano. Od večjih nemških listov so poslane svoja zastopnika samo »Münchener Neueste Nachrichten«, katere zastopa urednik g. Kraus. Drugače so zastopani samo domači dnevniki. Med odličnimi gosti so ti: voditelj vojvodinskih Nemcev bivši poslanec dr. Kraft, načelnik Kulturbunda vojvodinskih Nemcev g. Johann Keks, Nemško ligo za inozemce Nemce zastopa njen predsednik dr. Grothe, iz Beograda je prisel vseučil. profesor dr. Svetozar Corović. Ljubljansko občino zastopa mag. direktor dr. Zarnik. Za jutri je najavljen prihod ministra dr. Šveglja in bana inž. Serneca. Glavna proslava bo jutri. Popoldne se vrši svečan banket, popoldne bo sprevod narodnih noš in velika ljudska veselica na slavnostnem prostoru pred Dijaškim domom.

Proti večeru je postalo mesto živahnije in ob miraku so na okoliških vrhovih zaplameteli veliki kresovi. Izraz lepe posrečene in intimnega domesleka pa se nam vidi svečana razsvetljava grobov na vseh pokopališčih kočevskih občin. V prijetnem večernem hladu so zabrele lučke za počastitev onih prednikov, ki so skozi 600 let s svojim znojem namakali nerodovita kraška tla kočevske zemlje in ohranili tradicije kočevskih naseljencev do današnjega dne.

Zvečer se je vršil slavnostni pozdravni večer gostom in domačinom. Slavo je otvoril s pozdravnim nagovorom predsednik pripravljalnega odbora odvetnik dr. Arko, nakar so sledili umetniški nastopi dveh odličnih pevcev: dunajskega tenorista gosp. Schusterja in domačinke, tudi ljubljanski koncertni publiko dobro znane koncertne pevke ge. dr. Rötthelove. Oba pevca sta žela za svoje profinjeno prednašanje topli aplavz. Slavnostni prostor je bil dobro zaseden. Koncertnemu večeru je sledila prijetna zabava v animiranem razpoloženju.

Z nocošnjim vlakom je prisel tekem dneva najavljeni zastopnik ministra vojske in mornarice polkovnik Kilar. Zastopnik kraljeviča Andreja, komandant 15. artiljerijskega polka polkovnik Radovan Jovanović prispe jutri, istokotni minister dr. Švegl kot odposlanec kraljevske vlade, ban Sernec, dalje nemški poslanik von Hassel, avstrijski poslanik Ploenies, nemški generalni konzul iz Zagreba dr. Freund in generalni konzul avstrijske republike v Ljubljani dr. Pleinert. Ban dravske banovine inž. Dušan Sernec je najavljen za jutri ob 15. uri.

Dopoldne je bila v poslopju Kočevske branilnice in posojilnice na Glavnem trgu otvorjena umetniška razstava kočevskih umetnikov. G. Mihajlo Ruppe in njegova soprega Luiza sta razstavila več posrečenih krajskih slik iz Črnomlja in Gorenjske. Gdč. Grauerjeva pa je razstavila umetniška ročna dela. G. Ruppe se odlikuje s fino tehniko. Rodil se je leta 1863, v Ovčnjaku. Izšel se je na dunajski akademiji in nato v Münchenu. Sedaj živi v Salzburgu.

Nesreče

Ljubljana, 2. avgusta.

Bruno Pirnat, star 18 let, po rodu iz Trsta in po poklicu čevljar, a zadnji čas zaposlen kot delavec pri Živečevi stavbi trdri, se je popoldne v zadnji baraki Pred Pramlami, kjer stanuje, igral s samokresom. Nenadoma je ta opasna in nepravilna igra postala zanj silno usodna. Samokres se je sprozil in krogla je Pirnatu prodrla v želodec, v žilico. O nesreči je bila takoj obveščena bližnja stražnica, odkoder so pozvali na pomoč rešilno postajo, ki je ranjenca prepeljala v bolnico. Tu so takoj izvršili operacijo, a Pirnatovo stanje je zaenkrat še skrajno kritično.

Pri velikem prometu v teh dneh ni čude, da sta se danes popoldne primerili tudi dve ulični nesгоди. V Florjanski ulici se je avto z izletniki zaletel neki otrok. Bila je sreča v nesreči, da je avto otroka samo odbil. Otroka pa je vendar dobil tolike poškodbe, da se bo moral nekaj časa zdraviti v bolnici.

V bližini stražnice v Šiški pa je padel s kolesa stavbinski delavec France Kovač, doma iz Cerklj. Pri padcu si je močno izpahnila ali celo nalomil roko ter ga je reševalna postaja prepeljala v bolnico.

Beograjskemu Zeileisu prepovedano nadaljnje poslovanje

Beograd, 2. avgusta, p. Beograjska policija je danes izdala zdravniku Račkovačkemu prepoved nadaljnega lečenja po Zeileisovi metodi. Kakor znano, so naperili beograjski zdravniki proti dr. Rakovačkemu proces čez da sušmari in zavajajo bolnike v zmofo.

VREMENSKA NAPOVED

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: V splošnem še lepo vreme; verjetno je, da se bo že tekem dneva pooblačilo in bodo sledile nevihte, vsaj na zapadu.

Velike gasilske svečanosti v Ljubljani

Drugi dan vseslovanskega gasilskega kongresa — Zborovanja gasilcev iz slovanskih držav — Proslava šestdesetletnice ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva — Velika važnost in ogromna korist gasilskih društev

Prihod in sprejem češkoslovaških gasilcev v Ljubljani

Prišlo jih je okrog 400, zadnji v petek zvečer z brzovlakom preko Jesenic. V Ljubljani so bili od gasilcev, predstavnikov oblasti, občine in društev ter od mnogostevilnega občinstva navdušeno sprejeti. Zgoraj: starosta Jugosl. gasilske zveze Josip Turk pozdravlja došle goste; v sredi voditelji češkoslovaških gasilcev v razgovoru z ljubljanskimi gasilci; spodaj: sprejem v mesto.

Ljubljana, 2. avgusta. Sredi vseslovanskega gasilskega kongresa smo. V izredno svečano okrašeni Ljubljani so se v krasnih poletnih dneh, kakor jih letos skoro nismo vajeni, zbrali gasilski zastopniki iz vseh slovanskih, a tudi iz mnogih drugih prijateljskih evropskih držav. Celo iz daljne Litve in še bolj oddaljene Portugalske so poslali gasilci v Ljubljano svoje zastopnike, v svoji sredi imamo Francoze in Belgijce, jugoslovenski gasilci pa so se zbrali in se še zbirajo iz vseh pokrajin naše lepe domovine. Ljubljanski kongres je tako postal velika in pomembna evropska prireditelja.

Mestno prebivalstvo pod zaščito dovršenih tehničnih obrambnih sredstev proti požaru in pod budno čuječnostjo tihih, a zato tem bolj požrtvovalnih gasilcev, na nevarnost ognja niti ne misli več in za to pomena gasilstva čisto ne zna dovolj ceniti. Saj na primer sedanjim ljubljancem menda ne pomni več kakega požara, pri katerem bi jo več opasnosti kako življenje razen življenja — gasilcev. A da bi ne bilo teh in njihove dovršene pripravljenosti, bi bile požarne katastrofe lahko še tudi danes enako usodne, kakor so bile v preteklih stoletjih, in bi še sedaj mnogokrat poleg silnih žrtev v premoženju zahtevale tudi človeška življenja. Po deželi se te nevarnosti mnogo bolj zavedajo in znajo zato pomen gasilstva in gasilskih društev tudi mnogo bolj ceniti. Gasilska društva so po naših vaseh in trgih organizacija, v katerih in okrog katerih se zbira vse prebivalstvo in jih po svojih močeh podpira.

Prav je, da v teh dneh velikih gasilskih slavnosti izrazimo vse priznanje in vso zahvalo onim požrtvovalnim delavcem, ki so si izbrali za geslo resnično krščanske besede: Na pomoč bližnjemu! Prav je, da obrnemo vso pozornost na njihovo delo in da javno izkažemo vso čast našim vrlim gasilcem in njihovim voditeljem, živim in umlim.

Svečanosti slovanskega gasilskega kongresa so se začele v petek, ko je bila slovesno otvorjena lepa, poučna in zanimiva gasilska razstava in so v velikem številu prihajali gasilski gostje iz tujine in Jugoslavije; posebno iskreno so bili sprejeti naši bratje iz Češkoslovaške, ki jih je prišlo iz pokra-

j in republike okrog 400. Kako močna in pomembna je gasilska organizacija na Češkoslovaškem, lahko razvidijo čitatelji iz preglednega članka, ki ga danes objavljamo.

Današnji dan je bil ves izpolnjen že s pravimi kongresnimi prireditvami. Obenem so se slovanski gasilci poklonili našemu velikemu Prešernu, jugoslovenski gasilci pa so svojemu umrlemu organizatorju in voditelju Barletu odkrili dostojen spomenik na njegovem grobu.

Fran Doberlet,

oče slovanskih gasilskih društev

V ljubljanskem Trnovem mu je tekla zibelka pri Anžonu (zdaj Karunova ulica 7). Rodbinsko ime Doberlet (Dobroleto) je bilo zanešeno semkaj s priženitvijo iz Savelj, kjer so gospodarili Doberleti že v 17. stol. Francetov oče Gašper (r. 1803, u. 1874) je imel kot nakladalec na Bregu dober zaslužek, dokler ni pogorela cukrarna, potem je bil vsužben na kolodvoru, kjer pa je ostal le malo časa. Gašper Doberlet je bil ugledna oseba. Ko je razsajala kolera, je hodil po magistratovem nalogu vsak dan po krakovskih in trnovskih hišah gledat, je li kdo zbolel. Anžonovim je kolera prizanesla. Ko je bil cesar Franc Jožef prvičkrat v Ljubljani, je bil tudi Gašper Doberlet povabljen na dvorni obed. Udeležil se ga je v novi obleki tedanjega trnovskega kroja, v irhastih hlačah in nogavicah. Sedel je nasproti cesarju. Pravil je, da je imel tedaj vsak las svojo kapljo. Zena Terezija roj. Goršičeva mu je podarila devet otrok. Četrty rojenec je bil Francek (r. 6. IV. 1832), peti Janez (r. 1. VI. 1834, u. 26. I. 1925); poleg njiju sedem hčera, ki so morale po očetovi volji vse ostati neomžene. Večinoma jih je živelo zelenjadarstvo; Anžonova hiša je zalagala sto in petdeset let duhovsko semenišče z zelenjadjjo; bile so izvrstne cerkvene pevke in izdelovalke lične miklavževine.

Francek je bil živahen deček v polni meri vdan vsem radostim tedanje trnovske mladine. Z Harambaševim očetom, sosedom, sta bila dobra prijatelja; skupaj sta lovila cipe, ribe, rake in kapeljine.

Lep, postaven mož je bil pokojni Fr. Doberlet, a slep na desno oko. Kako je oslepel? Bilo je na kresno soboto popoldne. Pri Anžonovih so imeli mrvo,

Mati je ukazala Franceku: »Ná štrukelj in pojdi na Kern mrvo sušit.« Francek je vzel štrukelj in popihal od doma, a ne na Kern, ampak na Mirje, kjer so fantje v proslavo trnovskega patrocinnija streljali. Francek se je sukal preblizu možnarjev in bil zadet v desno oko. Druga verzija trdi, da je deček sam streljal z votlim ključem na Mirju. Nepokorščina je bila hudo kaznovana. Oče se je hudo razjezil in bilo je konec Francekovega šolanja. Šel se je učit k Naglasu tapetarstva.

Po dovršenem uku je Doberlet mnogo let potoval po Nemčiji, Ogrskem, Avstriji, posebno po Štajerskem, kjer so ga Gradčani pozimi občudovali kot spretnega drsalca.

Na podlagi po svetu nabranih izkušenj je po vrnitvi v domovino Doberlet s svojo nadarjenostjo, spretnostjo in vztrajnostjo ustvaril v Franciškanski ulici veliko tapetniško, pohištveno, dekorativno podjetje. Njegovi izdelki so se uspešno kosali z drugimi trdkami in jih celo prekašali. Kot dekorater je deloval v novem dramskem gledališču v Ljubljani in v gledališču na Reki (SBL 137).

Doberlet je bil junak dela in napredka. Leta 1865. je sprožil misel, da naj bi se mrličji odvažali k Sv. Krištofu, ne pa nosili. Naletel je na odpor pri škofijstvu, a mestni magistrat je l. 1866. odobril njegovo idejo in dovolil fakultativno odvažanje. Doberletov pomp funebre je vzbudil velikansko zanimanje v Ljubljani. Nepregledne vrste gledalcev so spremljale prvi peljani pogreb — krasno drapirani voz in vanj vprežene iskre vrance z gibkimi šopi vrh glav — starokopitneži so zmajevali ob tem pogledu — okusna oprava pogrebnega moštva in krsta, ki je nalikovala kovinski, a bila spretno ponarejena. Doberletov prvi ljubljanski moderni pogrebni zavod je s poznejše ustanovljenim Turkovim pred nekaj

Poklonitveno darilo češkoslovaških gasilcev Nj. Vel. kralja. Bronasti kip predstavljaja skupino gasilcev.

Razvitje prapora ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva

Gornja slika: češkoslovaški gasilci pripenjajo na novi prapor trak češkoslovaške gasilske zveze. Spodnja slika: zastopnica poljskih gasilskih samaritank pozdravlja nove goste.

desetletji prešel v last mestne občine.

Zimskega drsalnega sporta, ako ne začetnik, pa vsaj vnet pospeševatelj je bil Franc Doberlet. Lahkotno kakor nekdanj na ledišču v Gradcu se je sukal na Kernu, nekdanjem ljubljanskem drsalnišču ob trnovskem župnišču. Doberlet je uvedel veselice na ledu. Pod njegovim spretnim vodstvom se je vršila veselica na novega leta dan 1874 na Kernu, razsvetljenem z lampicami in smolnatimi lonci; drsalci so bili oboroženi z barvastimi lampijončki. Doberletovo poveljevanje je ob sviranju gledališke godbe izzvalo jako lepe ob-

Na grobu gasilskega voditelja Barleta

Slovanski gasilci so postavili in včeraj odkrili svojemu umrlemu voditelju Franu Barletu lep spomenik na njegovem grobu na ljubljanskem pokopališču. Jugoslovanski in slovanski gasilci so pokrili grob s svežim cvetjem.

like. Veselica je prinesla gasilski blagajni 170 gl. 60 kr.

Kakor malokomu, je bil Doberletu pri srcu javni blagor, kar je nešteto krat v dejanju dokazal, posebno pa z ustanovitvijo prostovoljnega gasilskega društva izprva imenovanega požarna bramba (Feuerwehr) leta 1870. Požarni krst je prejel 21. julija 1870, ko je gorelo v Zgornji Šiški. Velik del svojega časa in največji del svojih moči je posvetil Doberlet razvoju gasilnega društva, kateremu je bil do leta 1899. predsednik — duša njegova. Posrečilo se mu je, da je ustvaril iz neizvežbanih poedincev sčasoma krasen zbor junaških gasilcev, ki je bil pripravljen vsak hip izvajati najtežje naloge v prid ogroženim sočlovekom. Pod njegovim vodstvom se je izpopolnjevalo gasilno orodje in se uveljavljali novi v ognjegasnno stroko segajoči izumi. Njegova pobuda je vzkrnila po deželi mnogo gasilnih društev. Vepe deželi mnogo gasilnih društev, ki so se leta 1888. strnili v Zvezo gasilnih društev. Večina društev si je izbrala Doberleta za svojega častnega člana. Zveza gasilnih društev pa ga je izvolila za častnega predsednika. Enooki, a dalekogledni Doberlet si je vzgojil dična naslednika, že umrlega Štrclja in sedanjega zvezinega načelnika gospoda Josipa Turka.

V prid someščanom je deloval Doberlet v mestnem občinskem svetu (1875—1882), v trgovski in obrtni zbornici in v upravnem odboru meščanske imovine (SBL).

Lepo priznanje za nesebično, človekoljubno delo je prejel Doberlet od

Tako čisti VIM
Vaše nož!

Krožnike, skleda, ponve in jedilni pribor,
Snažiš z VIM-om se čisti in sveti.

Ljubljanskega mesta, ki ga je vpisalo v Zlato knjigo med častne meščane in od avstrijske vlade, ki mu je poklonila dva zlata križca in naslov cesarskega svetnika.

Spomin na veselega, prijaznega, dovtipnega gospoda Doberleta, ljubljence Ljubljancev, spoštovanega v vseh krogih, mi nikdar ne ugasne. Ovečan z resničnimi zaslugami se je preselil v večnost dne 5. maja 1916. Srsl.

Bratom gasilcem!

Možje in fantje — zdaj ste naši vsi! Prišli ste v belo, ljubljeno Ljubljano — ko ona vas pozdravlja, zvesti vi poklanjate ji hrabra srca vdano.

Prinašate nam svetlo blagovest: bratstva zvest in žrtvovanja vero. Ker vi vsakomur, vsak naj vam bo zvest, tako bo plačan trud vaš tisočero.

Gasilski prapor, krépkó zavíhraj, narode v slogi okrog sebe strni — kar je za nami, nikdar se ne vrni! Prisézimo: Mir, mir na vekomaj!

Vitezi sv. Florijana

Dve zaporedni soboti me je zaneslo domov. Obakrat naletim na pogreb.

V zgodnjem jutru se vije mrtvaški spreved. Gasilec nosi pred njim križ. Za križem koraka zbrana gasilska četa. Na štirih gasilskih ramah plava sredi zorečega polja med zelenimi šumami hmeljnikov preprosta črna krsta. Lagodno nosijo pogrebci. Kaj bi tudi ne, saj jim kar pokajo šivi na bluzah od prožnih mišic. Za krsto spe nekaj žensk in par sosedov. Pa vprašam Babikovo Cilko, ki je šla zadnja v vrsti, koga pokopavajo. »Ludvika — Jeretina« mi šepne in vzdigne spet glavo v molitev.

Prav moj sosed je bil Jeretin. Zadnja leta je stanoval v Napoleonovi hiši, ki so jo hudobni jeziki prekrstili v »vilo — durhceg«. Nekoč je bil Jeretin izvrsten in ročen mizar. Sedaj mu je pa nekaj let silno teklo iz odprtih nog in ga je spilo, da je bil rumen v obraz kakor voščeno lice svetnika pod poljskim oltarjem. Kakor večina dobrih delavcev je tudi Jeretin rad pogledal v kozarec in ni imel za starost hranilne knjižice. Stanoval je brezplačno v zgodovinski hiši, hrano mu je dajal gospodar pa kar povrhu. Zadnji dve leti je postal občinski revež s stalnim prejemkom 50 dinarjev na mesec in izrednimi dokladami tuinta mpo par kovačev iz farovža, kadar je pač kdo kaj zapustil za reveže. Celo leto je bil zapisan za hiralnico. Ker pa tam prepočasni mrjejo in praznijo postelje, se je Jeretin navečal čakati in je umrl ter rešil skrb svetno in duhovsko gosposko ter radodarnega hišnega gospodarja.

Vse je do sem prav v redu; le to mi ni šlo v glavo, zakaj pokopava gasilno društvo z vsemi častmi občinskega reveža, ki so jih vendar povsod še napol gorke kar na vozu spravili v mrtvašnico. Pa so mi pojasnili zadevo. Ko je bil pred štirimi leti Jeretin še delaven in petičen je vrgel k novi motorki stotak in je postal tako podporni član društva. Mal je stotak in se kaj lahko pozabi v dolgih letih posebno, če postane darovalec občinski revež. Vitezi sv. Flo-

rijana ga pa niso pozabili in so mu oskrbeli svečan pogreb.

Drugo soboto spet pogreb. Velikasten pogreb, da ga fara ni kmalu videla. Vseh šest gasilnih društev šentpavelske občine koraka za nosilcem križa. Za njimi igra godba združenih domačih gasilnih društev turobne žalostinke. Kaplan Janez Krušič — kdo ga ne pozna — sam član gasilnega društva, poje v odmorih z organistom žalne psalme. Za krostjo čela proveseja pogrebcev in pogrebek. V cerkvi slovesna žalna maša. Pri odprtem grobu mu je govoril Janez Krušič: Dragi tovariši! V najlepši dobi šestindvajset let si odšel od nas. Trdo

si delal vse dni svoj žagarski posel, a vendar si našel v prostem času vedno par ur, ki si jih posvetil godbi, ki ti je bila prirojena, kakor slavicu petje. Spremlili smo te, dragi tovariši na zadnji poti v naši sredi ker smo vsi bratje. Polagamo te v domačo grudo, v edini kraj, kjer so si tudi drugi vsi enaki. Naj počiva tvoje telo v miru! Če pa potrebuje tvoja duša še kake pomoči, zmoli-mo tovariši zanj »Oče naš, kateri...« In vsi so mihi ž njim za Laporskega žagarja, ki je prišel iz Dolenjske in ni bilo ne matere, ne očeta in ne brata, da mu da zadnji pozdrav, ko lega v tujo zemljo. V vitezijski sv. Florijana je pa našel brate, ki znajo počastiti spomin svojega tovariša.

kdanja jezuitska poslopja in sosednje hiše, pa tudi cerkvi sv. Jakoba in sv. Florijana; oženj je svigal dalje po grajski rebri, dosegel cerkvice sv. Rozalije in jo tudi požgal. Sv. Rozalija se ni dvignila iz razvalin; stala je nad križcem pod Osojama. V Krakovem je zgorelo tedaj 51, v mestu 58 hiš. (Klun, Arh. II, III, 74). Prizor a pogorišča v Krakovem je naslikan v ljubljanskem drž. muzeju. Hoff poroča, da je požar uničil v mestu 117 hiš; napis na šentflorjanskem, ob vojni zaplenjenem, a zopet vrnjenem zvonu navaja celo 140 hiš. Prav ob mesecu 28. julija 1774 je začelo ob 11. zvečer na šentpeterskem predmestju. Ogenj se je tako razpasel, da je obsegalo drugo jutro pogorišče 104 hiše in druga poslopja (Klun, ib., Disk. kr.).

2. junija 1780 je treščilo v Trnovem: pogorelo je 19 hiš; 5 jih je bilo poškodovanih (MHK 1848, 87).

V nedeljo po sv. Juriju 27. aprila 1798 je divjal strašen požar v Krakovem, kjer so bili tedaj nastanjeni huzarji polka nadvojvode Jožefa. Goreti je začelo ob 3. popoldne, ko so bili ljudje večinoma po cerkvah ali na sprehajališčih. Ker je pihal veter, je bilo 12 hiš skoraj hkrati v plamenu. Vojaki so pridno gasili in ubranili, da ogenj ni zašel čez Ljubljano v mesto. Pogorelo je 32 hiš; 16 pa so jih odkrili, da ni mogel seči dalje (Hoff I, 92; Carn. 1842, 256).

Zdaj je bilo zopet na vrsti Trnovo. Na cvetni petek 4. aprila 1800 krog 2. popoldne se je vnelo pri Komarjevih (zdaj Cerkevna ulica št. 1). Neki fant je baje nagajal krščenci, ki je belila maslo na ognju. Bušnil je vanjo vodo, ki je brizgnila v maslo. Zdalci je svignil usodni žarek skozi odprtino na stropu v predstrebje v slamo. Strela je bila hipoma v plamenih in ogorki so leteli po ohlilih na zahodno stran v Petelinovo vas (sedanja Kolezijska ulica). Trnovo je jelo goreti na obeh koncih. Dajne hiše kakor n. pr. mlina v Kolleziji so zagorele celo prej, kakor bližnje. Vnela se je tudi streha na cerkvi in zvonikih. Domačini in meščani so si prizadevali, da bi rešili blago in živino. Med gasilci so bili tudi kapucini. Valentin Vodnik je popisal to grozno nesrečo v »Ljubljanskim Novicah« 1800 št. 5 takole: 4. dan tega meseca (malega travna) je Trnovo per Ljubljano pogorelo, jutrojni veter je bil tako močan, da ni bilo mogoče ognja vstaviti. Čez 70 hiš je vpepelo, zraven tudi zgora cegelnica; le nekaj malih temnatih ali velbanih hiš inu kevdrov je ostalo inu leto, kar je bilo notri hrane-nega; cerkovna streha je vsa izgorela, vsi zgonovi so poškodovani, inu bodo mogli preltiti biti. Notri po cerkvi je vse potergano inu polomleno, to so sturili ljudje iz dobre volje, ki so jo ohraniti otili. (Al-tarne podobe so znesli na Mirje. Stsl.) Far-rov ni pogorel, on se je veči part sam obvarval, zakaj vagon je bil tak, da ni bilo mogoče inu varno nega dosti gasiti. Se dva dni potem je v pogorelišču talelo, zakaj cela vas je bil veči part lesena, z slamnatimi strehami vsa pokrita, je imela dosti tavent centov merve inu slame pod strehami, inu veči part po ispah. Ta rešiva bo ja vsimlene serca k dobrodelnosti nagnila.

Iz požarne kronike 19. stoletja. obsega-joče dolgo vrsto nesreč, prizadetih po ognjenem zmagu Ljubljancem, omenjam samo največji požar, ki je ugonobil 25. avg. 1858 cukrarno na Poljanskem nasipu.

Nova doba je v veliki meri vkrotila divjanje ognjenega življa. Zavarovalnice, ognjevarna zidana poslopja s pravilnimi

dimniki, strelovodi, vodovod, telefon, iz-borno gasilno orodje, zlasti pa naše vzor-no ognjegasno društvo — izključujejo taka celoulična pogorišča, ki o njih poro-čajo gorenje vrstice. (Nekatere kratice: A = Klun, Arhiv; V = Valvasor; Th Ep = Thalmitscher, Epitome; jez. dn. = je-zuitski dnevnik; Disk. kr. = Diskalcatska kronika.

Pesem o ognju

Iz oblaka
blagost vsilja,
dež prihaja;
iz oblaka v strah in kvar
sine zar.
Čufte v linah glas letá:
plat zvoní!
Kot s krivo
svod oblit je;
dnevna ni svetloba to!
Kakšno vpitje
po cestah!
Puh na mah!
Steber se ognjeni dviga,
po cestah kot veter žviga,
plapolaje raste, vžiga.
Kot iz pečnega oboka
zrak težiti, tramovje poka;
tresek podbojev, šip rozljanje,
mater krik, otrok ječanje;
ogonj pali
stan živali;
vse peha se, gnete, muči.
noč v podnevi sijé luči.
Slepa se iz rok veriga,
vedro žviga
preko nje; v visokem loki
vro studence vodni toki.
Pribuči vihar, ki jame
zar slediti vsepovsod.
Prasketaje v suhi plod
bruhne plamen, v žitne hrame,
pali razsušene trame,
in kot hotel s sabo vzeti
plapolaje bi na pot
težo zemeljsko odtoč,
velikanski raste, sveti
do neba!
Človek vda
se brez nad oblasti zublja,
mora nem, ko mu pogublja
tvor za tvorom, nanj strmeti.
Pravno je
pogorišče,
divljih sap strašno ležišče.
V dnu izžganih oken biva
strah in beda
in oblak nebeški gleda
v hram nizdol.
Enkrat še
v grobne jame
sreče same
človek se nazaj ozre,
pogumno les popočni vzame.
Karkoli ogonj mu je vzel,
en sladek up ima v pogubi:
Prešteje one, ki jih ljubi,
in glej, vse svojce je otel!

Po Schillerju — A. Funtek.

Oblast ognja

Kapla vode ne stori morja, iskra pa ve-likokrat zaneti požar. Vzroki ognja, ki do-bro služijo, pa hudo gospodari, so dokaj raz-lični. Na kmetih zakrivijo nesrečo dostikrat otroci, ki se igrajo z vžigalicami. V mestih so čisto vzrok požarov kratki stiki, eksplo-zije in slinčno. Iz izkušnje vemo, da zahte-va ogonj največ žrtev v gledališčih in v no-vejši dobi tudi v kinematografih, kjer se

zaradi naprav lahko vname plamen, ki če-sto ne odneha, dokler ni pogorišče izravna-no z zemljo.

V zadnjih sto letih beleži zgodovina sle-deče večje gledališke požare:
L. 1826. je pokončal ogonj Royaltheater v Londonu, deset let pozneje mu je zapadlo Lehmannovo gledališče v Petrogradu, leta 1847. dvorno gledališče v Karlsruhe. Leta 1851. je zgorel Krollov Etablissement v Berlinu, leta 1853. operno gledališče v Mo-skvi, L. 1857. so požrli plameni teatro de-gli Equidotti v Livornu. Leta 1826. je po-zar uničil gledališče v Altoni, leto pozneje opero v Cincinnatiju. Kot žrtev plamenov je padlo L. 1869. dvorno gledališče v Dra-ždanih, L. 1874. mestno gledališče v Augs-burgu, leto pozneje gledališče v Barmenu, L. 1876. gledališče v Brooklynu. Leta 1877. je zgorel varijetel v Montepellierju, štiri leta pozneje Mestno gledališče v Nici. Tra-gična usoda je L. 1881. doletela dunajsko gledališče na Ringu. Ponesrečilo je 450 lu-di, med njimi hči cesarja Franca Jožefa. Leta 1884. je zadela katastrofa Komitno gledališče v New Yorku, t. 1885. Renesan-čne gledališče v Nimesu. 25. maja 1887. je zgorela Opera comique v Parizu. Pariz je obiskal ogonj še enkrat, leta 1900., ko je zgorelo Francosko gledališče. Medtem je bil ogonj uničil gledališči v Ex-teru in Oportu, L. 1902. pa v Stuttgartu. Leta 1903. so imeli gledališki požar v Chicagu (skoro 600 mrt-vih), kmalu nato pa v Santiagu de Chile (40 mrtvih).

Kinematografski požari se začno v Villar-reau na Španskem leta 1912. (80 mrtvih). Gledališče v Dessau je pogorelo 25. janu-erja 1922. v Neustrelitzu dve leti pozneje. Naslednja kinematografska katastrofa je bi-la v Drumcollogheru na Irskem (47 mrtvih). Sledila je požarna katastrofa v Montrealu (9. januarja 1927, 77 mrtvih). Dne 23. sep-tembra 1928 pa je zgorelo gledališče No-vedades v Madridu. Našteli so 120 žrtev.

Ljubljanski gledališki požar je znan vsa-kemu domačinu.
Toda ogonj ne uničuje samo gledaliških zgradb. Pri požarih te vrste pade toliko žrtev zaradi velike panike, ki nastane ob takih prilikah. Ljudje izgube glavo in je po njih. Če bi prevladovala treznost in hladokrvnost, bi bilo število žrtev gotovo minimalno. Gledališki požari so zaradi tega tako strašni, ker v primeru ognja ob-činstvo zabaše izhoda, da ne more nihče iz dvorane. Posledica je zadušitev z dimom.

Izmed velikih ognjev na kmetih v zad-njih letih bi omenili požar v madžarski vasi Oekokrito, kjer so 28. marca 1910 plesali v nekem skednju. Nesreča je hotela, da se je skedenj vnel. Plesišče so objeli plameni z nezadržljivo silovitostjo. Našteli so 291 mrtvih...

23. julija 1911 je izbruhnil velik ogonj v Carigradu. Upepeli je 10 mestnih okrajev. Preiskava je dognala, da so ogonj podtak-nili ljudje. 30 požigalcev so obesili — od ognja pa je bil težko poškodovan sam te-danji turški vojni minister Mahmud Ševket paša. Ta požar je bil eden največjih kar jih pozna zgodovina carigradskega mesta.

Dne 16. januarja 1916 je zadela požarna katastrofa mesto Bergen na Norveškem. Kronika beleži: 80.000 ljudi brez strehe, tretjina mesta uničena.

Enajst let pozneje, v povojni dobi leta 1927. so divjali veliki nemiri na Dunaju. Zgorela je Justična palača. 400 ljudi je bilo ranjenih.

3. avgusta 1928 je zletela v zrak tlorisna smodnika v Spezziji. Bušnil je velik ogonj. Veliko število mrtvih in ranjenih — itali-janska vlada je potvrdila poročila, da ne

Staroslav:

Požari v stari Ljubljani

Kužne bolezni, potresi, povodnji, požari — kopa ljutih sovražnikov, pred katerimi so tolikokrat trepetali prednamci. Umesto no je, da se spomnimo poslednjega teh gorjenoscev zdaj, ko so zbrani tu človekoljubni krotitci ognjenega zmagaja. Iz po-ročil naših zgodopiscev so posneti nasled-nje, žal nepopolne črte o ljubljanskih požarih.

Velikanski kres se je vnel na kresni dan leta 1361. v tedanji fistamiji, hiši Seifrieda B. Galla, poleg cerkve sv. Nikolaja, ki je zgorela in ž njo polovica mesta (A II, III, 208).

Leta 1371. so pogoreli v Ljubljani vsi trije trgi. Na starem rotovzu je šlo mno-go mestnih pravic v izgubo (V).

1. avgusta 1373 je uničil ogonj precejšen del Ljubljane (A ib.).

Na kresni dan 1382 je pogorel frančiškanski samostan, ki je stal na sedanjem Vodnikovem trgu, z okolico (MHK 1848, 85).

27. junija 1386 ob času večernic je ugonobil požar Ljubljano od zgornjih (Pisa-nih) do spodnjih vrat s cerkviyo sv. Ni-kolaja in kapelo sv. Elizabete v meščan-skem špitalu vred (MHK ib.).

Leta 1472. so Turki požgali šentpetersko predmestje; tedaj je bila vpepeljena tudi cerkev sv. Petra, kar oznanja v desno ste-dno pri vходу vizidana plošča z nemškimi napisom: Anno 1472, dne 3. junija so za-kleti sovražniki krščanskega imena Turki to božjo hišo, župno cerkev ljubljanskega mesta, požgali in upustili. 1618.

17. julija 1493 je pogorela Ljubljana od gorenjega (zdaj Hradečkoga) mostu do Šenkla; 19 oseb je ostalo v plamenih (V XI, 712).

3. maja 1524 je nastal ob 7. zjutraj po-zar, ki je popolnoma vpepelil Novi trg do Križanih vrat. Tedaj je zgorel tudi stavb-ni les, pripravljen za zgradbo deželne hi-še, ki je bila poškodovana ob potresu leta 1511 (ib.).

Na sv. Margarete dan 1528 je prihrmel do Ljubljane Turčin, plenec in moreč; v predmestju je oropal nekaj hiš in jih za-žgal (ib.).

14. marca 1583 se je vnelo pri deželnem pisarju Mihaelu Pantaleonu. Pogorela je Ribiska (zdaj Križevniška) ulica, križanska cerkev, dve hiši v Salendrovi ulici in kri-žanska pristava, zdaj Jakopičovo posestvo na Mirju (ib.).

Požar je obiskal nato zopet predmestje pri Sv. Petru, kjer je 3. marca 1603 zgor-e-lo zvečer po deveti uri 53 hiš; ogonj je šinil iz kovačnice Lukeža Dorna, ki je z nekim otrokom vred storil grozno smrt v plamenih (V XI, 719).

Leta 1618. je začelo Krakovo; požar je požrl ribiške hiše in ladje (ib.).

Na sv. Aleša dan 1623 je gorelo na Šen-tjanževem predmestju pred Špitalskimi vrati; vnelo se je pri mesarju Stefanu; v štiri-rah urah je pogorelo 130 hiš (V XI ib.; Ko-blar, iz knj. III, 41).

Zrtev požara je postala 11. febr. 1629 komaj sezidana avguštinska cerkev Mariji-nega oznanjenja (zdaj frančiškanska); ž njo vred je propalo na predmestju pred Špitalskimi vrati 26 hiš (V XI, 720).

Na veliki petek zvečer leta 1630. je jelo goreti pod Gradom proti Poljanam. Ob polnoči je dosegel ogonj smodnišnico na Gradu, tako zvani črni stolp, ki ga je raz-gnalo (ib.).

7. julija 1631 je drugič pogorel avguštin-ski samostan (ib., Th. Ep. 70). Naslednje-ga leta je zopet požar poškodoval Ljublja-no (V ib.).

25. avgusta 1637 popoldne med 3. in 4. uro je treskalo. Strela je svignila tudi v neki stolp na Gradu, ki je jelo goreti; toda ogonj so kmalu pogasili (ib.).

Nepaznost nekega nožarskega pomočni-ka je bila kriva, da je pogorel Gorenji (zdaj Hradečkoga) leseni most s 24 pro-dajalnicami vred, ki so stale na njem. Ob dveh zjutraj 19. febr. 1654 se je posvetilo na mostu (V XI, 672; Th. Ep. 74; MMK 1903, 145).

17. septembra 1660 zjutraj ob osmih se je vnelo na Starem trgu tam, kjer stoji zdaj cerkev sv. Florijana; pogorelo je 15 večinoma lesenih hiš. Komaj streljal daleč je stala cesarska smodnišnica, kjer je bilo shranjenega vedno dosti smodnika. Ljudje so zagnali lažniv krik, da gori smodnišni-ca. Vse je drlo iz hiš; ulice so bile zdajci polne ljudi. Mnogi so hiteli iz mesta. Mi-jo daleč je prisopihal marsikdo, ne da bi se bil drznol ozreti. Neznanski strah se je polotil Ljubljancem. Toda smodnišnica je bila dobro zavarovana in čvrsto zaprta z železnimi polkni, zato ji niso mogli do-živga ogorki, ki so padali nanjo. Tudi dreve, zasejano krog smodnišnice, je manjšalo nevarnost. Valvasor, iz čigar knjige (XI, 725) je povzeto to poročilo, je pristavil: Ako bi bil Bog dopustil, da bi se bila vnela ta smodnišnica, težko da bi bila ostala v Ljubljani katera hiša.

O tem požaru stoji v Thalmitscherjevi domači kroniki naslednja beležka: Dne 17. septembra 1660 ob 8. zjutraj je začelo goreti po nemarnosti neke ženske v hiši peka Zajca in je pogorelo v eni uri v Re-bri (in dem Perkh) 12 hiš. Veliki ogonj je oblozaval tudi streho moje hiše, stojčee poleg Schönleblve, kakor tudi drugod na štirih krajih, pa je bil hvala Bogu poga-šen (MMK 1903, 150). Pripomnim, da se poročila o številu pogorelih hiš ne ujema-j. V zahvalo, da je bila odvrnjena še več-ja nesreča in da bi imeli priprošnjika zo-ber požar, so se zavezali Starotržani, da hočejo postaviti tam, kjer je začelo goreti, kapelo na čast sv. Florijana. Z izvršitvijo obljube so odlašali. Ponovne požare — omenjam le dva: 8. jun. 1669 je nastal zvečer krog 7. ogonj pri nekem krznarju

tik Gandinijeve hiše, kjer je stanoval tr-žaški škof Frančišek Maksimilijan Vacca-no (jez. dn.); leta 1672 je pogorela neka pristava na predmestju — ponovne požare so šteli Starotržani kot glasni opomin, naj se lotijo dela in tako so jeli zidati cerkev meseca aprila 1672 in 7. julija i. l. ji je po-ložil ljubljanski škof Jožef Rabatta temeljni kamen. Posvečena je bila leta 1696. Da-režljivost meščanov je dvignila na Viso-kem trgu ob grajskem vzhodju spomenik ljubljanskih požarov, cerkev sv. Florijana na pogorišču (am Brandort), kakor so jo še dolgo zvali Ljubljancem.

Skodljaste strehe v mestu, lesene, neka-tere celo s slamo krita hiše v predmestjih, slabo izvršeni dimniki, pomanjkanje vo-jnjakov — sami vzroki, da se ognjeni življenj ni dal zlepa ukrotiti, kadar je zdivjal. Dne 4. marca 1676 popoldne med 1. in 2. uro je začelo goreti pri nekem kovaču v pred-mestju pred Špitalskimi vrati. V dveh urah je bilo uničenih nad 40 hiš. V plamenih so preminili trije otroci in neka ženska Viri — Valvasor, Thalmitscher, jezuitski dnevnik — so si radi datuma tega požara nazvkrži.

Dan pred božičem leta 1684 je pogorela na Poljanah pristava cesarskega špitala (IMK 1901, 70).

23. julija 1685 zjutraj ob 6. je izbruhnil ogonj v Galovi ulici (Galave ulce) za kla-riskim vrtom in uničil 5 hiš (V XI, 729).

Strašen dan za ljubljansko mesto je bil 28. april 1686, ko je ob 4. popoldne med nevihto treščilo v deželno smodnišnico na Gradu, kjer je bilo shranjenih 500 stotov smodnika in druga streliva (ib.). Z viška so padale na mestne strehe in ulice rušev-ne in naredile mnogo škode. Pred cerkviyo sv. Florijana se je zgrudil smrtno zadet di-jak; bruno mu je padlo na glavo in ga ubi-lo (IMK 1901, 71).

Ponoči 30. septembra 1693 se je užgala streha na predmestju proti Sv. Petru; zgo-relo je 9 hiš (jez. dn. — IMK I. c. 79).

Med hudim viharjem je nekega popoldne meseca avgusta 1698 treščilo v Šiberanov dvorec pred diskalcatei. Ogonj je ugonobil tri hiše (IMK I. c. 84).

13. avgusta 1700 je obiskala strela Ro-terjevo hišo na predmestju, kjer je bilo v treh urah upepeljenih 11 hiš (ib. 38).

28. julija 1701 je zopet grozno treskalo. Strela je udarila najprej v neko hišo v Krakovem, kjer je nekoga usmrtila, potem je šinila na Grad in naposled v zadnjo hi-šo na Šentjanževem predmestju, kjer je užgala in so šle po zlu tri hiše (ib. 91).

Na Šentjanževem predmestju je divjal požar na večer 3. oktobra 1714. Ogonj je bruhnil izpod strehe zadnje hiše proti Sv. Petru, ugonobil 30 hiš in enega človeka; trije so bili ranjeni. Nesrečo je zakrivil ne-ki solomerec (ib. 174).

7. aprila 1725 je ponoči zopet pogorelo na šentpeterskem predmestju 60 hiš; med drugim je bila ugonobljena že drugič tako zvana Šaferjeva voštata (IMK 1904, 85).

V začetku julija 1737 je nekega dne pri-hrumela nad Ljubljano nevihta in strela je udarila v smodnišnico na Gradu. Treščilo je prav tik smodnika in pravi čudež je bil, da se ni ponovila nesreča iz leta 1660. Proti koncu meseca aprila 1748 je pogo-relo pet hiš pred Pisanimi vrati (sedanja Karlovska cesta). Vse mesto je trepetalo; bali so se, da bi ogonj ne segel na Grad, a širil se je proti Zabjaku in Krakovemu, kjer je že jelo goreti. Nesrečo so zakrivali potepuhi, ki so streljali z izpiljenimi votli-mi ključi v slamo (Disk. kr.).

O poldvanajstih ponoči 16. julija 1762 je med silnim viharjem treščilo v Graffen-wegerjevo hišo blizu diskalcatskega samo-stana. Kakor bi trenil, je bila vsa v plame-nu. Ploha je omejila požar, tako da je uni-čil samo imenovano hišo in bližnji Pencov kozolec (ib.).

Blizu cerkve sv. Florijana pri klobučarju Ivanu Pitoriču se je vnelo o polnoči 1. av-gusta 1767. Med 12. in 1. uro je zgorelo 29 hiš, jezuitska pekarna, mestni stolp in stražnica ob Pisanih vratih (Hoff I, 91).

Okolico Sv. Florijana je vznemiril ogonj zopet 9. septembra istega leta. Vnelo se je pri mlariju Antonu Hanžarju (Han-scher) v Rožni ulici. Požar je razdejal še tistih 10 hiš, ki so bile ostale po zadnjem požaru. Tako je bila v razvalinah vsa Ro-žna ulica (jez. dn.). Nadaljevalec Thalmi-tscherjeve kronike trdi, da je obakrat zgo-relo v Hrenovi in Rožni ulici skupaj 70 hiš (IMK 1909, 158).

In zopet se je posvetilo ponoči 10. av-gusta 1769 pri Sv. Florijanu za Kristijano-vo hišo blizu tam, kjer se je ustavil ogonj pred dvema letoma; pogorela je samo stre-ha (jez. dn.).

7. sept. 1770 je postalo Krakovo žrtev plamenov (55 hiš — Klun, Arh. I, 73). Dis-kalcatska kronika pa piše, da je bil po-zar v Krakovem 15. septembra 1770 o pol-nejstih ponoči in da je bilo upepeljenih 66 hiš.

28. dec. 1771 krog pol osmih zjutraj je jelo goreti pri Bertesovki (Bertesin) blizu Ajdovščine, zgorel je hlev, v njem dva vo-la in pod (Disk. kr.).

27. junija 1772 je ugonobil požar hišo v Galovi ulici pri klariškem samostanu, ki ni bil poškodovan (ib.).

5. januarja 1773 ob 8. zjutraj se je po-svetilo na predmestju pred Špitalskimi vrati; zgorela je streha pri blevu gostilne pri Črnem orlu (ib.). Sedem dni pozneje se je vnelo v dimniku vrvanje hiše pri Sv. Florijanu; ogonj so kmalu zadošili (ib.).

Leta 1774. je prineslo Ljubljani dva ve-likanska požara. Dan pred sv. Petrom ob 3. popoldne se je prikazal goreči petelin v h krakovskih streh. Huda sapa je zane-sla ogorko preko Ljubljane na desni breg. Zdalci so bila v plamenih vsa ne-

Inventurna prodaja

od 2. - 18. avgusta

Vabimo na neobvezen ogled v trgovini!

Kopalne potrebščine:

Dam. kop. obl., hlačna, volnena . . .	prej Din 98	sedaj 75
D. kop. obleka, hlačna, volnena . . .	> 82	> 67
D. kop. obleka iz milanese tricot . . .	> 85	> 48
D. kop. obleka jaquard, vzorčasta . . .	> 95	> 65
Damska kop. obl. krilna, volnena . . .	> 110	> 79
Damska kop. obl. krilna, volnena . . .	> 138	> 98
D. kop. obl. voln., tricot, slikana . . .	> 298	> 225
D. kop. obl. kasak, jaquard . . .	> 98	> 69
D. kop. čevlji, platneni, črni . . .	> 33	> 27
Damski kopalni čevlji, gumijasti . . .	od Din 39	
Otroški kopalni čevlji . . .	> 19	
Otroške kopalne obleke . . .	> 32	
Otroški solnčniki . . .	> 15	
Damski solnčniki, japonski . . .	> 29	
Kopalni pasovi, platneni . . .	> 6.50	
Kopalni pasovi, gumijasti . . .	> 7.—	

Damske obleke:

Etamin, la, vzorčasta . . .	prej Din 180	sedaj 148.—
Etamin, zadnji kraj . . .	> 228	> 175.—
iz pralne svilu . . .	> 140	> 110.—
pralne, iz la turinga . . .	> 125	> 95.—
iz pralne svilu, zadnja moda . . .	> 280	> 195.—
iz crpe georgetta . . .		Din 460.—
iz modnega foularda . . .	prej Din 430	sedaj 350.—
za tenis, platnene . . .	> 360	> 285.—

Perilo — pletenine:

Damske hlačice, svilen tricot kratke . . .	Din 23.—
Damske hlačice, svilen tricot, dolge . . .	> 25.—
Damski pulloverji, čista volna, bel . . .	Din 69 in > 39.—
Damske nogavice, flor . . .	> 9.—
Damske nogavice, svilene . . .	> 17.—

Bluze:

Imitacija surove svilu . . .	prej Din 79	sedaj 69.—
iz la popelina . . .	> 128	> 110.—
iz čiste pralne svilu . . .	> 290	> 250.—

Svila:

Pralna svila, vzorčasta, meter . . .	Din 39.—
crep de chine v barvah . . .	

la povoda za razburjanje v javnosti.

Lani koncem januarja je zgorela Tietzova trgovska hiša v Berlinu. Požar jo je izljal do tal. Ogenj ruskega kinematografa v Igojku je lani 22. marca zahteval 114 človeških življenj. 22. avgusta 1929 je gorelo v Pireju. Zgorela je cela mestna četrt. Kroniko lanskih požarov zaključuje katastrofalni ogenj v Paisleyu na Škotskem, kjer je zgorelo 72 otrok, ki so prisostvovali predstavi v bioskopu. Zadnji večji letošnji požar je bil v Parizu. »Nouvelles Galleries« so pri njem utrpeli ogromno gmatno škodo.

Nekaj spominov

L. 1870. se je ustanovilo v Ljubljani prvo Prostovoljno gasilno društvo, ki je šlo takrat 30 članov. Iz skromnih začetkov se je razvila veličastna Zveza jugoslovenskih gasilskih društev, ki šteje 675 društev z 20.000 člani. Minulo leto so imela vsa društva obilo posla

Josip Turk,

starosta Jugoslov. gasilske zveze in načelnik Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v Ljubljani.

pri gašenju 1051 požarov, med temi je bilo 318 velikih, 421 srednjih in 313 malih.

Pred 30. leti so imela vsa naša gasilska društva le 32.678 m cevi, danes pa izkazuje celih 170.875 m. Na gasilski razstavi vidimo mimo najmodernejše avtomobilne mesta Maribora, izdelane firme Magirus, tudi nad 200 let staro leseno tržiško brizgalno, ki je sedaj last Prostovoljnega gasilnega društva v Lomu pri Trzinu. S to so spominjali na največjih požarov, ki je upepelil l. 1811. večji del Trzinca. Tedaj je zgorelo 77 ljudi. Spomin na ta grozni požar je še danes v živem spominu vsem Trzinčanom, tujec pa si lahko ogleda sliko tega ognja v tržiški župnijski cerkvi. Še pri drugem večjem požaru je sodelovala ta preprosta brizgalna, namreč takrat, ko je pogorela 16. maja 1891. predilnica in tkalnica v Trzinu. Ko gledamo častitljive spomine po stenah na gasilski razstavi, se z bridkosti spominjamo težkih požarov, ki so upepelili cele vasi pred ustanovitvijo prostovoljnih gasilskih društev. Pa tudi zadnja leta so prizadejali požari obilo škodo narodnemu premoženju.

Spominjamo samo skoro vsakodnevnih požigov, ki so vznemirjali pred vojno cele tedne Savinjsko dolino, po vojni pa kranjsko okolico. Vsem je še v prav živem spominu težka nesreča, ki je zadela nedavno belokrajinsko vas Zaluko in vas Podpeč pri Preserju. Vendar pa je nevarnost večjega razmaha, odkar delujejo gasilska društva, znatno padla.

Za smrtne primere so si ustanovili gasilci »Samopomoč«, ki šteje nad 3000 članov in je izplačala v teku svojega obstoja zadnjih dveh let 122 umrlih članom že več sto tisoč Din posmrtnine.

Spomin na troje smrtnih žrtev ljubljanskih prostovoljnih gasilcev. Letos na sv. Florijana dan je minulo 10 let od velike požarne katastrofe na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Katastrofa je zahtevala tudi človeške žrtve iz vrst požrtvovalnih gasilcev. Iz neznanih vzrokov se je vnel na večer

na tiru številka 16 vagon natovorjen s 31 sodi nafte, došle iz Bohumina. Prostovoljno gasilno in reševalno društvo je bilo kmalu po izbruhu požara obveščeno ter je pod vodstvom načelnika g. Josipa Turka takoj prihitela na pomoč ter začelo z naporno in težavno gasilno akcijo. Asistenčna stotinja vojaštva je daleč naokrog zasedla postojanke.

Goreča nafta je nudila grozne prizore požara in eksplozij. Gosti oblaki težkega dima so se valili proti nebu. Pri vsaki eksploziji so sodi leteli visoko v zrak, goreča razbeljena pločevina pa je padala naokrog. V neposredni okolici je vladala silna vročina in je bila velika nevarnost, da se ne vžgo tam stoječe lesene barake, na katere so metali gasilski hidranti velike množine vode. Tudi v bližini stoječi z vinom napolnjeni sodi so bili v skrajni nevarnosti.

Ena izmed silnih eksplozij pa je zahtevala tudi človeške žrtve iz vrst gasilcev, ki so pred ognjem ščitili barake. Eksplozija je sod z velikanskim pritiskom, ki je nekatere kar na tla podrl. Goreči razbeljeni kosi pločevine in obroči pa so padli med gasilce ter jih hudo poškodovali. Prva žrtev je bil Albert Zargi. Stal je med prehodom dveh barak in se ravno hotel umakniti eksploziji. Težak obroč ga je zadel od leve strani in ga grozno razmesaril. Zargi je bil star 36 let. Vršil je tapetniško delo pri trdki Naglas. Težko ranjen je bil gasilec Maks Levec, magistratni cestni nadzornik. Kos pločevine mu je priletel od zadaj na glavo. Ker ni imel čelade, je dobil smrtonosno poškodbo, kateri je podlegel čez teden dni. Zapustil je ženo in 7 malih otrok. Znatne poškodbe so dobili še Anton Zgonc, Kalanšek Franc, Perme Ivan in Kosiček Avgust.

Rihard Engelsberger,

predsednik pripravljalnega odbora za slovenski gasilski kongres.

Alberta Zargija so slovesno pokopali 6. Maksa Levca pa 10. maja. Ob odprtem grobu je za mestno občino govoril podžupan g. dr. Triller, omenja joč, da je Levec tretja žrtev gasilskega poklica, odkar obstaja ljubljansko prostovoljno gasilsko društvo. Pred 25. leti je padla prva žrtev Indof pri velikem požaru na Barju. Za Prostovoljno gasilno in reševalno društvo se je ob odprtem grobu poslovlj z lepim govorom načelnik g. Josip Turk, ki je končal:

»Kadar se oglasi rog s svojo žalostno melodijo, tedaj hiti vsak gasilec na pomoč, zapusti ženo in otroke ter se žrtvuje v svojem človekoljubnem poklicu za blago bližnjega. Smrt ovarešev nam ne jemlje poguma za nadaljevanje delovanja. Potrpi globoke žalosti izročamo trupla materi zemlji in kličemo iz dna srca: Z bogom! Na pomoč! V naših srcih kliče tvoj ljubezni!«

Prihodnjo nedeljo je imelo društvo svečano žalno sejo, na kateri je naklonilo obema družinama začasno podporo po 1000 K in je razdelilo velikodušen dar neimenovanega dobrotnika tri tisoč kron med osirotele preostale ponesrečence. Vsa javnost je takrat izdatno priskočila na pomoč z darovi in tako pokazala vso hvaležnost herojskim žrtvam težavnega gasilskega po-

klica, katerih imena se bleste v častni kroniki dela za bližnjega in ostanejo zapisana v vseh naših srcih kot vzgled in vzpodbuda poznim rodovom.

Gasilstvo na Češkoslovaškem

Osrednja organizacija češkoslovaškega gasilstva je Zveza čl. prostovoljnih gasilskih društev. Ustanovljena je bila dne 18. maja 1919, torej še le po prevratu; prevzela je nalogo skrbeti za čim popolnejšo strokovno in tehnično pripravljenost češkoslovaškega gasilstva. Zveza sodeluje pri vseh državnih in samoupravnih akcijah za spopolnitev gasilstva s tem, da daje nasvete pri sestavi raznih, gasilstva se tičejo zakonov in uredb. Zveza je tudi reprezentančni organ čl. gasilstva napram inozemstvu ter prireja skupne gasilske nastope. Dalje je njena, večji del že izvršena naloga sestaviti enotno poveljevanje in enotne vaje za vse gasilstvo ter vršiti vrhovno nadzorstvo nad vsemi samaritanskimi organizacijami, ki so bile ustanovljene s pomočjo in podporo gasilcev. Za povzdigo tehničnega in strokovnega znanja izdaja zveza osrednje glasilo za vse čl. gasilstvo, pa tudi razne gasilske knjige in večbovničke.

Sedež zveze je v Pragi. V zvezi morejo biti včlanjena vsa čl. gasil. društva, ki so ustanovljena po pravilih Zveze in po njih poslujejo. Odbor zveze se voli na tri leta; sedanjí odbor je bil izvoljen 25. avgusta 1929 s starostom Adolfom Seidlom na čelu. Zveza je razdeljena na pet pokrajinskih enot (češko, moravsko, šlesko, slovaško in podkarpatsko), ki imajo 294 gasilskih žup z 9515 gasilskih družin in 264.600 člani. 745 gasilskih društev ima že tudi ženske sekcije s 5882 članicami, 202 družin pa naraščajске družine z 2033 naraščajniki.

V samaritanskih četah, ki jih je vsega skupaj 6682, je organiziranih 27.875 članov, 19.836 moških in 7123 ženskih, poleg tega pa še 587 naraščajnikov in 329 naraščajnic.

Najmočnejša pokrajinska organizacija je »Češka zemská hasičská jednota«, ki je bila ustanovljena leta 1891, dočim so bili do tedaj organizirani nemški in češki gasilci v skupni osrednji organizaciji. Češka enota ima dandanes 143 gasilskih žup s 5019 gasilnimi družinami, s 770 ženskimi sekcijami in 76 naraščajskimi družinami. V češki enoti je organiziranih 157.360 članov, 5362 članic in 909 naraščajnikov, skupaj torej 163.541. Sedež enote je v Pragi, kjer je širši in ožji odbor. Obema načeljujejo starosta Adolf Seidel, ki ima dva namestnika. V širšem odboru je zastopanih vseh 143 gasilskih žup, vsaka z enim delegatom. Odbor je razdeljen na šest pododborov: finančni, tehnični, organizacijski, samaritanski, muzejski in tiskovni.

»Moravska zemská jednota hasičská« je bila ustanovljena 27. junija 1883 s sedežem v Brnu. Načeljuje ji starosta Rudolf Ludwig. V teh 57 župah moravske enote je organiziranih 1699 gasilskih društev s 47.441 člani, 168 ženskimi sekcijami, ki štejejo 1113 članic. Poleg tega je še 141 naraščajskih družin s 1331 naraščajniki. Skupno število vseh članstva znaša 49.957. V samaritanskih četah moravskih društev je organiziranih 5616 članov, 2670 članic, med katerimi so tudi članice Rdečega križa in 331 naraščajnikov.

»Slezska zemská hasičská jednota« je bila ustanovljena 1896 s sedežem v Opavi. Starosta šleske jednote je Rudolf Gudrich. Enota šteje 15 gasilskih žup z 245 gasilskimi družinami; od tega je 194 čeških in 51 poljskih. V vseh gasilskih društvih je organiziranih 9396 članov.

»Zemska hasičská jednota pro Slovensko« je bila ustanovljena šele po vojni, dne 6. avgusta 1922. Uradni jezik te enote je slovaški ter ima sedež v Turč. Sv. Martinu. Starosta je Milošlav Schmidt; v enoti je organiziranih 78 gasilskih žup z 2560 družinami, ki štejejo okrog 42.000 članov. Samaritanskih čet, ki so jih pričeli organizirati šele poslednje čase, šteje ta enota 587 z 1942 člani in 455 članicami.

»Zemska hasičská jednota pro Podkarpatskou Rus« je najmlajša gasilska enota ter je bila ustanovljena 12. oktobra 1922. Njen starosta je dr. Petr Petrigal, njen sedež v Mukačevu. V enoti je organiziranih 36 gasilskih društev z 1200 člani. Tu je gasilstvo šele v povojih, a se sedaj živahno razvija.

Poklicne gasilske čete

Poleg teh prostovoljnih gasilnih društev so včlanjena v Zvezi prostovoljnih češkoslovaških gasilcev tudi poklicne gasilske čete iz Prage, Plzna in Brna. Najstarejšo organizacijo poklicnih gasilcev ima mesto Praga, ki jo je ustanovilo že leta 1853; ta organizacija je bila prava matica vseh češkoslovaških gasilskih društev. Nastanjena je v modernem in naravnost vzorno urejenem gasilskem domu. Načelnik moštva je inž. Oldrich Uher, ki vodi praško poklicno gasilstvo že deset let ter ga je dvignil na višino, da se lahko kosa z vsemi mesti na svetu. G. Uher je osebno navzoč tudi na ljubljanskem kongresu slovenskih gasilcev. Skupno štev. praških poklicnih gasilcev znaša 258; gasilci so poslali močno deputacijo na ljubljanski kongres. Vse gasilno orodje praške čete poklicnih gasilcev je najmodernejše ter povsem motorizirano. Skupno je v garaži 31 najrazličnejših voz, od tega 14 avto-

Plavanje - pravi ženski šport.

Malokatero telesne vaje pripomorejo ženi do izpopolnitve njene lepote tako kot plavanje. Dobre plavalke imajo vedno lep stas in ako so previdne tudi zelo lepo polt. Paziti morajo na to, da jim voda in prehudo sonce ne pokvari kože. — Pravilna uporaba obeh krem Elida idealno osigura vsaki ženi lepo in nežno kožo.

Pred kopeljo na prostem in zvečer preden se gre k počitku se uporabljata nočna krema Elida. Ona povrne koži masčobo, ki ji je bila odvzeta. Po kopelji in vsak čas podnevi, ob solncu in ostrem vetru se poslužujte dnevne kreme Elida. Ta ščiti kožo ter ji da toliko opevano alabastru podobno barvo.

KREME ELIDA

mobilskih brizgaln, med njimi specialne brizgalne za gašenje kemičnih ali bencinskih požarov. Na leto prevozijo ta vozila do 130.000 km, za kar potrošijo 35.740 litrov bencina.

V veliko pomoč je praškemu poklicnemu gasilstvu izborna organizirani požarni telegraf, ki je izpeljan po vsej veliki Pragi v dolžini 350 km. Požarni avtomati so razdeljeni po vsem mestu in jih je 550. Te avtomate preizkušajo po dvakrat na mesec in po vsaki nevihti. Poleg tega ima poklicno gasilstvo še lastno telefonsko centralo, ki je imela lansko leto 140.000 pogovorov. Slično izvedeno organizacijo ima tudi plzenska gasilska četa, ki je bila ustanovljena leta 1869 s pomočjo inštruktorjev praških poklicnih gasilcev. Četa šteje 74 članov, ki jim poveljuje

Dr. Mavricij Rus,

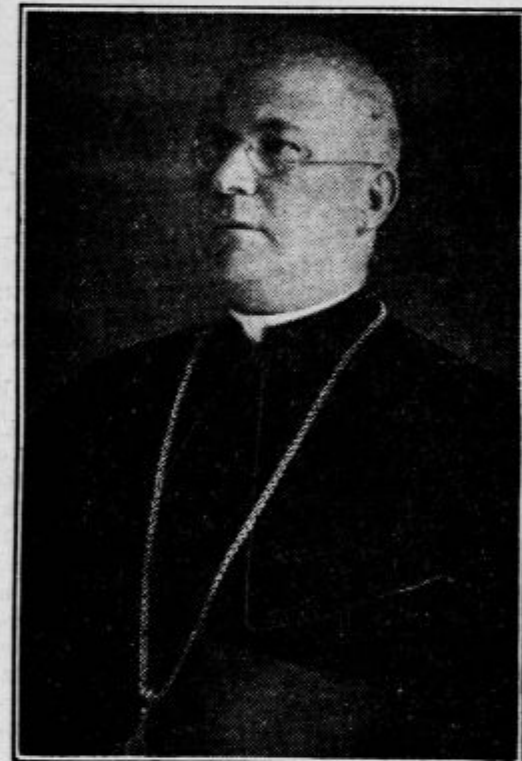
mestni fizik v Ljubljani in neumoren delavec za izpopolnitev gasilstva.

Vačlav Diviš. Tudi v Plznu je že izpeljan požarni telegraf in sicer v dolžini 79 km in je nanj priključenih 129 požarnih avtomatov.

Najmlajši poklicni požarni zbor ima mesto Brno. Poklicnih gasilcev je 51, vodi pa jih inž. Vladimir Volf. Poslednja leta so izpeljali tudi v Brnu požarni telegraf, ki je dolg skupno 60 km in na katerega je priključenih 100 požarnih avtomatov.

Slavnostni »Gasilec«

Slavnostna številka »Gasilec«, glasila Jugoslovenske gasilske zveze, ki izhaja že 34 leto, je izšla za slovenski gasilski kongres v povečanem obsegu in lepo opremljeni obliki. List ima 44 strani in prinaša poleg številnih slik jugoslovenskih gasilcev tudi celo vrsto fotografij slovenskih gostov, ki se bodo udeležili kongresa. Med prispelimi sta tudi avtograma staroste slovenske gasilske zveze g. Adolfa Seidla in g. Mahacka, tajnika slovenske gasilske zveze. Poleg tega nudi »Gasilec« v celoti zanimivo pisanih člankov, zanimiv pregled razvoja in delovanja našega gasilstva od njegovih prvih početkov pa do današnjih dni. List ureja g. Ljudevit Musek, II. podstarosta JOZ, ki je s slavnostno številko znova dokazal, kako ozki stiki vladajo med našim gasilstvom in njegovo vrhovno organizacijo.

Dr. Mihael Opeka,

stolni kanonik in gasilski kurat v Ljubljani.

Kongresna Ljubljana

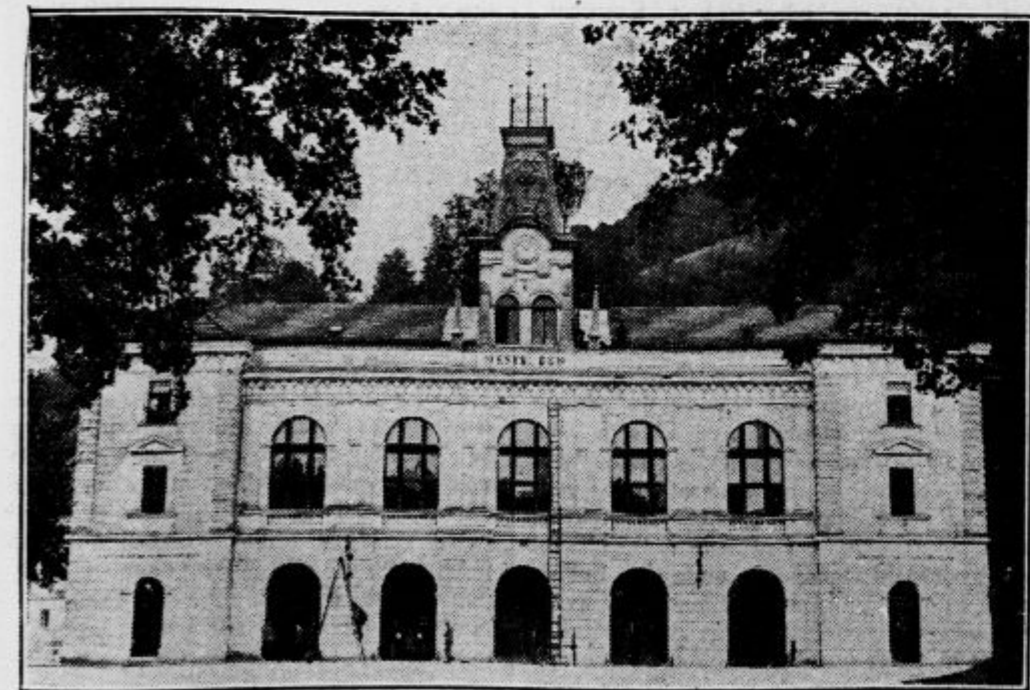
Ljubljana, 2. avgusta

Ljubljana je vsa praznična, kongresna, docela prerajena. Že na zunaj se pozna, da je izginila legendarna zasplost, ki jo pripisujejo slovenski prestolnici, upravičeno ali neupravičeno. Hiše večinoma prenovljene, vse v zastavah in zelenju, ki te prijazno pozdravlja skoro raz sleherni okno, nudijo izredno živo in pestro sliko, ki mora na vsakega napraviti že takoj prvi hip najlepši utis. Praznično razpoloženje pa seveda še najbolj dviga izredno lepo vreme. Po dolgotrajnem deževju in nevihtah se je kakor nalašč za gasilski kongres zopet pokazalo solnce, ki z mehikimi žarki boža prido in sipa blagodejno toploto, da le tu pa tam zahrepeniš po hladu v senci parka ali na vrtu restavracije.

Ljubljanske ulice, ki so v poletnih mesecih običajno puste in prazne, kažejo izredno živahno lice. Od ranega jutra do pozne noči glada vsepovedno živahno vrvenje. Med pestro množico, v kateri se posebno odražajo okusne in simpatične uniforme gasilcev, švigajo številni avtomobili, ki prevažajo skupine gasilcev z enega konca na drugi. Miru si zlasti ne privoščijo neumorni kongresni odbor, a tudi gostje si hočejo ogledati Ljubljano z vseh strani. Ves dan prihajajo novi gostje iz oddaljenejših krajev dravske banovine, iz južnih pokrajin naše države in iz inozemstva. Gasilska armada, ki se zbira v Ljubljani, je od ure do ure močnejša in jutri, ko bo v svečani povorci defilirala skozi Ljubljano, homo imeli priliko, da si natančneje ogleda veliko in strumno armado hrabrib Florijanovih vojščakov.

Posebno zanimanje vzbujajo gasilci

Še boljša in cenejša je
PALMA
zdravilna grenka voda.
DOBIJA SE POVSODI

Mestni dom v Ljubljani, sedež ljubljanskih prostovoljnih in poklicnih gasilcev

iz inozemstva, čijih uniforme se znatno razlikujejo od uniform naših domačih gasilcev. Ljubljanci na največje zanimanje motre po ulicah postavljene fante in bradate moše, ki se jim gasilski krog kaj dobro poda. Največ je prišlo iz inozemstva Čehov, ki so v lepem številu pripeljali s seboj tudi svoje soproge ali druge družinske člane. Po večini so višji funkcionarji gasilskih organizacij, zvez in žup. Češki krog je modre barve s srebrnimi in zlatimi našitki na ramenih. Čepice so francoskega formata, nizke in ploščate z ravnim senčnikom ter s srebrnimi ali zlatimi našitki.

Poljaki, ki so glede na veliko oddaljenost prispeli v prav častnem številu, imajo nekoliko temnejše kroje z mehkiimi, četverkotnimi čepicami s kotom nad senčnikom. Čepice jim krasi državni orel in pod njim gasilski znak. Veliko pozornost vzbujajo nadalje Belgijci s svojimi temnomodrimi uniformami in visokimi kapami s širokimi zlatimi našitki.

V velikem številu so prihiteli v belo Ljubljano gasilci iz sosednje savske banovine. Hrvatski gasilci nosijo

po večini našim podobne gasilske uniforme, z ležimci obratnikom, na katerem so odznaki društva. Kape so trde z ravnim senčnikom. Za razliko od Hrvatov imajo ponosni Bosanci namestu čepice večinoma svoje rdeče fese, a gasilci iz Srbije šajkačo, ki pa se prav tako lepo poda k uniformi gasilcev kakor k uniformi postavnih gardistov.

Najzanimivejši vrvenje vlada črveda okrog kolodvora in pri gasilskem mestnem domu, kjer ima svoj urad kongresni odbor. Tu neprestano prihajajo in odhajajo ljudje, zbirajo se gasilci in drugi gostje ter odhajajo ordonanci s poročili in navodili na vse strani.

Seveda se Ljubljana tudi ponoči ne umiri. Po napornem dnevnem delu se zvečer svežimo v hladu gostilniških, restavracijskih in kavarniških vrtov ob zvokih koncertnih godb, nad katerimi so Ljubljanci, nedavno nekaj godrnjali, ki pa so tudi tujcem prav všeč. Do zgodnjih jutranjih ur opazajo po ulicah razne ekskurzije, gasilске in druge, ki žele spoznati Ljubljano in njeno življenje tudi ponoči. Preženejo jih šele čestni pometaji in oblaki prahu, ki jih dviga pometalni voz.

Po razdelitvi gasilskih odlikovanj je prečital tajnik Gostiša listo članov ljubljanskega gasilnega društva, ki jim je ljubljanski občinski svet podelil čast ljubljanskega meščanstva. Med njih pozval, naj iz županovih rok sprejmejo meščansko diplomu. Po pozivu tajnika so se zbrali okoli predsedstvene mize gg. Brekvar, Kadunc, Tomaž Kavčič, Anton Kavčič, Ivan Sever in Anton Zgonc.

Župan dr. Puc

je pozdravil zbrane zborovalce v imenu ljubljanske občine ter v markantnih besedah očrtal razvoj ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva od njegovih početkov do danes. V prvih letih svojega delovanja se je posvečalo društvo samo humanitarnim ciljem in rosilo v nacionalnem oziru nevtralnemu obelje. Zato se tudi ni moglo tako razviti, kakor je bilo želeli. Nov preokret je nastopil po uvedbi slovenskega poveljevalnega jezika, kar je sicer povzročilo, da je takrat za hip izgubilo društvo mnogo prijateljev, v kratkem času pa so stohili na njihova mesta novi. Vrste teh prijateljev so se množile od leta do leta in tako doživlja danes ob 60letnici ljubljanskega gasilnega društva izredno čast, da je zbrana na njegovem obnem zboru publika, kakor jo more zbrati le malokatera naša organizacija. Nacionalni moment je bil tudi oni, ki je dal pobudo za navezovanje ozkih in bratskih stikov z ostalimi slovanskimi gasilskimi organizacijami, katerih ljubcevi in naklonjenosti je mogoče najbolj oceniti po številni udeležbi teh delegacij na jubilarnih proslavah.

V svojem nadaljnjem govoru je župan dr. Puc podčrtal veliko požrtvovalnost gasilcev in jim izrekel zahvalo Ljubljane. Spominjal se je mož, ki so orali ledino slovenskega gasilstva in zaključil z željo, da bi tudi potomci hodili po istih, potih kakor so jih hodili naši gasilski predniki in jih hodijo današnji ljubljanski gasilci.

Po županovem govoru so pristopili k njemu novi ljubljanski meščani ter mu položili v njegovo roko meščansko zaobljubo. V imenu novih meščanov se je zahvalil gasilec Brekvar, ki je zagotovil župana, da bodo ljubljanski gasilci tudi v bodoče stali enako zvesti svojim ciljem in vzvišenim nalogam kakor doslej.

Čestitke gostov

Po kratkem zahvalnem govoru staroste Josipa Turka je stopil v ospredje starosta slovenske gasilske zveze Adolf Seidl ter burno pozdravljen prisrčno čestital v imenu slovenske gasilske zveze ljubljanskemu društvu, želeč mu tudi za bodoče kar najlepšega razvoja in zagotavljač ga, da mu bo posvečala slovenska zveza vedno še prav posebno svojo pažljivost.

V imenu poljskih gasilcev je v markantnem govoru poveljeval delo ljubljanskega gasilnega društva varšavski vojvoda in predsednik poljskih gasilcev inž. Twardo ter sporočil slavnostni skupščini prijateljske pozdrave poljskega gasilstva.

Poln ognja in bratske iskrenosti je bil govor tajnika slovenske gasilske zveze gospoda Machacka, ki je pozdravil ljubljansko društvo v imenu češke gasilske enote in v imenu propagandnega društva češkega gasilstva, ki je našlo baš med Slovenci toliko odziva ter s stiki, ki jih je navezalo z ljubljanskim društvom nemalo pripomoglo k ustanovitvi vse bolj se razvijajoče slovenske gasilske zveze. Končno je pristopil k starosti Josipu Turku in mu izročil spominski dar propagandnega društva češkoslovskega gasilstva, ki je krasno izdelan kipeč češkega gasilca z razvitim praporom.

Pomemben je bil govor zastopnika sokolskega saveza in ljubljanske sokolske župe g. Milka Krapeža, ki je poudarjal, kako gojita Sokolstvo in gasilstvo ista plemenita čustva, in kako sta vedno ramo ob ramo, ako je treba braniti bližnjega ali pa celo domovino.

Zaključil je z vzklikom Nj. Vel. kralju, pokrovitelju današnjih svečanosti.

Ko so se polegale oduševljene ovacije kralju in kraljici hiši, je spregovoril napreje v litvanskem jeziku zastopnik litvanske gasilske federacije Skulte in se pridružil nato v nemščini nadaljevanem govoru pozdravov ostalih gasilskih organizacij in izrekel, da žele litvanski gasilci iz vsega srca kar najlepši napredek in bodočnost ljubljanskemu gasilnemu društvu, kakor tudi celi jugoslovanski državi.

Za njim je pozdravil v imenu praške občine slavnostni zbor zastopnik mesta Praga g. Martinec, ki je opozoril na tradicionalne bratske vezi med tema dvema mestoma in izrekel zadovoljstvo praškega občinskega sveta, da doživljajo po prazniku češko-jugoslovenskega sokolskega bratstva v Beogradu tudi praznik češko-jugoslovenskega gasilstva v beli Ljubljani, temu žarišču jugoslovenske misli in od pamtveka zvesti pobornici slovenske ideje.

Enako oduševljen je bil tudi pozdrav predsednika bolgarskih gasilskih organizacij g. Ninča Peteva, ki je izrazil upanje, da bo na prihodnjem kongresu slovenskega gasilstva zastopana v dostojnem številu tudi bolgarska delegacija, ki se to pot še ni mogla številneje udeležiti ljubljanskega kongresa.

Stari prijatelj slovenskih gasilcev predsednik snujoteja se jugoslovenskega gasilskega saveza g. Marijan Hrašč - Topuski je prinesel čestitke hrvaških gasilcev in želel, naj bi ljubljansko društvo še lepše in še slavnostneje proslavilo tudi stoletnico svojega obstoja.

Za narodno ženstvo je pozdravila jubilarni zbor ga. Vida Schottova; obljubila je tudi za vnaprej vao podporo narodnega ženstva, ki zna ceniti vrednost in veličino ljubljanskega in požrtvovalnega dela naših gasilcev.

Slavnostni zbor je zaključil v imenu JGZ podstarosta g. Vengust, nakar se je vršilo vpisovanje v posebno spominsko knjigo.

Počitniška kolonija kraljice Marije na Pohorju

(K današnji slovesni otvoritvi)

Maribor, 2. avgusta. Lansko pomlad je mariborsko društvo za zdravstveno zaščito mladine storilo veličen korak: kupilo je pri sv. Martinu na Pohorju v višini kakih 800 metrov obširno posestvo, da uredi počitniško kolonijo za mariborsko mladino. Posestvo s poslopji vred je bilo zapuščeno in zanemarjeno, a društvo je zavhalo rokave. Že lani je zgradilo matično poslopje in postavilo eno barako. Tako je imelo prostora za okrog 60 otrok in sta lani po en mesec letovali dve partiji.

Od lani do letos pa se je na koloniji neprestano delalo. Zgradili so povsem veliko gospodarsko poslopje s kletmi, shrambami, ledenico, hlevi za govejo živino in svinje, s shrambo za seno, drvarnico, stanovanjem za majerja in pralnico. Prostor okrog matičnega poslopja, v katerem je tudi kuhinja, je splaniran. Pod poslopjem je nastal kraser cvetlični vrt, za poslopjem velika veranda, kjer se otroci zbirajo pri jedi, blizu pa je zrasla nova velika baraka z okrog 30 posteljami ter zdravniško ambulanco: »Mariborski dom«. Vse ta prostor je zavaroval proti bregu z močnim zidom: »Črnejevični šancami«. Na hrib vodijo idilično urejene poti z ograjami bele brezovine, na hribčku stoji paviljon za odpočitek in je urejena kopalnica. Nad vsem pa kraljuje na visokem drogu jugoslovenska trobojnica in pozdravlja goste vse gori do sv. Martina. To je deklški del kolonije.

Fantje imajo nekoliko nižje dve lepo urejeni baraki: Pohorski in Celjski dom, vsak z okrog 30 posteljami. Vpeljan je vodovod za umivalne naprave, urejajo se higijenična strnišča, dogotavlja se kanalizacija, naprava za prhe, dočim kopalni bazen še čaka, da bo urejeno vse drugo in da se bo speljala voda vanj in od njega v prhe.

Zraven vseh objektov so krasna igrišča, nize doli pri gozdu prostor za večerni taborni ogenj, po skavtskem načinu, kjer nadzorniki (večinoma skavti) pripovedujejo mladini pravljice.

Nad matični moslopjem je ogromen zelenjadni vrt, ki križe že danes skoraj vse potrebe kolonije: miljenček gospodarije ge. Balonove.

Vse posestvo se pridno ureja, za pogostitev je dala šumski uprava sresnega načelstva (inž. Urbas) na razpolago 16.000 drevesc, nasaja se sadno drevje. Njive, ki so bile zapuščene, se s pridnim gnojenjem dvigajo v rodovitnost. Društvo namerava za izpopolnitve kolonije dokupiti še nekaj zemlje, urejajo se tudi dohodi k koloniji, zlasti cesta od Slovenske Bistrice preko Šmartna tik do kolonije, kamor se lahko že danes pripelje s avtom.

Da je kolonija že od lani v funkciji, se je zaradi neprestanih dopolnjevalnih del odločila slovesna otvoritev na letos. Zdej, ko je kraljica Marija sama prevzela protektorat in dovolila, da nosi ta mladinska ustanova njeno ime, se je odbor društva odločil k slovesni blagoslovitvi in otvoritvi na jutrišnje nedeljo.

Zjutraj se bo na koloniji poleg množice pohorskega ljudstva zbrala tudi cela vrsta odličnih zastopnikov naših državnih in samoupravnih oblastev. Prišel bo zastopnik kraljice g. general Stanislav Jerić iz Maribora, zastopnik ministrstva za narodno zdravje, načelnik dr. Matičič in v. u. prof. dr. Ambrožič, podban dr. Pirkmajer, načelnik zdravstvenega oddelka banke uprave dr. Dolšak, šef higijenskega zavoda v Ljubljani dr. Pirč, mariborski župan dr. Juvan in podžupan dr. Lipold ter mnogi drugi. Kolonija bo sprejemala, vsa v zelenju, cvetju in zastavah goste od 8. do 10. ko bo domači župnik od sv. Martina blagoslovil vse objekte, nato bral pred Pohorskim domom slovesno mašo, nakar bo predsednica društva za zdravstveno zaščito mladine g. Maistrova kot domačica kolonijo slovesno otvorila.

SOKOL

Sv. Urban pri Ptuj. Kakor smo že poročali, se bo vršil v nedeljo 3. t. m. na tuk. »Sejmišču krstni nastop naše Sokolske čete. Ob 4. bo sprejem gostov, ob 15. pa javna telovadba. Prve tečke bo izvajala naša sokolska četa in sicer nastopi moška in ženska deca, nato pa članice in člani s prostimi vajami. Po domačih oddelkih nastopijo sosedna društva, predvsem pa naše matično društvo Ptuj. Pri nastopu bo igrala godba sokolske čete. Po nastopu ljudska veselica. Upamo, da nas ob tej priliki posetijo tudi sosedna sokolska društva in podpro s tem naše delo. Zdravo!

Sokol I Tabor prosi vse fotografe amaterje, ki so slikali pogreb pokojnega brata Marije kjerkoli, da pošljejo vse vsakega posnetka eno sliko v društveno pisarno na Tabor s svojim naslovom. Isto tako prosi za slike nedeljskega izleta v Vrata in odkritja spom. plošče bratu V. Habetu.

Zivahno gibanje v sokolskih društvih moramo zaznamovati zadnje čase glede snovanja lutkovnih odrov. Ko si je svoje. časno Sokol I. na Taboru pred štirimi leti temeljno osnoval svoj oder, mu je sledil pred letom Ljubljanski Sokol, sedaj pa bomo imeli že lutkovne odre tudi v Konjicah, Zagorju ob Savini in sosednih Trbovljah ter v Trzinu na Gorenjskem. Priprani pa smo, da bodo sledila še druga sokolska društva, ki imajo svoj lastni dom in s tem podano možnost, da pripravijo svoji mladini mnogo veselja z lutkovnimi predstavami.

V spomni brata Antona Maleja je ustanovila Češkoslovska Obec Sokolska v Pragi poseben škofidjski fond za jugoslovenske vadijtele, ki bodo obiskovali v bodoče vadijelske tečaje ČOS v Tyr. Ševem domu v Pragi. S tem je bratsko češkoslovska Sokolstvo postavilo trajni spomenik preminulemu borcu v srcih vseh Sokolov, zlasti pa vadijteljev-gojencev imenovanih tečajej, ki jim bo brat Malej vedno vzor sokolskega telovadca in tekmovalca.

Prednjaški tečaj za ameriške Sokole se bo vršil v Ljubljani od 5. do 20. avgusta pod vodstvom saveznega načelnika v prostorih Ljubljanskega Sokola deloma v telovadnici, deloma na letnem vežbiščem pod Tivoli. Kakor izvemo, se bo tečaja udeležilo okrog 12 borcev, ki prispejo v Ljubljano 5. avgusta.

Ideal dobre gospodinje

Je pravo terpentinov

MILO

ker se z njim uspešno pere vse, tudi najfinijeje tkanine.

Taborene društva Beograd-matica. Med sokolskimi društvi je Beograd-matica uvedlo taborene že leta 1921. Od tedaj si je tako izpopolnilo svoj šotorski inventar in notranjo opremo, da jo lahko smatramo kot vzorno. Letos so si izbrali kot prostor za letovanje Biograd na morju blizu Šibenika. Tabor je poln sokolske dece, ki je gde higijene pod nadzorstvom taborskega zdravnika. Dalje imajo tamkaj posebno kuhinjo, sprejemajo goste, prirejajo javne telovadbe itd. Letos jih je v taboru okrog 120 oseb iz vrst sokolske dece in naraščaja, ki ostanejo vsaj 40 dni zunaj. Najmanjši prispevek je od 400 do 800 dinarjev.

Kje tabore letos sokolska društva? Sokolska župa Novi Sad si je kupila v Novem gradu v Boki dvonadstropno hišo, kjer je prostora za 120 oseb. Članstvo se seveda te dobrote v obliki meri poslužuje. Sokolsko društvo Beograd-matica se je utaborilo blizu Biograda na morju tamkaj pri Šibeniku, Beograd I. pa si je izbral kot taborišče Koviljačo v moravski banovini. Sokoli iz Sokola II. v Beogradu pa so odšli taboriti v Jajce v bosanske šume. Zemunoi pa hodijo že več let v Makarsko. Belovarski Sokoli so na letovanju v Šibeniku, Zagrebčani v Selcah na morju. Med planince pa so šli Uzičani, ki so se utaborili na Zlatiboru.

Dopisi

RIMSKE TOPLICE. Vljudno obveščam prijatelje Sokolstva in ljubitelje dovršene telovadbe, da je obljubil svoje dovelovanje na našem javnem nastopu 3. avgusta tudi svetovni prvak br. Primožič. Kakor nam je sporočeno, se mu bodo pridružili tudi še drugi bratje luxembourgsketelevalne vrste.

KAPELA-SLATINA RADENCI. Po daljšani rok za prijavo Vodnikov družbi poteče 15. avgusta, zato prosim vse za mudnike, da čim prej poravnajo članarino. Poznejše priglasitve se ne bodo moge upoštevati. Poverjeniki.

Popolna razprodaja damskih oblek

svilene vseh vrst od Din 140.—
domače perline od Din 60.—
sportne bluze in krila od Din 70.—
F. I. GORICAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 29
Oglejte si blago v izložbah! 10455

Razstava izdelkov tovarne Rosenbauer & drug

Svetovno znana tovarna gasilskih potrebščin K. Rosenbauer in drug v Celju, ki jo vodi znani gasilski strokovnjak g. Košir, razstavlja na gasilski razstavi na vselejštevju svoje nove malomotorske brizgane »Mali Florijani«, srčkano orodje, ki tehta le 50 kg, pa vendar deluje čudovito pri požarih. Dvocilindrski motor s 15 in 20 HP je grajen kot stroj na visoki pritisk in je znan zaradi svoje izredne gasilne zmoglosti po vsej Evropi. Moderna gasilska tehnika zahteva visok pritisk za gašenje in da premagajo dolge cevne linije in večje vspone. Izredna novost je 4 cilindrski agregat, ki je grajen prav čvrsto in ga štirje moške prav z lahkoto nosijo ter ima patentirano sesanje potom plinskega pritiska. Ta 4 cilindrski agregat prav lahko odklopimo od priklopnega voza in ga istotako zopet naglo priklopimo. Na dalje je razstavljena krepka priklopna motorka s 30 HP, ki ima prav tako sesalno napravo na plin.

Vse te brizgalne lahko črpajo s posebno patentirano sesalno napravo za globine potrebno vodo iz vodnjakov, globokih do 20 metrov.

Posebno zanimiva novost so Rosenbauerjevi takovi avtomobili, ki opravljajo sledeče posle:

• Skopijo ceste do 16 metrov širine, izpirajo ceste pod pritiskom, izbrizgavajo vodo iz tanka kot prvo pomoč pri požaru, črpajo vodo iz rek in jo brizgajo pod visokim pritiskom na plamen.

• Razstavljajo tudi voz za gasileko moštvo, ki ga trdka dobavljata tudi s sprejadj vdelano črpalko in ki ima pri zadnjih kolesih dvoosni pogon, ki ga usposablja, da more voziti čez dnu in strni preko vseh ovir. V celoti nudi razstavljeno orodje prav imponirajočo sliko, obenem pa tudi polno garancijo za izborna kakovost na podlagi dolgoletnih izkušenj.

Ako želiš imeti lepe knjiice, pristopi k Vodnikovim družbi!

Jubilejno zborovanje Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v Ljubljani

Ob 9. uri je bila v Mestnem domu proslava 60 letnice obstoja delovanja »Prvega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v Ljubljani«. Dvorana je bila slavnostno okrašena in že pred 9. uro so se pričeli zbirati v njej zastopniki raznih gasilskih društev iz Slovenije in ostalih gasilskih organizacij.

Novzgoči so bili:

polnoštevilno člani predsedstva Jugoslov. gasilske zveze ter kongresnega odbora in navzoči so bili tudi številni župni gasilski staroste iz Dravske banovine. Njim so se pridružili zastopniki gasilskih organizacij iz ostalih delov države m. dr. predsednik Hrv. slav. vatrogasne zajednice g. pl. Herzić, predsednik gasilskih združenj iz Srbije inž. Trček, poveljnik beogradske požarne brambe g. Milosavljević, zastopnik Zveze gasilcev iz Bačke g. Kovadjev, gasilski starosta iz Pančeva dr. Lodz, delegati bosanskih gasilskih društev g. Pintar in mnogi drugi.

V častnem predsedstvu so sedeli reprezentanti bratskih in prijateljskih gasilskih organizacij iz inozemstva m. dr. starosta Slovenske gasilske zveze gospod Seidl z g. Machackom, zastopnik poljskega gasilstva varšavski vojvoda g. Twardo, delegat francoske gasilske federacije g. Guesnet, člani belgijske delegacije gg. Verdumen, Jamar in Ramlet, zastopnik litvanske gasilske zveze g. Skult, portugalske g. Villor, vodja moravske gas. jednote g. Ludvik, slovaške g. Schmidt, podkarpatske dr. Šimanovski in Merkovski, delegat bolgarskih gasilcev g. Petev i. dr. Poleg gasilskih dostojanstvenikov so prisli počastiti jubilejni zbor ljubljanskih gasilcev: kumica prapora ga. dr. Tavčarjeva, kot zastopnik bana načelnik dr. Grasselli, delegat mesta Praga ob. sv. Martinec, župan dr. Puc s podžupanom prof. Jarcem ter obč. svetnikom Likozarjem in Urbasom, bivši ljubljanski nar. poslanec dr. Kramer, avstr. gen. konzul dr. Pleinert, čl. konzul dr. Resl, belgijski konzul dr. Dular, predstavniki Sokola kraljevine Jugoslavije dr. Fux, Milko Krapež, Kaizelj in Flegar, predsednik obl. odbora Rdečega križa dr. Krejči in zastopniki skoraj vseh državnih uradov in javnih korporacij m. dr. podpredsednik apelac. sodišča dr. Golja, viš. drž. tožilec dr. Grasselli upravnik policije dr. Guštin, vseučiliški rektor dr. Dolenc, predsednik notarske zbornice dr. Hudovernik, poslovedeči predsednik odvetniške zbornice dr. Zirovnik, predsednik zdravniške zbornice dr. Rus, ravnatelj Pokojninskega zavoda dr. Sagadin itd.

Med številnimi novinarji smo opazili tudi zastopnika češkega tiska Mareka in poljskega tiska dr. Kneblewskiego.

Med topovskimi streli na Gradu je otvoril jubilejni občni zbor starosta gospod Josip Turk, ki je pozdravil starosta slovenske gasilske zveze Seidla, zastopnika poljske gasilske zveze, vojvoda Twardo, predsednika francoske gasilske zveze Guesneta in vse druge delegate, kumico dvorno damo go. Franjo Tavčarjevo in narodno ženstvo in imel slavnostni govor, v katerem je izvajal m. dr.

Nagovor staroste Turka

60 let je poteklo, kar je tedanjí mestni župan dr. Josip Turk pozval ljubljansko prebivalstvo, naj se po zgledu drugih svetovnih mest zdrži v organizaciji prostovoljnega gasilstva.

Veliko število dobronamernih in uvidnih ljubljanskih meščanov se je odzvalo temu pozivu in kaj kmalu je bilo ustanovljeno prvo gasilno društvo, kateremu je krepko in junaško stopil na čelo naš nepozabljeni meščan, blagopokojni tovariš Doberlet Fran, ki je ustanovil, organiziral in vodil naše društvo dolgih 13 let (od 28. III. 1870 do 7. V. 1889), nakar ga je za dobo 13 let (od 7. V. 1889 do 22. V. 1913) nasledil velezaslužni načelnik, istotako že blagopokojni tovariš Stricelj Ludvik, ki je društvo uspešno vodil do svoje prerane smrti (22. V. 1913).

Po njegovi smrti je društvo izbralo mene za svojega načelnika in vodil sem društvo do svetovnega prevrata (od 7. VI. 1913 do 7. VI. 1920), nakar so društvo za kratko vmesno dobo 4 let (20. VI. 1920 do 18. V. 1924) načelovali pokojni tovariš Dintar Anton (od 20. VI. 1920 do 8. I. 1922) ter še živeča Križnar Ivan (od 8. I. 1922 do 14. V. 1922) in Hojan Janko (od 14. V. 1922 do 18. V. 1924) nato pa se je društvo ponovno zaupalo meni. Tako mi je danes dana častna naloga, da v imenu šestdesetlet-

nega jubilara pozdravim njegove mile goste in se iskreno zahvalim za tako častno in številno udeležbo.

Ljubezen do bližnjega, srčna želja pomagati trpečemu v nesreči, je združila pred 60 leti ljubljanske samaritanke v velevalno institucijo: v prostovoljno gasilno in reševalno društvo.

Kaj znači to društvu za mestno občino ljubljansko in njeno prebivalstvo, ve vsakdo ki le malo pozna delovanje, namen in smoter prostovoljne gasilske organizacije.

Milijone in milijone narodnega premoženja je že društvo otelo pogubi v dobi svojega obstoja.

Ni bilo požara, ni bilo povodni, ni bilo potresa, ni bilo katastrof in nezgode v Ljubljani, kjer bi ne nastopili ljubljanski gasilci in ne bi krepko ter junaško posegli vmes.

Koliko tisoč in tisoč, da milijon in še več ranjenecv in bolnikov pa so neutrudljivo ljubljanski gasilci prevezali in prenesli v bolnice in iz bolnic med svetovno vojno!

Da težko in naporno je bilo to 60letno delovanje ljubljanskega gasilstva, vendar pa polno tolažbe in pomoči, polno junaštva in kreposti, polno svetega navdušenja za vzvišeno gasilsko idejo. S krvjo svojih vnetih članov je društvo dokazalo, da dobro črpa iz hrani evanĝelija, ki ga je prejelo od svojih ustanoviteljev, da njegovi člani niso paradni gasilci, ampak možje, ki ne živijo le v svojem zdravju in svojih moči, temveč tudi svoje življenje, za srečo in dobrobit svojega bližnjega, svoje okolice in svoje ljubljene domovine.

Ljubljansko gasilno društvo je matica slovenskega dela, pa tudi jugoslovenskega gasilstva sploh, kajti ono je po svojih agilnih prvoborniteljih razširilo gasilsko misel širom cele naše domovine.

Čeprav živimo v dobi krutega boja za vsakdanji kruh, čeprav brodim po ogabnih materialističnih mlakužah, vendar lahko s ponosom trdimo, da vkljub temu ideja prostovoljnega gasilstva še vedno uspeva, kajti naše društvo šteje danes po 60 letih svojega obstanka še vedno nad vse častno število vrlih mož in mladenčev, ki se hočejo prostovoljno in brezplačno žrtvovati delu iz ljubezni do bližnjega in do svoje ljubljene očetnjave.

Zagotavljam vas čestita gospoda da no ljubljanski gasilec ostal zvest svojim prednikom, da bo ostal junaški in neustrašen borec doma, ostal pa bo tudi zvest in zanesljiv prijatelj in drug vsem gasilecem sveta, zlasti pa bo ohranil trajno bratske vezi z vsemi slovanskimi gasilci.

Prosim vas, čestita gospoda, sprejmite to naše odkritosrčno zagotovilo in podpirajte nas v naši plemeniti borbi za nesebično ljubezen in pomoč.

Govor staroste Turka so pozdravili slavnostni zborovalci z burnim aplavzom, ki se je polegel šele, ko je pristopil k govorniški mizi tajnik Ljubljanskega gasilnega društva g. Gostiša ter prečital seznam onih članov, ki jih je društvo ob svojem jubileju odlikovalo v priznanje za njihov požrtvovalni trud.

Odlikovani so bili:

s častnim članstvom stolni kanonik in gasilski kurat dr. Mihael Opeka ter mestni fizik dr. Mavrič Rus;

s spominskimi kolajnami: Adolf Seidl, starosta slovenske gasilske zveze, predsednik francoske gasilske federacije gospod Guesnet, predsednik poljskega gasilskega saveza ing. Twardo, zastopnik mesta Praga Josef Martinec, tajnik vseslovenskega gasilnega saveza Machatek, starosta Jugoslovenske gasilske zveze Josip Turk, predsednik Jugoslovenskega gasilnega Saveza Marijan pl. Herzić, načelnik posavske gasilske župe Rihard Engelsberger, predsednik gasilskega saveza za Srbijo in Južno Srbijo ing. Trčka, podpredsednik hrvaško-slovenske gasilske zajednice Nikola Hribar, komandant hrvaško-slovenske gasilske zajednice Ivo Gress, predsednik bosansko-hercegovaške gasilske zajednice Ilija Pintar, I. blagajnik prostovoljnega gasilnega društva v Ljubljani Stanko Pristovšek, član iste gasilne društva g. Janko Hojan, člani prvega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v Ljubljani Ivan Perme, Fran Medić, Josip Lapajner, Ivan Tomažič, Anton Pritekelj, poveljnik ljubljanskih prostovoljnih gasilcev Milko Hojan, tajnik prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva Engelbert Gostiša in namestnik poveljnika ljubljanskih prostovoljnih gasilcev Franjo Mežak.

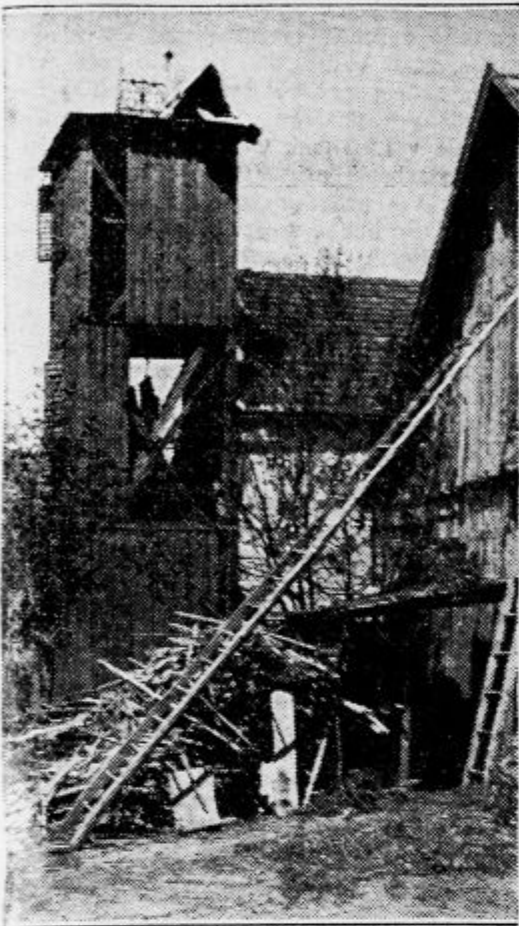
Naši kraji in ljudje

Grozna slika razdejanja v Sodražici

Polja so popolnoma uničena – Niti eno poslopje ni ostalo nepoškodovano – Ljudi je toča stolkla do krvi – Hitra pomoč nujno potrebna

Sodražica, 1. avgusta.

Ze iz prvih poročil o vremenski katastrofi, ki je doletela središče industrije suhe robe Sodražico, se je dalo posneti, da je bila nesreča usodna za vso Sodražico in

Gasilski stolp,

ki mu je vihar raztrgal pločevinasto streho in dve močni steni, da je videti skozenj

njene prebivalce. Razdejanje, ki ga je povzročila vremenska furija je strašno. V ozkem, komaj kilometer širokem pasu je prihrumela nevihta tam izza Blok in prav nad Sodražico in bližnjo okolico, kjer so imeli vaščani svoja lepa polja in skrbno obdelane njive, se je vsulo izpod neba, da je bilo v par minutah uničeno vse: poljski pridečki, pašniki, sadno drevje. Sedaj je vse le še najotožnejša jesenska slika. Drevje, kar ga ni izruvalo in polomilo, je okleščeno do zadnjega lista, lubje je razcefrano, da se mlajša drevesa nikdar več ne opomorejo, po tleh pa leži polno obtočenega, nedozorelega sadja, vse, kar ni splavilo de-roča voda, ki je drla do pol metra globoko izpod okoliških hribov skozi Sodražico. Po cestah leže kupi razmetanih desk, polomljenih plotov, razbite opeke, sena, odlomljenega vejčja in slično. Zalostna slika, da jo je težko opisati.

Po pripovedovanju Sodražčanov, tudi najstarejših, ne pomnijo, da bi jih kdaj prej doletela taka vremenska nesreča. Pač je prihrumela leta 1897. nad vas nevihta, med katero je padala kot oreh debela toča in uničila vse poljske pridečke, vendar pa ni bilo viharja in so hiše ostale nepoškodovane. Sedaj pa je prihrumela nevihta s tako silo in tako iznenada, da ji niso utekli niti tisti, ki so delali na bližnjih poljih.

Okoli četrte ure popoldne se je nebo nad Blokami potemnilo in so vsi mislili, da se bo nevihta prav tam izdijala. V kratkih minutah pa je tudi Sodražico obšla tema kot pred nočjo. Pričele so padati težke kaplje, od zapada je završalo in med viharjem in tulenjem zračnih vrtnecov, ki so se začeli v Sodražico, je pričela padati toča do debelosti kurjega jajca. Vihar je dvigal deske s tal, jih trgal od slemen in nosil nad hišami kot papirne lističe. Opeka se je vsula s streh, v hiše je lila ploha, da je bilo v stanovanjih za ped visoko vode. Toča, ki jo je pošev nosilo nad hiše, je pobila vsa okna, ki so obrnjena proti zapadni strani. Iznenadeni ljudje so tiščali vrata, ki jih je vihar sunkoma odpiral, mašili okna, skozi katera je padala toča, toda to vse ni nič zaleгло. Skozi razkrite strehe je padala toča na podstrežja, lilo je kot iz škafa in od stropov je tekla voda kot izpod kapa. Tisti, ki so delali na polju, so se za-tekli pod bližnja drevesa, pa jih je pregnalo treskanje in lomljenje dreves. V mraku in gosti toči, da ni bilo videti dva metra pred seboj, so skušali doseči svoje domove. Debela toča jih je po potolkla do krvi. Nekateri imajo podplutbe po vsem životu in oteklino po glavi. Mikuličevega hlapca, ki je delal na polju, je do nezavešča oklestila. Polno podplutb je dobil tudi poštar iz Loškega potoka, ki ga je nevihta zajela na cesti. Njegovi preplašeni konji so klecali na kolena in tiščali glave med prednjimi nogami. Prav ko je hotel s konji pod Mikuličev kozolec, je zračni vrtnec pograbil novozgrajeni objekt in ga popolnoma razdejalo. Bržkone bi poštar ne ušel smrti, če bi ta čas že vedril pod kozolecem. Neka deklica je dobila živčni napad, vendar jo je takojšnja zdravniška pomoč ubranila hujših posledic.

Od 150 hiš, ki jih šteje Sodražica, ni ostala prav nobena nepoškodovana. Z vseh streh je pometalo opeko, nekatere tudi popolnoma odkrilo, poškodovale dimnike in pobilo okna. Samo pri Fajdigi je pobitih 112 oken. Prav hudo je poškodovano občinjsko hišo. Razkrilo je streho in pobilo okna, da je bilo v hiši na mah ped visoko vode in toče. Kot v drugih hišah, je tudi

katero s toploto še spravili k življenju.

In vse to divje razdejanje je bilo izvršeno v pičlih petih minutah.

Takoj nato je za hip postajalo solnce, da je bilo jasno videti vso grozo, potem pa je pričelo pohlevno deževati. Ljudje so se takoj spravili na strehe, da vsaj za silo zakrijejo odprtine. Nekateri so se do polnoči trudili s prekrivanjem streh, potem se je pa zopet vlił dež in ni prenehal do drugega dne popoldne.

Župan g. Ivanc je takoj obvestil sresko poglavarstvo v Kočevju, da bi se ocenila škoda. Leto pa je javilo, da nima strokovnih cenilcev in se je obrnilo na bansko upravo. Zeleti bi bilo, da uradna komisija hitro preceñi škodo in se priskoči na pomoč najbednejšim, ki so ob ves pridelek in jim sedaj grozi beda.

Po približni cenitvi je na poljih do 2 milijona dinarjev škode, koliko škode je pa na poslopih, pa cenitev še ni mogla.

Kjer je voda uhajala tudi v stanovanja skozi podstrežja, bo treba razkopati strepe in izmenjati razmočeno trsje.

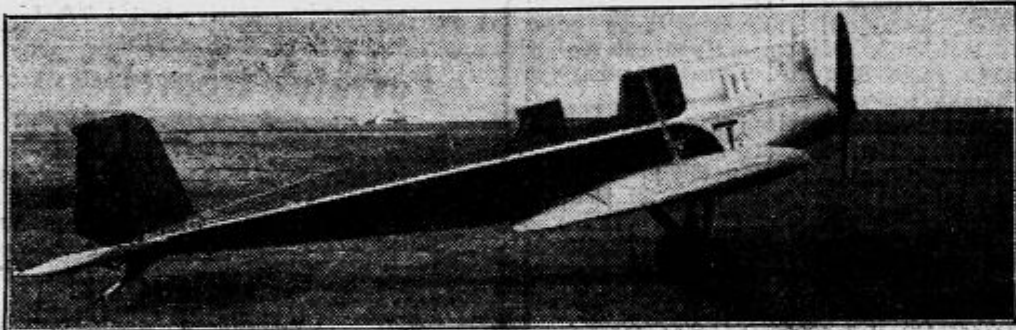
Danes je večina hiš že na novo prekritih. Pridno pospravljajo izruvano in polomljeno drevje, čistijo ceste in skladajo razmetan les. Pred hišami suše razmočeno opravo, posteljnino in perilo. Z žuljavimi rokami hite, da vsaj v Sodražici izbrisejo sledove besnečega elementa.

Sodražčane je nesreča doletela še toliko hujše, ker so se letos vsi veselili dobre letine. Sadno drevje, ki lani ni skoro nič obrnilo, se je letos šibilo pod težo sadov. Poln je bil fižol, koruza lepa, da že dolgo ne tako. Detelja je najlepše cvetela, prav tako so dobro kazali tudi ostali poljski pridečki.

Veselili so se Sodražčani dela svojih pridnih rok, pa jim je bilo vse v kratkem času uničeno. Naj jim oblasti pomagajo, da jih kolikor mogoče podpro v tej veliki nesreči.

Konstrukcija novega ljubljanskega letala

Novo letalo je bilo zgrajeno po načrtih inž. Stanka Bloudka, in sicer po principih moderne gradnje: čim manjša teža, tem manjši zračni odpor. Posebnost novega letala ko križani nosilci v krilih. Zaradi tega je tudi konstrukcija vozila drugačna. Bencinski tanki so bili odstranjeni iz letalčeve bližine in

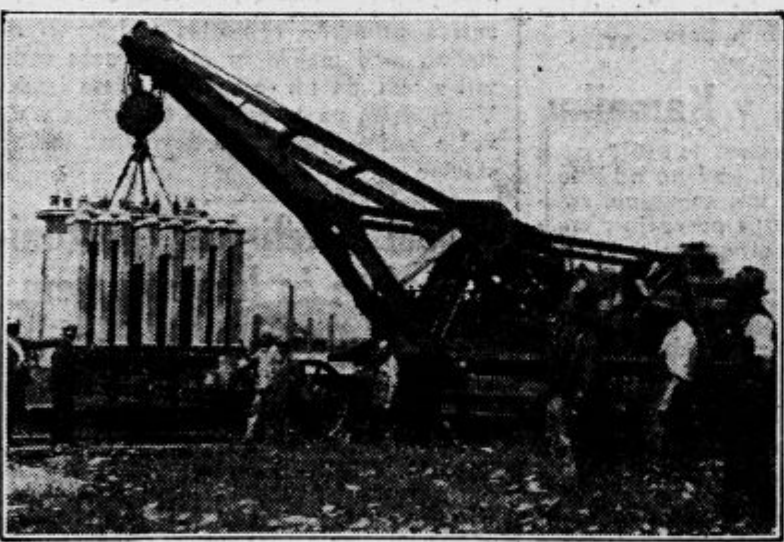

nameščeni v krilih. S tem je nevarnost eventualne eksplozije izključena. Letalo je opremljeno z motorjem Cirrus Mark II, ki je bil naročen v Angliji, in doseže z njim letalo do 200 km hitrosti. Motor razpolaga z 80 HP, letalo se lahko dvigne do 4500 metrov visoko, njegov akcijski radius pa iznaša 600 km. Novi avion, ki je živoroče barvan, s srebrnim pasom na trupu, je bil, razen motorja, popolnoma ves zgrajen doma, gradili so ga okoli leto dni in je veljal nad četrtil milijona Din. Danes ob 11. bo škof g. dr. Gregor Rožman letalo blagoslovil, nakar bo slovesno krščeno. Kumovala bo ga. Ksenija Hribarjeva. Proslave, ki je pač zgodovinskega pomena za razvoj naše mlade civilne avijatičarje, se udeležijo tudi gostje iz Zagreba, iz Gradca pa prispe znani letalec Ramor s trisedežnim letalom.

Nova tehniška zanimivost v Mariboru

V Radvanju je postavila Elektrarna Fala novo moderno transformatorsko postajo

Maribor, 2. avgusta.
»Kaj neki bodo s temi velikimi kotli?«, so se vpraševali Mariborčani, ki so videli te dni prevažati velike, čudne železne omare s koroškega kolodvora tja ven v Radvanje.
»Gotovo so kotli za žganjekuho!« — Ne!
— »So pa parni kotli!« — Tudi ne.

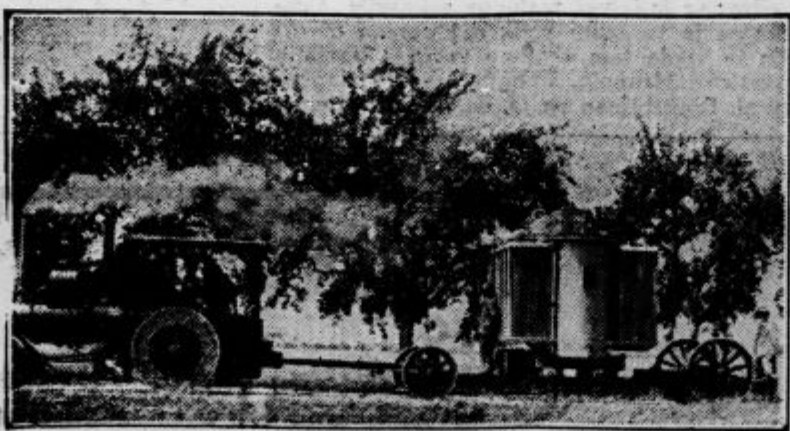
Težko sopihajoči mestni parni valjar je namreč vlačil velike električne transformatorje elektrarne Fale za novo mariborsko transformatorsko postajo. So pa bili to res tudi pravi orjaški stvori moderne tehnike. S takim transformatorjem naložen voz ni tehtal nič manj nego 22.000 kg, zato pa je transport takoga bremena tudi prilično kompliciran. V ta namen so že letos pomlad temeljito popravili Radvanjsko cesto vse do stikalne v Radvanju, ker bi popreje

mehka in razvožena cesta ne bila kos takemu transportu. Sedanje krasne gladke in solidne ceste se ne veselijo avtomobilisti, temveč tudi drugi vozilniki in pešci.

Iz Švice prispele transformatorje je 30-tonski železniški tovorni vagon, ki je bil v to svrhu konstruiran, železen transportni voz, s katerega so jih v transpor-

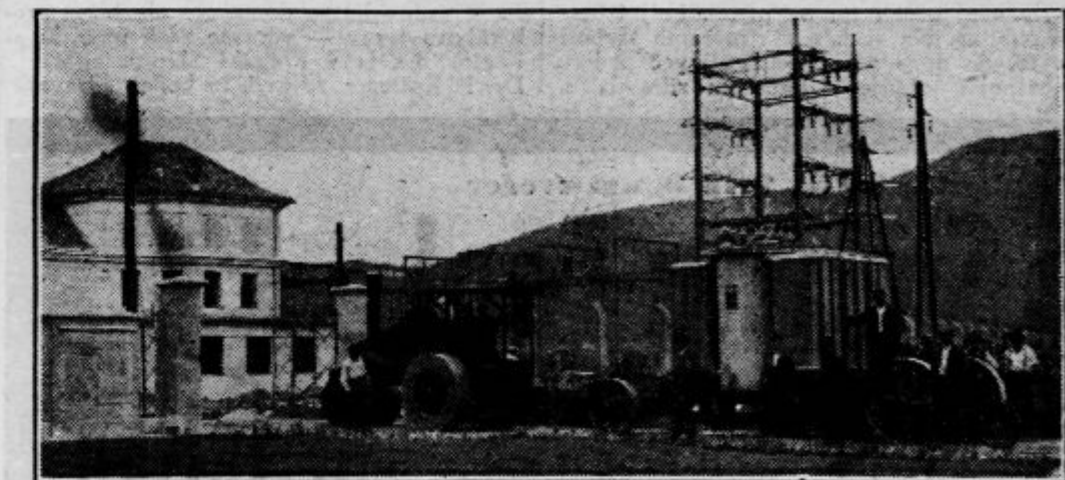
Na koroškem kolodvoru dviga 30tonski žerjav transformator z vagona na posebni, za prevoz po cesti dobavljeni voz.

Mariborski parni valjar kot pogonska sila pri prevozu transformatorja.

potreb je ne križe več dovolj ekonomična, ker so izgube na energiji postale prevelike. Kar pa ni elektrotehnika, da so izgube na energiji pri prenosu izvestnega električnega efekta na izvestno razdaljo tem manjši, čim višja je napetost daljnovoda, se je falka elektrarna odločila, da bo ta daljnovod za Maribor in okolico pregradila na napetosti 10.000 voltov. Iz te stikalne vo-petost, kakor jo ima daljnovod v Laško. V ta namen gradi poleg sedanje stikalne v

dragih modernih tehniških naprav in aparatov bo imela postaja tudi poseben stroj za avtomatično regulacijo napetosti, ki je bil dosedaj montiran na Fali, kjer pa ni mogel vedno popolnoma točno vršiti regulacije ravno zaradi močno obtočenega daljnovoda. Čim pa bo ta stroj, takozvani »indukcijski regulator, postavljen v novi postaji v Radvanju, bo imel Maribor ob vsakem času popolnoma enakomerno napetost, dasi je že sedaj napetost zelo konstantna.

Na cilju. Transformatorska postaja na prostem, ena najmodernejših v Jugoslaviji

Radvanju veliko moderno transformatorsko postajo na prostem in obenem popolnoma predelava in povečuje sedanjo stikalno. Nova postaja popolnoma sliči transformatorski postaji v Laškem in obstoji iz treh transformatorjev po 3000 kilovoltamperjev, ki bodo transformirali daljnovodno napetost 80.000 voltov na 10.000 voltov, kakor jo potrebuje omrežje Maribora in okolice. Ta napetost 10.000 voltov se seveda v mestnih transformatorskih postajicah še enkrat transformira navzdol na 380 oziroma 220 voltov, kakor je to pač potrebno za motorje oziroma za razsvetljavo. Pojog

kar vedo povedati zlasti radioamaterji, ki v tem oziru poznajo Ljubljano in Maribor. Razpoložljiva moč postaje bo znašala, kot rečeno, skupno 9000 kilovoltamperjev, kar odgovarja približno 10.000 konjskim silam. V postaji je seveda predvideno vse potrebno za četrti, rezervni transformator iste velikosti kot so ostali trije.

Nova postaja, ki bo, kakor čujemo, začela obratovati že letos v septembru, je vsakakor lep uspeh moderne tehnike in bo nedvomno znatno prispevala k napredku Maribora.

Proslava 600-letnice Kočevarjev

Za velike svečanosti, ki se vršijo te dni pod pokroviteljstvom kraljeviča Andreja, so zgradili v Kočevju ogromno slavnostno lopo na svetu Dijaškega doma.

Nace Čadež – 70-letnik

Dobre četrte ure od Poljan proti Zirem v Srednji vasi je ob cesti velika domačija in grb iz igralnih kart nam pove, da je to

gostilna. Pa tudi drugače je Anžovčeva hiša znana daleč preko Poljanske doline.

Na dan sv. Ignaca je praznovanje sedanjega gospodarja te hiše, Nace Čadež svojo 70letnico. Tudi gospodar je znan daleč po deželi. V visoki starosti vedno čil in duhovito se prikupi vsakemu gostu in težko je slišati od njegove hiše. Od očeta, ki je bil tudi Nace, je prevzel pred dobrih 40 let gospodarstvo ter je bil ravnotako kakor oče več let poljanski župan, čestni odbornik in zaupnik v raznih uradnih funkcijah. Poleg dobrega srca in duhovitosti ga diči kremenit značaj. Svoje napredno mišljenje je vedno potrjeval z dejanji in vsa koristna društva je požrtvovalno podpiral. Ko smo pred 10. leti zidali sokolski dom, je bil med prvimi podporniki, seveda je tudi vsa njegova družina takoj pristopila k novo ustanovljenemu Sokolu.

Vzorna domačija z velikim čebelnjakom priča, kako dobro pozna vse panoge kmetijstva, koliko koristi drugim s svojimi bogatimi izkustvi in s svojo dobrotljivostjo, pa kaže veliko število prijateljev in ljudi, ki so mu hvaležni. Tudi pokojni dr. Tavčar je često zahajal v njegovo hišo in prav rad je imel našega vedno veselega in dovnetnega Nacea.

Jubilantu iskrene čestitke z željo, da bi doživel še mnogo srečnih let.

Važne zadeve Rogaške Slatine

Stavbeni načrti — Nove zgradbe — Preureditev dijetetične kuhinje

Pokritje potoka

V seji zdraviliške komisije, ki je bila preteklo nedeljo v zdraviliški dvorani, so bili sprejeti važni in nujni sklepi, tičejoči se našega zdravilišča, njegovega napredka in njegove modernizacije. Ogromne so zahteve Rogaške Slatine, velikanske so vsote, ki bodo morale biti na razpolago, da se zamore vendar enkrat uresničiti načrt in postaviti to velepomembno zdravilišče na ono stopnjo, ki mu po vsej priliki pripada. Ne le po svoji zdravilni vodi, ampak tudi po svoji naravni krasoti in svoji zgodovinski veljavi. Ako hočemo to zdravilišče ohraniti v svojem slovesu, potem ne smemo premišljevali in cincati niti za trenutek, ampak poprijeti moramo z vsemi močmi, da se rešimo enkrat te velikanske in vsakoletno mučnejše stanovanjske krize, ki je edina kriva, da se morajo mnogobrojni jugoslovanski bolniki zatekati v inozemska zdravilišča in tamkaj trošiti denar, ko bi se vendar lahko lečili ob domačih vrelcih učinkovitejše in cenejše. Vsak gost, ki je enkrat pil iz naših zdravilnih vrelcev, ki je bil zadovoljen s svojo sobico in ki je bil dobro postržen, se ne bo več lahko ločil odtod.

Upanje imamo in zagotovilo od banske uprave, da se bo letos izvršilo velevažno delo za Rogaško Slatino, ki pomenja alfa in omega za bodoči sezonski obrat in razvoj zdravilišča, to je razširjenje vodovoda. Letos bo moralo biti to vprašanje končno veljavno rešeno. Dasiravno se nagiba razvoj Boča proti dravinjski dolini, nam dajejo razni izvirki na naši strani ipak dovolj nade, da bomo zamogli pridobiti zopet nekoliko sekundnih litrov, kar znači zaenkrat dovoljno količino za najmanj deset let.

Ze poprej omenjena stanovanjska kriza, ki traja že dolgo vrsto let in ki se vsakoletno stopnjuje, sili k zidanju novega, modernega hotela, ki bi moral vsebovati okoli 200 sob. Del hotela bi naj bil urejen tako, da zamore služiti in za zimsko sezono z vsem komfortom. Kot edino pripravno mesto za hotel je južna stran pod Aleksandrovim domom, ki je solčna in zdravilna, kar je za bolnike najvažnejše. Razven tega je to mesto v precejšnji bližini centra zdr-

viljišča. Ledenica, ki stoji sedaj na tem mestu že svojih 80 let, mora izginiti, ker ne spada tja. Cesta, ki teče mimo, bo itak po že izgotovljenem načrtu prestavljena. Krenila bo že pri »Solncu« v južno smer in tekla paralelno ob železniški progi, tako, da se bo vozni promet vršil ob periferiji zdravilišča. Nameravana asfaltacija sedanje ceste od »Solnce« do »Pošte« torej odpade zaradi preložitve. Se le po dograditvi novega hotela in nove ceste se bo odstranil sedanji hotel »Pošta«, ki ne odgovarja več sedanjim potrebam.

Kopalnice Styria II in Hidroterapija sta svojo nalogo že davno izpolnila, zaradi česar je v programu tudi novo, prostorno in moderno kopalnico, kjer se bodo dobivale vse medicinske kopeli, kakor ogljikove, solne, smrečne in kisikove kopeli. V isti zgradbi bo Hidroterapija z vsemi napravami po prof. Winteritzovi metodi. Tam bodo tudi vse električne kopeli, gimnastika, inhalatorij ter posebni prostori za masažo. Kopalnice bo tako pred sedanjo Hidroterapijo ter bo leva fronta »Pošte« skoro do verande sedanjega hotela »Sečala« tako da odgovarja sredina kopalnice sredini zdraviliškega parka. Sedanje kabine v Styria I in II pa se preuredijo v stanovanjske svrhe. Zidava novega kopalnice je ravno tako nujna ko hotel in vodovod, zaradi česar je priporočljivo, da se zida vse istočasno, da se ne moti večkrat sezonskega obrata. Ako se počne z zidanjem letos takoj po sezoni, imamo upanje, da bo Rogaška Slatina dograjena vsaj v letu 1932. In s tem odstranjena stanovanjska mizerija.

V seji zdraviliške komisije je bilo tudi prerešeno nujno vprašanje preureditve dijetetične prehrane bolnikov. Da bo zamo-gla dijetetična kuhinja ustreči svoji nalogi v popolno zadovoljnost bolnikov in zdravnikov, je zdraviliška komisija sklenila, predlagati banski upravi, da se švicarija strogo loči od dijetetične kuhinje. Stara »švicarija« naj bo v bodoče le švicarija v pravem pomenu besede, kakor je bila pred vojno, nova »švicarija« pa se preuredi v strogo dijetetično kuhinjo, kamor ima pristop le oni, ki se izkaže s pismenim dijetetičnim predpisom kopalniškega zdravnik.

Le na ta način bo zadeva dijetečne prehrane bolnikov pravilno rešena.

Delo na pokritju slatinskega potoka, ki nikakor ne odgovarja sanitarnim in higijenskim predpisom, se mora letos takoj prijeti. Je to tako nujna stvar, da menda ne bo več treba debato o tem.

V posebno poglavje spada sedanji način rezerviranja sob, ki se bo moral temeljito spremeniti, da zamoremo računati na boljše finančni uspeh ter na pritek bolj izbrane publike. Na vsak način moramo skrbeti za to, da dobe naši državljani več prilike za cenejšo lečenje v domačem zdravilišču.

da ne bodo prisiljeni iskati si svojega zdravja v tujini in tam trošiti težke novce samo zaradi tega, ker zasedejo domače zdravilišče tuji gostje, ponajveč Madžari, ki jim je rezerviral od zdravilišča plačani agent sobe že davno pred pomladjo za početek meseca julija!

Iskrena želja celega slatinskega okraja je, razširiti zdravilišče in ga modernizirati po vseh zahtevah moderne balneologije v središču in zadovoljstvo domačega ubožnega prebivalstva ter v — zdravje vseh onih, ki si iščejo zdravja v Rogški Slatini.

Dr. F. Kolterer, zdravil. in kopal. zdravnik

vitev občinske hranilnice za s sklopom od 8. junija t. l. Da se pa omogoči izvajanje načrtov, ki jih banska uprava morda namerava izvesti na polju regulativnih hranilnic, je občinski odbor pripravljen svojo občinsko hranilnico preosnovati v skupno regulativno hranilnico občin radovljanskega sreza, ako bi se za sedež skupne hranilnice določilo mesto Jesenice in če bi se tudi ostale občine radovljanskega sreza izjavile za tak skupni denarni zavod. Predlog je bil soglasno sprejet.

Pri razpravi glede zdravstvene občine, njene ustanovitve in poslovanja se je enoglasno osvojil sklep, da se še nadalje ohrani skupna meja zdravstvenega okrožja občin Jesenice in Koroška Bela. G. Kastelic je priporočal osnovevanje bolnic v važnejših centrih, ki bi tudi tukajšnjemu ljudstvu nudile takojšnjo pomoč. Temu mnenju se je pridružil tudi g. dr. Kogoj, češ, da za operiranje bolnikov doma niso še dani pogoji, ker ni za to potrebnih in primernih prostorov na razpolago, sicer pa bi se z osnovevanjem takih bolnic razbremenila ljubljanska bolnica. Odbornik in bankovski svetnik g. dr. Obersnel je pripomnil, da mu je jako ljublo slišati mnenja prebivalcev, osobito glede cest, bolnic itd., ker se bodo vse take zadeve razpravljale že pri prvem zasedanju banskega sveta.

Po rešitvi raznih prošelj se je določilo za zgradbo prizidka pri občinski kavalnici 15.000 Din in ko je bilo podano tudi poročilo o gradbi novega vodovoda, je zaključil g. župan sejo, ki je potekla izredno mirno in stvarno.

Zaključek pouka na Mariborski vinarski in sadjarski šoli

Maribor, 2. avgusta.

V četrtek se je končalo na tukajšnji banovinski vinarski in sadjarski šoli 58. šolsko leto s prav lepo in pomembno slovesnostjo. Zjutraj je bila v stolnici zahvalna masa, ki jo je daroval katehet Peteline. Ob 9. dopoldne so se zbrali v lepo okrašeni šolski dvorani k zaključni slavnosti zastopniki javnih oblasti, razni kmetijski strokovnjaki, celokupni učiteljski zbor, učenci in njihovi starši. Banske uprave je zastopal načelnik kmetijskega oddelka Podgornik, med drugimi pa so bili navzoči tudi urednik »Naših Goric«, ravnatelj Anton Puklavac, šolsko-kmetijski referent inž. Pavel Frilinc in Martin Zupanc, upravitelj banovinske trdnice in drevesnice Janko Šumenjak, upravitelj kmetijskošolskega posestva Habjanec, sreski kmetijski referent v pokouju Josip Blažević, ravnatelj tukajšnje sadjarske zadruge Franc Rudl, veleposelnik in dvorni dobavitelj Peter Miovič in drugi.

Po uvodni pesmi je ravnatelj g. Priol pri srčno pozdravil navzoče goste, ki so nato z njim vred kralju trikrat zaklicali: Živio! Nato je podal poročilo o delovanju zavoda v preteklem šolskem letu, nakar je sledilo izražanje učenčev iz poročil je bilo razvidno, kako vesteransko izvrstno je bilo delovanje zavoda, za pospeševanje celokupnega kmetijstva. Iz stavilnih vprašanj ter odgovorov učenčev je vsakdo mogel spoznati, kako temeljito kmetijsko šolsko izobrazbo so deležni učenci tega odličnega zavoda. Po izražanju je povzel besedo zastopnik banske uprave inž. Podgornik ter izrazil svoje priznanje za krasno uspehe, dosežene v šoli, vspodbujajoče učence k nadaljnjemu izpolnjevanju v njih stroki, naglašujoč da so dolžni veliko hvalo zavodu, ki ga pravkar zapuščajo. Zahvalil se je tudi ravnateljem in učiteljskemu zboru za njegov trud. Nato je razdelil spričevala ter izročil darila 4 odličnikom, in sicer Rudolfu Vilku iz Maribora, Karlu Bogatiču iz Frama, Francetu Toriču iz Ivanjkevec pri Ormožu, Leopoldu Joštu iz Stepanjskega vrha pri Konjicah.

Po odpetju državne himne se je zahvalil učence Franjo Maluš profesorскому zboru. Ravnatelj je nagovoril učence, vspodbujajoč jih naj ohranijo zvestobo rodni hiši in naj se nikar ne izneverijo rodni grudi ter šegam in navadam našega kmetstva. Polagal jim je na srce, naj ohranijo v vseh odnosih življenja čut dolžnosti, s čemer bodo pridobili na ugledu in se tako izkazali za odlične absolutne vinarske in sadjarske šole. Lepo uspeša slavnost je bila zaključena z odpetjem narodnih pesmi.

Kako je sedaj v Kamniku

lepo planinsko mestce je svojevrsten kraj. Tam pod planinami, obdan od solčnih brd in zelenih šum, leži spokojno, zasnjano. V ta naravni mir pa posega z močno silo razna moderna stremjenja, živahni promet dnevnih in izletniških vozil ter dohajanje letoviščarjev, s čimer pridobiva Kamnik povsem novo sliko.

Ni še toliko tujcev kakor po drugih starih letoviščih, saj se Kamnik kot letovišče šele nanovo uveljavlja. Vendar pa jih je že okrog dvesto. Tem ne moremo nuditi še vsega tega, kar imajo v prvovrstnih letoviščih in kopališčih, veliko ugodnosti pa je tudi v Kamniku. Na razpolago so trije senčni parki: mestni, kopališki in Kršančev park ter mnogo drugih izprehajališč v mestu in v neposredni bližini. Povsod so pota očistena; postavljene klopi in mizice pa vabijo na odpočitek in prijetno razmišljanje. Tu in na lepih razglednih točkah, kakor n. pr. Mali in Stari Grad, Kalvarija, Poljane, Zaprave, vidimo številne tuje občudovati naravne krasote Kamniške kotline. Mnogi pa pohite tudi v romantično Kamniško Bistrico.

K modernemu letovišču spada še možnost kopanja in — zabave. V Kamniku se gradi veliko, udobno kopališče, kojega dovršitev se je iz več razlogov zakasnila. Vendar pa je že sedaj velik del bazena odprt in v njem se lahko uživajo v lepoti kamniških kopalcev. Hrupnih, šumnih zabav v Kamniku ni. Poskrbljeno pa je, da bo po sezoni izme-

Prihranite si bivanje v zdravilišču!

Ako trpite na protinskih in revmatičnih bolečinah, znakov arterioskleroze (pospešena žila), če se Vas polasta nespečnost, šumečje v ušesih in omotičnost, potem uporabite **RADIOSCLERIN KURO**. Zdravniško priporočeno, prosto prodajno, radio-dium vsebuje **RADIOSCLERIN TABLETE** pospešujejo obtok krvi v žilah odvod-

noma vsako soboto ali nedeljo koncert salonskega orkestra — nastopil je že trikrat — ali pa promenadni koncert mestne godbe. Prihranila se tudi več družabnih večerov.

Neugodne in deloma netočne vesti o neznanem prahu in gadih v Kamniku naj ne plašijo nikogar, kajti ceste se škrepe in na kopališču seveda ni gadov. Dobro je, če vsak tujec več dni prej najavi svoj prihod, da se mu zagotovi stanovanje. Ko pride v Kamnik ga povedejo naši vrli skavti in gozdovniki s kolodvora k tajništvu našega društva in od tam na stan.

Opozarjamo pa pri tej priliki domačine, da je treba prijaviti županstvu in našem društvu vsakega tujca, ki prenoči le enkrat v Kamniku. Opušitev prijave pri županstvu je tudi kazniv in ovira evidenco letošnjega tujkega prometa.

Pri tajništvu našega društva se dobi brezplačno brošuro o Kamniku, ki jo krase lepe slike.

Pozdravljamo tedaj vse letoviščarje in obiskovalce Kamnika in okolice ter jim želimo prav prijetno bivanje. Drugo leto pa naj se vrnejo in pripeljejo s seboj še znanec in prijatelj. Videli bodo, da Kamnik napreduje tudi kot letovišče.

Tujsko prometno društvo v Kamniku.

Novi slagerji prispeli na gramofonskih ploščah. — Velika izbira vsakovrstnih gramofonov in radio-aparatov

T. E. H. N. I. K. JOSIP BANJAI LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 20

Povratek trboveljskih gozdovnikov

Trbovlja, 1. avgusta.

V četrtek zvečer so se vrnili s trboveljskega letovanja naši gozdovniki. Vsi so močno zarjaveli in izgledajo prav dobro. Na kolodvoru so jih težko pričakovali skrbne mamice, saj je nekdo razširil hudobno novico, da je nevihta, ki je baje divjala v okolici Radovljice, odnesla vse gozdovniški tabor. Zaradi tega novic je vladalo v Trbovljah veliko razburjenje in ljudje so naravnost oblegali g. dr. Baumgartna in našo podružnico, dokler ni došlo brzojavno poročilo, da so gozdovniki že na poti domov in je bilo to obvestilo izobeseno v izloži podružnice »Jutra«. Za razmaščalce vesti, ki je razburila vso dolino, poizvedujejo orožniki in ako ga najdejo, ga bo doletela zaslužena kazen.

Takoj po prihodu se je vršil zdravniški pregled gozdovnikov, ki je konstatiral, da so se vsi telesno okrepili in pridobili na teži od 1 do 5 kg. in to kljub slabemu vremenu in naporom. Glede prehrane so bili udeleženci popolnoma zadovoljni, le nad kavičeto kruha so se pritoževali, da je bil slab in so ga otroci le neradi uživali. Priporočljivo bi bilo za drugič, da bi šel s taborniki tudi strokovnjak za nabavo živil, ki bi znal kupiti za primerno ceno dobra živila.

V taborišču je vladal red, kar je v glavnem zasloga glavarja Črnega panterja, ki je znal s primerno resnostjo vzdrževati disciplino med malčki in nepokorneže ozdraviti s tem, da jih je za nekaj časa izoliral. V splošnem pa je potekalo taborjenje v največje zadovoljstvo gozdovnikov in njih staršev.

Vsem hotelirjem, gostilničarjem in kavarnarjem

Zakon o avtorskem pravu je izšel lani 26. decembra in je od tedaj veljaven. Določa da dobivajo avtorji (skladatelji) kakršnekoli glasbe, ki se izvajajo v javnosti, gotove dohodke za svoje delo. Taki zakoni so uvedeni že skoro v vseh državah v Evropi in se morajo povsod najstrožje izvrševati. Pri nas so kazni za neupoštevanje predpisov zelo velike, najmanj od 1000 Din naprej.

Izrečena je bila že prva obsodba in doletela, ki teh predpisov ni vpošteval, je bil sodno obsojen na 20.000 Din odškodnine z vsemi stroški vred. Zato predvsem opozarja zveza gostilniških zadrug v Ljubljani vsa zadržna načelstva, da vsako v svojem okolišju povabi zadrugne člane k prigraslu instrumentov, ki jih ima v svojem lokalu in se na njih svira v svrhu razveseljevanja ali pa pri plesnih prireditvah. Priglasiti se mora vse, tako: radio, gramofon, klavir, orkestrion, citre, harmonika, tamburice, vse kar služi za proizvajanje godbe. Privatniki temu niso podvrženi. Instrumente

nica in utripalnicah, s čimer se odvrnejo vsi pojavi starosti in ostane delavna moč nezmanjšana. — Vsebinska radija uradno ugotovljena. — Dobiva se v vseh lekarnah. Zaloge in pošilja: Drogerija na veliko »EMBECKUS«, Beograd, Zrinjskega 87. — Prospekte gratis in franko. 162

je treba prigrasiti z vprašalno polo, kakršne je že svojčas poslala Zveza vsem drugim in slednjič »Gostilničar« tudi posameznikom. Kdor je nima, naj piše Zvezi.

Ako se vršijo prireditve od strani drugih prireditev, je lastnik lokalja sodegovoren za plačila avtorskih taniem in mora tedaj gostilničar opozoriti prireditelja, ali je zadostil avtorskemu zakonu: ali je pred prireditvijo zaprosil za dovoljenje izvajanja godbe. Člani zadrug naj pošljejo taka naznanila zadrugam ali Zvezi. Te pa jih morajo tedensko pošiljati zastopniku avtorske centrale v Ljubljani, Grajska planota št. 1.

Pri glasbenih prireditvah je treba navesti tudi ves program točk, ki se bodo izvajale, ter ime avtorja, skladatelja dotičnih glasbenih del. Za one, ki bodo redno in točno priglasi ali take prireditve, se bo dovoljevalo na predpisano takso 10 do 15 odst. popusta. Takse so določene za večja mesta po 50 para, za Ljubljano 30 para in za deželo 25 para od vsakega gosta ali obiskovalca prireditve.

Zveza je morala prevzeti obveznost za redno izpolnitev avtorskega zakona, zato apelira na vse članstvo, da se njenemu pozivu vsi brezpogojno odzovejo in naredbi pokoravajo. Zveza prosi zadrugna načelstva, da že glede na škodo ki utegne posameznika doleteti, prevzemo dolžnost, da bodo vse člane o tem točno obvestili. Svatbe ali le priložnostna razveseljevanja, ki se ne prireajo stalno (n. pr. po kakem harmonikarju, ciganih ali citraših) ter drugačno igranje le za svojo zabavo ne spada pod določbe zakona.

Razbojniški vlom pri Brezjah

Brezje, 2. avgusta.

V noči od 30. na 31. julija je bil izvršen v stanovanjsko hišo posostnika Mihaela Malija, vulgo Kralja, stanujočega v Nošah pri Brezjah, razbojniški vlom, ki je prebivalce mirne, par domov broječe vasi močno razburil.

Kakor vsak večer, so se Malijevi tu di ta večer odpravili po 21. uri k potičku. Nekako ob 1.30 zjutraj so se pojavili pred hišo mirno speče družine trije mlajši moški z daljšo lesto, ki so jo prislonili ob stranišče v prvem nadstropju. Zlezli so po lestvi navzgor, brž odlomili deske in si skozi zaslon odprto pripravili vhod v notranjost. Oboroženi vsi trije z revolverji in dva še po vrh s sekirami, dočim je tretji svetil z električno svetilko, so se pojavili nepripravljeno iznenada sredi spalnice v pritličju. Naravno, da se je Malijeva družina ob truscu prebudila. Vlomilci so brezobzirno zahtevali denar, ki ga pa gospodar ni imel.

V jezi so roparji poglali vso družino Malijevih s postelji in z naperjenimi revolverji grozili domačim z ustrelitvijo, ako bi kdo kričal. Premetali so potle vse postelje, razmetali po omarah, odprli vse predale in preiskali vsak kotiček, da bi prišli do denarja. Ko jim to ni uspelo, sta dva vlomilca odšla, s hišnim gospodarjem v sosednjo sobo, da bi tam prišla do novcev. Ostalo družino je med tem stražil tretji lopov. Ko tudi pri ponovnem iskanju zaželenega ni bilo, je največji izmed vlomilskih družine gospodarju ponovno grozil z revolverjem.

Po brezuspešnem pretikanju so se nočni gostje lotili mleka, slivovce in domačega kruha. Krekpo podprti so nato razbojniki izginili v noč, dočim Malijeva družina do jutra ni mogla zatisniti oči od prestanega strahu.

Orožniki so uvedli obširne poizvedbe in zdi se, da so storilec že na sledu. Gre za nekega Antona M. in Rudolfa K., ki se poslednje čase klatita brez posla po Gorenjskem. Rudolf, izčen za peka, ima na vesti še poizkušeno goljufijo za 9 pletenih jopic v vrednosti 2000 Din, ki si jih je hotel nepoštešno prisvojiti. Tretji razkomar ni znan. Upati pa je, da bo razbojniška trojica v kratkem pod ključem.

Vsem cenj. odjemalcem WECK-ovih

prilprav za vkuhanje sporočamo, da je prispela nova pošiljka.

„Fructus“, Ljubljana Krekov trg 10.

TONE POLJŠAK Ljubljana. Aleksandr. c. 5.

Projektiranje in izvršitev električnih naprav in instalacij. Popravila električnih strojev in aparatov. 134

Pri ishljasu sledi na kozarec naravne »Franz Josefov« grenčice, popite zjutraj na teče, brez muje izdatno izboljšanje črevesja, kar povzroči ugoden občutek olajšanja. Zdravniški strokovnjaki pripominjajo, da učinkuje »Franz Josefov« voda sigurno in prijetno tudi pri kongestijah proti jetram in danki ter pri kočnih žilah, hemoroidih, obolenih prostati in mehurjem katerih, »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer

Singing Fool

(Sonny Boy)

Predprodaja od 11. do pol 13. ure!

Elitni kino „Matica“

Telefon 2124

Največji in najboljši zvočni film!

V glavni vlogi govori in poje sloviti

Al Jolson

Čudne zadeve v Prekmurju

Dolnja Lendava 31. julija

Zivimo se vedno pod vtisom prebarvanja napisov v Dolnji Lendavi. Se večje razburjenje pa je povzročil članek v Kleklovih »Novinah«, ki govori o tej zadevi. Članek je tako značilen, da ga je treba v celoti podati v presojo nacionalni javnosti. Članek seg lasi:

Sebe naj bi prebarbali! Premnoči teden so v D. Lendavi nekisi čarni ptički prebarbali table trgovin i tudi napise na grobnih spomenikaj na pokopališču. Večinoma so prebarbali madjarske napise, a tudi nešternoga slovenskega. Namen tega dela je jasen. Slovenski napis so zato prebarbali, naj nišče ne bi mislo, ka se je cela akcija vršila proti Madjarom, to je proti madjarskomi napisu. Vsako dete razmi to. S temnoorče farbov so tak samo tisti mogli v noči prebarbati napise i onečastiti posvečeno pokopališče, ki se držijo za stebre slovenske misli i državne ideje tu na meji ali v državi. Ali pitamo, ieli je pa s tem država i slovanska miseo pridobila? Po tem diviem djanji bo vsak človek kakoli narodnosti je, naj je samo pravičen i pošten, sodo, da je ta stopnja tistih ljudi, ki so to napravili. Stokoli so že to odkrila veliko pomenkanje tiste dužnosti, štero more meti čolvek do svojega naroda Ali povejte odkrito, ieli bo sodba za nas Slovence ugodna, če smo mi to norijo narediti? Ieli do sodili od nas, da smo kulturni, ka razbijamo tisto, ka naša oblast dovoli? Ieli do sodili od nas, da smo pobožni, da niti pokopališči ne damo mira po noči, kda se niti divičina tu ne pokaže? Ali do sodili od nas, da ščemo živeti v miri z našimi soderžavami, ki neso slovenske ali slovanske narodnosti? Ta norija je več škodila narodnoj misli, slovanskomi narodi i državnoj ideji na meji, kak hasni več letno delo učitelov za narodno idejo po naših šolaj! Bodimo ednok že plemeniti! Če pa neščemo biti, poberimo svoja šila i kopita se, ki bleste nekako izzivajoče poljuje! Dajte nasilneži mir našoj mirnoj Slovenskoj Kraljini!

To je že tretji primer v desetih letih da so bili napisi v Dolnji Lendavi prebarvani. Vsako nasilje je vredno obsodbe. Resni prekmurški nacionalni krogi niso posegali nikoli po nasilnih sredstvih in teh tudi ne odobravajo. Odkrito pa bode povedano, da so lendavski spakedrami (slovenski) napisi za nas kulturne škandal. Drugo vprašanje, ki za našo javnost tudi obstoja, pa je, ali so v Prekmurju sploh potrebni dvojezični napisi? Vsak tujec, ki pride v Lendavo, začen gleda sopirajoče se madjarske napise, ki bleste nekako nekako izzivajoče poleg v kot stisnjenih slovenskih. Ali je res treba, da dajemo sami svojim pokrajnam in krajem tuje obeležje?

Poudarjamo, da se z nasiljem ne strinjamo, ravnotako odločno pa moramo zavrniti pisanje in sumičenja ter namigovanja, ki zvne iz citiranega članka Kleklovih »Novin«. Vzbujaio se nam spominu na one žalostne čase, ko sta »Novine in »Nepujsag« polnila svoje stolpce z najrazličnejšimi napadi na nacionalne delavce, Sokole, »prišleke« in »prekmurske janičarje«. Upali smo, da se ti časi nikoli več ne povrnejo. Zal pa moramo zopet slišati izbruh sovražstva... »poberite šila in kopita!...« Obsojamo tako pisanje, ki gotovo največ škoduje narodni stvari. Zavrčamo pa tudi vsa sumičenja, ki so šla tako daleč, da so bili osumljeni celo ljudje, ki so bili odsotni iz Lendave.

Prekmurje je in ostane jugoslovensko. Močemo pa, da je jugoslovensko tudi po duši in srcu, po mišljenju in čustvovanju. Vsi napor nacionalnih delavcev streme za tem, da se Prekmurje čimprej otrese tuje suženjske miselnosti in se prepoji z jugoslovanskim duhom. Tekom desetih let je bilo mnogo storjenega, a bilo je tudi mnogo žrtev. Nacionalni pokret je imel nešteto ogromnih ovir, ki se sedaj niso vse odstranile. Med najtežje spada pač tudi tako pisanje, kakor smo ga zgoraj citirali.

Temu mora biti konec. Zadnji dogodki v

Prekmurju odpirajo oči tudi tistim, ki so stali indiferentno ob strani, ali pa so celo zagovarjali metode »Novin«. Močni bomo in uspevali bomo le takrat, ako bo v nas vseh prevladal narodni ponos in nas bo družila skupna nacionalna težnja. Poudarjali smo in zopet poudarjamo, da je treba v Prekmurju združiti vse dobromislilce, iskrene jugoslovenske čuteče elemente v skupnem nacionalnem delu. Prihaja čas, ko se bodo razčistile tudi prekmurske nacionalne razmere, kar bo pripomoglo k še močnejšemu poletu jugoslovanskega duha tudi v naši obsejni pokrajini.

Gasilec in cenj. občinstvo

sploh, ki se bo zbralo v dneh kongresa v Ljubljani, opozarjamo na staroznano izborni ljubljansko

GOSTILNO »MRAK« na Rimski cesti. Prijeten vrt, kjer se more uživati mir, pred vsem pa izborna jedila izvrstne kuhinje. Točijo se fina vina.

Priporoča se 10530

Beta Mrak

Prpriave za Cankarjev spomenik

Vrhnika se pripravlja na svoj dan. Tu in tam vidiš odre in zidarje, ki hitel beliti in popravljati stara pročelja. Vidi se, da hoče biti vsa gosposka in prazniška, ko pridejo gostje, Cankarjevi častilci. Ni dvoma, da bo posest velik in da bo nedelja 10. t. m. za Vrhniko lep in slavnosten dan. Pravijo, da pride menda sam pisateljev brat, usrg. Karol Cankar, ki bo mašo bral. Temelj za spomenik je že postavljen. V ozadju se dviga visoka stena, ki bo dajala celemu spomeniku primeren okvir. Kip je že lit in je že na Vrhniku. Visok je dva metra. Vsak mora v polni meri pritrčiti besedam prof. Santla, ki jih je napisal za »Jutro«, ko si je ogledal dovršeni kip. To je Cankar, resničen, potnik in romar, ki je trenutno sedel ob cesti in se zamislil. Vrhnika bo lahko ponosna na Cankarjev spomenik. Vemo, da se je zaradi spomenika in prostora razvela svojčas debata, ali je bila precej burna, ker so trčela skupaj različna stališča. Odbor je hodil svoj pot in le njemu se je zahvaliti, da bo imela Vrhnika tako kmalu Cankarjev spomenik. Tudi na ameriskem dnevu so skušali — ne Američani izrahljati Cankarjev spomin in spomenik v nečedne namene, češ, da so se pisatelja »Hlapca Jerneja« polastili tuji gospodarji, nepoklicani etc. Mi pa vemo, da so v odboru zbrani največji Cankarjevi prijatelji in da tudi odkritje je nima namena kake gosposke slavnosti, ampak da bo ta dan praznik vseh, ki so imeli v Cankarju svojega prijatelja. Obenem s spomenikom bo na rojstni hiši odkrita spominska plošča, ki jo vzida občina. Stroški za spomenik še niso pokriti. Stal bo okoli 150.000 Din. Lahko se reče, da vsota ni visoka v primeri z velikostjo in lepoto spomenika, ki bo ne le v okras, ampak tudi ponos Vrhnike.

Iz seje jeseniškega mestnega zastopa

Jesenice, 1. avgusta. Zadnja redna seja mestnega občinskega zastopa je bila jako važna in udeležili so se vsi odborniki. Župan g. Čufer je otvoril sejo ter pozdravil navzoče, posebno pa novimenoovanega odbornika in banskega svetnika g. dr. Obersnela, nakar je po ugotovitvi sklepčnosti in odobrenju zapisnika zadnje seje otvoril razpravo o naslednjem dnevnem redu: preosnova okrajnih hranilnic, zdravstvene občine in razne prošnje.

K razpravi o prenosnovi okrajnih hranilnic pojasnjujeta gg. svetnik Kastelic in dr. Kogoj svoja mnenja v pogledu ustanovitve okrajne hranilnice ter izjavljata, da tozadovni dopis sreskega načelstva ni povsem jaseen.

V razpravo je posegel tudi odbornik g. dr. Maks Obersnel ter predlagal: Z ozirom na poziv sreskega načelstva v Radovljici, ki obravnava zadevo osnovevanja regulativne hranilnice in katero naj bi osnovala vse občine radovljanskega sreza, ugotovlja občinski odbor, da je sklenil udeležiti

Lovske puške

kakor tudi vse drugo orožje in municijo, za lov, sport in obrambo, v največji izbiri in po najnižjih cenah dobite pri tvrdki

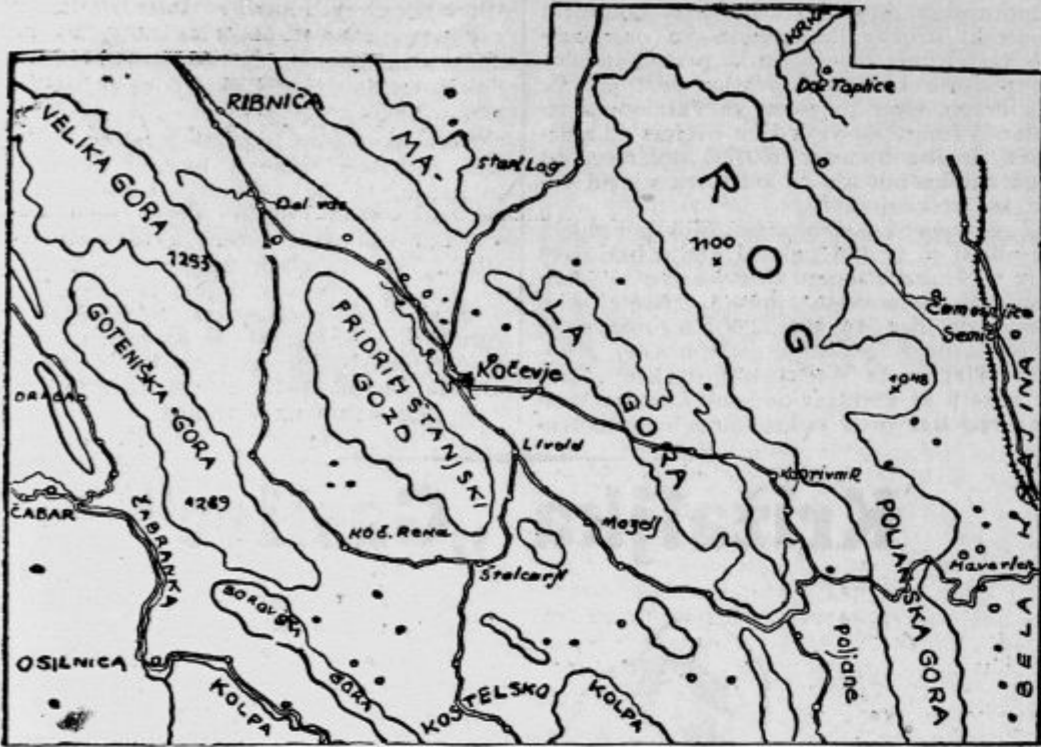
Franc Ševčič

LJUBLJANA, Židovska ulica št. 8
Za veliki cenik 1930 poslati Din 6.— v znamkah. — Zaloge »Darnec« pušk s fiksnimi cevmi. 10.392

Kočevje in Kočevarji

K proslavi njihove 600 letnice

Prostrana je ta deželica sredi slovenskih tal. Iz Ljubljane se lahko pripelješ vanjo kar po desetih vzporednih cestah, ki so si precej narazen. Gornja Krka ti daje skrajno vzhodno, cesta z Rakeka preko Blok in Loškega potoka pa skrajno zahodno smer, ki te privede v deželico starinskega, ostalim Nemcem skoro nerazumljivega nemškega narečja.

Od zahoda proti vzhodu ima 25 km od severa proti jugu 15 km širine. Ako računamo zraven obmejne občine in vasi, kjer se je pred vojno udeleževala nemška šolska politika, dobimo obseg kočevskega jezikovnega otoka malo preko 800 kvadratnih kilometrov, to je dvajseti del bivše dežele Kranjske. Iz kočevskega sodnega okraja spada sem 23 občin s 118 naselji, to je vse razen čisto slovenskih občin in vasi, ki ležijo

imenovanega po razvalinah pravilnečnega gradu (982 m) predzadnjega celjskega grofa. Po tem podolju je v davni preteklosti tekla Rinja kot nepretrgana reka od daljnih Blok do Kolpe. V Kočevskem polju leži celih 23 naselij drugo blizu drugega s preko 7000 prebivalci. V sredi njih je tudi gospodarsko središče Kočevarjev, mesto Kočevje s 3359 prebivalci, majhnim premogovnikom in dvema tekstilnima tovarnoma.

Na vzhodu Kočevskega polja se dvigajo kočevska Mala gora. Ta nizka in ozka gorska vrsta je le podaljšek ribniške Male gore, vleče pa se od kočevske vasi tega imena tja do iznad Kolpe pri belokrajinskih Poljanah. Pod njenim strmim severovzhodnim pobočjem je spuščena vrsta 400 do 600 metrov visoko ležečih manjših kraških kotlin od Kukovega preko Starega lo-

benih daljših vodnih tokov. Tudi Rinja, najdaljša kočevska voda, ki obteka v velikem okluku mesto Kočevje, bi bila komaj ped globoka, da si je ne bi meščani zadrževali z visokim jezom nad zevajočimi požiralniki. Ali ob deževju tudi ona lahko silno naraste in spremeni vso dolino tja proti Mozlju v 8 km dolgo jezero. Sicer trpijo do malega vse kočevske vasi zaradi pomanjkanja vode — kočevsko mesto ima od 1894. izvrsten vodovod iz vodne jame pod Friedrichsteinom — onih par vreč žita, ki ga z velikim trudom pridelajo kočevski kmeti, pa morajo navadno nesti po več ur daleč, da pridejo do izdatnejših mlinov ob Krki ali Kolpi.

Golega Krasa, ki smo ga vajeni z našega Primorja, na Kočevskem sicer ni. Skoro povsod leži preko apnenčevih hribov bolj ali manj plitva plast ilovaka. Živo skalno dno je po dnu bolj skrito, a manj po pobočju naseljenih kraških kotlin. Ta dna in njihovi obodi gor do robov visokih gorskih planot so zato edini intenzivneje obdelani prostori kočevske deželice. V vsaki kotlini najdeš vasko naselje, okoli njega pa v koncentrični razporeditvi spodaj v dnu njive, dalje navzgor travnike in še višje pašnike. Vendar kakor so te kotline primeroma majhnega obsega, tako so tudi površine za obdelavanje godnih tal prav neznatne. Njive, travniki, vrtni in vinogradi dosežejo komaj 248 kvad. kilometrov ali pa 29,5 odst. vseh kočevskih tal, same njive pa obsegajo samo 76 kvad. km ali 9,5 odst. vseh tal. Na teh ploskvah plenja sicer vsaka vrsta žita in sadja, pa tudi koruza, vendar za 14 dni pozneje kakor v dolini dolenske Krke Vali v Beli krajini, v Bajtah pa celo štiri do pet tednov pozneje.

Areal pašnikov ima skoro enako površino kakor njive, travniki, vrtni in vinogradi skupaj. Ali kočevski pašniki tega imena vobče ne zaslužijo. Po njih raste samo bujno grmičje in trnje brez vsake gospodarske vrednosti. Razumljivo je torej, da živinoreja tod ne more biti razvita, kakor bi mogli pričakovati. Sicer bi pa bili ti pašniki mnogo koristnejši, ako bi se iz njih trnje in šibje iztrebilo in mesto njih zasadilo gozdno drevje.

Gozdi kočevskega jezikovnega otoka obsegajo po statistiki 342 kv. km ali celih 40,6 odst. površine, v resnici pa še več, ker so mnogi pašniki že spremenjeni v gozd. Oni zavzemajo tla, ki so za vsako drugo vrsto kulture neprimerne. Gozd s svojimi medvedi — danes jih sledijo 23 — je za našo deželico poleg ljudstva največja značilnost. Tretjina gozda na vrhu planot je last Auerpergovih dedičev, ostalo je kmečko. Dokler ni stekla l. 1893. železnica, so velike gozdne plohe ležale skoro brez večje gospodarske koristi. Danes stoji na Kočevskem vrsta velikih parnih žag, ki spravljajo na vagono rezanega lesa na srednjemorski trg. Gozdarstvo in lesna industrija nudita torej danes Kočevarjem mnogo prilike za zaslužek. Vendar domače ljudstvo se ju le ni oprijelo, kakor bi bilo treba, ker je poprečno spoznal neprimerno lažji način pridobivanja, krošnjarstvo po tujem svetu.

Že iz srednjega veka imamo dokumente, ki nam pripovedujejo, kako si pomaga ljudstvo Dolenjskega Krasa, to rej Ribničani kakor Kočevarji, s tem, da potujejo z otovornjenim konjem ali pa s krošnja na plečih iz kraja v kraj in prodajajo izdelke domače industrije

štva v »Naši dobi«.

Ce potuješ po Kočevju, boš videl v vsaki vasi mnogo opuščanih hiš, da, razseljenih je celo nekaj vasi. Tako so se iz vasi Pogorelec, Gače, Golobnjak in Gorenja Bukova gora ljudje popolnoma izselili, svoje domove in zemljo so prodali lastniku bližnjih gozdov, ki je začel nekdanje njive pogozdovati. Mesto tega pa se eci samo za Brooklyn-Newyork 6000, za Cleveland celo 7500 Kočevarjev, torej že samo v teh dveh ameriških mestih toliko, kolikor jih šteje danes vsa Kočevska.

Število prebivalstva raste danes samo tam, kamor se doseljujejo Slovenci, to je v prvi vrsti v kočevskem mestu

in okolici. Sem so prihajali Slovenci pa tudi Hrvatje, ki jih pa Avstrija kot Neavstrijce po občevalnem jeziku sploh ni izpraševala, in zasedali delavska mesta, ki jih je Kočevar iz zgoraj povedanih vzrokov zanemarjal. Tudi na marsikatero posestvo, ki je na njem Kočevar gospodarsko propadel, se je naselil naš človek iz preobljude Suhe krajine, Loškega potoka ali Blok. Tako je danes v Jugoslaviji številčno razmerje med Slovenci in Nemci na Kočevskem polju skoro enako. Slovenska beseda vlada poleg nemške tudi na sodnji in glavarstvu. Tudi za slovensko šolstvo je zadostno preskrbljeno. Edino cerkev je še ostala trdo nemška. Dr. Jože Rus

Doselitev Kočevarjev pred šeststo leti

Doba okoli leta 1200 pomeni v zgodovini važno razdobje. Število prebivalstva tedanje Evrope se je začelo naglo dvigati, oživila je bila velika trgovina z inozemstvom in pričel se je prehod od prirodnega gospodarstva na denarno. Predvsem pa se je začelo iskanje nove zemlje za obdelavanje in v širokih slojih ljudstva se je zbudila volja gospodarskih in kulturnih podvigov. Tudi potrebne razmere so se v tem času spremenile prav znatno na bolje, tako da so postale človeškemu bivanju in gospodarstvu prijaznejše in dostopnejše tudi pokrajine, ki se jim je doslej človek po večini ogibal.

Na najbolj gorati južni del Dolenjskega Krasa je posegala ekspanzivnost človeka v glavnem od dveh smeri, od Loža in Stične, v manjši meri od Turjaka. Za južnozahodni del prihaja v poštev predvsem Lož. Od tu so oglejski patriarhi gospodovali vsemu dolenjskemu Krasu in ga podeljevali nemškemu plemstvu s Koroško, od tu se je izvršila tudi prva kolonizacija Slovencev in od tu so prihajali še pozneje številni novejši roji doseljenec. O tem nam priča priimek Ložar-Loser, ki je med Ribničani kakor Kočevarji precej pogost in tudi ime Loški potok. V tej, blizu 800 m visoko ležeči kraški kotlini živi še danes tradicija, da so prvi ljudje prišli semkaj kot pastirji od Loža, v Segovi vasi, pri izviru stalne vode, pa ti še pokažejo hišo, na katere mestu je zrastle prvo stalno stanovanje človeka.

V višje ležečem delu dolgega ribniško-kočevskega podolja najdemo v eni sami stari listini iz leta 1241. poleg Ribnice omenjenih že kar 9 vasi, Veliki in Mali Zapotok, Vince, Sušje, Breg, Gorenjo vas, Hračvo, Gorico vas in Dolenjo vas. Ves široki prostor, ki leži med Ribnico, Črnomljem, Poljanami in globoko urezano Kolpo, pa je bil tedaj še redkeje naseljen.

Najstarejša cerkev, ki je obstojala na današnjih kočevskih tleh in nosi ime Stara cerkev, v razliko od mlajše cerkve v Kočevju, nam kaže, da se je naseljevanje vršilo od severa, torej iz Ribnice. Vendar tempo slovenskega naseljevanja je moral biti prepočasen, ker gospodarji so se kmalu ogledali v tujini za drugimi kolonisti. V letih 1336—1374 je gospodaril tem krajem Oton V. Ortenburg. Ker je grad Ortenburg, njegova domovina, stal na Gornjem Koroškem — njegove razvaline se vidijo nad Dravo blizu mesta Spittala — je verjetno, da so uslužbenci, pa tudi naseljenci, prihajali najprej iz teh krajev.

Ohranjena nam je iz leta 1339. listina oglejskega patrijarha Betrandia, ki odgovarja na prošnjo Otona Ortenburga in ustanavlja na Ortenburgovem posestvu »Mooswald«, pri novo zidani kapeli Sv. Jerneja za tamošnje ljudstvo posebno kaplanijo. Mooswald, danes vas blizu kočevske železniške postaje, take cerkve nikoli ni imela, pač pa je bil sv. Jernej nekdanj v oltarju cerkvice na današnjem pokopališču kočevskega mesta.

Kakor vidimo ime Mooswald, — močviren gozd, — ni bilo ime ene same vasi, temveč vsega kočevskega dna pod Friedrichstajnom. Tudi to ime je po svoji obliki koroškega značaja. Mooswald je n. pr. široko raztresena vas v podolju, ki je južnozahodni podaljšek Millstattskega jezera, vzhodno od Paternona. Toda tik poleg njega leži manjša, a gotovo starejša vas slovenskega imena Gschriet, to je Čreta, ki pomeni isto kar Mooswald.

Na podlagi koroško zvenečega imena Mooswald sklepajo danes Kočevarji, da so bili tamošnji prebivalci že Nemci, nadalje sklepajo, da so se bili Nemci semkaj doselili vsaj par let poprej in se kmalu toliko namnožili, da jim je bila potrebna posebna kaplanija. Ta listina dvomljive vsebine je torej ona podlaga, ki se nanjo opirajo danes Kočevarji, ko praznujejo 600 let prihoda svojih prednikov.

Vendar za malo poznejšo dobo imamo že nedvomno dokazan prihod Nemcev na Kočevsko. Ta dokaz je izpisek, ki nam ga je ohranil naš slavni Valvasor in ki pravi, da je slavni češki kralj Karel IV., ki je vladal 1347—78 tudi nemški državni, po srečni vojni s Franki in Turinžani, poslal iz teh nemških krajev grofu Ortenburgu na njegovo prošnjo 300 mož z ženami in otroci, da jih je potem ta naselil sredi svojih kočevskih gozdov. To dokumentirano naseljevanje Nemcev devajo zgodovinarji v dobo 1350 do 1360. In res leta 1363. omenja druga listina južno od Ribnice že kar pet župnij. Od teh so tri še danes slovenske in stojijo na ugodnejših tleh ob Kolpi, namreč Osilnica, Kostel in Poljane, ostali dve župniji sta na kočevskih tleh, to sta Gotevica in Kočevje. Ždaj šele nastopi v zgodovini ime Kočevje, v listini »Gotsche«, in sicer nedvomno namesto prejšnjega Mooswalda. Ime pomeni vso dolgo pokrajino ob reki Rinja in ko se 1377 omenja pri župni cerkvi okoli današnjega pokopališča že naselje kot trg, tedaj

nosi ime »trg v Kočevju«. To starinsko ime, ki je brezdvomno slovensko (glej »Življenje in svet«) in so ga doseljenji spoznali šele sčasoma, je polagoma razširilo svoj pomen, tudi preko vseh krajev, ki so jih bili naselili Nemci. Na njihovo središče se je skrčilo ime le na videz šele l. 1471., ko je trg v Kočevju dobil mestne pravice.

Doseljenji, ki so po dosedanjih raziskavanjih prišli iz prav različnih nemških krajev, so našli tam že mnogo slovenskih starincev in so od njih prevzeli mnogo slovenskih imen, besedi in duhovnega blaga v obče, kakor tudi njihovo nošo. Doseljevanje bi se morda vršilo še dalje, da niso leta 1418. Ortenburgi izumrli in mesto njih nastopili dedičino celjski grofje, oziroma da ni nenadno prihrumela na Kranjsko turška sila prvič leta 1408., tretjič v četrti 1469 — tedaj je bil požgan kočevski trg — l. 1491. pa že 24ič in napravila posebno te obmojne ležake kraje mirnemu življenju nevarne, da ne rečemo neznosne. Zaradi stalne turške nevarnosti je bila odseljevala skoro nedostopna. Le marsikateri begunec iz srbskohrvatskega juga je še našel v njej zavetja in pomogel do nedavno množiti število nemškega naroda na Kočevskem. J. R.

Radio

IZVLEČEK IZ PROGRAMOV

Nedelja, 3. avgusta

LJUBLJANA 8: Prenos slavnostne službe božje s Kongresnega trga. — 8.30: Slavnostno zborovanje gasilcev v zborniški dvorani univerze. — 10.30: Prenos slavnostnega gasilskega spreveda. — 16.30: Prenos gasilskega nastopa s sportnega prostora Ilirije. — 17.30: Koncert jesenske godbe. — 20: Koncert delavske godbe »Zarja«. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Prenos z Bleda.

Ponedeljek, 4. avgusta

LJUBLJANA 12.30: Reproduciran glasba. — 13: Napoved časa, borza, reproducirana glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnika. — 18.30: Godba na harmoniko. — 19.30: Predavanje o Avgustinu. — 20: Pucnijska opera »La Boheme« na gramofonskih ploščah. — 22: Napoved časa in poročila.

BEOGRAD 10.30: Plošče. — 12.45: Koncert radio-kvarteta. — 19.30: Orkester balajal in pesmi. — 20.30: Pevski koncert. — 21: Poročila. — 21.15: Koncert radio-kvarteta. — 22.30: Narodna glasba. — ZAGREB 12.30: Opoldanski koncert. — 20.35: Koncertni večer. — 22.15: Lahka glasba. — PRAGA 17: Prenos koncerta iz Bratislave. — 19.35: Koncert komornega orkestra kitar. — 20.05: Prenos promenade koncerta. — 21: Pevski koncert. — 21.30: Violinski koncert. — 22.15: Lahka godba orkestra. — BRNO 17: Prenos programa iz Prage. — 21: Plesna godba iz Bratislave. — 22.15: Lahka glasba. — VARŠAVA 18: Lahka godba orkestra. — 20.15: Violinski koncert. — 23: Godba za ples. — DUNAJ: 11: Dopoldanski koncert. — 15.45: Koncert orkestra. — 20.05: Koncert Mendelssohnove glasbe. — Godba za ples. — BERLIN 19: Lahka godba orkestra. — 20.30: Slušnogra. — Godba za ples. — FRANKFURT 19.30: Prenos orkestralnega koncerta lahke glasbe. — 21: Lirična kantata »Rudnik«. — 21.45: Spiritistična seansa. — LANGENBERG 17.30: Reproduciran glasba. — 20: Koncert pevškega zbora in orkestra mandolin. — Nočni koncert in ples. — STUTTGART 19.30: Prenos koncerta iz Frankfurta. — BUDIMPEŠTA 9.15: Dopoldanski koncert. — 17.30: Orkestralni koncert. — 19: Reproduciran glasba. — 20.25: Valček večer. — Koncert ciganske kapele. — Turek, 5. avgusta

LJUBLJANA 12.30: Reproduciran glasba. — 13: Napoved časa, borza, reproducirana glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnika. — 18.30: Koncert citarskega kvarteta »Vesna«. — 19.30: Radio v službi ekspedicij na južni tečaj. — 20: Prenos koncerta iz Zagreba. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Prenos z Bleda.

BEOGRAD 10.30: Reproduciran glasba. — 12.45: Koncert radio-kvarteta. — 19.30: Večerni koncert. — 20: Prenos koncerta iz Zagreba. — 22.30: Poročila. — 22.45: Lahka glasba iz kavarne »Moskva«. — ZAGREB 12.30: Koncert radio-kvarteta. — 20: Koncert radio-kvarteta. — 21: Kabaretni program. — 22.10: Reproduciran glasba. — PRAGA 17: Popoldanski koncert. — 19.35: Pevski koncert. — 20: Prenos iz gledališča: Schubertova opereta »Pri treh mladenkah«. — 22.15: Lesna glasba iz Bratislave. — BRNO 17: Prenos koncerta iz Prage. — 19.35: Prenos koncerta iz Bratislave. — 20: Prenos opere iz Prage. — VARŠAVA 18: Orkestralni koncert. — 20: Operna glasba na gramofonskih ploščah. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 15.30: Koncert orkestra. — 20.05: Literarni program. — 21.45: Mozartove violinske sonate. — 22.25: Orkestralni koncert lahke godbe. — BERLIN 18.55: Koncert na kitari in flavto. — 19.40: Klavirski koncert. — 20.30: Koncert plesne godbe. — FRANKFURT 19.30: Prenos vsega programa iz Stuttgarta. — LANGENBERG 17.30: Večerni koncert. — 20: Poljudni koncert simfoničnega orkestra. — STUTTGART 19.30: Koncert filharmoničnega orkestra: Schubertova simfonija št. VII. v C-duru. — 20.15: Mešan glasbeni program. — BUDIMPEŠTA 9.15: Dopoldanski koncert. — 17.30: Koncert orkestra. — 20: Večer solistov. — 21.03: Orkestralni koncert. — Ciganska godba. —

Pogled na Kočevje

ob obmejni Kolpi, Banje loke, Fare in Osilnice. V ribniškem sodnem okraju je kočevarskih troje vasi občine Dolenja vas, v žužemberskem ena občina s šestimi vasi (Smuka), v novomeškem sta dve kočevski občini s 37 vasi (Poljane in Črmošnica), na gorskem obodu ravnotne Bele krajine pa najdeš »aztresenih po par Kočevarjev v petih občinah, kompaktno pa le v osmih vseh občine Planina pod Mirno goro (1049 m).

Vendar vseh 178 vasi Kočevja s kočevskim mestom na čelu ima prav malo slabih medsebojnih zvez. One so namreč raztresene po petih bolj ali manj širokih progah nižjega zemljišča kraških kotlin in podolji, te naseljene proge pa se izmenjujejo z neprimerno širimi visokimi gorskimi planotami, na katerih raste stotisice bukev in smrek. Te divje gorske planote, ki jih obiskujejo le iz dneva v dan logarji in lovci pa ogliarji, gorniki in vozniki in naseljena podolja vmes hočemo tu naštet.

Na zahodu loči Travljanska gora čisto slovenske Kotarje od mešanih Dragarjev. Vso to pokrajino tvorita občini Draga in Trava sosedje ju imenujejo »Bajte«. Vzhodno od Bajt se dviga do 1289 m nadmorske višine (Goteniški Snežnik je najvišji vrh Dolenjskega Krasa) vrsta širokih gorskih planot Velike gore, Goteniške in Borovske gore. V njihovem znožju leži v višinah 500—750 m naseljena pokrajina Kočevskega zaledja, ki pa gravitira deloma proti Ribnici in le v južnem delu proti Kočevju.

Osrednja, najrodovitnejša in najgostejše naseljena pokrajina kočevskega jezikovnega otoka je le podaljšek dolgega ravne Ribniškega polja, vanjo se lahko pripelješ po železnici Grosuplje-Kočevje. Ta pokrajina je Kočevsko polje ali »Dežela« (460—500 m) Zahodni rob ji dela gladko, strmo odrezano pobočje gorske planote Fridrihtanjskega gozda,

ga, Trnovca, Rahkala, Koprivnika in Nemške loke do Poljan nad Kolpo. Njihovo pokrajinsko lice se v mnogočem približuje sosednji prostrani slovenski Suhi krajini, posebno po svojem milejšem podnebnju.

Dalje proti vzhodu se razprostira v severnem delu največja visoka gozdna planota Kočevska, Rog (Hornwald, 1100 metrov). Njegov južni odrastek je Poljanska gora, ki dela že zahodni gorski obod ravnotni, nizki Beli krajini. Tod uspeva že vinska trta in breskev in

Kočevske žene v domači obleki

marsikateri Kočevar si je kupil kos prisojnega pobočja in si uredil vinograd, kjer si pridelajo domačo kapljico »marverlskega vina«. Sam gozdnati Rog se spušča na dolenjsko stran v tesno gosto naseljeno dolomitsko dolino, ki jo pretaka potok alpskega, hudourniškega značaja Črmošnišica, normalen pritok kraškega Radešča oziroma Krke. Tudi v bližnjem vzporednem podolju Rožni dol-Sica-Dolenjske Toplice, ki ga porablja belokrajinska železnica od Sečmiča do Uršnih sel, je še par kočevskih Nemcev.

Z malimi izjemami južno do Kočevske Reke in ob Črmošniščici ležijo vsa kočevska tla na skladih apnenčevih hribovskih skladov, ki zaradi svoje votlikavosti ne dopuščajo na površju no-

suho robo, lonce, sukno, platno, pa tudi morsko sol, vino, itd. Ribničanom je krošnja suhe robe še danes prav izdaten vir dohodka, Kočevarjem pa so domači izdelki, sukno in platno, že davno pošli. Zaradi tega so se začeli v 18. stoletju baviti s prodajanjem južnega sadja in sličnega drobiža. Dotlej so se Kočevarji, kakor Ribničani še danes, kretali bolj po deželi, tedaj pa so prišli v velika mesta. Velikomestno življenje je Kočevarje v vsakem oziru pomohkužilo in s tem odtujelo njihovi rodni zemlji. Začelo se je izseljevanje. Vsakoletno izseljevanje s krošnjo na trebuhu se je zdaj spremenilo v toliko, da so se podjetni Kočevarji v mestu svojega krošnjarenja kar stalno naselili in je marsikdo odprl prav znatno trgovinsko podjetje.

Vrste Kočevarjev so se radi tega začele doma vedno bolj krčiti, še bolj pa se je zmanjšalo njihovo število, ko se je okoli l. 1880. odprlo izseljevanje v Ameriko. Že ljudska štetja, ki jih je vršila bivša Avstrija vsakih deset let od 1869 do 1910, so pokazala grozeče padanje števila doma živčih Kočevarjev, vključno temu, da je bil med pripadnike nemškega občevalnega jezika prištet tudi marsikateri Slovenec. L. 1880. je bilo na ta način naštetih še 19.029 Kočevarjev, l. 1921. pa je jugoslovansko ljudsko štetje, ki se vrši, kakor po vseh državah kulturnega sveta, na podlagi izpraševanja po materinem jeziku, ugotovilo na tleh kočevskega jezikovnega otoka samo še 12568 prisotnih ljudi nemškega materinskega jezika. Glej članek »Statistika kočevskega nem-

Kočevarji v svojih nožah

Fr. 2:

Butalski gasilci

Butale, oh Butale! Butale so vas, pa jim pravijo mesto; 3 ure hoda leži onkraj pustne nedelje. Butale so silno znamenite. Butale so kakor Pariz. V Butalah imajo vse in imajo vse imenitnejše kakor drugod.

Pa imajo tudi gasilce in so ti gasilci nezasišano bolj imenitni od gasilcev drugod in zlasti od onih gasilcev, ki jih rede Tepančani.

Da, Tepančani! S Tepančani se od pamtikeva kosajo Butalci zaradi imenitnosti in Bog ne da, da bi Tepančani kaj imeli, Butalci pa ne, in ko so v Tepančih imeli kolero, niso Butalci prej dali miru, nego da so jo dobili takisto in še črne kože povrh. To njih slavo še danes očitno razodeva znamenje ob mlaki sredi vasi, kjer imajo svoje vajeno shajališče gosi in race prestranih Butal, znamenite vasi, imenovane mesto.

Pa se je zgodilo in so imeli Tepanski gasilci postajnega načelnika, ki je vedel, kaj se spodobi, in si je nabavil prekrasen gasilski meč s pozlačenim ročajem, da je bil zgled in ponos ne le gasilski četi, nego tudi vesoljni fari tepanski.

Holaj, komaj so to zvedeli Butalci, že so dejali: »Mi tudi!« in so sklenili in so nabavili svojemu načelniku takisto meč — kaj en meč, dva meča — naj ju nosi, ob vsakem bedru svojega! Resnično so ju nabavili in ju je nosil in je bil v sijaju obeh mečev postaven nič koliko — ni dosti manjalo, pa bi se mu bil pri procesiji še župnik umaknil kar izpod neba. Kajti so gasilci v nemajhnem krasu tudi vsem butalskim procesijam in ne le procesijam, nego vsemu — lahko bi rekel duhovnemu življenju in napredku in sploh, kar ga je v Butalah. V primeru z njimi so tepanski gasilci prava figa!

Na primer gasilska tombola v Butalah, prekrasne je imela dobitke. Tepančani so se kar slinile cedile po njih in je bila prva tombola vsakikrat sijajna svinja, tako zavaljena, komaj da so se ji noge poznale iz obilnega speha. Vsako leto taka svinja niso bile matje solze! Pa jo je vsako leto za tombolo podaril butalski župan, čast mu in spoštovanje! In je bilo potemtakem le pravično, da je vsakokrat prvo tombolo zadela gospa županja. Pa je bila tombola ne le glede svinje urejena pošteno in pravično, nego je vsako darilo, ki ga je naklonil katerikoli mož, zadela njegova žena, kar je bilo zelo koristno. Drugod so radi umazani pri darilih za tombolo, v Butalah pa ni nihče skoparil in še tekmovali so, kdo bo več dal, kajti je vsak vedel, da dobi svoje nazaj — postavil se je pa le.

Taki so bili butalski gasilci. Pa kadar je počastila Butale s svojo navzočnostjo kaka visoka glava — visokim glavam pravijo v Butalah »fraki« — in je prišel med nje kak cerkveni ali posvetni »frak«, vedno in povsod so bili gasilci prvi: načelnik z mečem ob vsakem bedru, vsi gasilci v zlatih portah. Zlate porte so imeli oni v Tepančah tudi, toda butalski gasilci so se poleg port ponášali vsak tudi še z medaljo. Niso druge te medalje, posebno če jih kupiš tucet vkupe. Učinek teh medalij pa je nezasišan, ne, kolikor se tiče požarov, s požari se v Butalah sploh niso pečali, pač pa kolikor se tiče »frakov«, ki se niso mogli prečuti obilnim zaslugam, ki so jih razodevale te medalje.

Vrli butalski gasilci so imeli tudi svojega patrona, seveda so ga imeli! Tudi mu ni bilo ime Sv. Florijan — Florijan je jako kmetosko ime, dobro za one v Tepančah. Nego jim je čul na prelepo slovansko ime Cvetislav, kar je pravzaprav isto kakor Florijan, pa je vendar drugače. Temu patronu je bila posvečena lična cerkva, na gričku je stala nad Butalam, daleč jo je bilo videti na okoli, in je bila ta cerkev hkratu gasilski dom. Zvonik je bil zgrajen tako, da ni bil le zvonik — namesto zvona so imeli notri obešen koš, tako lepo res ni pel kakor resnični zvon, toda je zato bil cenejši. Služil pa je zvonik tudi še za sušenje cevi, kadar bodo namreč imeli cevi, toda morajo najprej plačati načelnikova dva meča, potem pridejo na vrsto cevi in vse drugo.

V oltar pa jim je bila naslikana priznana domača roka sv. Cvetoslava in ni bil oblečen v tisto pogansko vojaško obleko z dragonsko čelado, kakor tepanski sv. Florijan. Krasil mu je namreč telo lični gasilski kroj s portami in z medaljo in ni imel golide v roki, ampak mu je služila brizgalnica. Naslikana ta brizgalnica je bila tačas edina, ki so jo imeli v Butalah; dejali so, da brizgalnica stane, ne mudi se pa ne zanjo, so dejali, saj ne gori.

God svojega patrona so praznovali vsako leto jako slavnostno — dopoldne z golažem, popoldne z veselico — ne, s tako veselico se Tepančani niso mogli ponašati. Sploh Tepančani! Tepančani so smešni! Imeli so požar, pa jim je zmanjkalo vode! Vode ni Butalcem zmanjkalo nikoli in je ne bo, prekrasno mlako imajo sredi vasi, imenovane mesto. Ne, vode ne! Take katastrofe so bile Butale dosedaj srečno obvarovane. Pač pa, kar se tiče vina, vina jim je že zmanjkalo, in to baš na lanski veselici sv. Cvetoslava. Take so pač gasilske veselice v Butalah.

Pa se je to zaradi vina zgodilo lani, letos se ne bo zgodilo, in ako Bog da, nikoli več. Ko je letos prišel praznik sv. Cvetoslava, so bili pripravljeni, kratko rečeno, na vse — lanska katastrofa jim je bila v živ pouk. Letos so bili pripravljeni, dobro so bili pripravljeni na kakršnokoli, tudi na najelementnejšo žejo! Letošnja slavnost se je razvijala jako krasno s šaljivo pošto in korijandoli in

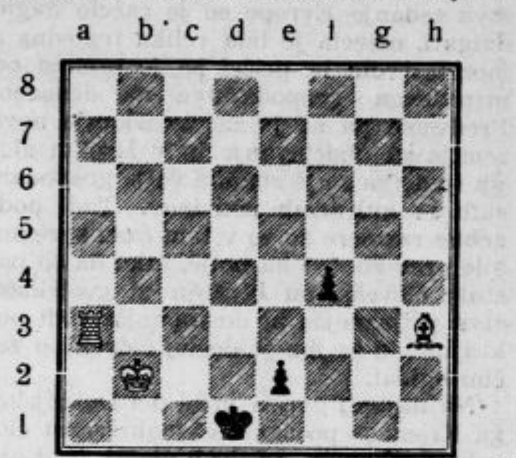
ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Šahovski klub v Velikem Bečkereku namerava prirediti jugoslovnski nacionalni turnir. Beograščani so očitno dali spodbudo. Prosto stanovanje je udeležencem že zagotovljeno, za nagrade je nabranih 4000 dinarjev. Prireditelji upajo nuditi več, ker nabirajo z vno sredstva. Turnir bi se vršil od 7. do 23. avgusta.

Lepo bi bilo, če bi z vso silo podprli prireditelje naš šahovski savez in če bi se turnirja udeležili tudi slovenski igralci. Najlepša bi to bila prilika za spoznanje, ki je za naš šahovski svet nujno potreben. Prijave za turnir sprejema g. dr. Aleksij Kamenka, zdravnik v Velikem Bečkereku (Banat).

V »Basler Nachrichten« je lani priobčil Rikard Réti sledečo interesantno študijo:

Beli: Kb2, Ta3, Lh3 (3 figure).
Črni: Kd1, e2, f4 (3 figure).

Beli na potezi dobi.
Zakaj naj beli ne dobi, boste vprašali. Saj ima dve močni figuri, črni pa samo dva kmeta. Toda črni kmet na e2 je jako nevaren in beli kralj je daleč. Če se mora trdnjava žrtvovati za kmeta je brez dvoma partija remis.

Kako opasna je pozicija, kaže sledeča varianta:

1. Lh3—g4? Kd1—d2
2. Lg4—e2 Kd2—e2
3. Ta3—a8 Kd2—e2
4. Ta8—e8+ Kd2—e2
5. Te8—f8 Kd2—e2
6. Kb2—e2 f3—f2
7. Tf8—e8 Kd2—f3

In igra je remis. Če beli trajno ne preganja črnega kralja, mora žrtvovati trdnjavo. Prvi ponosrečni poskus pa ipak kaže pravo smer. Beli mora na vsak način preprečiti potezo Kd1—d2, saj ona ena pot mu je torej odprta, namreč:

1. Ta3—d3+ Kd1—e1
2. ——— Kd1—e1

Črni kralj pa je sedaj še bližje svojim kmetom. Če se mu posreči stopiti na f2, je pohod e-kmeta zagotovljen, igra pa prav gotovo remis.

Tako jasno je, da beli ne sme pustiti črnega kralja na f2, da zopet ni prav nič dvomljivo, kaj bo druga njegova poteza:

2. Td3—f3!
- Poskus 2. Lh3—g4 se zruši takoj. Črni bi odgovoril 2. ... Ke1—f2 in bi na 3. Td3—f3+ šel s kraljem na g2.

Po drugi potezi belega pa je črnemu kralju zopet odprta pot na d1 in d2. Na d1 pa ne bo šel. Sledilo bi 2. ... Ke1—d1, 3. Lh3—g4! e2—e1 postane dama, 4. Tf3—d3+ in mat, ali pa 3. ... Kd1—d2, 4. Tf3—f2 in dobi.

Črni bo torej igral:

2. ——— Ke1—d2!

Dospeli smo do kritične pozicije. Na prvi pogled sploh ne bomo našli druge poteze za belega kot Tf3—f2. Toda črni bi takoj odgovoril Kd2—e3 in trdnjava bi padla.

Réti je zakopal v pripristo pozicijo globoko idejo, ki mora presenetiti. Odločilna poteza je tu namreč:

3. Lh3—f1!!

Lovca napada kmeta e2, grozi žrtvovati se zanj, zapusti trdnjavo, ki bo podrla drugega črnega kmeta in potem brez težave zmaga. Črni kmet na e2 se pa ne more preleviti v figuro na e1. Trdnjava bi takoj dala mat na d3. Seveda, če črni naredi na e1 skakača, bi mat bil krit. V tem primeru pa trdnjava mirno vzame kmeta f4. Trdnjavi in lovcu skakač ni kos.

Genijalna poteza prisili črnega, da zamenja svojega kmeta na e2 za lovca. Končnica, ki nastane na ta način, pa še ni čisto enostavna. Beli kralj je zelo daleč. Torej:

3. ——— e2—f1

postane figura

4. Tf3—f1

Jasno je, da mora črni kriti drugega svojega kmeta:

4. ——— Kd2—e3,

ameriškim zaporom in srečolovom in vesplošnim razpoloženjem.

Pa je bilo okoli sedme ure zvečer, ko je gospod načelnik razigrano naročil še en bokal s pristavkom, da tudi po tem bokalu še ne bodo šli. Korajžno si je pomaknil čelado nad desno uho, se udaril po kolenih in zadovoljno vzdihnil:

»Hardun, se imamo do...«

Pa mu je beseda v sredi nehal in mu je iz grla nepričakovano priklopela druga in drugača: »Gori, gori!« je zakričal in že mu je bilo v rokah gasilsko trobilno in je zapelo svoj pretresljivi: »Tata, tata!«

Kajti je gorelo. Cerkev sv. Cvetoslava na gričku je gorela. Veliki okrogli plamen ji je objemal leseni stolp in cerkveno streho.

Tedaj se je spoznalo, kaj je gasilska disciplina in strumnost in neustrašnost v Butalah. Komaj se je oglašil načelnik, že je koj za njim enodušno zatrobila vsa ostala vrta četa: »Tata, tata!« in je kričala, da gori, in so nekateri imeli v ustih še vino in niso imeli časa, da ga požari ali da ga izpoljunejo, nego so zatrobili kar iz polnih ust — to ni bilo v prid zlatim portam in medaljam, enemu se je celo zaletelo in bi se bil skoraj zadušil.

Imenitno je bilo, spodbudno, naravnost pretresljivo in vsekako vredno sta-

kar bel tako israbi. Beli kralj mora v boj:

5. Kb2—e2
- Poteze črnega kralja bi sedaj ne imele nobenega smisla. Kmet mora naprejši.
5. ——— 14—f3

Končnica je težja kot bi človek mislil. Tako n. pr. vodi 6. Kc2—d1 samo do remija, ker črni odgovori 6. ... f3—f2 in na 7. Tf1—h1 nadaljuje s 7. ... Kc3—f3. Pravilno je le:

6. Tf1—e1+
- Na 6. ... Kc3—f2 sledi namreč 7. Ke2—d2, Kf2—g2, 8. Kd2—e3, f3—f2, 9. Te1—e2 in dobi, na:
6. ——— Kc3—f4

pa:

7. Ke2—d2 f3—f2
8. Te1—f1 Kf4—f3
9. Kd2—d3 Kf3—g2
10. Kd3—e2 in dobi.

Z nezanimivimi sredstvi globoko zasnovana, jako poučna študija.

Mednarodni turnir v Liègeu se bo najbrž ponesrečil. Navidezno jako ugodni pogoji so naenkrat izgubili vso vsebino, ko so udeleženci dobili pravilne informacije. V celi svoji šahovski karijeri še nisem naletel na tako čuden slučaj.

Prireditelji so napovedali vse nagrade in odškodnine v belgijskih frankih. Nihče izven belgijskih mej ne ve, kaj je belgijski frank. Vsakdo pogleda v borzna poročila, vidi tam, kako notira Bruselj in misli, da je informiran.

Toda borze se brigajo samo za »belgoc« in ne za belgijski frank. Belga pa ima 5 frankov. Tako je zelo lahko razumljivo, da smo vsi, ki smo hoteli igrati v Liègeu, zašli v težko zmotu. Za petino dodevnih nagrad bodo prireditelji morali vzeti seveda poveljne mojstre.

Stvar zasluži grajo. Kaj bi inozemstvo reklo, če bi mi razpisali turnir z nagradami v jugoslovnskih kronah. Nihče bi ne vedel, da grede štiri krona na en dinar. Jasno je, da bi vsak udeležene pričakoval, da dobi dinarje. Kakšni Balkanci bi bili.

Če si komitè v Liègeu v zadnjem trenutku ne premisli in ne popravi očitne krivice, bo turnir žalostno končal. Na belgijski šahovski svet pa se bo vlegla težka meglja nezaupanja, ki bo dosti škodovala. Škoda!

Kino

Razburljiv prizor v Tempelhofu

Neznosna, uprav peklena vročina vlada v atelijih Riharda Oswalda v Tempelhofu pri Berlinu. Ni čuda, da se razgrejejo tudi duhovi vseh igralcev, ki sodelujejo pri filmu »Proces stotnika Dreyfusa«. Vsi so glasni in vpiljejo drug na drugega. Končno se oglasi režiser: Tiho! Tukaj kriči samo eden in to sem jaz! In v podprekretu pridene še: »Quod licet jovi, non licet bovi!« Seveda se oglašijo takoj igralci, ki povprašujejo koga je menil s primikom »bovi!« Na najboljšem od vseh so v tej vročini še svetlobni mojstri, ki so oblečeni samo v kopalne obleke.

Snemanje se prične! Porotna dvorana. Polno poslušalcev na galeriji, močje in žene v oblekah iz leta 1899; francoske uniforme, na klopet sede priče, visoki francoski generali in dostojanstveniki. Sodni dvor v rdečih talirjih. Clemenceau (Paul Bildt) stavlja priči Esterhazy (Oskar Homolka) ostra vprašanja. Slednji odgovarja: v dvorani zašumi. Predsednik zvonil in zahteva red na tribunah. General Pellieux (Berhard Götzke) stoji kot priča pred sodniki: njegove izjave ponovno prekinje odvetnik Zola. V tem prilrumbu v dvorano generala Boisdoffre in Mercier. V rokah vihtita važen dokument, ki naj služi v dokaz Dreyfusove krivde! Razburjenje narasča od trenutka do trenutka...

Naslednji prizor v kazalnici. Kostil in mozeg pretresujoč klic: »Jaz sem nedolžen!« Ta klic odmeva po pustih hodnikih in se razlega v svojem obupu daleč naokrog. Kortner kot Dreyfus, v izvrstni maski naslonjen na mreže svoje celice je tisti nesrečnik, ki v vedno bolj in bolj obupanih klicih zagotavlja svetu svojo nedolžnost. Pred vratni francoski vojak, oficirji, dostojanstveniki. »Jaz sem nedolžen.« Ta klic obupanega in nedolžnega obsojenega pretresa in reže v duše in srca vseh navzočih.

Filmski drobiž

Afera Dreyfus v filmu. Znameniti proces, za katerega se je svojačasno zanimal ves svet in o katerem govorijo ljudje še danes, zlasti sedaj ko je dokazana Dreyfusova nedolžnost in je usodna justična zmotna ovržena, ta proces bo ovekovečen v zvočnem filmu, ki se baš dela v Berlinu. Glavne vloge imajo Fritz Kortner, Heinrich George, Albert Bassermann, Bernhard Gö-

roslavni Butal. In so trobili in kričali tako junaka in vztrajno, da so jih slišali notri v Tepance.

Tepančani so čuli, kako neusmiljeno kriče v Butalah in trobiljo na pomoč. Pa so pozabili na stara nasprotstva. Dejali so: »Butalci imajo ogenj in grlo in trobila tudi, brizgalnice pa nimajo, pojdemo jim na pomoč!« Vpregli so se v svojo brizgalnico in so hiteli v Butale, kje da imajo ogenj.

Ognja pa ni bilo.

Ampak je le vzhajala luna baš izza cerkve sv. Cvetoslava in je bil njen svit od butalskega dima rdečkast in je obdal stolp in streho. Ko so bili Tepančani pridržali potni in upehani, je luna močno že plaval nad cerkvijo sv. Cvetoslava in njenim stolpom in tako je izgledalo, kakor bi se muzala.

Butalci pa so od vraga. Niso bili kaj hvaležni Tepančanom za njih dober namen. Piti so jim sicer dali, toda so se jim zraven posmehovali: »Hoho, Tepančani, ali ste prišli v Butale luno gasit? Hoho, hoho! Ali v Tepančah imate lune, da bi jo gasili tam, in ste morali nadnjo semkaj? Hoho, Tepančani, hoho!«

Pa tudi Tepančani niso sedeli na jezikih in so dejali: »Imamo luno v Tepančah, imamo jo. Ampak je vaša v Butalah dosti imenitnejša — kakor je pri vas sploh imenitnejša vsaka reč.«

tzke, Oskar Homolka, Grete Mosheim in Fritz Rasp. Kakor vidimo, bodo zastopani v tem filmu najboljši igralci umetniki.

Kako plača Paramount režiserja Eigensteina. Sloviti ruski režiser Eisenstein je odpotoval v Ameriko ter sprejel ponudeni kontrakt družbe Paramount. Po najnovejših vesteh ima Eisenstein še prve 3 mesece po podpisu kontrakta pravico odstopiti če mu drago, sicer pa mora za Paramount izdelati 4 filme. Za vsak film prejme od ameriške družbe honorar 100.000 dolarjev, od tega zneska odpade en odstotek v prid ruski sovjetski državi.

Tagore pred mikrofonom. Sloviti indijski pesnik si je te dni ogledal atelje berlinske Ufe v Neubabelsbergu in prisostvoval predvanjanju najnovejše filmske operete »Die Drei von der Tankstelle«. Razgovorjal se je prijazno z igralcem glavnih vlog, z Liliano Harvey in Willyjem Fritschem. Nato je posetil še kulturni oddelek Ufe ter tam kaj recital pred mikrofonom eno najlep-

ših svojih poezij v bengalskem jeziku.

Prvi Paramountov govoreči film v nemškem jeziku »Njegova prijateljica Aneta« z Lissi Arno v glavni vlogi je dovršen. Snemanje se je vršilo v novih Paramountovih ateljih v Joinvilleu blizu Pariza.

Fairbanks in Pickford se ločita. Iz Londona smo zvedeli, da sta sloviti Douglas Fairbanks in Mary Pickfordova pristala na ločitev zakona.

Gorostasne gaže filmskih igralcev. Iz Berlina prihajajo tožbe ob blaznih honorarjih in gažah, ki jih zahtevajo filmski igralci od posameznih filmskih družb zlasti sedaj v najnovejši dobi zvočnega in govorečega filma. Tisoč nemških mark za vsak delavni dan, kar znaša v našem denarju 13.500 Din na dan, je skromna zahteva, so pa igralci in igralke, ki ne sprejemajo angažmaja izpod 90.000 mark za film in še več. Družbe so prisiljene plačati tudi te vsote, če hočejo dobiti izvrstne moči.

Križaljka „Gasilec“

Pomen besed.

Vodoravno:

2. Zelo koristna organizacija; 4. kraško vino; 6. pritrilni gajol; 8. reka v Italiji; 10. mesto v Makedoniji (Grčija); 12. umetnost (fr.); 14. sportna kratica; 16. spis; 18. kemijski znak kovine; 19. povodna žival; 20. zelo (franco. - fon); 21. nemški osebni zaimek; 23. vodna žival; 26. veliko število vojakov; 28. francoski pesnik; 32. del konjskega zoba; 34. kemijski znak redke kovine; 35. predlog; 36. rimski pozdrav; 37. bivališče srečnika; 38. francoski simbolist; 39. zver; 41. moško krstno ime; 43. Kersnikov roman; 46. najnovejšo sredstvo obrambe (tiharapcev); 47. znamenje; 48. kratica; 49. časovna kratica; 51. otok ob dalmatinski obali; 52. ameriški pisatelj; 54. knežja rodbina v Ferrari; 56. ptič; 57. kratica; 58. dva vokala; 59. francoski pisatelj; 61. k (hrv. predlog); 62. vojna akademija in luka v Jugoslaviji; 64. kratica; 66. začimba; 67. oseba v Reyntovom romanu »Kmetje«; 68. grški filozof; 69. iznajditelj; 77. mesto v Jugoslaviji; 78. mesto v Severni Afriki; 80. izlet (it.); 81. gozd (franc. - fonet); 83. dva vokala; 84. francoski pesnik; 86. košarica; 88. dva vokala; 89. grški bojni red; 92. igralna karta; 94. važni zgodovinski narod; 96. reka v Italiji (fon.); 97. ribje jajce; 99. nepravil oče; 101. franski pisatelj; 103. ime znanega norveškega pisatelja; 105. igra; 106. zemljepisni pojem; 109. stari denar; 111. tuj izraz; 113. angleški pesnik; 115. kratica; 116. mazilno sredstvo; 117. sveženj žita; 148. vsi (srb. - hrv.); 120. arabski dostojanstvenik; 122. kazalni zaimek; 124. oziralni zaimek; 125. začetek (srb. - hrv.); 127. bikoborec; 129. akija; 131. de; 132. italijanski predlog; 133. »aspa«; 136. kratica; 136. zrakoplov; 138. naglas; 140. mesto v savski banovini; 142. postava; 144. kazalni zaimek (hrv.); 145. posoda za pridobivanje srebra; 147. Askerčeva balada; 149. prijatelj (franc.); 150. kratica; 151. mesto v Italiji; 153. pritok Rena; 154. sorodnik (hrv.); 155. posoda; 157. del roke; 153. predlog; 161. privednik (sr. s.); 163. kura; 165. botanik; 167. 3 vokala; 168. prvi človek; 170. pritok Volge; 172. vprašalnica; 173. vrtna cvetlica; 175. reka v Jugoslaviji; 176. zaimek; 178. dva vokala; 180. ru; 182. ploskovna mera; 183.

kazalni zaimek; 184. lat. kazal. zaimek;

185. grški filozof.

Navpično:

1. rimski konzul; 2. odmev; 3. oseba iz romana »Abaddon«; 5. predlog; 7. reka v Afriki; 9. moško krstno ime; 10. otok v Tihem oceanu; 11. egiptovsko božanstvo; 13. ruski pisatelj; 14. žensko krstno ime; 15. posoda; 17. slovenski pisatelj; 19. ploskovna mera; 20. avtor opere »Mignon«; 22. konj v Karlu Mayu; 23. nosilec orožja; 24. kemijski znak redkega elementa; 25. »arg«; 27. grški slikar; 29. predlog; 30. kok; 31. oblika samostalnika »tla«; 33. osebni zaimek; 35. pesnik na dvoru Marije Terezije; 38. kralj (it.); 39. botanik; 40. francoski filozof; 42. ik.; 44. veznik; 45. začete črke znanega vojskovoje; 47. glas; 50. francoski spolnik; 53. žuželka; 55. privednik; 53. ozvedje; 60. latinski veznik; 61. otok v Jonskem morju; 61a. govedo; 63. vprašalnica (nem. - franc.); 64. predlog; 65. sportna kratica; 66. francoski spolnik; 69. izlet (it.); 70. znan kraj po izkopinah v Mezopotamiji; 71. opera; 72. oblika franc. pomožnega glagola; 73. kraj v Ukrajini; 74. porodnik v Afriki; 75. kratica; 76. polarna ptica; 77. grovje v Aziji; 79. franc. pisatelj (fon.); 82. poslopje; 85. zemljepisni pojem; 87. roka (fr.); 88. poljedelski pojem; 90. francoski pisatelj; 91. krstno ime lotinskega pesnika; 93. nemško žensko krstno ime; 95. luka v Jugoslaviji; 98. oziralni zaimek; 100. ime naše filmske igralke; 102. junak v grški mitologiji; 103. mesto v Jugoslaviji; 104. gledanje v bodočnost; 107. avtomobilski znak; 108. papir; 110. sijaj; 112. kup le.; 114. vzklík; 117. član dijaške organizacije; 119. slov. pesnik; 121. grški otok; 123. star madžarski rod; 126. del stanovanja; 128. datum; 130. norveški dramatik; 134. hči burgundskega cesarja Rudolfa II.; 135. »assul«; 137. mesto v Španiji; 139. nemški pesnik (fon.); 141. angl. zdravnik; 143. prijatelj (it.); 146. županičjeva pesem; 148. otok v Tihem oceanu; 151. asijska baje-slovna krajica; 152. francoski pisatelj; 156. domovina znanega grškega junaka; 158. Shakespearov junak; 160. »Dalavon«; 162. nemški pesnik; 164. zločin; 165. francoski pisatelj; 166. ug; 169. francoska pisateljica (oče in sin); 171. kratica; 174. karta; 177. glavno mesto evropske države; 179. prosinu (lat.); 181. osebni zaimek.

Rojaki v Ameriki!

Naznanjam Vam, da je prevzela veletržnica „Sanitol Chem. Products Co.“ New York City, 285 Fifth Avenue, gen. depot od nas proizvajane zdravilne kafe „Planinka“, ki kakor znano čisti in obnavlja kri ter izboljša učinkovitost prot. slabi prebavi. Interesenti, obrnite se po brezplačne informacije na gori imenovano veletržnico, ali pa direktno na proizvajalca: **Apoteka Mr. L. Bahovec, Ljubljana.** 10-85

Domače vesti

• Naši rodoljubni emigranti v Antofagasti so ustanovili odbor

Jadranske Straže. Glavna odbora v Splitu sta imenovala ta odbor za glavno podružnico za vso Južno Ameriko.

• Solška vest. Premeščen je iz St. Jurija ob juž. žel. učitelj g. Simon Gorišek v Dolno Lendavo, kjer prevzema upraviteljstvo osnovne šole. G. upravitelju, vnetemu sokolskemu delavcu, želimo mnogo sreče!

• Novi dom pod Ojstrico. Otvoritev novega doma Savinjske podružnice SPD v Celju na Korošici pod Ojstrico bo v nedeljo, 17. t. m. ob 10. s sporedno: blagoslovitev in otvoritev novega doma ter pozdrav gostov; po otvoritvi bo okrog koč prerožila planinska zabava.

• Učiteljski Ferijalni Savez. V Velaluki na otoku Korčuli se je vršil te dni I. kongres UFSa, ki je bil ustanovljen lani v Mariboru. Glavni poverjenik in ustanovitelj UFS g. Slavko Mrovlje, učitelj iz Slovenjgradca, je po otvoritvi kongresa predlagal brzojavke kralju in prosvetnemu ministru Maksimoviću, izvršnemu odboru UJU Beograd ter poverjenikom UJU Beograd in Ljubljana. Nato je opisal historijo UFS poudarjajoč z veseljem, da se more vršiti prvi kongres v prvi učiteljski koloniji v Velaluki. Jugoslovensko ferijalno učiteljsko je priredilo dve ekscurziji po naši državi, manifestacijsko potovanje po CSR, projektirana ekscurzija v Francijo se ni vršila zaradi premalega števila udeležencev, lanska ekscurzija v Bolgarijo pa je odpadla iz teh razlogov, a letošnja kolonija je dolgoletna uresničena želja celokupnega učiteljskega. Po poročilu revizijskega odbora, ki izkazuje 1376 Din dohodkov in 1366 Din izdatkov, je bil sprejet absolutni zahtevalni upravnemu odboru. Po poročilu banknih poverjenikov je bil soglasno izvoljen naslednji odbor: Slavko Mrovlje, glavni poverjenik in poverjenik za dravsko banovino, Plasaj Ivo, poverjenik za savsko, Atanacković Drago za dunavsko ga. Banjanin Jelena za drinsko in vrbasko in Vukašinović Jedinir za moravsko in vardarsko banovino. Sprejet je bil predlog generalnega poverjenika, da bo Velaluka stalna učiteljska kolonija, kjer bo letovalo preko 120 učiteljev (ic) in so povabljeni tudi tovariši iz CSR z željo, da tudi oni ustanove slično organizacijo. UFS šteje baš zaključilo 25. letnik svojega „Časopisa preko 10.000 Din. Po sprejetju poslovnika je bil kongres zaključen z željo, da bi mlada organizacija našla povsod moralno in finančno pomoč. Ob priliki kongresa UJU v Beogradu bo sporočilo vodstvo UFS želje g. ministru prosvete in g. ministru prometa.

• Kongres jugoslovenskih inženjerjev. V Zagrebu se bo vršila danes planirana seja glavne uprave Udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, na kateri se bo definitivno določil program glavne skupščine, ki se bo letos vršila v Splitu na koncu septembra.

• Konzul republike Argentine v Zagrebu razglasa, da so, počenši s 1. avgustom, uradne ure tega konzulata dnevno od 9. do 12. in popoldne od 15. do 17. razen nedelje in praznikov, ob sobotah pa samo popoldne od 9. do 12. Državlani republike Argentine se izjemoma sprejemajo tudi izven uradnih ur.

• Razpis pogodbenih pošt. Razpisani sta službi pogodbenega poštarja v St. Vidu pri Stični in v T. Jurju ob Ščavnici. Jamčevina znaša po 1200 Din. Prošnje s prilogi naj se vlagajo na direkcijo pošte in telegrafa v Ljubljani do 15. avgusta. Med prilogi mora biti tudi potrdilo županstva, da ima prosilec zagotovljene prostore za pošto.

• Pooblastilo za dviganje denarja na hranilne knjižice. Ker so mnogi vlagatelji izrazili željo, skupno s svojimi soprogami vlagati in dvigati denar na hranilne knjižice, je minister za gradbo dopolnil člen 8 pravilnika za izvrševanje pošto - hranilne službe tako-le: „Na stalnih pooblastilih lahko tudi fizične osebe pooblaste svoje najbližje rodbinske člane, na primer moža, soproga, otroke ali starše, da dvigajo denar s hranilnih knjižic. Pošte so v smislu tega dopolnila pooblaščenec, da dajo na zahtevo vlagateljev dva izvoda obrazca štev. 11 š, na katerem naj se dosedanj naziv „Stalno pooblastilo za dviganje denarja

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani
Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblaknost 1-10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin.
2. avgusta 1930.

Ljubljana: 7. 763,5, 13, 80, mirno, megla.
Maribor: 7. 762,0, 13, 80, W 2, 0. Mostar: 7. 760,7, 22, 60, mirno, 0. Zagreb: 7. 763,1, 15, 80, WSW 2, 0. Beograd: 7. 763,2, 18, 80, mirno, 0. Sarajevo: 7. 763,1, 16, 70, mirno, 0. Skopje: 7. 762,7, 21, 60, mirno, 7. Kumbor: 7. 759,8, 23, 80, mirno, 0. Split: 7. 761,2, 24, 50, mirno, 1. Rab: 7. 760,8, 23, 60, N 2, 5. Vis: 7. 760,4, 20, 60, N 2, 1.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 24,6, najnižja 11,4, v Mariboru 12, v Mostaru 19, v Zagrebu 13, v Beogradu 13, v Sarajevu 10, v Skoplju 16, v Kumboru 20, v Splitu 20, v Rabu 20, v Visu 18. Solnce vzhaja ob 4,47, zahaja ob 19,24, luna vzhaja ob 16,37, zahaja ob 23,48.

FOTO-KINO-APARATI

in potrebne naprave
v drogerijah
KANC, LJUBLJANA
in
KANC (Wetram), MARIBOR CENIK GRATIS!
Izvršujemo vsa amater. dela v 12. urah.

• Pomoč novorojenčku in dojenčku, knjiga o negi, vzgoji, prehrani, higieni otrok, o prvi pomoči otroku v neugodnih in boleznih, se dobi po nizki ceni v vseh knjigarnah.

• Iz Rogaške Slatine nam pišejo: Dne 15. avgusta priredil celjski Sokol tukaj akademijo s prvovrstnim programom, na kar opozarjamo že sedaj vse goste - Sokole in sokolske prijatelje, kakor tudi vse okoličane in sosedje. Akademija bo zvečer v letnem kinu, kakor lani. Srečolov, ki ga je priredil tukajšnji Sokol dne 20. julija, se je dobro obnesel in si je nekoliko opomogla sokolska blaginja. Iskrena hvala vsem darovalcem od blizu in daleč, osobito trgovcem in industrijalcem iz cele Slovenije, ki so nam pripomogli s svojimi darili h krasnemu uspehu! Srčna hvala pa tudi vsem domačim Sokolom in Sokolicam, ki so se tako požrtvovalno izkazali pri delu, osobito sestri Ahtikovi. Med tukajšnjimi gosti smo opazili g. nadškofa dr. Bauerja iz Zagreba in g. Don Buliča iz Splita. — Preteklo nedeljo se je vršila v zdraviliškega šef - zdravnika g. dr. Kolšije, ki je razmotrivala o važnih predlogih zdraviliškega šef - zdravnika, g. dr. Koltererja in jih tudi skoro vse sprejela.

• Cvet in sad. Iz Polzele nam je obrotovodja g. Franc Kalan poslal lepo vajlico, utrgano s cvetočih jablane na Repnikovem vrtu, kjer je več dreves, ki imajo obnemem cvet. To je povzročila letošnja suša, ki je bila nekaj časa že prav občutna in je listje začelo odpadati. Ko pa je nastopilo deževje, je drevice vnovič ozelenelo kakor pomladi in se začelo odevati tudi s cvetjem.

KIS

10579

za vlaganje sočivja v zalogi drogerije
KANC, Ljubljana, Židovska ulica št. 1

Dr. IVAN PINTAR

strokovni zdravnik za ženske bolezni
in porodništvo

LJUBLJANA, Tavčarjeva ulica št. 2/II.
od 7. t. m. dalje ne ordinira
do preklica 10575

MED. UNIV.

10589

DR. ED. SUHER

se je preselil iz šiške na Dunajsko cesto 37,
v hišo pred lekarno pri Sv. Krištofu.

• Prost. gasilno društvo v Zg. Šiški proslavlja letos 25letnico obstoja. V skromnih razmerah se je na pobudo idealnega posestnika in gostilničarja Ivana Pavšiča društvo ustanovilo. Vsestransko - reševalno kot kulturno se je društvo, kateremu je načeloval g. Pavšič, najlepše razvijalo v ponos Zg. Šiški in tudi okolici. Da bi v društvu bilo prijetnejše, je iz članov ustanovil pevski zbor, ki ga je tudi sam vodil. Uspešni razvoj je pa prekinila vojna, ki je na žalost ugrabila več članov in tudi idealnega ustanovitelja. Mrtvilo je bilo nekaj let v društvu, dokler se niso po vojni zopet sešli agilni možje. Z novimi močmi so se prijeli započete delo. Z velikimi žrtvami so si zgradili že lansko leto nov Gasilni dom, ki ni v ponos le Zg. Šiški, temveč vsem podeželskim društvom. Da bo ta proslava čim lepša, prirede marljivi šiški gasilci v nedeljo, dne 10. avgusta na dan »žegnani« velika vrtno veselico na vrtu tovariša Jožeta Černeta poleg Gasilnega doma, na katero ste vabljeni vsi — od blizu in daleč.

• V spomin Jurju Blankinju. V petek dopoldne je prisel v Split g. Jaroslav Urban, predsednik podružnice Jadranske Straže v Pragi, glavni urednik »Narodnih listov« in revije »More Slovanum«. Pri družil se je številni družbi, ki se je večerjal podala v Stari grad ter položila venec na grob pokojnega narodnega borca Jurja Blankinja.

• Himen. V nedeljo, dne 27. julija 1930 sta se poročila v Kranju v farni cerkvi med. univ. dr. Janko Kalan, okrožni zdravnik v Grosupljem, in gospodična Dragica Kušlan, hčerka trgovca in posestnika v Kranju. — Mlademu paru iskrene čestitke. 10584

• Državna strelska tekma. Slovensko lovsko društvo v Ljubljani priredi v času državne gozdarsko-lovske razstave v dneh 6., 7. in 8. septembra t. l. tekmovalno streljanje s kroglo in zrnjem na vojaškem strelišču. Sodelujejo lovci iz vse države. Posebni lovski razstave imajo polovično vožnjo na železnici.

• Zakladnica starih vladarjev Sandžaka in Metohije. V bližini Peči štrle strme Ragovske pečine v višino o katerih je šel od roda do roda glas, da so visoko med njimi dupline, kjer so skriti v težkih skrinjah zakladi carja Radovana. Te dni se je po dolgoletnih poskusih posrečilo drznemu plezalcu, da je prodrl v ta skrivališča. Poleg nekaj kg starega bakrenega novca je našel v stenah duplin vsekan primitivne risbe iz davnih viteških borb. Vsekakor je najdba prav zanimiva.

• Čaruga reditvica. V okolici Vočina v Savski banovini je bil te dni izvršen roparski napad, ki močno spominja na zločin zloglasnega Jovana Čaruge. Stari seljak Josip Rekić in njegov sin Stevo sta se s sejmja v Vočino vračala domov. Stari Rekić je imel pri sebi skupilo za prodane volč, znesek 9000 Din. V nekem gozdu sta ju napadla dva maskirana moža. Eden je imel v roki puško, drugi pa revolver. Oni s puško je pomeril na starega Rekića ter ga zadel v desno nogo in zavalil. Medtem pa je stari Rekić potegnil iz žepa nož in ranil razbojnika, ki se je nato spustil v beg, za njim pa tudi njegov roparski tovariš, Zandermerija zasleduje drzna roparja, a doslej brez uspeha.

• Bogata teta iz Amerike. Mesto Sremski Karlovci je doživelo te dni zanimivo senzacijo. Neka ženska iz Novega Sada, ki pri policiji ni neznana, je na premeten način opeharila ženo premožnega mlinarja Opermana. Starejša ženska je prispela v Sremske Karlovce ter se z avtomobilom pripeljala pred Opermanovo hišo. Pozdravila je prijazno Opermanovo ženo, jo poljubila ter izjavila, da je prišla iz Amerike, da obišče gospo Opermanovo kot svojo nečakinjo. Veselje v hiši je bilo veliko, ker je bilo znano, da neka teta že dolgo vrsto let živi v Ameriki in si je pridobila lepo premoženje. »Teta« je ostala v hiši in uživala veliko gostoljubnost. Par dni pozneje je »teta« iz Amerike izjavila, da bo svoje veliko posestvo v Ameriki prodala ter se stalno naselila v Sremskih Karlovcih. Svojo veliko prtljago je pustila v Novem Sadu in jo bo spravila v hišo svoje nečakinje. Ker še ni vnovčila svojih čekov, je prosila nečakinjo, naj ji posodi 2000 Din, kar je ta z veseljem storila. Nato pa se je teta odpeljala v Novi Sad po prtljago — in ni bilo več na spregled. Opermanovi so čakali na njo pet dni in naposled sprevodili, da so nasledili premeteni slepari. Policija je za zvito »teto« izdala tiralo.

• Ugrabljenje lepega dekleta. V selu Bešenovu pri Sremski Mitrovici je bila te dni ugrabljen najljepša devotica v tamkajšnjem kraju. Seljaki so se bili zbrali na neki krstni slavi in z njo fantje in dekleta bližnjih vasi. Prišlo je tudi najlepše dekle Saveta Pevčeva, ki se je sestala s fantom Stevanom Nikolićem iz vasi Šašincev. Do mraka se je sprehajala z njim, potem pa so prišli trije prijetelji s kočijo in ugrabili lepo Saveto. Dekle se je sicer branilo in kričalo, a kočija se je naglo odpeljala. Dekletov oče se je z avtomobilom odpeljal za ugrabljenico hčerko, a je ni našel, četudi jo je dva dni iskal. Orožniki so uvedli izsledovanje našnih otmičarjev.

• Tovariši iz svetovne vojne! Naš tabor dne 19. avgusta se bo vršil nepreklicno in nas zopet zove k udeležbi. Zvesti tradicijam se udeležimo vsi kakor en mož. Tabor bo ob vsakem vremenu. Za polovično vožnjo smo prosili, rešitve še ni. Tovariši, to naj ne bo ovira in pričakujemo polnoštevilno udeležbo. Može in fantje, na svideenje na Brezjah! — Glavni odbor Z. S. V. Ljubljana.

• Požar v Cvetkovcih. Včeraj zjutraj kmalu po 1. uri je pri posestniku in kolarju Ivanu Marinu v Cvetkovcih ob državni cesti Ptuj - Ormož na do sedaj nepojasnjen način izbruhnil požar, ki je v kratkem času upepelil njegovo leseno in s slamo krito stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Prizadet je tudi sosed Ivan Dominko kateremu je zgorelo ostreže na hlevih in vsa krma. Kljub prav zgodnji jutranji uri so bili domači gasilci takoj na kraju požara in pričeli z reševanjem. Dočim so krave otele iz objekta gorečih zubljev, se žal ni dalo rešiti svinj in perutnine. Kmalu za tem so došli gasilci od Sv. Marije, Gujeve in Trgovišča ter z združenimi močmi požar lokalizirali. Škoda je precejšnja ter le do četrte krita z zavarovalnico.

• Oblike in klobuke čist, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

• Velika sokolska tombola v Bohinjski Bistrici bo danes ob 1/2 16. s krasnimi, nad 20.000 Din vrednimi dobikli.

• Darujte Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Pod Trančo 2-III.

• Christofor učni zavod, Ljubljana, vpisuje vse avgust in september vsak dan na Domobranski cesti 7. Vpisnina 20 Din, mesečna šolnina 120 Din, revni in pridni gojenci popust. Pouk se prične 1. oktobra. Dnevni in večerni tečaj. — Zavod preskrbuje službe.

• Volkovi v Bosni. Iz Banja Luke javljajo, da je v okolici Gornjega Šehera sedem volkov napadlo kravo nekoga tamkajšnjega seljaka ter jo grozno razmesarilo. Odrjen je velik pogon na volkove. Tudi jazbeci povzročajo v tamkajšnjem kraju znatno škodo.

• Kolonizacija ciganov. Mestna občina Križevci v Savski banovini je darovala ciganskemu plemenu, ki živi na teritoriji občine, večji kompleks zemlje, oddaljen kakih sedem kilometrov od mesta, kjer naj bi se cigani naselili. Da-li se bo do cigani poslužili te prilike — se oprijeli poštenega dela, je seveda veliko vprašanje.

• Ubila se je na poti v cerkev. Kranjčeva Ivanka, 24-letna mladenka iz Ribč v kresniški okolici, se je domenila že v soboto s svojo prijateljico, da se popeljeta v nedeljo k jutranji maši v Kresnici. Sestali sta se v nedeljo zrana na dogovorjenem mestu, vsaka s svojim kolesom, saj sta bila obe navdušeni kolesarici. Odpeljali sta se proti Verneku, kjer sta nameravali s Cerarjevim brodom preko Save. Na Babnikovem klancu v bližini Verneka pa je dohitela Ivanka nesreča. Ali ji je odpovedala zavora ali pa je drvela v prehudem tempu, tega ni mogoče ugotoviti. Njena prijateljica je zgrožena opazila, da je Ivanka spodenosno, z glavo je udarila v rob obcestnega kamna, kjer je nezvesta obležala. Poklicani zdravnik je ugotovil razbitje lobanje in močan notranji pretres. Da jo morebiti le rešijo smrti, so odpeljali domačo ponesrečenko v ljubljansko bolnico. A žal jim je bilo v petek sporočeno, da je Ivanka umrla, ne da bi se zavedla. Pokojna Ivanka Kranjčeva je bila v vsej okolici znana kot pridna in poštena dekle. S prizadeto družino sočustvuje vsa okolica.

Iz Ljubljane

— Upokojitve pri Mestni hranilnici Ljubljanski. Prekorativši predpisano službeno dobo so stopili v trajni pokoj naslednji uradniki Mestne hranilnice ljubljanske: višji kontrolor ošip Kuralt (po 40 dejanskih službenih letih), knjigovodja Fran Abulner in blagajnik Anton Sušteršič. Pri tej priliki jim je mestni zastop izrekal zahvalo in priznanje za njihovo dolgoletno, zvesto in marljivo službovanje.

— Od doma pobegnili. Pred nekaj dnevi se je neznano kam odstranil 14-letni mehaniški vajenec Herman Cizerle, stanujoč pri materi v Studentovski ulici 13. Pobegli dečko je za svojo starost velike, močne postave, kratko pristriženih kostanjevih las, polnega okroglega obraza in rjavih oči. Oblečen je v svetle, kratke hlače in sivkast sportni suknjič. Kam se je dečko zatekel je zaenkrat še popolnoma negotovo.

— Popravek. Včerajšnja notico o tečaju za rokotovni pouk popravljamo v toliko, da se tozadevni tečaj ni zaključil v petek, temveč v soboto, 2. avgusta ob pol 12. uri.

Radensko vodo piti,
pomeni zdrav in mlad ostati.

ITO — zobna pasta najboljša!

Autotaksi M. Juvan
Kocanova ul. 5. 2821

• Kakor se v zvezli s solnčno kopeljo lahko zabavaš, popisuje knjiga »Solnčenje« (Ivo Zor), ki stane v vseh knjigarnah le 12 Din.

• Idealno pranje je mogoče samo z dobrim milom, zato, gospa, perite s pravim terpeninovim milom Gazela.

Znižali smo cene Ovomaltine!

Povečanje prometa nam je omogočilo, da bomo od 1. avgusta t. l. znižali cene našemu priznanemu okrepljenemu proizvodu Ovomaltine. Izkoristite zato tudi Vi ta dogodek, da uporabite v svojem domu to koncentrirano, naravno krepljeno pijačo, ki v obliki okusnega zajtrka mesto kave ali čaja s povečanjem Vaše telesne odpornosti čuva Vaše zdravje, povečuje Vašo sposobnost za duševno ali telesno delo in miri Vaše živce. Ovomaltine se po želji lahko priredi kot mrzla ali topla pijača. Topla Ovomaltine je najokusnejši in najbolj zdrav zajtrk za otroke in odrasle. Mrzla Ovomaltine pa je najugodnejša pijača, ki osvežuje in krepi od pofelne žeje trdno telo.

Ženam, ki dojé, otrokom, bolnikom, ljudem, ki duševno ali telesno mnogo delajo, vsem, katerim je potrebno jačanje telesne moči brez preobtežitve želodca, pomaga Ovomaltine, izvor zdravja in moči.

Nove cene: Velika škatla Din 56, srednja škatla Din 32, mala škatla Din 16

DR. A. WANDER D. D., ZAGREB.

Društvo prijateljev Poljske je v petek pozdravilo v svoji sredi v hotelu »Union« odlične goste iz poljske republike, ki se udeležujejo vseslovenskega gasiliskega kongresa, predvsem vojevoda (ban ali veliki župan) varšavskega vojevodstva g. inž. Stanisława Twardo, predsednika poljskih galitskih društev, in g. dr. Vaclava Kneblevskę, predsednika Lige poljsko-jugoslovenskih društev in odličnega žurnalista. Goste je pozdravil predsednik društva prof. dr. Rudolf Mole in izrazil željo, da se obnovi poljski vicekonzulat v Ljubljani. Stanku sta prisostvovala g. podžupan prof. Evgen Jarc in g. prelat dr. Fran Grivec. Gostje so se navdušeno izrazili o svojih vtisih o Ljubljani. Soglasno je dozel sklep, da je treba po zgledu Lige poljsko-jugoslovenskih društev vsa jugoslovenska društva prijateljev Poljske zvezati v Ligo jugoslovensko-poljskih društev. Obenem so poljski gostje povabili naše društvo k udeležbi na kongresu društev, ki ga je poljsko-jugoslovensko združenje, za letošnjo jesen v Poznani.

Počitniška kolonija krajevnega odbora »Rdečega križa« v Ljubljani se je večer vrnila s svojega letovanja na Trati v Poljanski dolini Ob 10. je pripeljal avtobus 29 deklic pod nadzorstvom g. Ane Tomšičeve in gđ. Milke Zaplatilove ter se ustavil v Dalmatinovi ulici pred hišo št. 7. Tu so pričakali kolonijo g. dr. Oton Fetič, predsednik krajevnega odbora RK, Ivan Malnar, tajnik RK in vodja kolonije ter stari kolonist. Presrečno je bilo slovo od nadzornic, kakor tudi od obeh funkcionarjev RK. Za spomin je dobila vsaka deklica lično brošurico o delovanju RK, povrh pa še zavojček bonbonov, ki jih je našim kolonistkam podarila tvornica kandi- tov Šumi. Pri odhodu v kolonijo upadli in blede obrazi so sedaj zagoreli in lepo zaokroženi. Saj je pridobilo na teži 29 deklic 60 kg, torej povprečno po dva kg. Solze radosti in hvaležnosti so zaigrale v nedolžnih očeh ob slovesu.

Breskev so otresli. Akademski slikar Franc Klemenčič je prijavil, da so se predvečernjim pomoči vtihotapili v njegov vrt na Glinah na Cesti II. št. 4 neznan- ni sadni tatovi, ki so mu otresli breskev. Uzmovičji so prizadejali g. Klemenčiču na sadju okrog 100 Din škode, precej pa so poškodovali tudi vrata na vrt, ki so jih vrzli iz tečajev.

Prijet tat. Stražnik je večeraj zjutraj aretiral 24. letnega Jurija G., ki se je že dalje časa potepal po Ljubljani in se spret- no ogibal vsem varnostnim organom ker je pač vedel, da je iz Ljubljane izgnan. Slednjič pa ga je stražnik vendarle opazil in ga odvedel na policijsko direkcijo. Tam se je moral G. zagovarjati zaradi neke tat- vine, ki jo je te dni izvršil v Vodmatu. Fant je tatvino tajil in se izgovarjal na nekega svojega tovariša, a mu zagovor ni pomagal. Nevarnega tatu, ki nikoli ni maral delati, so izročili sodišču.

Uve nesreči. 22 letni monter France Rožič, uslužen v kurilnici na glavnem ko- lodvoru je večeraj popoldne okrog 13. mon- tar na drogove žice ob prelazu na Du- najski cesti. Ko je bil skoro vrh droga, pa se je ta nenadoma prelomil in nesrečni Rožič je padel z vsa silo na tla z velike višine. Obledel je nezavesten in morali so ga nemudoma prepeljati v bolnico, kjer so ugotovili, da ima težje notranje po- škodb. — Precej huda nesreča se je pri- petila okrog 15. tudi v Florjanski ulici, kjer je povozil mestni avto, ki je peljal proti Dolenjski cesti več gasilcev - naračajni- kov 6 letnega Iva Ruglja stanujočega na Karlovski cesti 6. Fantek je prišel pod avto po nesreči, tekajoč po omenjeni uli- ci in premalo pazil na vozila. Avto ga je podrl na tla in je dečko pri padcu dobil več ran na čelu. Dečka so gasilci takoj na- ložili na avto in prepeljali v splošno bol- nico.

Volčji pes z znakom št. 467, se je izgubil najditelja prosimo, da pusti naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Pri podiranju hiše g. Jakoba Sojerja v Mostah I., ki je bila najstarejša, so v stropu našli zanimive drobne starinske li- stine, tako oseben odtis pečata Šentpeter- ske župnije iz leta 1808 in loterijski listek iz leta 1799.

Žegnanje v Beričevem. V Beričevem imamo danes in v ponedeljek žegnanje, zato Ljubljanci, — pohitite k nam in pri- dte v goste. Gostilna Grad razpolaga z vsemogočimi žegnanjskimi dobrotami in najizbranejšo kapljico. Vožnja z avtobusi oskrbuje avtobusno podjetje Pečnikar. Da- nes popoldne bo vozil avtobus v Beričevo vsako uro, jutri pa bo odhajal avtobus ob 2.30, 3.30 in 5. popoldne. Postajališče na Krekovem trgu.

Zdravnik 10462
dr. Viktor Marčič
ordinira zopet redno
od 3. avgusta dalje

**Vsakovrstno
manufakturno blago**
v veliki izbiri in po izredno nizkih cenah
prodaja
Tekstilbazar Krekov trg

**Trgovine z delikatesnim blagom in
mlekarnice** smejo biti po nalogu g. bana da- nes v nedeljo zaradi gasiliskega kongresa
ves dan odprte. — Načelstvo gremija.
**— Inventurna prodaja se vrši od 2. do
18. avgusta.** A Šinkovci nasl. K. Soss. Ljub-
ljana. Mestni trg. Glej današnji oglas na
4. strani.
— Gasilci! Za željo pogasiti je najbolj
prikladno na Cankarjevem nabrežju št. 5.
Vinotoč in delikatesa.

Kaliklora

zobna pasta odstrani že po 14 dnevni upo-
rabi zobni kamen in rumeno plast, ki leži
na zobeh, kar je posebno pomembno za
kadičce. 10454

Zaloga:

DROGERIJA GREGORIČ, LJUBLJANA
Prešernova ul. 5

Dr. med. Klara Rukovec

se je vrnila in ORDINIRA zopet v
Krekovi ulici št. 18. 10478

Ako si želite nabaviti

posebno močne in velike **KUHINJSKE
LONCE** in **KOZICE** iz aluminija, ki pridejo
posebno za hotele, gostilne in velike restav-
racije v pošte, oglejte si bogato izbero pri
tvrdki. 14434

STANKO FLORJANČIČ
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 35

Iz Maribora

a— Češki profesor dr. Vybiral v Mari-
boru. Danes se je pripeljal v Maribor zna-
ni prijatelj Slovencev češki pisatelj B. Vy-
biral, ravnatelj državne knjižnice v Olo-
mucu. Na kolodvoru sta ga pozdravila v
imenu JČ lige predsednik dr. Reisman in
prof. Spendal. Popoldne si je dr. Vybiral
s soprogo v spremstvu dr. Reismana ogle-
dal mesto, obiskal je tudi Mariborski otk
in ga fotografiral. O svojem celomes-
nem potovanju po Jugoslaviji bo predaval
po raznih krajih Češkoslovaške. Pisatelj
je na potovanju mnogo fotografiral in si
oskrbel krasne posnetke naših znanih kraj-
ev od Osijeka preko Beograda, Niša,
Skoplja, Bosne in Dalmacije, Ljubljane
in Maribora. Sinoči se je udeležil še kon-
certa v proslavo 5 letnice glasbenega društva
železniških delavcev in uslužbencev v dvo-
rani »Uniona«, opolnoči je pa odpotoval
proti domu.

a— Odlikovanje policijskih agentov.
Večeraj dopoldne je izročil predstojnik
mestne policije ob navzočnosti uradništva
odlikovanja šestim uslužbencem na pre-
stojništvu policije. Zlato svetinjo za vest-
no službo sta prejela okoliška nadzornika
I. razreda Ivan Valič in Srečko Saksida,
srebrno pa višji stražniki Polde Silič, Ciri-
l Hren, Makso Hlad in zvančnica Ivanka Fi-
strovček-Fabičeva.

a— Izredno velik naval na večerajšnji ži-
viliški trg. S pomočjo »prvega« in tradicio-
nelne Porcijunkule je že v petek in sobo-
to poleg številnih prodajalcev poletnih do-
brot dospelo v Maribor tudi mnogo ro-
marjev k baziliki Matere Milosti. Na vseh
štirih tržiščih, tako na Glavnem trgu, pe-
rutinarskem tržišču, kakor na Vodniko-
vem in Vojnaškim trgu je vladal večeraj
pravi sejmarški drenj, nič manj na trgu
Svobode, kjer prodajajo seno in slamo.
Krompir je spričo velikega dotoka proda-
jalcev padel na 5.50 Din merica (7 in pol
kg). Na vseh tržiščih je bilo mnogo bla-
ga, zlasti sadja, povrtja in poljskih ter
gozdnih sadežev vseh mogočih imen. Ve-
čerajšnji trg je bil živ dokaz, da so sedaj
na tržišču za naše mesto premajhna.
Kljub vročini je naše tržno nadzorstvo že
v ranih urah začelo s pregledovanjem stoj-
nic in blaga in je bil uspeh zelo zadovo-
ljev.

„CROATIA“

**zavarovalna zadruga v
Zagrebu**

naznanja, da je s 1. avgustom 1930 pre-
velj **GLAVNO ZASTOPSTVO V MARI-
BORU** gospod

ANTON JARE

bančni uradnik v pokouju, ki stanuje za-
časno na Koroški cesti števil 18, I. nadst. 10583

Karl May: Po divjem Kurdistanu
3. zvezek — Izšel. V groznih obrih
nam slika ta zvezek krvno osvetlo med
Kurdi. — Naroča se v tiskarni Sv.
Cirila v Mariboru. Cena 13.— Din.

10561

a— Nezgode. V desno roko se je vsaka-
le 50letna Amalija Peksova v Košakah. —
V službi je popadel hud krč 28letnega
poštnega uradnika Pavla Zaka. Oba sta
morala v bolnico.

a— Zaradi davka na parcele, ki ga je z
letošnjim proračunom vpeljala maribor-
ska občina, je v petek interveniral pri
g. županu deputacija Društva hišnih po-
sestnikov G. župan je obljubil, da bo ta
davek prihodnje leto odpadel, črtal bi se
pa lahko že letos, če bi se dobil nadome-
stek z zvišanjem gostečine za 1 in pol
odst. Društvo bo v tem vprašanju še ta
mesec sklicalo zborovanje.

a— Dela na okrajni cesti Limbuš-Pekre-
Radvanje-Hoče zadovoljivo napredujejo.
Od Limbuša do Peka je že polovica ceste
posute. Zdal delajo blizu pekarskega križa
nov most, pod katerim bodo speljali v po-
tok iz Vrbovke dola v novo strugo narav-
nost proti Dravi. Na ta način se bo cesta
lahko razširila in bo mogoč brezhiben pro-
met v divni mariborski okolici zlasti bo pa
tudi skrajšana proga s koroške strani na
državno cesto proti jugu.

a— Zgodovinsko društvo v Mariboru, ki
je baš zaključilo 25. letnik svojega časopi-
sa za zgodovino in narodopisje, je pre-
jelo svojčas od mariborske oblasti 20.000
Din in od države 15.000 Din podpore. Ba-
revina pa mu je sedaj raklonila 3900 Din.
Društvo se bo obrnilo na banovinsko upra-
vo s prošnjo, da mu sporoči koliko podpo-
re še mora pričakovati za prihodnje leto.

a— Zafraga gostilničarjev in hotelirjev
nam sporoča: Korespondent Herzog poro-
ča v večerni izdaji »Neue Freie Presse«
z dne 3. julija, da imajo uslužbenci naših
hotelirjev in gostilničarjev nalog obče-
vati tudi z nemškimi gosti samo v našem
državnem jeziku. To poročilo ne odgovarja
resnici. Naši uslužbenci imajo pač nalog
nagovarjati goste v našem državnem jezi-
ku, kakor je to običaj v vseh drugih dr-
žavah, toda obče-ovati morajo v jeziku, ki
ga govori gost.

a— Novi deložiranci pod Državnim mo-
stom so tokrat na desnem bregu Drave. Iz
hiše čevljarkega mojstra Gregorja v Ta-
borski ulici je bil v petek deložiran neki
invalidni poštni uslužbenec z ženo in pe-
timi otroki. Ker ni mogel dobiti stanovanja,
se je zatekel pod oboke državnega mostu
na desnem bregu Drave. Na levem bregu
pod oboki na vedri dosega že 18 rodbin.

a— Aretacije se množijo. V Mariboru
so zasledili 45letnega čevljarkega pomoč-
nika Jerneja K., ki je na Ptujski gori za-
bodel Ivana Rodoška tako nevarno, da je
ranjenec podlegel poškodbam Jerneja, ki
je brez posla, so zapli. Zaradi poškodbe
tuje lastnine je moral h Grafu Henrik R.,
ki je še v celici tako divjal, da so ga
morali privezati na deske. Franjo P. je mo-
ral po isti poti zaradi berčenja. Neke vlo-
me v St. Ilju in pa delikte po zakonu o
zaščiti javne varnosti ima na vesti Hugo
M., ki so ga vtačnili začasno v policijske
zapore. Zaradi potepuštva in vojnega be-
gustva pa je moral na ričet Ciril P.

a— Neznane osebenca je našel v pe-
tek popoldne neki dijak v sadovnjaku ve-
leposvesta barona Twickla. Identiteta še
niso mogli ugotoviti. Truplo so prepeljali
v mrtvašnico mestnega pokopališča.

Celje

a— Tujski promet. Celje je obiskalo v
juliju skupno 1309 tuincev in sicer: 1075 Ju-
goslov. nov, 108 Avstrijev, 40 Čehoslova-
kov, 37 Italijanov, 21 Nemcev, 13 Madža-
rov, 5 Rusov, 3 Švicarji, 3 Rumuni, 4 Po-
ljaki, 2 Francoza, 2 Bolgara in 1 Američan.
Po poklicu pa odpadejo tuji na: 342 tr-
govskih potnikov, 219 delavcev, 153 urad-
nikov, 116 dijakov, 83 obrtnikov, 61 indu-
strijcev, 27 svetnikov, 19 zdravnikov in
289 cseh brez poklica.

a— Umrljivost. Mrtvaška kronika je mo-
gla zabeležiti v Celju v preteklem mesecu
najnižje število umrlih v preteklih dveh le-
tih. V juliju je namreč umrlo v Celju skup-
no le 17 oseb, od teh 15 v javni bolnici in
2 v mestu. Celje je nedvomno zelo zdrav
kraj.

a— Primarij dr. I. Raišp ne ordinira do
10. avgusta.

a— Zahvala invalidov. Krajevni odbor
UOI v Celju izreka vsem darovalcem le-
pih dobrot za tombolo najskrajnejšo za-
hvalo. Občinstvo je bilo z res prav leplmi
in praktičnimi dobroti zadovoljno, pa tudi
denarni efekt tombole je bil zelo lep.

a— Oskrbovanje Celjske koč. ene iz-
med naših najprijetnejših planinskih
izletišč, je prevzel nedavno primorski ro-
jak g. Doplikar. Ob tej priliki je bila ko-
ča popolnoma renovirana, gugalnice so po-
pravljene in tudi pot skozi Hudčev graben
je v redu. Koča je oskrbovana z vsem po-
trebnim in se lahko dobe tudi topla jedila.
V nedeljo 10. avgusta bo na Svetini žega-
nje in se bodo gotovo vsi obiskovalci usta-
vili nekaj časa tudi v Celjski koči. Iz spo-
minske knjige je razvidno, da je obisk ko-
če v letošnjem letu močno narasel.

a— Nočna tatvina v Liscach. Predsno-
dnim je opazil posestnikov sin K. v Liscach.
da je zlezal v njegovo spalnico neznani mo-
ški in pričel pobirati s stolov razvešeno
obleko. K. je segel na nočno omarico in
zagrozil umoviti, da bo streljal. Neznane-
c je bilo prosil, naj nikar ne strelja in
je rekel, da je detektiv, ki je prišel skozi
odprto okno gledat, da ne bi kdo kaj od-
nesel. Čim je skočil K. iz postelje, je iz-
ginil tat skozi okno v noč. Zjutraj so do-
mači opazili, da je odnesel jumper doma-
ce dekle iz spalnice. Dekle je opazila na-
slednji dan svoj jumper na neki deklici,
hčerki nekega celjskega avtozvoščaka. De-
klca je povedala, da ji je jumper kupil
njen oče že prejšnji dan za 20 Din od
neznane moškega, ki ga pa policija še
vedno ne more izslediti.

a— Preprečena nesreča na magistratu.
Večeraj dopoldne se je neki delavec, ki je
zaposlen na novi dvoriščni stavbi mestne
ga magistrata, nič hudega sluteč oprjel
neizolirane električne žice, ki dovajata tok
stroju za mešanje betona. V hipu je poble-
del in so ga tovariši le s težavo iztrgali iz
učnega položaja. Delavec si je opomogel
brez zdravniške pomoči.

Naznanilo preselitve

Cenjenim strankam vljudno na-
znanjam, da sem preselil svojo
avto-strojno delavnico z Matije
Gubca ulice

**v lastno hišo na Mari-
borski cesti št. 11**

nasproti Sokolskega doma in se
priporočam za nadaljnjo naklo-
njenost. 10609

Avto-delavnica

R. PERDAN — CELJE

ALFONS GORUP

dipl. absolvent višje pedagogske šole
TINČKA GORUP

roj. LAZNIK
učiteljca 10608

poročena 2. avgusta 1930.
Maribor — Celje — Doi

MALINOVEC, pristen, Din 18.— kg.
Lekarna »Pri orlu«, CELJE.

10460

Iz Kranja

a— Važna občinska seja. V petek po-
poldne se je ob polni udeležbi vršila važ-
na seja pod predsedstvom župana Pirca.
Med naznanili je župan omenil, da sta
črpalka za vodnjak in škroplilni voz s cev-
mi iz Dunaja že na poti. Občina na želje
mesarjev ne namerava letos zgraditi nove
ledenice, ker obstoječa za enkrat še zado-
stuje. Prof. dr. Zoutar sestavlja knjigo o
zgodovini mesta Kranja, knjiga bo lepa
in bo gotovo zanimala širšo javnost. Na
predlog dr. Sabothya je bilo sklenjeno,
da se v ta namen stavi vsota 10.000 Din
v proračun. K poročilu kr. banske uprave
glede priključitve našega vodovoda k vo-
dovodu Kovor—Naklo se sklene, da zara-
di male kapacitete »že gnane vode« in
visokih stroškov za polnitev cevi ni mo-
goče več reflektirati za priključitev. Kranj-
ska občina bo napravila pisмено vlogo na
železniško direkcijo v Ljubljani, da bi vo-
zil jutranji vlak, ki pride ob 7. v Kranj,
do Jesenic in da bi ob 10. od tam odpeljal,
da se bo tako nudila prilika strankam, da
morejo v Kranju nakupiti svoje potreb-
ščine. G. Fok je podal poročilo o davščini
na blagovni promet, ki se bo pobirala po
železniškem osebnju, kateremu naj bi pri-
padlo 3 odst. in od poštnega uradništva,
ki mu naj bi pripadlo 5 odst. od celotne
vsote za nagrado. Iz poročila policijskega
odseda posnemamo: Sprejme se nekaj že
nad 10 let bivajočih tujecev v domovinsko
zvezo. Istotako se zagotovi tudi sprejem v
zvezo, če si pridobi naše državljanstvo g.
Josipu Vilfanu. Prošnjama g. Cirila Graj-
žarja za koncesijo v svrhu prevažanja oseb
na progi Kranj—Jezersko in podjetju Zu-
žek na progi Ljubljana—Kranjska gora,
občinski odbor pripravi, ker je za to kra-
jevna potreba. Zadnja točka dnevnega re-
da je bila odobritev inventarja občinskega
in ubožnega sklada za 1929.

a— V kavarni Narodni dom igra vsak
večer izvrstna ciganska godba.

Z Jesenic

**Obnovite srečke
2. razreda 20. kola
državne razredne loterije**

Iz Kamnika

a— Naprava napisov. Planinska po-
družnica je opremila vsa važnejša pota z
novimi napisnimi tablami. Tudi pot na
Stari grad je dobila primeren napis. Ostala
pota, ki jih še niso opremili s kazipotnimi
tablami, a so že markirane, se bodo v do-
glednem času prav tako opremila z napi-
snimi tablami.

a— »Slovenčeve« kače. Gadje, prah in
razne deske so rodile že mnogo nepotre-
bnih besedi. Mislijo, smo, da bo sedaj Kam-
nik brez vseh teh neprijetnosti — petkov
»Slovenec« pa zopet načenja to poglavje.
Pravi tudi nekaj o »netočnih« vesteh. Mo-
goče bi žele »Slovenec«, da jim pošljemo
kak živ »corpus delicti«?

a— Poziv starešim! Pogosto se je ta ali
oni avtomobilist ali motociklist, ki je pri-
vozil v naše mesto, pritoževal, kako slabo
se obnaša mladina po vaseh. Ko privoziš
mimo, ti prileti nenadoma pest peska ali
kamen v obraz. Mislimo, da bi se tu lahko
mного storilo že v šoli ter doma, da se
taki primeri ne bodo ponavljali. To na-
pravi na vsakogar slab vtis. Prav lahko
ima pa kamen za posledico tudi nesrečo.

Iz Litije

a— Javna telovadba »Sokola« Litija—
Šmarino se bo vršila na praznik dne 15.
avgusta na velikem športnem igrišču po-
leg Svarcove hoste. Društvo razpošlje
bratskim društvom železniške legitimacije,
na podlagi katerih je dovoljena vsem ude-
ležnikom četrtinska vožnja. Glede na ve-
liko ugodnost se sokolska društva bratsko
vabijo.

a— Tatvina. Pri posestniku Beju na
Poljskino je bil uslužen za hlapca Ivan
T., doma iz St. Jurja pod Kumom. Fanta
pe je zapeljala skušnjava in je izmaknil
gospodarju 2000 Din in pobegnil. Predve-
čerajšnji pa je tatinskega mladeniča na-
šel litijski orožnik g. Bučar v Gradskih
Lazih pri Šmarternu. Novcev seveda Ivan
ni imel več, zapravlil jih je, kakor pripo-
veduje, v družbi brezposelnih rudarjev in
veselih deklet v Zasavju. Ko je potrošil
vse, je odšel naprej za zaslužkom. Zdej je
v zaporih litijskega sodišča.

Iz Trbovelj

a— Kurji tat. V četrtek ponoči je slišala
šolska sluginja Marijana Putrihova, da se
nekdo klopi okrog barake, kjer ima hra-
njene kokoši in rače. Sprva temu ni po-
svečala večje pozornosti, ko pa je prišel z de-
la njen sostanovalec, se je tat prestrašil
in zbežal ter pustil ležati za javljeno raco
na dvorišču.

Iz Dobove

a— Ustanovitev Sokola. Dne 27. julija
se je vršila v šolskem poslopju v Dobovi
ustanovna skupščina sokolskega društva.
Br. Fran Vadnal je po kratkih uvodnih
besedah izročil besedo podstarosti Breži-
škega Sokola br. dr. Drnovšku, ki je z
živo besedo orisal pomen Sokola in nje-
govo veliko poslanstvo za slovanske na-
rode. Govorniku so vsi burno odobravalji.
Nato je br. Vidmar iz Brežic poljudno raz-
ložil ustroj Sokola kot telovadne orga-
nizacije. Ko je sklicatelj Vadnal v imenu
pripravljalnega odbora izrekel nekaj važ-
nejših misli lokalnega pomena, se je po
petminutnem odmoru ugotovilo, da je v
vsem že pristopilo preko 50 članov. Dne
30. julija zvečer je že nastopila vrsta te-
lovadcev (štirinajst moških), ki jo je po-
učeval tu se mudéči narednik br. Rihter.

Za bodoče računamo na učitelja Marolta,
ki je bil v ta namen imenovan za Dobovo
že lani. Sestavlja se tudi vrsta telovad-
kinj.

Iz Gor. Radgone

a— Premestitev. Od oddelka tukajšnje
finančne kontrole so premeščeni: pred-
nik g. Drago Spindler k oddelku finančne
kontrole v Ormož, preglednik g. Anton
Zorman k oddelku finančne kontrole v
Toplice pri Novem mestu ter podpregle-
nik g. Maksimilijan Ciel k oddelku fi-
nančne kontrole v P. senjakovec v Prek-
muru. K tukajšnjemu oddelku finančne
kontrole pa je dočlenjen g. Josip Urek
preglednik finančne kontrole in Josežani
vodja oddelka v Ormožu.

a— Kam pojedete v nedeljo, 10. avgusta?
Gotov, vsi s sosine v pače, kjer pred-
krajevni odbor narodne odbrane vrsto vo-
selico z cr. žanjim sosedom. Ker so vam
razmere Apučke kotline prav dobro za-
ne, ni tuje posebej poudarjati ter opo-
zarjati na to, da je vaša dolžnost prvo
prireditve te vrste v Apačkih kotlinah pod-
preti na ta način, da je polnoštevno po-
setite.

Iz Slovenjgradca

a— Prvi radio na Urški gori je bilo
čuti pretekli teden. Sprejem je bil z ozi-
rom na veliko višino in oddaljenost elek-
tričnih naprav izredno čist in glasen.

Iz Mozirja

a— Skavti. Na loški strani tik pred
vhodom v Sotesko proti Letušu taborijo
že mesec dni mariborski skavti, med ka-
terimi je tudi njih organizator g. Pavel
Kunaver. Pravijo, da bi boljšega tabora-
šča ne mogli najti in da so jim ljudje v
bližini zelo naklonjeni. Vzornici discipli-
ran- skavte bomo po odhodu 1. avgusta
pogrešali.

a— Stavbno gibanje je pri nas na mrt-
vi točki, le klobučar Lekše se je letos od-
ložil postaviti na svojo pritlično hišo nad
stropje. Z nadzidkom bo gornji del trga
pri cerkvi pridobil.

Iz Višnje gore

a— Večno popravljanje. Sam Bog ve,
bo li kdaj naš vodovod mogel delovati
brezhibno mesec dni brez popravila. Se-
daj so zopet našli v krampi in lopata-
mi že cel teden. Tovarna, kjer so se na-
bavile izlivke, je na zahtevo poslala doli
celo svojega monterja. Zeleti bi bilo, da se
vendar že enkrat tudi konča spor med
graditeljem vodovoda in lastnico. Mogoče
bo potem vsa reč bolje funkcionirala.

a— Pogrešani župan. Žena župana ob-
čine Leskova pri Višnji gori je javila na-
ši orožniški stani, da pogreša že 14 dni
svojega moža Matevža Permeta. Odšel je
od doma, ne da bi navedel, kam gre. Po-
izvedovalo se je za njim baje že vse-
povsod, vendar brezuspešno. Ker je mož
že prileten, obstoja bojazen, da se mu je
zgodila kak nesreča. Če bi kdo slučajno
zvedel kaj zanj, se naproša, naj

KRALJESTVO MODE

Platno

Platno je najnovejši favorit današnje mode in kdor je spoznal gospodskost tega premljenega-primitivnega materiala, se bo z lahkoto navdušil zanj. V naši dobi modne preostri in bogatih linij deluje blažilo mirni značaj platnenih oblek in podoba je, da bo baš platno pokazalo novo modno smer. Gotovo pa je, da ustvarja zanimive možnosti, ki jih znajo voditi modni saloni večje upoštevati. Tudi v izbiri ni pomankanja, ker je moda prinesla platno v najrazličnejših oblikah: medlobarvno, bleščeče, tenko ali grobo tkano.

Zelo priljubljeno je platno v svoji naravni barvi, prilaga se tako zlasti brinetkam, največ platnenih oblek pa vidimo v pastelnih barvah, ki so letos najmodernejše. Med njimi so najpriljubljenejša svetlomodra, rožnata in rumena. Platnene obleke se nosijo za sport, kakor tudi za popoldanske priložnosti. Razlika leži vedno v kroju, kajti linija odloči končnoveljavni namen obleke. Dejstvo, da lahko isto blago uporabljamo v različne svrhe, je značilno za novo modo in podoba je, da se bo to stremiljenju v bodoče še bolj uveljavilo.

Obleka iz grobo tkanega platna je kaj primerna za šfapaciranje, ker je lahka in zračna, izredno elegantna vsled svoje »stvarnosti« in učinkuje se po svoji barvi. Oblika takega oblačila bodi kar najenostav-

Sveže rože k večerni obleki

Ali ni to popoln povratek k modi bidermajerske dobe? Toda priznati moramo, da se sveže cvetje izvrstno poda k moder-

no stilizirani večerni obleki, le brezhibno se mora skladati z barvo dotične obleke. Istotako ne moremo nositi svežih rož k pestro vzorčasti obleki. Lep šopek pa brez-pojno pristaja k enobarvni večerni obleki in predstavlja modno kaprico, ki je zanimiva že vsled svoje starinske »novosti«.

Charlie Chaplin in petero njegovih žena

Ko boste Chaplin ta članek, ne mislite na nič hudega! Chaplin ni imel petero žen, imel je vedno samo po eno in vsaka ga je običajno veljala lepo »svotico« dolarjev. Teh petero žen — to so Chaplinove varovanke, ženske, ki jih je, kakor velmo, on sam odziral in pridobil za film. To so igralke, ki so postale po njegovi zaslugi slavne in znane. Če je katero teh dam kasneje vzel za ženo je bila to pač njegova smola — a vse imajo prav zanimivo zgodovino.

1. **Edna Pruviance** je prva. Njo je odkril Chaplin pred mnogimi leti v nekem zabavišču v San Franciscu. Edna ni bila plesalka, temveč stenotipistka v pisarni nekega odvjetnika. Chaplinu je izredno ugajala. Predlagal ji je, naj gre z njim v Hollywood. Sprejela je ponudbo in šla, sedela dan za dnem v nekem kotu Chaplinovega studija in kadila cigarete. Niti ona, niti Chaplin nista nikoli mislila, da bo iz nje nekoč slavna igralka. Mimili so trije meseci. Edna je še vedno sedela na običajnem mestu in pušila. Nekeč obišče Chaplin dober znanec: »Kaj počnaja s tem dekletom? Takih lepotic najdeš na stotine na ulici, si je mislil umetnik sam pri sebi. »zakaj bi jih torej človek ne srečal tudi v filmu?« Naslednjega dne je deklico angažiral. Par mesecev nato je Edna imela tisoč

nejša, da se lahko temeljito očisti. Na naši prvi sliki vidimo krilo, zaključeno z ozkim pasom in po sredi prepleto z gumbi. Bluza je čisto gladka, na rokavih in ob vratu je opremljena z drugobarvnim platnom. K takim oblekam se nosi širokokrajen slannik, ki ni garniran.

K najlegantnejšim oblačilom prištevamo različne platnene kostume. Lep model te vrste vidimo na naši srednji sliki: krilo je spredaj nekoliko zvončasto, jopica pa ima globok revers, deluje bluzasto in je po sredi prepleta.

V promenačne svrhe moremo izvrstno uporabiti eleganten kepast paletot iz istega blaga kakor je platnena obleka. Takšen primer vidimo na naši zadnji sliki.

Za vsak sport odgovarjajoča kravata

Tako se glasi zadnja modna zapoved in nam obenem prinaša mikavno ročno delo.

Na kravati iz enobarvne svile izvezemo različne sportne embleme in tako nastanejo kravate z jedrilnimi, avtomobilskimi, teniški, plavalnimi in telovadnimi znaki.

Kemično čisti

obleke 10542

Ovratnike

pere in svetilnika

Franjo Potočnik

Poljanska cesta 5.

trgovina pri »Korošici«

Celovška cesta

trgovina pri »Ahlinu«

Zdravniška posvetovalnica

Gd. N. D. v Lj. Če je Vaša razlaga o vzroku bolezenskih pojavov pravilna, je še vprašanje. Malokrvnost povzroča sicer mnoge podobne znake, vendar je težje bolezenskih simptomov v genitalni sferi. Zaradi tega se boste morali zatekati k specializmu za ženske bolezni. Če trajajo močnejše več let, ne pričakujte od prvega zdravnika, da bo za vselej pomagalo. Čudežev ne more napraviti niti najboljši zdravnik in večkrat je treba pri isti bolezni preizkusiti mnoge načine zdravljenja. Po Vašem popisu pridejo v poštev tako zvanji organopreparati, ki se dajejo ali v obliki tablet ali injekcij in so namenjeni iz živalskega tkiva, kojega sok nadomesti človeškemu organizmu nedostajajoče substance. Poleg tega se priporoča tudi ev. obsevanje z röntgenskimi žarki. Toda eno kot drugo sredstvo Vam bo mogel svetovati, oziroma dati le strokovnjak. Vse drugo, kar se še pojavlja, je posledica premalo delujočih organov in stalno boljšanje je pričakovati le po daljši kuri. — G. A. P. v R. na Dol. Pošljite točnejši naslov, da Vam moremo odgovoriti v pismu. — G. C. S. Tre. Ad 1.) Na vprašanje, kakšni so sigurni znaki nastajajočega raka v želodcu ali v črevesju, Vam moramo odgovoriti, da takih specifičnih znakov ni, pač pa sklepa zdravnik vsakokrat iz cele vrste znakov, ki se pa najdejo tudi posamično pri drugih boleznih, na raka v želodcu. Kdaj bo zdravnik upravičen postaviti tako diagnozo? Kadar mu po- toži bolnik, da nima v zadnjem času več pravega apetita, da mu je jezik belkast (obložen), da mu je v ustih nek neprijeten okus, da ga tišči v zgornjem trebuhu v sredi tik pod rebri, da ga sili k bljuvanju in se mu gotovo jedi, zlasti meso, gabi. Bolnik skuša — odpraviti te znake z raznimi sredstvi, toda stanje se polagoma, a stalno slabša. Obstoječim simptomom se pridružijo še bolečine v krajini želodca, bolnik polagoma hujša, pogosto bljuva; telesna teža stalno pada, pacient postane malokrvn in hujša čedalje bolj. To so splošni znaki raka v želodcu in pri takih znakih bo zdravnik skušal ugotoviti domnevo z različnimi preiskavami, ki so za točno ugotovitev neobhodno potrebne. Preiskaval se bo želodčni sok kemijsko in mikroskopsko in pregledal se bo želodce s pomočjo röntgenskih žarkov, tako prazen kot napolnjen s kontrastnim sredstvom, da se pridobi s tem sredstvom pravilna silueta želodca. Nadalje je tudi potrebna preiskava blata, če ne odhaja na skrivaj pri skozni črevesju. Oseba preiskava bolnika bo morda dognala kakšno bolezen, kar seveda z gotovostjo potrdi diagnozo. Zdravniška posvetovalnica ne mara ustvariti iz opisovanjem bolezenskih znakov namišljenih bolnikov, pač pa je vsakdo, ki bi take znake opazil na sebi in se mu starost že nagiba k petemu desetletju, dolžan že svojemu zdravju, da se po-trudi k zdravniku. Ako je bolezen v začetku, se da še bolniku pomoči, če pa je bo- jazen neutehljena, se ne bo skesal dotič- nik, da si je z negativnim izidom zdravni- ške preiskave priskrbel zopetno zavest po- polnega zdravlja. — Podobna bo preiskava pri rakastem obolenju čreva, četudi so znaki tedaj nekaj drugačni, ker izpadejo ori s strani želodca in prevladujejo pred- vem simptomi utrujenosti črevesja. V Va-šem slučaju pa bo oni kisli občutek in morda popolnoma drug vzrok. Sicer pa Vam ne škoduje, ako se daste o priliki preiskati. — Ad 2.) Dovajanje tekočine si regulira telo samo z jezo. Ljudje mnogo preveč pijejo, če že izvajamo na tem me- stu alkoholne pijače in upoštevamo le ko- ličino njihove vode. Vi si doma dovajate vodo z juho in je jasno, da morate ta kvantum vode izven doma in pri drugi hrani na kakšen način nadomestiti, mi se tej nadomestitvi prav nič ne čudimo. — Tudi zdravniški zdravilo želodčni čir (ulje) z mlečno dijetlo in prepečenjem, ker so to jedi, ki ne dražijo želodčne sluznice, tako da se rana v želodcu čim prej zazdravi. Proti občutku sklenjenja v želodcu, zlasti če je to vezano s kislim okusom, je najboljša mila, ne dražila dijeta, ki preprečuje vse ostre začimbe, močno slane in kisle jedi. Vendar je treba najprej dognati osnovno bolezen, povzročujočo skele občutek. Ad 3.) Na to vprašanje odgovorimo v prihodnji številki. Ad pripis: Ni običajno, da bi se zobje zaradi anomalij zobovja ali nepravil- ne oblike spili, ker jih s tem slabimo, če jim odvzamemo najtršo snov (sklenino ali enajl). Če niso zobje v normalnem loku zobisa, se da to z daljšim lečenjem lepo popraviti in se obrnite tozadevno na spe- cialiste za zobne bolezni. Efekt bo trajen, anpak to zdravljenje bo precej drago.

Lečenje zaprtja se mora ozirati, kakor smo to že izvajali, na dotično obliko zape- ke. Če je črevesje v mislijo oslabilo, bomo skušali muskulaturo oživeti in jo vzbujati k intenzivnejšemu delovanju. Bolnika bo- mo navajali na telesno delo (redno šetanje po pol do 1 ure dnevno), hrano bomo tako uredili, da vsebuje mnogo balasta, bomo toje uvrstili obilo celuloze (sočnja), ki

da se odstrani in da zasede vlogo prvotna igralka. Zdeli so jo iskati, telefonirali po- njo in slednji se je po dolgem času po- javila Lita v ateljeju. Chaplin si jo je na- tančneje ogledal, deklica mu je ugajala in navdušeno ji je objubil: »V prihodnjem- mojem filmu boš igrala glavno vlogo.« Se-veda je svojo objubo držal in čez par me- secev je jo celo vzel za ženo.

4. **Georgia Hale**. Bila je filmska igralka pri Johnu Sternbergu. Chaplin je bil nekoč navzoč, ko jo je Sternberg baš poštno ozmerjal: »Ti si najboljša neumna ženska kar sem jih kdaj srečal v življenju, brez najmanjšega talenta!« Chaplin je po teh besedah postal pozoren na deklico, opazo- val njeno igrino in po končani sceni pristopil k Sternbergu rekoč: »Prav imate, iz te deklice ne bo nikoli nič, dokler boste Vi njen režiser.« Nekaj mesecev nato je do- bila Georgia angažma pri Chaplinu. Pre- vzela je glavno žensko vlogo v filmu »Lov za zlatom« in žela velikanski uspeh.

5. **Nerna Kennedy** je bila prijateljica Ge- orgie. Zivela je v skrajnem ubožtvu in ope- tovano prosila Georgio, naj ji preskrbi ka- kaj majhno vlogo v Chaplinovih filmih. Georgia je prijateljici ustrejala in jo pre- stavila Chaplinu. Charles jo je nekaj časa opazoval, nato pa je vprašal Georgio: »Ali Ti je prav, če dam Nerno glavno vlogo v mojem prihodnjem filmu?« Georgia, vpra- šana vprico prijateljice, je morala ugrizni- ti v kislno jabolko in s sladkim nasmeskom privoliti. Nerna je res kmalu nato dobila glavno žensko vlogo v filmu »Cirkus«.

Ogorelo, zdravo kožo

dobite, ako si oterete telo pred zračnimi in solničnimi kopelmi z

NIVEA-CREME

tudi pri zastirtem nebesu, ker tudi veter in zrak porjavita kožo. Suho pa mora biti Vaše telo pri direktnem solničnem obsevanju. In dobro oterite z NIVEA - CREME že naprej! To zmanjšuje nevarnost bolečega ožganja. Sprito samo nje lastne vsebine Eucerita se Nivea - Creme lahko vpije v kožo, ker šele v kožo vpija Creme more svoj dobrodelni učinek privedi do polne veljave.

Doze po 3, 5, 10 in 22 Din. Tube po 9 in 14 Din.

Proizvajal v Jugoslaviji: Juzos, P. BEIERSDORF & Co., d. o. o. L. Maribor — Meliška cesta 56.

napravi blato bolj voluminozno in podpira vrenje v širokem črevesju, vsled česar bo do iztrebki lahkejši. Mnogo solate, veliko sadja in stročnice bomo priporočali. Nada- lje svetujemo vse jedi, vsebuječe mnogo sladkorja in maščobe, dočim bomo priporo- čali zmernost pri mesu, jajcih, kratkotalo vseh jedeh, ki napravijo blato bolj koncen- trirano. Važno je, da se privadijo bolniki, da hodijo na blato ob določenih uri in čisto ne bomo mogli pogrešati sugestivnih pripo- močkov, da izpije pacient zjutraj čašo hlad- ne vode, vsled koje pričakuje redno stoli- co. V težjih slučajih ne bo pomoči brez ma- saže in elektrizacije ter ev. kopeli. V za- četku lečenja se bo mogla doseči stolica le z medikamentmi, se pravi z navadno vodo kamiljnim čajem ali raznimi dodatki. Klizma z oljnim oljem je prav priporočljiva, pri glicerinu pa je treba nekaj opreznosti. Medikamentov za dosego lahke stolice je nebroj. Ni dobro, da jih rabimo delj časa, ker se telo kmalu privadi nanje in so tedaj brez učinka. Za- radi tega jih bomo večkrat menjali in stoli- co skušali čim prej regulirati z dieto. — Težja je medikacija pri drugi obliki zaprt- ja vsled krčovitosti mišic, ker se v takih slučajih mora ublažiti delovanje črevesja in ga pomiriti, torej ravno nasprotno kakor pri prvi formi. Poleg diete naročamo le taka sredstva in dijeta, ki nikakor ne dra- žijo sluznice in zapisujemo zdravila — pur- gativa zelo previdno.

Sadni sokovi

Malinov odcedek

V čisti posodi zmečkamo maline z novo kuhaličo ali lesenim tolkačem. Pripra- vi je za to velik, emajliran lonec ali skleda. Nato obrnem kuhinjski stolček na- robe, navežemo ali pribijemo na vsako nogo po en vogal čiste, a preperane goste- ga prtiča ali druge primerne dovolj veli- ke izprane krpe, katero prej zmocim v čisti vodi in ožemem. Nanj preložim pre- mečkane maline. V dno stola pod prtič, postavim čist lonec ali skledo, da se no- tri odteka sok. Tako pustim 24 ur, da se čisto odteče, nazadnje se ožemem.

Sok denem sedaj v konzervne kozarce s širokim vratom, jih zavežemo s preprano krpo in pustim dva dni na soncu ali v kuhinji nad štedilnikom, da se sok očisti. Nato ga zopet precedim skozi krpo nave- žem na stol. Gošče več ne ožemam, nego jo odstranim.

Drugič precejšen sok steham in dam na vsak kg soka 1 kg kristalne sladkorne si- pe. Ko se sladkor raztopi, zavrem na zmernem ognju in ga pustim vreti 4-8 minut. Pene, ki se nabirajo na vrhu, posnamem s srebrno ali novo leseno žlico. Ko dovolj časa vre, ga pustim nekoliko ohladiti, nato ga napolnim v steklenice, za dva prsta manj nego do vrha. Steklenice postavim nezamašene v klet ali shrambo, pač pa jih pokrijem z redko tkanino, da ne pride mečes do soka. Drugi dan prevrem nove, primerno velike zamaške, jih osušim, pomočim v žganje in dobro zabijem v steklenice. Vrat zamašenih steklenic po- močim nazadnje v žganje v raztopljen pe- čatni vosk in jih shranim v hladno, suho klet ali shrambo.

Tako se pripravljajo tudi borovnični sok, le da je boljše borovnice zmelati na strojčku za meso, ker se s tolkačem ne morejo do- bro zmečkati.

Okusen in zdrav je sok od bezgovih ja- god. Pripravi se ga ravno tako.

Steklenice s sladkimi sokli ne položimo v klet, kakor vinske, nego jih postavi po- konci, ker stalni dotik sladkorja s pluto- vino pospešuje in povzroči kislanje.

Najbolj primerne za sadne sokove so steklenice od mineralne vode, ker so moč- ne in debele.

Malinčja mezga

Maline zmečkamo in pretlačimo, pretlače- ne steham in dam zraven ravno toliko sla- dkorne sipe, kolikor tehtajo sok. Denem v novo, široko kozico, ali tako, ki jo rabim samo za mezge, ter pustim čez noč pokrite na hlad- nem, da se sladkor popolnoma raztopi. Drugi dan jih vkuham med pridnim meša- njem toliko časa, da se sok tako zveosti, da se kapljica ne razlije, če jo kanem na krožnik. Se vročo napolnim v kozarce in postavim na hladno. Drugi dan, ko se na- pravi povrhu kozica pokrijem kozarce s celofanom, zavežem in hranim.

Fina češpljeva mezga

Zrele in prebrane češplje poparim, olupim, izločim peške in pretlačim skozi sito. Steham sok in vzamem na 1 kg soka 80 dgk sla- dkorne sipe. Sladkorno sipo kuham v ko- zici z pol litrom vode toliko časa, da se zgosti, nato pridnem pretlačen sok in ku- ham toliko časa, da se delajo mehurčki in da se ne razlije, če kanem kapljico na krožnik. Vročo napolnim v kozarce in jih drugi dan, ko je ohlajeno, s celofanom po- krijem in zavežem.

Navadna češpljeva mezga

Češplje operem, prekoljem in odločim peške, denem jih v široko, plitvo kozico in kuham v lastnem soku. Sok od časa do časa odlijem v porcelanasto posodo. Ko so češplje razkuhane, jih steham in jim pri- mešam sladkorno sipo in sicer na 1 kg če- šplje pol kg sladkorja. Premešam in pu- stim čez noč, da se sladkor raztopi. Drugi dan kuham dalje, toliko časa, da je me- zga svetla in gosta. Vročo napolnim v ko- zarce in drugi dan pokrijem s celofanom in zavežem.

Odcedek od češplj

Precedim skozi prtič, tekočino steham, vzamem ravno toliko sladkorja, ko- likor tehtajo odcedek, ter ga pustim 8 do 10 minut vreti. Pene, ki se nabirajo med ku-

hanjem po vrhu, posnamem Vročega na- polnim v steklenice, za 2 prsta manj, nego do vrha. Drugi dan zamašim in ravno vse kakor pri malinovu. Ta odcedek po- rabim za pijačo, kakor malinovec ali za polivanje kuhov in drugih sladic.

Važna vloga gasilstva v boju proti suši

V hudi suši 1921. leta sem potoval po Bavarski, kjer je gasilstvo prav zelo razvito. Povsod naletiš po vaseh na ga- silne domove in gasilske veselice so pravi prazniki veselja na jesen po sprav- ljeni letini. Čudno pa se mi je zdelo, ker sem videl domalega v vsaki vasi, da si dajo gasilci opravka z brigalnami, ter sem si mislil: Sment, menda ja ne gori po vseh krajih vsak dan ali pa, da bi sredi najhujšega dela imeli požarniki vaje. To bi bila pa že malce huda »o- rečnost!«

Pa se myvprašal v Mainburgu, kjer so prav pod večer vlekli motorno brigalno iz doma: »Kje pa je izbruhnil požar, saj ni nikjer dima?« Nasmehnil se mi je stasiti Bavarec: »Gospoda ste že ta- ki, da vidite požar le tam, kjer se kadi. Našega polja naših travnikov pa ne vi- dite, ko gorijo v suši že drugi mesec«.

Malo sram me je bilo. Toda kdo bi bil na mojem mestu uganil, da gredo vrli gasilci gasit svoja polja, da popolnoma ne zgorijo v pripeki. Radevolje so me vzeli s seboj k nočnemu namakanju ro- lja. Gasilec mi je razlagal: »Čudno za- res, da še niste videli gasilstva v boju proti požaru polja — suši. Kaj pri vas ni nikoli suše?« Da imate zelo razvito gasilstvo sem čital v našem gasilskem istu. Kar čudno se mi zdi, da ne naina- ka z brigalnami polja. Mi smo že pred vojno, ko smo imeli same ročne bri- galne, kolikor smo pač mogli, namakali polja. Danes, ko imamo motorke, nam gre boj proti suši seveda veliko bolj izpod rok. Vsega polja sicer ne more- mo oteži, rešimo pa veliko pridelkov. Seveda je omejen naš delokrog na bliži- no (do 500 m) rek in potokov. Mrzla voda iz vodnjakov namreč več škodi kakor koristi, ker prehladi rastline.«

»Pa ne pride predrag tak dež?« sem skuša lugovarjati. »Kako sodite to?« Bencin dobimo za gašenje ognja in na- makanje polj neobdane, dela pa vsak sam in pomaga mu kvečjemu sosed za protidelo. Pri nas zna vsak obratovati z motoriko in je namakanje polja prav dobra in koristna gasilska vaja. Ker je vsak posestnik član društva tudi nihče ne pregovarja drugemu namakanja. Za obrabo motorke in cevi plača pač upo- rabnik nekaj malega odškodnine.«

Tisto noč so namakali najprej krom- pir. V to svrhu so imeli na koncu do- vodne cevi namesto ustnika 10 m dolgo cev iz pločevine, ki je imela v razdalji posameznih grobov (vrst) krompirja luk- nje in se je namakalo hkratu 25 vrst. Ko se je napila zemlja naokrog so prestavi- li cev naprej in je bila čez en oral ve- lika njiva napojena v pol uri, kar je stalo le par kovačev. Namakali so tudi hmeljišča, nasade pese itd. Za travnike, ki so vsi na široko zasajeni s sadnim drevjem so imeli vrteče se razpršilnike, ki so napajali zemljo v premeru 20 m in je šlo delo naglo naprej.

Predem smo se ločili sem še vprašal načelnika, kaj porečejo tisti, ki so od- daljenejši od vode, ki trpijo še hujšo sušo, ko vidijo, da pridejo sosedje tako po ceni do moče in dobrega pridelka. Začuden me je pogledal sinjeokli Bava- rec: Kaj pa naj rečejo? Če se ne more do njih z vodo, se pa ne more. Toliko pameti pa morajo imeti, da ne bodo za- radi njihove nevoščljivosti vsa druga polja brez vode. Pa gre glas, da so Bavarci trgolavi ljudje. Napačen glas je to!

Pa sem se spomnil na ta opazovanja sedaj, ko so napočili slavnostni dnevi kongres našega gasilstva. Točko že imamo križem Slovenije motor, da bi tudi naše gasilstvo moglo z malim tru- dom oteti pred sušo marsikateri oral na- šega polja in naših travnikov. Obenem pa bi bila to prav koristna vaja za ga- šenje požarov.

Nedeljsko veselje v lastnem domu

lahko ustvarite sebi in svojim dragim z dobrim glasbenim instrumentom. Ni treba, da je drag, pač pa mora biti dober. Imamo veliko izbiro »az- ličnih instrumentov in Vam rade vo- lje pošljemo neobvezno naše cenike in prospekte.

MEINER & HEROLD

Tvornica glasbenih instrumentov, pro- dajna podružnica MARIBOR št. 101-B

GOSPODARSTVO

Iz prakse za prakso

Nedavno je izšla pozornost vredna knjiga znanega nemškega praktika na polju trgovine i njene organizacije Victorija Vogta, »Absatzprobleme«. Knjiga bo za naše gospodarske kroge tem večje važnosti, ker znanje angleščine, v kateri obstoja na tem polju cela literatura, pri nas ni toliko razširjena, da bi se širši krogi mogli poslužiti angleških del.

Izmed številnih predmetov, ki jih Vogt obravnava v svoji knjigi, zasluži posebno pozornost razprava o obsegu in dopolnjevanju zaloga posameznega podjetja, bodisi trgovine na drobno, bodisi na debelo ali pa industrijskega podjetja. V stvari gre za to, da trgovcu uvidi, kolikoga pomena je pravilno preskrbovanje trgovine z blagom v količinah, primernih obsegu podjetja in v času, odgovarjajočemu značaju predmeta.

Dalekosežnosti tega vprašanja na prvi mah niti ni mogoče presoditi. Trgovina na malo, pri nas po deželi običajno trgovina z mešanim blagom, ima toliko različnih vrst blaga, da je pri današnjih denarnih razmerah silno važno, preprečiti vsako, tu di najmanjšo vezanost kapitala na predmete, ki se trošijo v razmeroma majhnem obsegu ali pa v takih razdobjih, da jih je treba nesorazmerno dolgo imeti na skladišču.

Predmet A ima »sezono« na primer spomladi in jeseni. Nič ni naravnost, kot to, da bo trgovec oskrbel svojo zalogo tega blaga ob začetku pomladi v množini, ki jo bo v tem času rabil in ob začetku jeseni zopet v množini, ki jo bo tedaj potreboval. Teoretično bo torej konec pomladi in konec jeseni njegova zaloga predmeta A izčrpana. Praktično seveda to ne gre vedno tako lahko, ker se vsega nikdar ne da predvideti in ni izključeno, da mu bo del kupljenega blaga oblašal. Kar pa je praktično vsekakor mogoče doseči, je, da se na podlagi izkušenj iz prejšnjih let omeni približna potreba predmeta A in se predvideni kvantum naroči.

Praksa vedno in vedno kaže, da se tega mnogi ne zavedajo in delajo brez vsakega preudarka. Tako se zgodi, da naroči detajlisti ono množino blaga, ki bi ga rabil za pomlad, tja okrog septembra — oktobra in mu potem leži preko cele zime. Posledica takih nepremišljenih dispozicij je nemogočnost plačati fakture ob dospelosti ali pa vsaj izguba na obrestih za čas, ko je blago brez koristi ležalo v skladišču.

V prvem primeru trpi običajno škodo dobavitelj, ker mupec argumentira svojo zakasnitev s slabo prodajo in odklanja plačilo obresti, v drugem pa kupec. To ni potrebno ne enemu ne drugemu! Pravilno disponiraj, pa bosta obe strani zadovoljni in boš ostal likviden.

Očena, kakor sem jo gori omenil, je zlasti za manjšega, podeželskega trgovca mnogokrat težko izvedljiva, ker mu primanjkuje podatkov, na katere bi se opiral. Tak trgovec bi si moral pomagati na ta način, da na osnovi računov preteklih let ugotovi, koliko blaga gotove vrste prodaja tekom enake leta in v katerih mesecih so po izkušnjah dosegle prodaje svoj višek. Na ta način si bo z nekoliko truda mogel napraviti načrt za svoje nakupne vbočote, kar mu bo prihranilo mnogo »denarja«, odjemalcem pa jeze, ker se bo potem le redko dogajalo, da bi jim trgovec obesil staro blago.

Seveda je pred vsem treba dobro premisliti, katere predmete se sploh rentira inreti na zalogi. Prav gotovo ima vsaka trgovina kak predmet ali pa jih ima še več, ki ji leže preko mrtve sezone, mogoče celo leto in več na zalogi in se jih ne more znebiti. Ravno ta točka je rak-rana detajlistu, pa tudi veletrgovcu. Američani so znani po svojih temeljnih raziskavanjih različnih problemov moderne trgovine in so bili med prvimi, ki so prišli do spoznanja, da tu v trgovini vidiz vara. Že pred leti smo mogli čitati v časopisih o rezultatih opazovanj, ki jih je izvedla neka ameriška veletrdka v pogledu obsega in razdobja prodaj posameznih predmetov. Ugotovila je, da ji zaostaja predmet, o katerem so bili vsi prepričani, da se najbolje prodaja, kvantitativno in časovno za drugimi predmeti, pri katerih so bili prepričani o nasprotnem.

Če bi pri nas napravili podobne poizkuse, bi mogoče prišli do sličnih ali še bolj frapantnih ugotovitev. Pa ni treba, ker je večkrat potrebno samo nekoliko ogledati se po lokalni, pa že vemo, kaj nas čevlji žuli. Vsi taki predmeti naj čimprej in za vsako ceno izginejo in devetkrat naj oni, ki jih ima, premisli preden bo vnovič kaj podobnega kupil!

V zvezi s tem je potrebno opozoriti tudi na naslednjo okolnost. Ne samo pri nas, tu di drugod, je mogoče najti potnike, ki jim je edini cilj prodati čim več blaga, vprašanje če in kdaj bo njihova trdka dobila denar, pa je zanje postranska stvar. Tak potnik predstavlja za prodajalca, kakor za kupca veliko nevarnost. Prvi ne more za vsak posel zahtevati informacij, drugi pa v obsehu mu blagom ne ve, kam, ker njegov okoliš konsumira samo neko določeno količino. Takemu potniku naj še temeljito stopi na prste, ker je končno, kakor dobro pravi Vogt, tudi za prodajalca dobiček dosežen šele takrat, ko je blago plačano.

Rekanitilacija gornjih vrst nas navaja do naslednjega zaključka: vsako podjetje, veliko ali majhno, ki se bavi s prodajo določenih predmetov, nabavljaj samo one predmete, ki za njega obstoja možnost prodaje in samo v oni količini, ki jo je mogoče v sezoni plasirati. Izogibati se je zalog z mrtvi sezoni, ker predstavljajo take zaloge kanal, po katerem podjetje izgublja materialna sredstva, ne da bi pri tem kaj pridobilo. Izjemo tvorijo le novi predmeti, za katere je šele pripravljen trg in jim najti kupce. To je, kajpada, vprašanje zaje, ki zahteva svojo rešitev. Janko Lajovic.

Svetovna gospodarska depresija

Težka depresija, ki je letos nastopila v ameriškem gospodarstvu, je zajela skoro ves svet. Iz velikih industrijskih pa tudi iz agrarnih držav prihajajo skrajno neugodna poročila o nazadovanju cen, krčenju produkcije, o milijonski brezposelnosti in težkočah agrarnih producentov. Po najnovejših statističnih podatkih se nazadujoča konjunktura tendenca tudi zadnje mesece ni ustavila. Tako je n. pr. znašala v ameriških Zedinjenih državah produkcija železa v juniju let 2.98 milijona ton nasproti 3.23 v juniju pre. leta, produkcija jekla 3.44 milijona ton nasproti 4.30 v lanskem juniju; tekstilna indu-

strija se nahaja v obšutnem zastoju, ki se zrcali v zmanjšani porabi bombaža (v juniju 405.000 bal nasproti 570.000 balam lani). Produkcija avtomobilov je bila letos v juniju za 40 % manjša nego lani, število insolventov pa je v juniju doseglo 13.771 primerov. Za krizo v angleškem gospodarstvu je značilno dejstvo, da je število brezposelnih doseglo 1.940.000 nasproti 1.140.000 sredi lanskega leta. Latentna kriza v angleški tekstilni industriji je zavzela katastrofalen obseg. Nazadovanje produkcije pa je prav tako težko v premogovini in železarski industriji, v ladjedelništvu, v strojni in v električni industriji.

Tudi v Nemčiji je depresija zavzela najostrejšo obliko. Število brezposelnih je sredi julija doseglo 2 1/2 milijona, kar je dvakrat toliko brezposelnih kakor lani ob tem času. Tudi v Nemčiji sta v prvi vrsti prizadeti težka industrija in tekstilna industrija. Da v manjših evropskih industrijskih državah ni boljše, je razumljivo. Poslabšanje konjunktura v evropskih agrarnih državah pa je iz nazadovanja konjunktura v naši državi prav dobro razvidno.

Edino izjemo v teh težkih časih predstavlja menda Francija, kjer se je vpliv svetovne gospodarske depresije pokazal le v obliki zastaja v naraščanju produkcije. Francoski produkcijski indeks se je od srede leta 1928. do konca pre. leta dvignil od 127 na 144, dočim se letos giblje nespremenjeno na tej višini. Sicer se tudi v Franciji nahaja tekstilna industrija v težkočah in je opaziti nazadovanje izvoza, vendar ti momenti nimajo obšutnega vpliva na splošni položaj, ker se v ostalem gospodarskem konjunktura ugodno razvija. To izjemo stališče, ki ga zavzema Francija v času težke svetovne gospodarske depresije, je mnogim uganka, čeprav je znano, da omogoča obilica kapitala (dolgoročnega) v zvezi z izredno nizko obrestno mero in nizkim življenjskim stroškom, rentabilno produkcijo in investicijsko delavnostjo tudi pri splošnem nazadovanju cen, s čimer se vsaj deloma eliminira neugoden vpliv na konjunkturi razvoj, ki prihaja od zunaj. Vsekakor pa je težko razumljivo, da obstoja sredi držav z milijonskimi brezposelnimi armadami, dežela, ki sploh ne pozna brezposelnosti. Če je bilo v juniju v vsej Franciji 1000 podpiranih brezposelnih delavcev, naziv stalnemu dosegljevanju inozemskih delavcev, tedaj gotovo ne more biti govora o brezposelnosti.

Diskusija o železniški tarifi politiki

Bivši ekspert prometnega ministrstva in sedanjí profesor tehniške fakultete v Beogradu dr. Ščeglavitov je v 3. in 4. številki »Saobraćajnega pregleda« (mesečnega organa prometnega ministrstva) objavil razpravo o problemu dohodkov in izdatkov naših državnih železnic, v kateri dokazuje, da so dohodki železnic od tonskega kilometra padli od 1.924. do 1.928. za 39 odstotkov (železnica je izvršila 1.924. 1981 tonskih km, leta 1928. pa 3183 tonskih kilometrov, dočim so dohodki mreže znašali 1.924. 1738 milijonov Din, 1.928. pa le 1668 milijonov dinarjev). Tudi srednji dohodek od posameznega potnika in kilometra se je po izvajanjih dr. Ščeglavitova zmanjšal za 25 odstotkov. Ta razprava, ki napravi utis, da se s tem hoče dokazati potrebo po zvišanju tarif, je izzvala javno diskusijo. V 6. 7. številki »Priloge« se je oglašil tujnik zagrebške zbornice dr. Lujo Karmanski, ki dokazuje netočnost računov dr. Ščeglavitova, kajti podatkov za 1.924. zaradi povsem druge vrednosti danarja ni mogoče primerjati s podatki 1.928. Gosp. Karmanski tudi pobja naziranje, da je bilo znižanje tarif ob koncu 1.925. neupravičeno. Nedavno se je v beograjski »Politiki« oglasil še tretji pisec pod psevdonimom »Observer«, ki je v glavnem kritiziral metode dr. Ščeglavitova, naker se je v »Politiki« ponovno oglašil dr. Ščeglavitov. V tej repliki poudarja, da je s svojo razpravo v »Saobraćajnem pregledu« hotel le opozoriti poklicne strokovnjake na pojav nazadovanja povprečnega dohodka železnice od tonskega kilometra. S svojimi izvajanjih skuša nadalje dokazati pravilnost svojih prvotnih trditvev.

Naši gospodarski krogi bodo gotovo z zanimanjem zasledovali, kako se bo diskusija nadalje razvijala. Mnenja smo, da je treba ta problem čim prej povsem razčistiti, zlasti ker se bo v kratkem zopet sestal tarifni odbor, ki bo razpravljal o važnih tarifnih vprašanjih. Netočni računi in nepravilne primerjave pa nikakor ne smejo postati podlaga za tarfno politiko, ki bi bila na škodo našemu gospodarstvu.

— **Kratkoročno posojilo mesta Beograda in njegova obrestna mera.** Da bi se lahko izvršila, odnosno nadaljevala nujna občinska gradbena dela, se je predsednik beograjske občine gosp. Nešić nedavno obrnil na beograjske denarne zavode za kratkoročno posojilo. Denarni zavodi so se odzvali temu vabilu in so te dni predložili občini ponudbo za posojilo v višini 75 milijonov Din, in sicer al pari z 9% letnimi obrestmi brez vsakih posebnih provizij. Ta ponudba je vsekakor znatno ugodnejša kakor pa zadnje kratkoročno posojilo, ki ga je najela zagrebška občina pri zagrebških bankah in za katero bo morala plačevati na leto 11.5% obresti in provizij. Pri tem je zanimivo, da sodelujejo pri posojilu beograjski občini tudi zagrebški denarni zavodi. Ponudbo so namreč stavili naslednji denarni zavodi: Jadranko - podunavska banka 15 milijonov Din, Izvozna banka 10 milijonov, Beograjska za druga 10 milijonov, Praštediona 10 milijonov, Jugoslov. združena banka 5 milijonov, Splošna jugoslov. bančna družba 5 milijonov, podružnica Praške kreditne banke 5 milijonov, Beograjski kreditni zavod 3 milijone, Založna banka 3 milijone in Tehnička banka 1 milijon. Dejstvo, da je posojilo beograjske občine znatno cenejše od posojila zagrebške občine, tolmači »Jugoslovanski Lloyd« tako, da bo beograjska občina izdala za posojilo akcepte z žiro beograjske Meštne hranilnice, pri čemer nosi takšne stroške beograjska občina. Predvsem pa vpliva na obrestno mero okolnost, da bodo banke te akcepte lahko eskontirale pri Narodni banki, dočim pri zagrebškem 40milijonskem kratkoročnem posojilu ni to možnost. Če dejansko obstoja neomejena možnost eskontiranja akceptov beograjske občine pri Narodni banki, potem se nam zdi še 9% obrestna mera za to posojilo mnogo previsoka, saj gre tečaj le za posredovanje, pri katerem bodo banke plačale 5.5%, dobile pa bodo 9% obresti.

— **Stanje Državne hipotekarne banke ob koncu prvega polletja.** Državna hipotekarna banka je te dni objavila svoje stanje od 31. junija, iz katerega je razvidno, da je naraščanje razpoložljivih denarnih sredstev popustilo. V teku pre. leta so se razpoložljiva denarna sredstva banke (v blaginji in na žirovni račun) povečala od 189 na 575 milijonov Din in so ob koncu letošnjega prvega četrtletja dosegla celo 610 milijonov Din. Iz bilance za prvo polletje pa je razvidno, da je obilica razpoložljivega denarja do konca junija popustila na 438 milijonov Din. Pri tem pa moramo upoštevati, da so tudi lani ob koncu prvega polletja ta razpoložljiva denarna sredstva padla na 109 milijonov Din in je imela torej navzile nazadovanje banka letos ob prehodu v drugo četrtletje za skoro 330 milijonov Din več razpoložljivega denarja kakor lani. Nasproti stanju od 3. decembra 1929 so se hipotekarna posojila Državne hipotekarne banke povečala od 2098 na 2300 milijonov Din, posojila samoupravam pa od 310 na 373 milijonov Din.

— **V dravski banovini je bilo v juniju 5 poravnanih in 2 konkurza.** Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je v juniju registriralo v dravski banovini 2 konkurza nasproti 7 v juniju pre. leta in 5 prisilnih poravnalnih postopanj izven konkurza. Skupno s prisilnimi poravnavami je torej število insolventov v Sloveniji nasproti lanskemu juniju ostalo nespremenjeno. V vsej državi je bilo v juniju zabeleženih 32 konkurzov in 24 poravnalnih postopanj nasproti 73 konkurzom v juniju pre. leta. V posameznih banovinah je bilo registrirano naslednje število konkurzov in poravnanih (v oklepajih število konkurzov in lanskem juniju): dravska banovina 2 konkurza in 5 poravnanih (7 konkurzov), savska 4 + 6 (4), vrhaska 1 + 1 (2), primorska 3 + 1 (1), drinska 3 + 3 (3), dunavska 7 + 4 (17), moravska 2 + 1 (16), vardavska 5 + 0 (17) in Beograd 5 + 3 (6). Nazadovanje števila insolventov je opaziti torej predvsem v dunavski, moravski in vardarski banovini, dočim se je v nekaterih drugih banovinah število insolventov obšutno dvignilo.

— **Slabi uspehi akcije Narodne banke za znižanje obrestne mere.** Iz Beograda poročajo, da akcija Narodne banke za znižanje obrestne mere pri bankah, ki uživajo kredit Narodne banke, ni prinesla željenih uspehov. Banke so odgovorile, da pri današnji obremenitvi ne morejo znižati obrestne mere in zato zahtevajo od Narodne banke, da v svrhu omogočenja nižjih obrestnih obresti podvzame pri finančnem ministru korake za znižanje bremen, ki jih nosijo banke.

— **Vpliv novih ameriških carin na naše gospodarstvo.** Glede na uveljavljanje novih povišanih uvoznih carin v Zedinjenih državah, želi naše trgovinsko ministristvo vedeti, če in v koliko so zaradi tega nastale težkoče v našem gospodarstvu in kaj bi bilo treba podvzeti, da se težkoče odpravijo. Zato poziva ministristvo prizadete gospodarske kroge, naj čim prej dostavijo tozadevne podatke in eventualne predloge pristojnim zbornicam ali strokovnim udruženjem.

— **Zastavljeni avstrijski carinski in monopolni dohodki.** Te dni se je mudil na Dunaju generalni ravnatelj Banke za mednarodna plačila gosp. Quesnay, ki je uredil izvajanje zaupniške funkcije Banke za mednarodna plačila glede dohodkov, ki jih je Avstrija zastavila za zadnje inozemsko posojilo. Dohodki od carin in monopolov, ki so zastavljeni tako za stabilizacijsko posojilo Društva narodov kakor za novo znanje posojilo, se stekajo pri avstrijski Narodni banki, kot poslovalnica Banke za mednarodna plačila. Od došlih dohodkov si avstrijska Narodna banka mesečno pridrži odgovarjajočo vsoto za anuitetno službo stabilizacijskega posojila, naker stavi ostanek na razpolago Banki za mednarodna plačila. Ta si nadalje pridrži odgovarjajoči znesek za obresti in amortizacijo novega zunanega posojila, naker šele stavi ostanek na razpolago avstrijski vladi.

— **Položaj na naših borzih.** Ljubljana, 2. avgusta. Na ljubljanski borzi je bil pretekli teden devizni promet znatno manjši kakor prejšnje tedne; znašal je komaj 13.3 milijona Din nasproti 22.5, 18.7, 19.9 in 24.8 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Devizni tečaj so se v glavnem ustalili in so bile tekom tedna zabeležene le manjše tečajne fluktuacije. Med efekti se je trgovala le Kranjska industrijska družba po 282.

Na zagrebškem efektinem tržišču so državni papirji tekom tedna nekoliko popustili. Vojska škoda, ki je ob koncu zadnjega tedna dosegla tečaj 442, se je v minulim tednu trgovala pri slabšem zanimanju po 436.5 do 439. Tudi Blairova posojila so se deloma trgovala nekoliko nižje, in sicer 7% po 87.5, večeraj pa po 86.875; 7% dolarski zastavni listi pa so bili večeraj zaključeni po 85.75. Investicijsko posojilo je ostalo še prilično čvrsto in je notiralo 88 do 88.75, toda brez prometa. Bančne vrednote so ostale zanemarljive. Trgovala se je le Praštediona po 905 in pozneje po 910, Jugobanka po 77.25 — 77.5 in Unionbanka po 190.5 do 191. Med industrijskimi papirji je prišlo do večjega prometa v Sečeranji, ki se je prvotno trgovala po 315, pozneje pa je popustila na 310. V ostalem je bil promet le še v Trbovljski po 405 — 407, v Oceaniji po 210, v Dubrovaški po 380 — 390 in v Daniel po 107. Brodska tvornica vagonov, ki se je zadnje tedne okrepila na 125 denar, je zopet popustila na 100 — 110.

— **Žitni trg.** Ljubljana, 2. avgusta. Na žitnem trgu se je po večtedenskem dvigajanju tečajev zadnje dni pojavila mlačnejša tendenca. Pod vplivom nižjih ameriških tečajev so tudi cene v Evropi prišle nekoliko nazadovati, vendar so evropska tržišča pokazala še precejšnjo odpornost, zlasti pod vplivom še nadalje prilično čvrste tendence za koruzo. Na budimpeštanski terminski borzi je pšenica za oktober tekom tedna popustila od 19.96 na 18.58 in tudi pri nas je cena pšenice nazadovala za 7.5 Din pri met. stotu, tako da stane sedaj gorinejska pšenica 180 Din, potiska pa 182.5 Din fco naklad. postaja. Za koruzo je glede na pričakovano slabšo letino nadalje precej povpraševanja in se giblje cena med 135 — 137.5 fco baška ali sremska nakladna postaja. Ponudba v koruzi je nadalje zelo slaba. Tudi v trgovini s pšenično moko je nastopil nekaj zastoj, ker se mlini

le neradi odločijo za znižanje cene v pričakovanju, da je sedanje nazadovanje cene pšenice le prehodnega značaja. Od ostalih deželnih pridelkov je trenutno precej zanimanja za fižol, ki obeta slabo letino. Bajje tudi zadnji dež ni mogel zboljšati izgledov glede količine pridelka. V predprodaji je veliko povpraševanje po bellem fižolu, za katerega nudijo že 4.50 do 5 Din za kg.

— **Budimpeštanska terminska borza (2. t. m.)** Tendence slabša; promet srednji. Pšenica: za oktober 18.58 — 18.59, za marec 20.23 do 20.24; riž: za oktober 12.41 — 12.43, za marec 13.61 — 13.63; koruza: za avgust 16.45 do 16.50, za september 16.55, tranzitna za maj 1931 16.85 — 16.88.

— **Novosadska terminska borza (2. t. m.)** Zaradi pravoslavne praznika borza danes ni poslovala.

Sport

Jugoslovenska reprezentanca v Argentini

Kakor poročajo iz Buenos Airesa, je v petek prispela jugoslovenska nogometna reprezentanca, ki je tako častno zastopala jugoslovenski nogometni sport na svetovni olimpijadi v Montevideu, v Buenos Aires, prestolnici Argentine. Jugoslovski nogometaši so se pod firmo BSK odzvali povabilu mnogih ameriških nogometnih klubov ter bodo priredili večjo turnejo po vsej Ameriki. V Buenos Airesu jih je pozdravil jugoslovski poslanik, k sprejemu pa se je zbrala mnogostevna jugoslovenska kolonija. Danes bodo Jugoslovci igrali proti argentinski reprezentanci. Tekmo pričakujejo z veliko napetostjo. Argentinski listi posvečajo jugoslovskim sportnikom izredno pozornost in naglašajo, da so bil Jugoslovci v Montevideu najboljši moštvo, ter da bi bili zaslužili svetovno prvenstvo. Le naključje je pripisovati, da se to ni zgodilo.

Kolesarske dirke „Save“

Kolesarsko in motociklistično društvo »Save« v Ljubljani priredi ob 5 letnem jubileju obstoja svojega društva dne 15. avgusta t. l. ob 15.30 kolesarske dirke na sportnem prostoru SK Ilirije. Zbirališče na Sv. Jakoba trgu. Nato skupni pohod vseh udeležencev z godbo na priveditveni prostor. V slučaju slabega vremena se dirke prelože. Vsi prijatelji kolesarskega sporta vjudno vabljani. Po končanih dirkah se vrši razdelitev daril zmagovalcem v hotelu »Bellevue« ob 19.30 uri sveče. Spored dirk: 1. Pozdravni krog vseh sodelovalcev. 2. Dirka seniorjev. 4 krogi; I. darilo, II. darilo, III. darilo. 3. Damska medklubna dirka: 3 krogi, I. darilo, II. darilo, III. darilo. 4. Dirke za klubova prvenstva kolesarskih društev: »Sora« St. Vid; »Ljubljani« Dobrunje; »Zarja« Zg. Kašelj; »Triglav« Zadobrova-Sneberje; 10 krogov. 5. Juniorska dirka »Save« 5 krogov, I. prehodni pokal, darilo in kolajna, II. darilo, III. darilo. 6. Glavna državstvena dirka »Save«: 15 krogov, I. prehodno dirko dvokolo »Bilis« in kolajna, II. darilo, III. darilo. 7. Medklubna juniorska dirka: 10 krogov, I. darilo, II. darilo, III. darilo. 8. Glavna dirka pododbora Ljubljana: 15 krogov, I. prehodno dirkalno dvokolo »Trophee de France« in kolajna, II. darilo, III. darilo. 9. Glavna mednarodna kolesarska dirka: 20 krogov, I. dirkalno dvokolo »Styria« in kolajna, II. darilo, III. darilo, IV. kolajna.

Splošna določila.

Vse dirke se vršijo na prostoru SK Ilirije ob 15.30 uri. Prijave dirkačev do 11. avgusta do 18. ure v društveni pisarni, Karlovaška cesta 4. Prijave za vse točke Din 10.—, poznejše prijave Din 20.—.

1. Vsak dirkač vozi na svojo odgovornost.
2. Dirka se po pravilih Koturskega Saveza kraljevine Jugoslavije.
3. Dirka je odprta za vse člane klubov, kateri so vključeni v Koturskem Savezu kraljevine Jugoslavije.
4. Povratek na start se označi s daljšim zvočenjem.
5. Vsak dirkač dobi svojo številko z vplačilom po Din. 10.—, ki se pri vrnitvi številke vrnejo.
6. Nalogom vodstva se ima vsak dirkač brezpozorno pokoriti.
7. Protesti se vpoštevajo najkasneje 10 minut po izvršitvi točki z vplačilom zneska Din 50.—, kateri znesek se vrne, ako je prot-eti odobren.
8. Vodstvo dirke si pridržuje pravico spremembe programa.

XXIV. Tour de France

Zmagovalce Francoz André Leducq v skupnem času 172:13:16.

12. julija so vozači ves dan počivali v Luchonu. Dan pozneje jih je čakalo 322 kilometrov do Perpignana. Italijani so morali še pred ciljem obžalovati odstop Binda, kar jim je vzelo skoro vse nade na končno zmago. Proga je bila naporna in deževalo je vmes. Na cilju je bilo, 10 vozačev naenkrat; kot prvi se je izmuznil Pelissier ter pomagal še dvema rojakoma na naslednji mesti. Po 10. etapi vodita v skupni klasifikaciji Leducq in Magne pred Italijanom Guerro. Binda je zvečer odpotoval domov.

Tudi 11. etapa iz Perpignana do Montpelliera je odločil Pelissier v svojo korist, pri čemer pa se splošna klasifikacija ni spremenila. Francozi so dobili veliko premoč in diktirali tempo 33 km na uro. 40 kilometrov pred ciljem je Pelissier ušel in vzdržal do cilja brez partnerja. Za njim je bilo sem enaki: Guerra je z dvema dolžinama iztrgal Francozu Magneu drugo mesto. Stanje skupnih časov je ostalo nespremenjeno.

Tudi naslednji dan so slavili zmago Francozi. Na 209 km dolgi progi do Marseillea ni bilo velikih dogodkov. Guerra je imel 3 km pred ciljem defekt in je zasedel samo 3 mesto. Sicer je bilo 30 vozačev

klasificiranih enako. Kot prvi je rezal cilj Magne, nato Pelissier, dočim je Leducq s tretjega mesta odrinil Belgijec Taverne. Etapa je bila precej enolična; zaradi vročine je mučila dirkače žeja. Vrstni red skupnih izidov v prvem delu je ostal brez izprememb. Tudi po državah je vrstni red isti (Francija, Belgija, Nemčija, Španija in Italija).

Po zaključeni 13. etapi do Cannes (207 kilometrov) so cestni junaki prevozili tretji tisoč km voznje po Franciji. Na tem odseku so v splošnem lenarili, tako da povprečna hitrost na uro ni dosegla niti 30 km. Tudi v Cannes je prispelo 37 vozačev naenkrat. Zmagal je Italijan Guerra pred Francozom Pelissierom in Belgijcem Bonduelom.

14. etapa od Cannes do Nice je bila najkrajša, vendar ne najlažja, ker je bilo treba vozačem premagati 385 m visoki Col de Nice in 999 m visoki Col de Braus z 12% vzponom. Kot najboljši vozač se je izkazal posamezni vozač Peglion iz Marseillea, ki je privozil na cilj pet minut pred drugimi. Za njim se je trudila šestčlanska skupina, iz katere so se uvrstili kot drugi Leducq, kot tretji Belgijec Bonduel itd. Guerra je v skupni klasifikaciji odletel na 5. mesto, dočim sta se preden vsedla še Belgijec Demuyssere in Francoz Pelissier.

18. julij je bil zopet dan počitka v Nici. Naslednja etapa je bila najdaljša (do Grenoblea 333 km) in premalo naporna. Sreča se je topot zasmejala zopet Italijanu Guerri, ki si je s 6 minutami naskoka osvojil prvo mesto in se obenem dvignil na drugo mesto v splošni kvalifikaciji. Leducq je imel smolo; po defektu je v velikim naporu zasedel tretje mesto in si za dobrih 16 minut ohranil vodstvo in skupnih časih.

Tudi 20. julij so prireditelji namenili za počitek. Potek 16. etape dne 21. julija od Grenoblea do Eviana ob Zenevskem jezeru je bil precej razburiljen. Na tem odseku so morali prevoziti udeleženci najvišjo točko 2658 m visoki Col du Galibier. Tempo ni bil preveč oster in tudi v Evian je privozilo 30 oseb naenkrat. Zmago si je osvojil klub dvakratnega padcu po obronku Galibieria vproplasiirani Leducq pred rojakom Pelissierom in Belgijcem Dosschejem.

Po enodnevnem odmoru je šla dirka 23. julija dalje do Belforta (232 km). Vozači so prevozili 4000 in imeli pred seboj še 670 km. Ceste so bile v zadnjem delu dobre. Zmago si je priboril Belgijec Bonduel pred Pelissierom, Leducqom, Magneom in Guerro. Proga v splošnem ni bila težka. Po lepi vožnji ob Zenevskem jezeru se je bilo treba povzpeti na 1332 m visoki Col du Faucille; vozači so se v precejšnjem del proge držali skupaj. Na cilju jih je bilo 10 v skupini. Leducq je vodil še vedno za 16:13.

18. etapa je vodila od Belforta do Metz 223 km daleč. Vožnja je potekla brez senzacij; 20 km pred ciljem je bilo še 50 vozačev na kupu. Polagoma so se raztrgali, toda zopet zbrali, tako da je v zaključnem sprintu zopet sodelovalo 30 enot. Za dolžino kolesa je svignil Pelissier pred Guerro in Leducqom, dočim so ostali v enakem času zasedli četrto mesto. Stanje v glavni listi je nespremenjeno ugodno za Leducqa.

Ze naslednji dan se je koncem proge Metz-Charleville ponovila ista slika. Pelissier je odrinil Guerra na tretje mesto, dočim je Belgijec vskočil kot drugi. Vozili so nad 31 km na uro. Boj na dirkališču, kamor je privozilo nad 20 vozačev v skupini, je bil izredno oster. Pelissier je znal dobro zapirati prehode; kakor trdijo Italijani, sta se Pelissier in Guerra po prihodu na cilju obdajala z zausničami. Pri vsem tem se je najbolj smejal Leducq, ki ima nespremenjeno 16:13 prednosti.

Predzadnja etapa je vodila do Malo les Bains. Zdelo se je, da so se v tem delu že vsi borci udali v svoje usode. Tudi na 20. cilju je privozilo 36 vozačev naenkrat. Potek je bil v ostalem miren. Pelissier in Guerra sta se pomirila; slednji je pripravil celo Pelissieru pot, da je z lahko zasedel prvo mesto. Niemu se je obesil še Belgijec Bonduel in Francoz Magne, dočim je Guerra spravil 4. mesto. Leducq se je s tem približal na 13:13.

V nedeljo 27. t. m. se je vršila zaključna vožnja »Tour de France« na 304 km dolgi 21. etapi od Mala do Pariza. Tudi ta del ni prinesel nobenih presenečenj več. Vrstni red Pelissier, Guerra in Leducq je že popolnoma v modi. Ostalih je bilo istočasno še 16; vsega pa 59. Razlika med Leducqom in Guerro se ni menjala; absolutni zmagovalce je postal Leducq v skupnem času 172:13:16, naker mu sledijo Guerra (Italija) s 172:26:29, Magne (F) s 172:28:19 itd. Pelissier je na 9. prvi Nemec Schön na 10., prvi Španec Cardua na 13. mestu itd. Po državah so se plasirale 1.) Francija (prvi trije vozači so vozili 517:135:09) 2.) Belgija (519:22:04), 3.) Nemčija (522:44:08); 4.) Italija 524:06:22 in 5.) Španija (524:16:59). Francozi so odločili svojo dirko na vsej črti v svojo korist.

— **SK Svoboda.** Danes v nedeljo igra juniorsko moštvo trening-tekmo s SK Mladiko. Prosim točno do 15.30 v naši garderobi. Prvo moštvo igra ob 18. z ASK Primorjem I. Prosim do 17. v naši garderobi. Postavi v garderobi.

MLADO JUTRO

D. Vargazon:

Mesec in hruške

Mesec ves vesel potuje
s spremstvom zvezdic v nočni hlad,
gleda vas v dolini, snuje —
kdaj obral bo s hruške sad.

O jutranjem svitu sklone:

— Noč prešla je, dan bo spet,
jutri v mraku hlapec krene
z zlatim vozom dol na svet.

Mesec leže, sen zasanja:

na drevo pastirček mlad
lahkih nog se gor poganja
in že stresa žlahtni sad.

V grozi plane, hlapca kliče:
— Brž po hruške na zemljo! —
Hlapec zdrija, — joj, vršiče
gole v zrak maslo drevo!

Mesec nad vasjo zdihuje,
v boli gine mu obraz:
on otožen premišljuje,
kaj bo jel, ko pride mraz.

Ami:

Skopulja

Živela je kmetica, Bogata je bila z vsem, kar dajeta les in polje. V hlevih je bilo govejih repov, v svinjarih zalitih prascev-jesencev, na gredah koski čopoglavih — vsega od sile. Bila pa je kmetica ošabna, prevzeta in skop. Ni privoščila prosjaku drobitine, ne hlapcu tobaka, ne dekli nedelje. Vuninvun sta morala opravljati vsa dela sama, počitka ni bilo, z denarjem se skupulji ni mudilo in čudo res, da sta prestajala vse križe. Najlepša polja in gozdove je imela ona, največ denarja v vasi, a nič za siromaka. Njeno poselstvo je bilo v prstni in rodovitni gori. Dolinski kmetje pa so bili revni, a dobri, in berači ni nikoli potrkali zaman na njihove duri. Če je potem nameril korak v grič, so ga svarili: »Ne hodi. Zenska ima denar, a je v skrinih, njeno srce pa kakor kamen.«

Zgodilo se je nekoč, da se je vendar ustavil siromak, pokljukal na vrata in poprosil:
»Dajte mi mati, prosim vas, kos kruha.«
Se je pa ženska namrdnila, opasala z rokami in prevzela:
»Kako pa, delat pojdi, delat, postopaj nemarni! Mislíš, da bo moja gora redila take-le capine?«
Se bolj milo je potožil siromak:
»Usmilite se me, Imel sem zemljo — vzela mi jo je povodenj, mi je hiša pogorela, mi je — glejte roka se osušila. Dajte, dajte kosček revežu.«
»Ne dam!« je zarohnela brezsrčna, »naj se ti posuši jezik lažnjivi. Ni je nesreče brez lastne krivde: zanemaril si zemljo in hišo prodal, da si se, mrcina, opil in roko zničel.«
»Pomislite mati, če vam Bog goro vzame, kaj potem!«
»Naj jo, kaj te briga«, in zagrabila je burkle pa zapodila siromaka.
Tisto noč je zasvetilo tisoč bliskov, tisoč gromov je zaropotalo, se je utrgal

Alai Astagson:

Tobi in mucka

(Konec.)

Nenadoma je prvi kojolet planil nanj in napravil, ko da ga hoče popasti za vrat, v resnici pa se je naglo sklonil in ga ugriznil v nogo. Tobi je zgrešil nasprotnikovo glavo, toda odbil je napad s tem, da je zagrabil sovražnika za tilak in mu raztrgal kožuho. Od bolečine tise se je kojolet umaknil in s tem omogočil psu, da je odbil napad drugega.
Sele sedaj se je vnel boj, boj, ki ga pozna po divjosti, besnosti in hrupu samo prerija in morda še kanadske gore. Ranjeni kojolet je pozabil na vso previdnost in je z zaresnimi očmi, ves krvav, silovito napadal Tobija. Tovariš je sledil njegovemu zgledu. Z zobmi in krampji sta obdelavala psa, zdaj posamež, zdaj oba v enem, dokler se ni staremu psu od hitrega kretanja kar zmešalo v glavi in je slepo grizel na vse strani, če je že zadel nasprotnika ali ne.
Hrušč je bil naravnost strahoten. Kojolet sta pozabila na vso previdnost in sedaj jima je bilo vseeno, ali drugi prerijski psi opazijo njuno početje ali ne. Vonj krvi ju je ponorel in od vseh strani so od daleč in blizu tulili drugi kojoleti svoje odobravanje. Nista ste zmenila za to in videla sta samo nasprotnika, ki se je tako hrabro upiral premoči.

Ce bi Tobi kljub mačici ostal preudaren, bi ostal, kjer je bil in kjer je imel hrbet zavarovan. Najbrže bi potem odbil kojoleta toliko časa, da bi prišla pomoč ali da bi kojoleta popustila. Toda čisto je izgubil glavo, ko je videl, da se je mačica med njegovima zadnjima nogama spizila iz luknje in skušala pobegniti. Nedvomno je strahoviti hrušč nagnil muco k tako drznemu poskusu in res bi neopazeno ušla, če bi Tobi ne napravil napake in ji sledil.
Toda Tobi se ni nič obotavljal. Vedel je, da je mačica zunaj na mlošč in nemilost izročena kojoletom — in sledil ji je.
Tako se je pričel konec. Mačica je utekla, a Tobija sta kojoleta, s katerima se ni mogel meriti v brzini, napadla na planem in je sledil podlegel premoči.
Stari, zvesti pes se je boril do zadnjega diha. Ko sta ga kojoleta prestregla, zopet enkrat ni ravnal prav. Namesto da bi grizel in sekal na vse strani, je na pasji način popadel prvega nasprotnika za vrat. Kojolet, katerega je držal, je poginil z njim vred, ker med em je drugi kojolet presekaj Tobiju vratno žilo.
Ko se je podal Tobijev gospodar, ki je slišal bojni hrušč in videl priti mačico samo domov, v prerijo, je našel dvoje razmesarjenih teles drugo po očeh drugega. Tretji se ni dotaknil; najbrže je bil sam tako zdelan, da ga je mirno veselje do jedi.
Tobija so prenesli v taborišče in ga slovesno pokopali. Ob njegovem grobu so stali možje. Železni preči možje in izkazovali psu zadnjo čast. Kovač se je jokal. In ko je odšel, da bi priključil svojo slabost, je s pestjo zažugal proti preriji, kjer je kojolet zavijal pomladnemu solncu v pozdrav.

oblak ter odplaval rodovitno zemljo v dolino.

Kmetje so v rodno prst vsejali žito, ki je rodilo kakor grah debela zrnja. Kmetica ni spoznala kazni, nego je v silni jezi preklela goro, ki je bila postala nerodovitna. Sedla je na skrinjo denarja in odjedala poslom težko zaslužene pare.

Čez leto in dan se je vrnil siromak in poprosil:

»Mati, dajte mi en sam drobn novčič.«

Ko ga je ženska zagledala, je šinila s skrinje in zavrečala:

»Poberi sel Ti si me pripravil ob goro. Ne dam ti beliča, naj se raje udere ves denar v zemljo« in zagnala je za beračem, kar ji je prišlo pod roke. Ko se je umirila in odprla skrinjo, da bi preštela novce, je zavekala. Skrinja je bila prazna.

Naslednje dni so kmetje orali za ozimino in iz sleherne brazde se je lahkičlil skupuljin kovanec.

Skrb in pomanjkanje sta se naselila v skupuljino hišo. Posli so ušli in ostala je sama. Denar, ki ga je iztržila za živino, ji ni hasnil. Naj ga je skrila v skrinjo ali kamorkoli, da ga je le iz rok dela, pri tisti priči je izginil, kakor da bi se udril v zemljo. Čez noč se je postarala, osiveli so ji lasje in čeljust se ji je začela tresti. Ko je spoznala, da ni nobene pomoči več, se je nekaj zganilo v njenih prsih in v oči se ji je prikradla solza. Sedla je na prag in se zagledala v dolino. Kmetje so pospravljali polja, škrlac je popeval v sinjini, povsod je kraljevala zadovoljnost, le ona ni bila deležna niti trohice te lepše sreče. Sama ni vedela, kako ne kdaj — ustnice so ji začele mrmrati že davno pozabljene besede tihe molitve.

Tedaj je iz doline krenil siromak, se ustavil pred njo in ji položil roko na ramo.

»Dajte mi, mati kosček kruha — lačen sem.«

Starka je dvignila glavo. »Kako naj ti ga dam! Bog mi je vzel vse. Tudi jaz sem lačna.«

»Ali spoznaš kazen in veš, da nisi bila vredna tega, kar si imela, ker ni bilo v tebi usmiljenja in hvalečnosti?«

In je starka dvignila glavo ter spoznala siromaka. Ni se ujezila, ni ga zapodila, ker je bila težko skušana. Udano je šepetnila:

»Res je — kriva sem sama! Resnično kesanje je bilo v teh besedah.«

In čudo! Ko je prva solza kesanja padla na zemljo, se je izvila iz nje ptičica in sedla na starkine rame. Začela je nebeško lepo žvgoletiti. Zjasnilo se je starkino lice, ji je prejšnja mladost šinila v lica in potemneli so ji beli lasje. Siromak se je milo nasmehnil in dejal:

»Spoznala si jezo božjo, zato spoznaj tudi usmiljenje. Glej ta ptičica ti bo prepevala do tvoje smrti in vsako jutro ji bo padel iz kljuna cekin. Pol ga potroši za sebe, pol ga daj siromaku. Tvoj denar je, ki ti ga vračam. Ne pozabi pa nikoli, da ni nič gršega kakor neusmiljenost srce.«

Ko je izgovoril, ga ni starka nikoli več videla.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Se dolgo časa je kmetica zadovoljno živela. Vsako jutro je dobila cekin. Tega je bilo zadosti na vse strani. Njena vrata so bila vedno na stežaj odprta siromaku in ko je umrla, se je vsa dolina jokala za njo. Ptčica pa je odfrčala in je ni videl nihče več.

Zmes za šalo in zares

Nos in palec

Gregcev Matija je za hišo polena ká-lal pa ga je zadela strašanska nezgoda. Ko je jezen zamahnil s sekiró v grčavo poleno, je sekira naletela na nogo in odsekala palec, s polena pa je odskočila grča in Matijku resnično odbila nos.

O jejmene, kaj bo pa zdaj! Matijec pobere palec ob nogi in odskrnjeni nos. »Le hitro k padarju!« veli oče Matijku in ga ročno peje tjakaj, pol ure hodá.

»Bomo kar napravili!« meni brihtni padar. »Hej, nos in palec prišijemo nazaj, pa bo vse pri starem.«

Siva, šiva padar Matijku nos in palec — in se zmoti. Palec prišije sredi lica, nos pa na nogo. Oboje trdno preveže s povikom, zato ni bilo kmalu opaziti hude zmote.

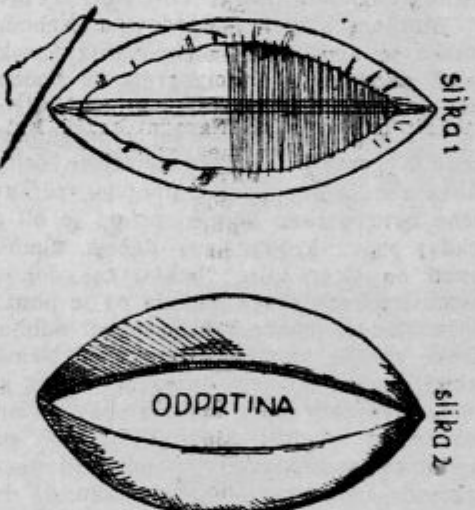
Čez teden dni se zacelita hudi rani. Palec je bogme prirasel k licu, nos pa k nogi. Ne, popraviti se ni dalo, kar je bil zamenjal brihtni padar.

Kako čudno je odslej moral ravnati Gregcev Matijček! Kadar se je hotel usekniti, je moral sezuti škorenj, včas pa odskrniti noht, ki je poginjal na palcu sredi lica.

Taka je bila Matijčkova strašanska nezgoda in padarjeva nagá zmota. Česa nas uči ta zgodba? — Nič pometnega...

Jajčece za shranjevanje dragocenosti

Gotovo ima vsak Jutrovček kako dragocenost: zlato verižico, prstan, zapestnico ali kaj podobnega. Mamica ne dovoli, da bi to nosili vsak dan; to je samo za velike praznike, drugače pa je shranjeno v omari in niti ogledovati ne smete venomer svojih zakladov. A takšne dragocenosti morajo biti shranjene v lepi škatlici, da se že na zunaj pozna, da shranjujejo veliko vrednost. Toda niti škatlice niso primerne za to. »Mlado Jutro« vam pove, kako izgotovite lepo jajčece, da boste imeli vselej z njim.

Iz tanke lepenke izrežete štiri enake ovalne oblike, visoke 6 do 10 cm, široke pa 3 do 4 cm. Iz rožnate svilu, ki vam jo mamica radevolje podari nekaj ostankov, lahko tudi raznobarnih, izrežete prav take oblike, ki pa morajo biti krog in krog najmanj 1 do 2 cm večje od lepenke. Vsak kos lepenke ovijete s svilu in šivajte svilo z močno nitjo preko lepenke kakor kaže slika 1.

Nato vzemite vse štiri dele in jih sešijte skupaj na notranjem delu, samo obeh skrajnih ovalov ne prišijete. Začnite šivati na širokem delu ovala proti konicam, na vrhu sešijte trdno vse štiri dele. Tako ste dobili obliko jajčka, ki se odpre, če pritisnete na obeh vrhovih.

Zdaj si izrežite še svilo za podlogo, ki ima tudi ovalno obliko in je 1 cm višja od višine ovalov iz lepenke in 1 cm širša od vseh štirih ovalov skupaj. Upognite podlogo za pol cm, položite jo v jajčece in šivajte z majhnimi vbodi okoli odprtine, ki jo tvori oba neprišita ovala. Tako dobite zelo srčkano škatlico (slika 2.), ki jo lahko napravijo tudi naši najmlajši Jutrovčki. V navadni legi je jajčece zaprto, odpre se le, če stisnete na vrhovi. Vanj spravite svoje dragocenosti, lahko pa tudi denar ali različen drobiž.

Vljudnost

V malem mestecu so imeli bogatega in izredno prijaznega župana. Nekoč je prišel odlični gost k njemu na poset. Skupaj sta šla na izprehod in govorila o tem in onem in gost si je ogledoval mesto. Ko sta tako hodila svojo pot, ju sreča priprosti kmetič. Župan se mu odpravi in ga pozdravi.

Odlični gost ga ves začuden pogleda in vpraša:

»Kako to, vi kot mestni župan se odkrijete preprostem kmetu?«

»Zakaj pa ne?« odvrne župan. »Nočem, da bi bil preprosti kmetič, ki je imel slabšo vzgojo kakor jaz, vljudnejši od mene!«

Stara lisica in volk

Stara lisica sreča volka, ki jo zgrabi, da bi jo požrl. Lisica začne mlo prositi, naj jo pusti v miru — starko, ki nima ničesar drugega, kakor kože in kosti.

»Ako mi poveš tri resnice,« reče volk, »katerim bom moral verjeti, te bom izpustil.«

»Prva resnica je,« odgovori lisica, »da prekinjam trenutek, ko sem te srečala.«

»Dobro,« meni volk, »to ti rad verjamem.«

»Druga: ako te drugič srečam, želim, da te srečam slepa.«

»Tudi to ti moram verjeti.«

»Tretja: Daj Bog, da pogineš in da ne bom prišla nikdar več s teboj v dotiko.«

»Rad ti verjamem,« odvrne volk in smehlja je zapusti lisico.

Car in Pavliha

Šeta se neki car in sreča Pavliho, ki ga v šali vpraša: »Kam greš?«

Pavliha je bil slabe volje, pa mu je drzno odgovoril: »Ne vem.«

Car se je razsrdil, dal prijeti Pavliho in ga zapreti v ječo. Po treh dneh je bilo carju žal, da je Pavliho — Podal se je k njemu v ječo in ga vprašal: »Zakaj si mi odgovoril zadnjič, da ne veš, kam greš?«

Pavliha odgovori: »Saj vidiš sam, da nisem vedel. Kako sem mogel vedeti, da pridem v ječo!«

Bistrim glavicom

Vprašanja

1. Katera nebeška telesa imenujemo planete?

2. Kje na svetu je morje najbolj globoko in koliko metrov iznaša doslej dognana globina.

3. Kako se imenuje najsevernejše mesto Evrope?

4. Koiiko je v Evropi ognjenikov in kako se imenujejo?

5. Kje je največji alpski ledenik, kako se imenuje in koliko kvadratnih kilometrov obsega?

Odgovori na vprašanja pred tednom

1. Beli premost imenujemo vodno moč, ki žene turbine, žage, mline in slične tehnične naprave ob vodi.

2. Človeško telo vsebuje 7,5 do 8 litrov krvi.

3. Na vsej zemeljski obali prebiva okrog 1600 milijonov ljudi.

4. Sampijona imenujejo prvaka v tej ali oni vrsti sporta.

5. Mož, ki se je (po svetem pismu) enkrat rodil in je dvakrat umrl, je bil Lazar. Prvič ga je namreč Jezus obudil od smrti.

Kako pa so ti prišli čez Savo?

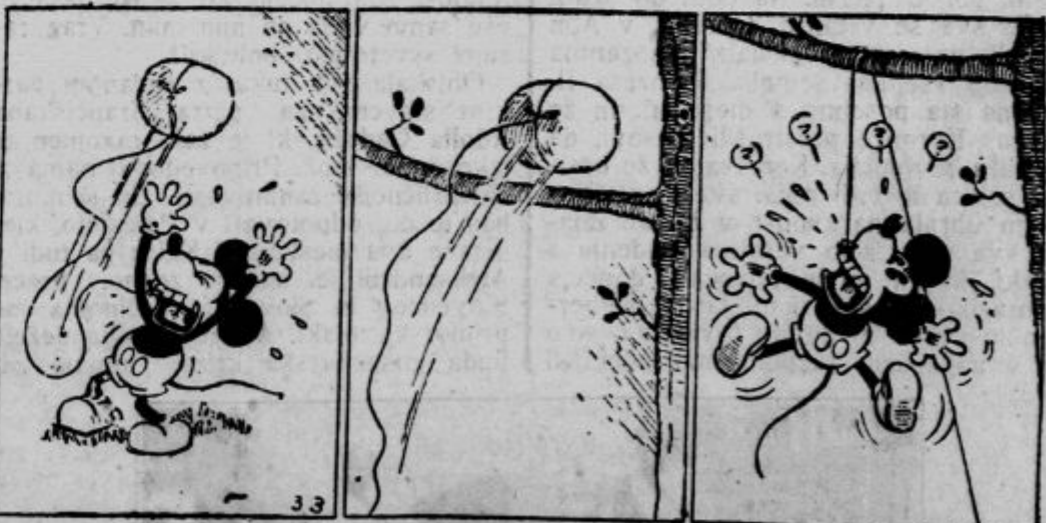
Zastavil sem vam zadnjič tri uganke — prvi dve ste gotovo rešili kar mimogrede, zato menda ni treba priobčiti

Kaj se je zgodilo Mišku z bolnim zobom

Ojej, pregrozne bolečine — in to ne mine, to ne mine!... Naposled šine misel rešna, za Miška rešna in utešna:

Ta kamen bomo povezali, čez vejo bomo ga pognali — izdrt bo zob do korenine, končane bodo bolečine...

Pognal je Mišek težki kamen — napravil urno križ in amen —

je kamen težji, zob močnejši, obvisel Mišek je na veji...

Logograf

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
Is črk: a, a, a, a, a, a, a, b, c, d, d, e, e, f, f, g, h, h, h, h, h, h, h, h, h, h, i, i, i, i, i, i, i, i, i, i, j, j, k, k, l, l, l, l, l, m, m, n, n, n, n, n, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, p, p, r, r, r, r, r, t, t, t, t, t, v, v, z, z, z.

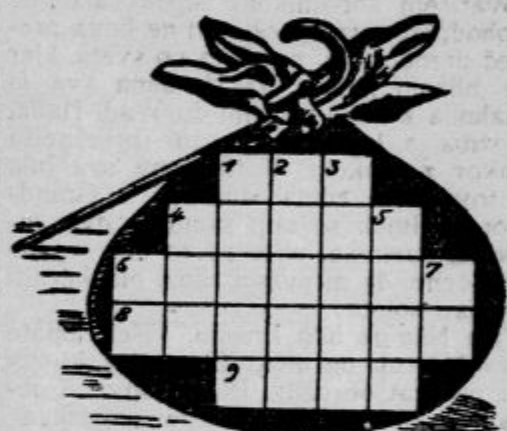
Sestavi 11 besed, ki pomenijo: od zgoraj navzdol: 1. moško ime, 2. brazda, 3. rimski bog, 4. od države postavljen uradnik za potrjevanje listin, 5. delam, storim (lat.), 6. glavna oseba iz romana gornjega pisatelja, 7. nedoločni zaimek, 8. spreten trgovec (shr.), 9. kazen, 10. moško ime, 11. dohodki iz obresti.

Prva vodoravna vrsta da ime in priimek slov. pisatelja, zadnja pa njegovo delo.

Križaljka cula

Pomen besed:

Vodoravno: 1. Geometričen pojem. 4. Naravnost cvet. 6. Divja žival, ki živi v Afriki in Indiji. 8. Brisača. 9. Hrana Izraelcev v puščavi.

Navpično: 1. Sneg. 2. Potrebna pomoč. 3. Krašno vino. 4. Prostor, določen za hojo. 5. Kraško vino. 6. Prostor, določen za hojo. 7. tica.

Rešitev križaljke „Ribolov“

Vodoravno

Dva Slovenca v krvavem metežu v Egiptu

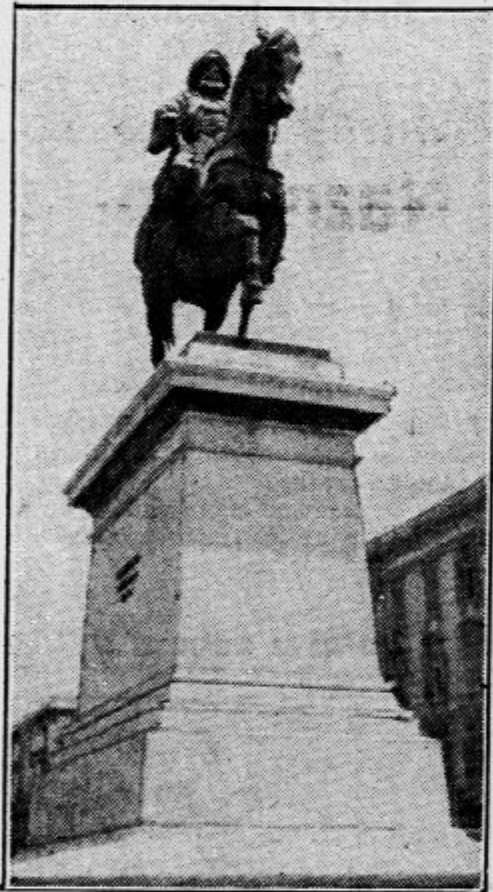
Aleksandrija, koncem julija. Prišla sva z Bojanom Tavzesem naš v pravem času v Aleksandrijo, da prisostvujeva veliki cirkuški predstavi, ki pa je že precej krvava. Človeku je žal, da ni poklicni novinar. Marsikaj bi pobasal v svojo malho in nesel domov rojakom. Tako pa se mora najina »ekspedicija« zadovoljiti samo z nekaterimi skromnimi podatki, ki pa so morda še vedno dovolj zanimivi, da človek vzame »Jutro« v roke in bere, kar je napisalo pero daljnega potnika.

Rešili avto gori pred borzo.

Pohajkovanje je končano. Ta konec je povzročila deloma silna vročina, v glavnem pa prekucsko gibanje, ki tu bohotno žene v klasje. Že ko sva se s tovarišem sopotnikom odpravljala na pohod, so naju svarili, naj ne bova preveč drzna in naj ne siliva po svetu, kjer se bližajo nemiri. Iz Hasuana sva jo mahnila z ladjo po Nilu do Wadi Halfa. Vožnja z ladjo je mnogo prijetnejša kakor z vlakom. V Hasuanu sva bila s tovarišem edina »turista« v Grand-Hotelu. Imeli so tam samo še dva angleška častnika, ulice pa so bile že vse odedene, da ni moglo skozi planke niti postijati solnce.

Na Nilu je bilo krasno. Viške lepote sva doživela pri otoku Elefantine, ki sva ga parkrat obročila. Potem smo se pehali do prvih splavov. Zdal je struga Nila precej plitka in krasni otok Phile z divnimi egiptovskimi stavbami štrli popolnoma iz vode. Čujemo pa, da v Abesiniji že dežuje. Nadejati se je torej da se bo tudi Nil kmalu napil, narasel in poplavljal ravnino.

Spomenik Mohameda Alija

Kadar je struga polna, otok Phile skoro izgine v vodi, iz katerih kukajo le vrhovi templjev pilonov. V Hasuanu sva si ogledala Barrage. Pravečati chef d'oeuvre, velikanstva tvar, ki se lahko postavi ob bok piramidam. Zaradi bližajočega se poplavljanja na tem jezu z mrzlično naglo in dozidujejo. Da, Angleži, ti znajo take reči. Pri delu in pijaci so vedno — prvi! Podnevi resni, ponoči plesni. Na potu do Wadi Halfa sva se večkrat ustavila, v Abu Simblu pa sva si ogledala impozantna v skalo vsekana templja Ramzesa II. Krasna sta posebno v mesečini. In že so nas Evrope prestrašili glasovi, da se bliža revolucija. Ker sva se že nasitila solnca in tudi pota, sva jo s tovarišem ubrala naravnost v Kairo. Znašla sva se v zelo veselem svidenju z rojaki, ki ga je še povečala domača »fantazija«. S slikarjem Jarem Hilbertom in nekim njegovim tovarišem smo se v najlepšem razpoloženju odpeljali

k piramidam. Bila je mesečna noč. Hoteli smo na vrh piramide, pa ni šlo. (Bolje da ne. Nekoč se je tako ubil neki Čeh). Pa smo skušali po domače zapeti... Bogve, kako se je razlegala naša pesem pod zvezdami nad Nilom! Vsekakor pa stoji, da smo z našimi grli hoteli gromko počastiti delo faraonov. Slovo od Kaira je bilo genljivo. Eh,

slučka. Če ne poka na ulicah se dobimo Slovenci v slovenskih gostinjah. Tako pri Mr. Johnu Werliju ali pa pri Ernestu Šilcu ali Karlu Simčiču. Pri vseh dobiš naš teran, če pa je prestat, ti je na razpolago mastika in zibih, ki ti gotovo vije poguma, da odkrevljaš ponoči raven in ponosen domov. Hej, pa po cesti še kašno zapojemo — da ni dolgčas in pusto življenje. Ljudje pa niso, da je zopet revolucija v deželi in strahoma čakajo jutra...

Prof. Adolf Lapajne.

Kmetijski vestnik

Krompirjeva kriza pri nas in v Nemčiji

Zadnja leta opažamo pri nas silno zaničnost v trgovini s krompirjem. Zanimost v tem pravcu, da je našim trgovcem, posebno veletrgovcem, prav deveta briga kakovost krompirja. Da ga dobi le poceni in da je prav debel, to je edina želja in zahteva trgovine. V težkih vojnih letih so zgubili uporabniki — meščani in delavci — tisti prirodni čut za dober krompir, ki je odklanjal mastno in mokro blago iz krajev s težko in humusa bogato zemljo. Ker danes konzument ne zahteva od trgovca močnega jedilnega krompirja, ki je nekdanj prijetno dišal na mizi, mu pač nudi trgovec cenen industrijski krompir, ki ima duha po pomijah. Ker se pridelava v bogatih humoznih zemljah obilo tega krompirja, tlači ta množina že cene žlahtnega krompirja. Danes smo prišli tako daleč, da je zaradi neupravičene konkurence pridelovalec žlahtnega krompirja primoran pokrmiti živino svoj pridelek, dočim živjajo uporabniki neokusni industrijski krompir, ki je namenjen živini. Tako so zašli slovenski pridelovalci jedil. krompirja peščene poljske, Savinjske doline in Posavja v težko krizo zaradi nevednosti konsumentov in dobičkaželosti trgovcev in opuščajo to nekdanj tako cvetočo — panogo kmetijstva. Kam to vodi je jasno: V par letih bo pretežni del države jedel le malovreden industrijski krompir. Ker pa krompir v težkih neprikladnih zemljah hitro opeša, bo treba vedno uvažati iz inozemstva dvomljiv krompir za seme. Naš težko pogrešani narodni imetek bo romal po nepotrebnem v tujino, namesto, da bi naši peščeni okoliš žlahtnega krompirja oskrbovali pridelovalce industrijskega krompirja s semenskim blagom in jim bogatili pridelek za povzdigo živinoreje.

Pa ni ta stvar le pri nas tako narobe. O nemški krompirjevi krizi piše znani rastlinski strokovnjak in vodja postaje za rastlinske bolezni v Berlin-Dahlemlu prof. dr. Merkensthaler: »Zgodovina Vzhodne Pruske je zgodovina obdelovanja peska. Daleč nazaj se moramo ozreti, če hočemo prav umeti pomen zemlje za krompir. Krompir je doma na lahki sperelici prakanenja srednjih gorskih ležniš ameriške celine. Lahka zemlja ugaia tej rastlini in vzdržava njeno zdravo rast. Nemški vzhod je bil od nekdanj prava krompirjeva dežela. Nemški zapad da sicer višje hektarske donose, rastnost evropskega zapada pa je podana le če hladne, mokre zračne plasti odbijajo visoke razlike napojnosti rastline. Nemški vzhod ima pa povsem drugačno vodno gospodarstvo zato mora rastlina prav po prusko že od mladosti štediti. Poznamo tudi rastlinsko prusovstvo. Od mladosti je tu vzgojena krompirjeva rastlina tako, da mora uravnati oddajo vode le po dotoku vode. Na nemškem zapadu živi rastlina razkošno in le premehužna, da bi vzdržala vročino leta. Le tako dolgo je zdrava, dokler se deluje v njej pruska vzgoja. To se pravi, da da prvo leto, ko smo jo dobili iz Prusije zelo obilno pridelke. Če jo spet drugo in tretje leto sadimo, pa popolnoma odpove.

Pred vojno je imel nemški narod še bolj zdrav okus za krompir. Na peščeni in zrasel krompir je take sestave, da lepo razkuha. Nič ne godrnjal nad razprnjenim krompirjem. Danes pa se je okus silno spremenil. Milasti, takozvani industrijski tip obvlada trg. To je tip iz težkih mokrih tal. S to spremembo je pa tudi agrikulturno botanična vrednost Pruske silno padla. Stara krompirjeva dežela zori v smrt, ker nemški narod ne pozna več bistva krompirjevega vonja. Stare kmetijske modrosti so zasule nepomembne okolnosti. Gleda se danes le še na olup. Pozabljeno je, da se krompir iz ilovnatih tal prav drugače skuha kakor iz peščenih tal. Pozabljeno je, da ima baš peščeni krompir najlepši duha po zemlji. Povsem navadni poskusi bi lahko pokazali, da so temljil krompirjeve arome iste sorte v obeh legah silno različni. Šele v novejšem času se kažejo stremjenja, ki skušajo to zaposano ljudsko resnico odkopati. Iz šlezjskih gora in iz Prusije pride spet krompir, ki diši po zemlji. Nemške gospodinjice se vračajo spet k »močnatemu« krompirju. Povečana rodnost krompirja v prvem pridelku na zapadu nas ne sme varati, da bi ne spoznali resnice, da je prava krompirjeva dežela na vzhodu. Na kmetijsko ministrstvo sem poslal spomenico, da se mora rastlinsko na dvoje razčlenjena država gospodarsko voditi po železnih zakonih kmetijske botanike le dualistično. Zapad prevzame živinorejo in upreže tudi bogat pridelek krompirja v to panogo, vzhod pa naj prideluje krušno žito (rž) in jedilni krompir. Neopravdane modne muhe nemškega naroda so odstranile močnat krompir z miz. Ali se vrne nemški narod k dišečemu močnatemu krompirju ali pa propade osiromašena Prusija.

Vidimo, da je Nemčija na dobri poti k spoznanju silne razlike med jedilnim in industrijskim krompirjem. Kdaj pa mi najdemo staro krompirjevo resnico in obvarujemo naša najboljša polja žlahtnega krompirja pred opuščenjem in vne lastnike pred propadom, pa sam Bog ve.

Pri naših volčičih in skavtih

Dan in pol v taboru Sivega Volka pri Mozirju

Pogled na skupino šotorov v taboru volčičev (V sredi na levi totem »Risjega očesa«, na desni totem »Bobrov«, bolj v ozadju, manj razločno vidno, totem Sivega Volka)

Maribor, koncem julija. Vabilom, naj si letos zopet ogledam taborene naših mariborskih volčičev in skavtov tam pri Mozirju, kakor sem to storil pred dvema letoma ob Mislinjskem jezeru ni hotelo biti konca. In tako smo jo v soboto popoldne mahnil na prvi vlak proti Ceju tu naprej po savinjski progi v Smartno ob Paki. Tam nas je natovoril poštni avtobus ki vozi sedaj v sezoni tja no tri v Logarsko dolino. Soferju je bilo treba samo reči, da hočemo k skavtom, pa je takoj vedel, kje nas mora izkrcati.

Kake pol ure pešhoje pred Mozirjem tik ob Savinji smo obstali, dva skavta — oba taborca sinova — sta nas že čakala, močna in od solnca zagorela, kar v skavtskih hlačah.

Sredi med gozdovi, na obsejni jasi, razgled odprti proti severu na Savinjo, proti jugu na Mozirje, je stalo pred nami 8 lepo, okusno urejenih večjih in manjših šotorov v polkrogu, sredi med njimi šotor Sivega Volka, starešine slovenskega skavtizma, kjer tabori z ženo in dvema volčičema. V polkrogu trije veliki šotori za 20 volčičev, to so najmlajši člani skavtske organizacije v starosti od 5 do 10 let, sami otroci uradnikov, železničarjev, delavcev, vsi iz Maribora. Ostali šotori so za funkcionarje, ki jih je 8: taborovodja, namestnik, zdravnik, gospodar itd. Sredi prostora je ognjišče za taborni ogenj ob večernih zabavah, so totemi Sivega Volka, Bobrov, Risjega očesa itd. Tudi šotori so poslikani s totemi in vsak šotor volčičev ima svoje ime: jeleni, sokoli, galebi.

Pravkar so končali popoldanske igre. Večerjajo. Izboren kakao s kruhom. Tudi nam — gostom — ponudijo. Vsem sije z obrazov zadovoljstvo. Pripovedujejo, kako izbornu hrano imajo in veliko, še celo preveč. V sosednem potoku takoj pomijejo jedilne posode in jih poshranijo v šotorih. Zatrobi rog — kliče k nastopu. Dajejo se povelja za službo drugega dne: Kdo prevzame stražo in vse drugo, dajejo se malčkom pojasnili na razna vprašanja, razdelijo se — če treba — »kazenski listki« itd. Sledi priprava za taborno večerno zabavo: nastopil je že mrak, na nebu so se med oblaki svetilke zvezde. Ves tabor se zgrne v krog okrog ognjišča po tleh, Sivi Volk sedi z gospo na klopi, ki si jo je sam napravil. Trenutek mine in že zaplola ogenj, ki ga mora določeni funkcionar prižgati samo z eno vžgalico. V krogu zadoni pesem: pozdrav skavtov Sivega Volka, Mariboru, gostom... Sivi Volk pripoveduje mično pravljico o junaštvu in požrtvovalnosti skavta tam nekje v Kanadi... Mirno in tiho vse posluša... Krog tabornikov se je nabralo domačega ljudstva, sosedov... Pridejo vsak večer.

Tam izza Ojstrice, Korošice in Mozirske planine zamolklo bobni in biska... Skavti že vedo, kaj to pomeni. Imeli so na žalost že del časa neprijetne deževne dneve. Zopet se pripravljajo. Tam od podružnice mozirske cerkve se začuje zvonjenje; in še od drugie... Proti toči zvonijo, prastar običaj. Še skavtska himna, še mal šaljiv nastop Branka in šegavega Drageca, ki igra Bosaanca in opico na verigi, še nekaj pesmic — in razhod v šotore. Bliza se dež, treba je v postelje. Še nekoliko cvrčanja po šotorih, a že je vedno bolj mir... Še enkrat zatrobi rog, in kakor bi odrezal, ni čuti več glasu nikjer. Tudi najmanjši volčiči so se navadili vojaške discipline. Kmalu je ves tabor v globokem snu... po šotorih se čuje kapljanje dežja na platno, vedno bolj, vedno bolj... Še zabobni včas zamolklo tam izza Mozirske planine in odmeva tja čez planine za Nazarjem in Bočno...

V vsem ozračju je zablestelo zlato, solčno nedeljsko jutro... Ob šestih je zatrobilo in taborišče je oživilo kakor mravljišče. V samih hlačah je hitelo vse k potoku, da se umije v sveži planinski vodi. Nato s posodami h kuhinji — ki je nedaleč od tabora v gozdu — po kavo in kruh. Vse to gre hitro, tam na trati ali v šotoru na postelji opraviš zajtrk. Sledi pospravljanje šotorov (vse mora biti točno urejeno, vsaka stvar na svojem mestu!) in čiščenje tabora. Stroga je glede reda disciplina, držati se je mora starešina enako kakor vsak volčič.

Ob 9. zopet zatrobi rog. Tabor se zbere, v »slavnostnih oblekah«, to je v hlačah, srcaji in z ruto krog vratu: danes bomo službo božjo opravili sami v svobodni božji naravi. Sivi Volk je že napravil križ in ga dal nabiti na smreki pred taborom. Tam se zberemo vsi, tudi iz sosednega tabora pridejo k naši maši. Starešina Sivi Volk prečita sloviti evangelij sv. Petra, ki ga je čital lani, ob priliki svetovnega skavt-

Šotor Sivega Volka

skega taborenja v Arrive-parku, povodom slavnostne maše v liverpoolski katedrali v navzočnosti 50.000 skavtov liverpoolski nadškof. Evangelij govori o ljubezni do sobratov, o pokorščini do vladarja in o strahu božjem. V lepih besedah je starešina malčkom raztolmačil smisel evangelija — in ves tabor z gosti vred je odmolil očenaš. Solnce je sipalo bogato svoje jutranje žarke na to prelepo pobožno svečanost sredi svežega planinskega zraka.

Slede dopoldanske igre, ena skupina se je šla že tudi kopat. Točno ob 12. olupitno kosilo, dasi preprosto: gulaš z makaroni, vse s pomočjo gospe starešine izvrstno pripravljeno. Po obedu molk — do dveh popoldne. Ni glasu se ne sme čuti v taboru. Popoldanske igre — kopanje — in nato zopet igre — žoga — telovadba — skakanje — večerja — taborna zabava...

Tako dan za dnem. V igrah in zabavah dnevno novi momenti.

Par minut od tabora volčičev tabori v sedmih šotorih 20 skavtov pod starešinstvom Erčenka. Živijo z volčiči v najboljšem sosedstvu in si vračajo čbiske ob tabornih zabavah.

Zal se za letos že bliža konec idile taborenja. Ne dvomim, da bi marsikateri oče in mati radevolje dala svoje malčke v skavtsko organizacijo, ko bi videla, kako skavtizem vzgaja in vodi svoje vernike k popolni treznosti, k ljubezni do sočloveka, do domovine, k požrtvovalnosti, k dobroti, pa tudi k jekleni odločnosti in vztrajnosti. Vsak večer se razide tabor ob vzkluku: Daj Bog, da bomo jutri boljši nego smo bili danes! In:

Bodite pripravljeni!

— Vedno pripravljeni!

Zal mi je bilo, da nisem utegnil pogledati tudi še tabora naših mariborskih skavtinj pri Braslovčah. Pa drugič!

V. Sp.

Skavtska maša v veličastvu božje narave (Sivi Volk pravkar zapeljal molitveno očenaš)

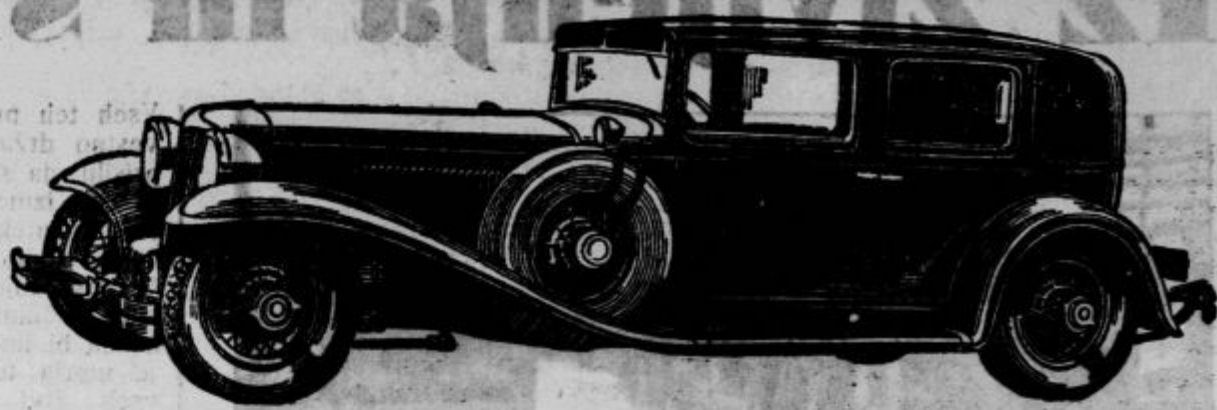
Policijski z osovobodnimi šotokami na konjih.

Nešteti uspehi pri svetovnih konkurencah v letu 1930 v vseh delih sveta so najboljši dokaz nedosegljive kvalitete in konstrukcije svetovnoznanih A. J. S. motociklov.

Vsi najnovejši modeli na zalogi! Zahtevajte cenike! Plačilne olajšave!
Vsi rezervni deli na skladišču! 10580

Generalno zastopstvo:
O. ŽUŽEK, LJUBLJANA, TAVČARJEVA 11

Iz Slov. Bistrice

sb— Malo odgovora. V eni izmed juljskih števil celjskega nemškega glasila je skrbni slovenjebistriški dopisnik priobčil vprašanje, kje da je za spomenik padlim vojakom namenjeni denar, ki ga je bil gerentski svet ob prevratu prevzel od zadnjega nemškega župana. To notico je priobčil oziroma ponatisnil celo neki inozemski nemški dnevnik. Pri tem je dovolj prozoren namen dopisnika, ki je že večkrat s pleonazmi hotel preizkusiti skrajno toleranco slovenjebistriških Slovencev. Za vsako ceno bi namreč hotel kaliti smotreno sodelovanje mestnih občinskih odbornikov, ki se zlasti zadnja leta nesebično in nadstrankarsko trudijo v dobrobit mesta. Pooblaščenec smo, da izjavimo za enkrat naslednje: Od bivše pokrajinske vlade postavljenej gerent v začetku 1919. ni prevzel v navodni namen nobenega denarja. Pač pa je obstajal neki malenkostni fond v znesku 254 Din, ki je bil deponiran za spomenik padlim vojakom pri nekem zasebnem kreditnem društvu. Čuvanje dotične vložitve knjižice je naknadno prevzela mestna občina, ki pa pri sličnih denarnih zavodih ne sme imeti nikakih vlog. Praviloma se je zategadel v letu 1925 dotični znesek dvignil in je v prvotne namene še vedno na razpolago, tako da ni povišja za kakršnokoli razburjanje, še manj pa za zlobno natolcevanje. Ob priliki opozarjamo posamezne prijatelje in informatorje celjskega nemškega glasila, da njihovo početje nikakor ni v skladu s proglasom Nj. Vel. kralja z dne 6. januarja. To bi si prizadeali lahko v bodoče zapomniti.

sb— Olepšava prostora pred farno cerkvijo. Slovenjebistriška farna cerkev je doma obdana z razpadajočim opazidjem, ki nikakor ni v čast mestni in cerkveni občini. Razen tega je pot k cerkvi in k pokopališču dokaj strma in ji periodična popravila nikdar ne zaležejo, ker voda ves nasuti materijal spriti odnaša. Zato je cerkveni konkurenčni odbor nedavno sklenil nadomestiti razpadajoče opazidje z lično železno ograjo na betonskih podstavkih. Dobro k cerkvi in k pokopališču na južni in vzhodni strani pa naj bi se izravnavalo z napravo tlakovanih teras, ki bi bile zvezane s primernimi stopnicami. S tem bi bil prostor pred cerkvijo dokončno in dostojno urejen, pot proti pokopališču pa bi z napravo obstranskih žlebov bila zavarovana pred deževnostjo. Z deli namerava konkurenčni odbor pričeti še v tekočem letu, potrebuje pa za to okrog 50.000 dinarjev. Ker cerkvena občina nima razpoložljivih sredstev, je obljubilo olepševalno društvo prispevati izdatnejšo podporo. Zato bo priredilo na Jernejevo nedeljo 24. avgusta veliko tombolo na Glavnem trgu.

sb— Pasji kontumac, ki je trajal nad 4 mesece in je obsegal ves slovenjebistriški sodni okraj, je bil 27. julija ukinjen. Zapor je imel zelo dobre posledice za naša borna lovišča, ki so si ravno ob času skotitve zajcev in srnjadi nekoliko oddahnili pred množično pasjo nadlega.

Iz Ptuja

j— Za nov društveni dom v Ptuj. Narodna šolnica je v ponedeljek imela izredni občinski zbor, na katerem se je pretežno vprašanje o prezidavi Narodnega doma, da bi se dobili primerni prostori za društvene prireditve. Predloženi so trije načrti. Vodila se je občirna debata, v kateri so pojasnjevali dosedanje delo in nove načrte društveni predsednik dr. Josip Komljanec, odbornika Franjo Jamšek in dr. Ivan Fermevc ter stavbenik M. Mačun. Iz teh poročil kakor tudi iz pripomb družbenikov se je razvidelo, da bi večje ali manjše poprave dosedanjih prostorov precej stale, ne bi pa nikakor primerno zadostile nujnim potrebam. Zato je občini zbor sprejel nasvet odbornika dr. Franja Šalamuna, ki ga je podprl ravnozični inž. Jelenec iz Maribora, naj si Slovenci v Ptuj postavijo nov društveni dom, v katerem bodo imela primerne prostore za svoje delovanje in prireditve vsa ptujstva narodna društva.

j— Suša v Haložah. Medtem, ko je zadnje čase v gornjih krajih po Slovenskih gorah, v okolici Maribora in drugod že večkrat deževalo, ponekod kakor n. pr. Krčevini, Mestnem vrhu, Janeževcih in drugod pa celo zadnji petek divjalo hudo neurje z uničujočo točo, koprne še danes po dežju žejne Halože. Ljudstvo je povsem obupano. Gorice so se mu sicer pokazale lepe in dosedaj večji del brez napada kaže boleznijo, a jih ugonablja v vroči lopotni zemlji neznosna suša. Ponekod so tudi že studenci usahnil in mora ljudstvo ure daleč po vodi. Edini pridelek, ki si ga je obetal Haložan, naj bi mu prinesla vinska trta, zlasti letos, ko so jabolka večji del izostala, a sedaj ga še ta up zapuša, medtem ko ga razni bremena vedno huje pritiskajo k tlom.

j— Prvi »Tatra« v našem mestu. Povsem nov, eleganten in najmodernejši šestdesetletni avto »Tatra« si je nabavil in v sredo z njim prispel v Ptuj izvoščak g. Deuschbauer. Voz vzbuja zanimanje vseh ljubiteljev avtomobilizma in sportnikov.

Iz Murske Sobotе

mr— Inspekcija. Dne 29. julija se je mudil v Murski Soboti brigadni general varžinskoga vojnega okrožja g. Panto Drašković. Inspiciral je komando mesta in zapustil Sobotu z najboljšimi vtisi.

mr— Neresnične vesti je prinesel »dnevnik dravske banovine« dne 30. julija iz Murske Sobotе. Res je, da se v Murski Soboti marsikaj namerava, še več se pa o tem govori. A dopisniki bi morali biti zato skrajno previdni, preden to ali ono notico odpošljejo. Z notico v omenjenem listu prizadeti gospodje izjavljajo: 1.) dr. Vučak ni kupil hiše g. notarja Kodra; 2.) tudi ni res, da bi bil trgovec g. Peterka svojo hišo prodal g. notariju Kodru. Ker se v Soboti širijo vesti, da je kupil primarij g. dr. Skrilca parcelo na Alksandrovi cesti od lekarnarja g. dr. Boleča (tam kjer naj bi se po prvotnih načrtih zidalo novo glavarstvo) se je obrnil vaš dopisnik po informacije do lastnika samega, ki o tej prodaji seveda nič ne ve, čeprav ne zanika, da se mogoče taka pogodba v doglednem času sklene.

mr— Opozorilo. Po konvenciji, ki se je sklenila med kraljevino Jugoslavijo in med Madžarsko glede reguliranja vprašanj, ki se nanašajo na pupilarne in skrbstvene blaginje, se morajo prijaviti vse tozadevne terjatve in zahteve v najkrajšem času na naslov: »Konjović N., delegat kr. vlade za izvrševanje konvencije o pupilarnim kasama u Somboru.« Prizadete osebe, kakor tudi optanti in tutorji mladoletnih naj z najnatatnejšimi podatki prijavijo vse svoje depozite in vrednosti, ki jih imajo na Madžarskem in zahtevajo vrnitev na podlagi sklenjenih konvencij, ker le na ta način lahko dobe za vsako madžarsko krono 25 par.

mr— Preprečene nesreče. V Tišini se je 20. julija domala pripetila velika nesreča. G. Sukič je vozil z avtomobilom v Mursko Sobotu. Od daleč se mu je približeval voz, ki ga je vlekel plašljiv konj. Voznik je sicer stopil z voza, kakor hitro je bil opazil avtomobil, toda ni prijel konja za uze, ampak je korakal vstric njega. Ko se je avto približal, se je konj splašil in zapri čisto sofer je s svojo prisotnostjo duha dosegel, da nesreča ni bila velika. Mogoče si bo moral nabaviti le nove blatnike. Mesar Vukan v Murski Soboti je ob vstopu v mesto skoraj trčil s svojim motornim koleškom v lokomotivo. Voznik zaradi grmovja lokomotive ni mogel opaziti je le še v zadnjem trenutku ustavil.

mr— V plianosti poškodovani služkinjo. B. Š. se je nekoliko vinjen vrnil iz gostilne na svoj dom. Pridna služkinja Terzija ga je začela zmerjati, češ, čemu toliko pliančuje. To je gospodarja tako razjarilo, da jo je z roko dvakrat udaril po obrazu. Toda s tem se ni bil potolažil. Zgrabil je za stol, ga zavil nad glavo služkinje in ji blizu senc prizadel 3 cm dolgo rano. Služkinja je imela še toliko moči, da je odhitela v bolnico, kjer si bo ves teden lečila poškodbe.

Iz Ljutomerа

lj— Gasilska slavnost. Dne 10. avgusta bo, kakor smo že poročali, slavijo tukajšnje gasilsko društvo znamenit dan. Otvorilo bo svoj novi gasilski idom. Pri tej priliki bo sviral godba 36. pp. »Jelačiča« iz Vraždana, ki dospe že v soboto zvečer, nakar se bodo pri večernih vlakih vršili sprejemi gostov, nato iluminacija mesta, bakljada in obhod. V nedeljo, dne 10., bodo zopet sprejemi gostov pri jutranjih vlakih, nato ob 9. uri odhod k sv. maši na Glavnem trgu, ki jo bo daroval prevzvišeni g. knezoškof. Pred mašo se bo na Glavnem trgu vršil glavni raport in počastitev starostev Jugoslov. gasilske zveze, po službi božji pa blagoslovitev in otvoritev doma. Po sledečem obhodu po mestu bodo čete defilirale pred svojim načelstvom. Popoldne ob 14. prično velike gasilske vaje z orodjem in sekiricami, nato pa bo v senčnatem Seršenovem logu velika ljudska veselica v starem ljutomerskem štilu. Pričakovati je, da bo na ta dan posetilo Ljutomer veliko število gasilcev, pa tudi drugih gostov.

lj— Tatvine kolesa. Tudi pri nas so »kolesarje« na delu. Tukajšnji tesarski mojster g. Pečar je pustil svoje malo rabljeno kolo pred trgovino usnjarija Sinigaja. Ko se je po nekaj minutah vrnil, ni bilo več kolesa. Sedlar Rajni pa je svoje kolo, ki mu je bilo pred tedni ukradeno iz veže, našel v medžimurski občini Krče pri nekem premožnem kmetu.

Iz Konjice

nj— Dravinska podružnica SPD je razobesila na hiši g. Ogorevca relief Pohorja, ki ga je mojstrsko izvršil g. učitelj Rudolf Podlogar. Mimoidoč občudujejo preozko delo in lepo zunanost reliefa, ki res služi v okras Konjice.

nj— Trgovino z usnjem je otvorila domačinka gđe. Katica Hasenbichlova v hiši svojih staršev, kjer so preuredili sprednje prostore v trgovske lokale. Po smrti usnjarija Baumana imamo zopet vedno trgovino z usnjem.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Z zakonom zaščiteno.

Svetovni patent.

Zmaga Sparklet-steklenice!

V Jugoslaviji je razpečano:

1. 1928	8.500 kom.
1. 1929	17.000 "
1. 1930 (prvih 6 mesecev)	56.500 "
do sedaj skupaj 82.000 kom.	

Številke, ki govorijo za sebe.

V drugih delih sveta stoji več milijonov Sparklet-steklenic v porabi! Sparklet-steklenica dovoljuje domačo prireditev sodavice, mineralne vode, osvežujočih pijač vsake vrste, šampanjca itd. na najenostavnejši način in najceneje. — Nabavite si torej hitro Sparklet-steklenico v prvi drogeriji, lekarni, trgovini delihates, železnega ali steklenega blaga, ker boste prihranili na času in denarju in koristili Vašemu zdravju!

! Cena Din 150.— !

Centrala: Jugoslavensko Sparklet podjetje d. d., Zagreb (Martićeva ulica 31).

Nagluhi!

Novi

Siemens

Phonophor

10540

brezplačne poskušnje po našem specialistu dunajske tovarne dne 8. avgusta 1930 od 8 — 12 in 3 — 6, ter dne 9. " " 8 — 13 ure.

Na željo plačanje v obrokih.

Zahtevajte prospekte.

Jugoslavenska Siemens d. d. Ljubljana
oddelek za slabi tok.

Dunajska cesta 1 a Palača Ljubljanske kreditne banke
Telef 2102 Te ef. 3153

Prodamo razne

10563

stroje in orodje

kot elektromotorje, motorne na suro o olje, stroje za obdelovanje železa in kamena, strojne opreme za cementne in mozaik plošče, kompresor za razprševanje barv ter različno mehaniško in mizar-ko orodje. Kompletna oprema za glasilarske hladilne potni itd. — Pismene informacije in osebno razgledovanje pri „BETON“ d. d. Zagreb, Seiska cesta 147. Telefon 23 71. (Autobus „Trešnjevka“)

10573

NAZNANILO

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem naselil svoje stavbno podjetje v Ljubljano na Celovško cesti št. 41, nasproti Keršiču. Izvršujem točno in solidno vsa v to stroko spadajoča dela ter se toplo priporočam za stavbna naročila v mestu in na deželi.

RUDOLF TERČELJ, mest. zidarski mojster

Mlekarne pozor!

Mlekarski praktik (Slovenec), popolnoma izvežban v sirarstvu in maslarstvu, absoluten kmetijske, zadružne in mlekarske šole, z 20 mesečno specializacijo v inozemstvu, z večletno prakso in dobriimi spričevali, več slovenskega, srbohrvatskega, nemškega in danskega jezika, zmožen tudi knjigovodstva in pisarniških poslov, želi prevzeti vodstvo večje mlekarnice, najraje zadružne. Reflektira le na popolnoma samostojno vodilno mesto. Kavcije zmožen; plača po dogovoru. Nastop 1. dec. t. l. ev. kasneje Prednost kraji, kjer bi si mogel ustanoviti lastno ognjišče.

Pismene ponudbe je poslati čimprej na upr. »Jutra« pod označbo »Zmožen«.

10558

Ustanovljeno 1852.

Teod. Korn
LJUBLJANA

Poljanska c. št. 8
(prej Henrik Korn)
krovec, stavljal, galanterijski in okrasni klepar. — Instalacija vodovodov in central kurjava. — Naprava strelovodov; kopalske in klesalne naprave.

Dobroznana izdelovalnica in razpošiljalnica

I. Rozman, Ljubljana,

Sv. Petra c. 85

priporoča prvovrstne pristne

kranjske klobase

lastnega izdelka na malo in veliko. 10476

Obiskovalcem Jugoslovenskega gasilskega kongresa

se priporoča staroznana gostilna HAFNER, sedaj

GOSTILNA LORENZ

Prisojna ulica 5

Točila se bodo prvovrstna vina. Gorka in mrzla jedila vedno na razpolago. — Za prijazen obisk se priporočata

10474 **Lorenz in Angela Verčnik**

Pozor!

Pozor!

Obrtniki

pomnite, da se dobi orodje vseh vrst, stavbno okovje in material po najnižjih cenah sapio pri nanovo ustanovljeni tvrdki

Jos. Zalta & Co.

0572 v Ljubljani, Dunajska cesta 9.

Prepričajte se! Zahtevajte ponudbe!

Proda se:

50 vagonov bukovih drv prvovrstne kvalitete brez okroglic,

20 vagonov kostanjevih drv,

10 " hrastovih drv, nadalje

10-30 " izvrstnega bukovega oglja

Interesenti blagovolijo vpslati svoje ponudbe na upravo

»Jutra« pod šifro »UGODEN.NAKUP«

10577

TRGOVSKO IZOBRAZEN

URADNIK

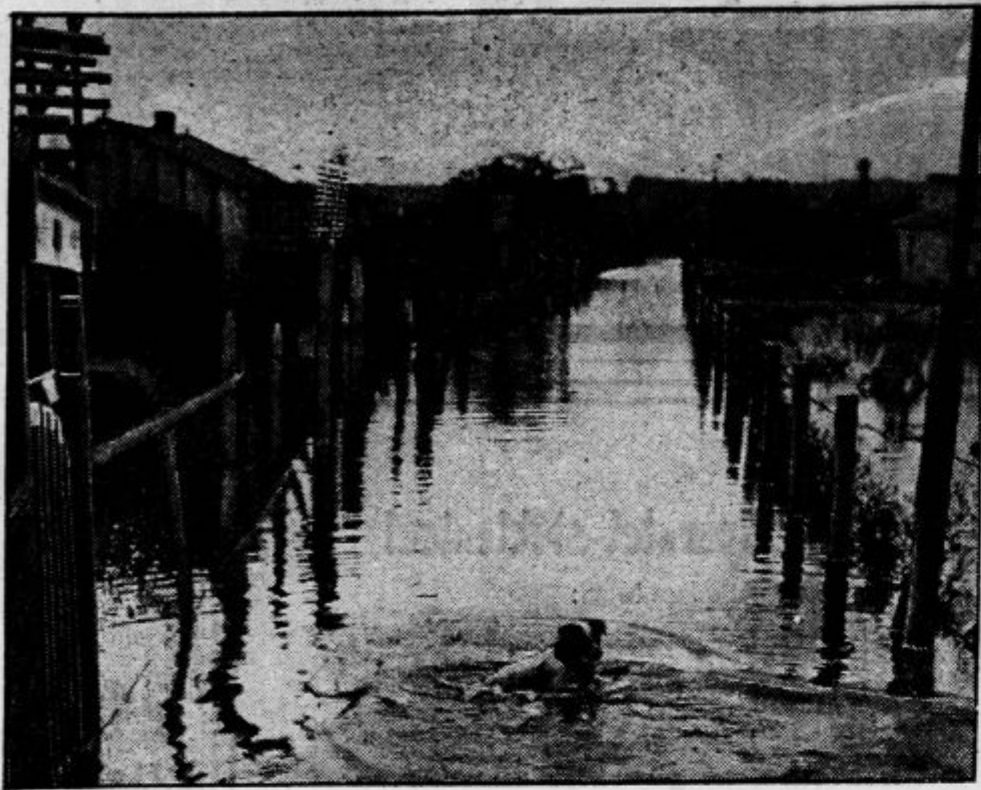
VINSKE INDUSTRIJE

na vodilnem mestu, z dolgoletnim izkuštvom v pisarniški in tehnični službi, v slovenščini, srbohrvščini in nemščini perfektno, s prvovrstnimi priporočili, si želi izboljšati položaj.

Cenjene dopise se prosí na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »S. R. 32«.

10531

Iz življenja in sveta

Po veliki suši preveč dežja

Nad berlinsko četrtjo malih vil Hoffnugsthal se je utrgal oblak. Strahovita množina vode je poplavlila ceste in pokvarila celo vrsto hiš. Nad 100 ljudi je brez strehe. Po cestah je voda mestoma do 70 cm visoka in parne sesalke gasilskih postaj jo komaj odvajajo drugam.

V newyorškem pristanišču iščejo zlato

Kapitan Simon Lake je organiziral akcijo, ki ji je namen dvigniti zlat zaklad na dnu newyorškega pristanišča. Ta zaklad cenijo na okroglo 200 milijonov dolarjev in se nahaja v notranjosti angleške plačilne ladje, ki je prispela l. 1783., med vojno za ameriško neodvisnost, pred New York, baš ko so ga zapuščale angleške čete. Odposlali so ladjo proti nekemu mestu v Connecticutu, kjer naj bi izplačala četo vojakov, a v longislandskem sundu je zadel ob pečino in se potopila. Že pred 40 leti je napravil neki George Thomas ogromne vsote, da bi dvignil zaklad iz potopljene ladje, a ni imel sreče in je umrl od žalosti. Lake meni, da bo imel več sreče. Na dnu sunda je odkril na obsegu 8 kvadratnih kilometrov kakšnih 30 potopljenih ladij in misli, da je izsledil tudi ostanke plačilne ladje. V ostalem je Simon Lake precej znana osebnost po raznih izumih za podmornice in ni izključeno, da mu z novimi sredstvi uspe.

11-letni morilec

11-letni deček iz Gallucia na Siciliji je šel z nekim tovarišem na ptičji lov. Imela sta s seboj puško. Na povratku se je hotel omenjeni deček polastiti vsega plena in je tovariša ustrelil, nakar je vrgel njegovo truplo v neki vodnjak. Njegovim staršem je potem pripovedoval, da ju je na cesti ustrelil zakrinkani možakar in da je ta ubil njihovega sina. Policija pa je malo natančneje preiskovala njegove izpovedi in kmalu je moral priznati resnico. Spravili so ga v zapor.

Izdajalski film

Popularnost, ki jo uživa Byrdova odprava na Južni tečaj po vsej Ameriki, se je zelo slabo obnesla nad enim izmed članov te odprave. Razumljivo da so odpravo ob njenem povratku fotografirali in filmali v vseh mogočih položajih in da so te fotografije oz. filmi začeli krožiti potem po vsej Ameriki. A baš to je postalo usodno za mistra Claira Alexandra, drugega častnika na Byrdovi ladji »City of New York«. Nekega večera je videla namreč neka ga. Dietrichova v nekem pennsylvanskem kinu med drugimi tudi sliko tega gospoda baš »ko pozdravlja svojo zaročenko, gđc. Elionor Macdonaldovo s priručnim poljubom.« In kako se je Dietrichova začudila, ko je spoznala v njem svojega dolgo pogrešanega — moža.

Takoj je stekla k oblastim in je

zvedela, da se je Alexander med tem z Macdonaldovo tudi že poročil. Vločila je proti njemu tožbo zaradi zakonoloma in bigamije, pa so ga takoj prijetli in zasilili. Doslej še ni hotel priznati, da je mož Dietrichove in da je imel z njo dvojico otrok, preiskava pa je že dognala, da je pravi.

Družina čudakov

V newyorški Peti ulici, najimenitnejši četrti ameriške metropole, je živela že dalj časa družina čudakov, ki je bila svoji okolici vedno v spotiko. V hiši teh čudakov je prebival nekoč bogati krznar John Wendel, ki je v svoji oporoki ostavil prav tako stroge kakor navadne predpise, kako naj upravljajo njegovo imetje po njegovi smrti in kako morajo živeti njegovi dediči, če hočejo biti tega imetja deležni. Med drugim ne bi smeli nikoli odpreti oken na tisti strani hiše, ki gleda na ulico, komforta si ne bi smeli rati biti po modri njegove dobe i. t. d.

Sportne obleke

za kolesarje, turiste, lovce ter Bajaco preobleke v največji izbori pri tvrdki Drago Schwab, Ljubljana.

Avto proti ekspresnemu vlaku

V bližini Elizabetha v državi New Jersey (U. S. A.) je trčil brzovlak v neki avto in iztiril. Nad 100 oseb je bilo težko ranjenih.

Vseh teh predpisov se je Johnov sin vestno držal in svojih šest sester je prisilil, da so se jih držale takisto. Ko je ena izmed njih, Rebeka, v svojem 50. letu utekla z doma in se poročila z nekim duhovnikom, jim je prepovedal še posejanje cerkva. Prešla so desetletja in člani družine so počasi umirali, ne da bi imeli kaj od življenja. Te dni je umrla tudi omenjena Rebeka. Od vseh živi sedaj edino ena sestra, 80 letna Ela, ki je lastnica vsega imetja. To cenijo na 100 milijonov dolarjev. Samo kaj si more še privoščiti z vsem tem denarjem?

Grob »strica Toma«

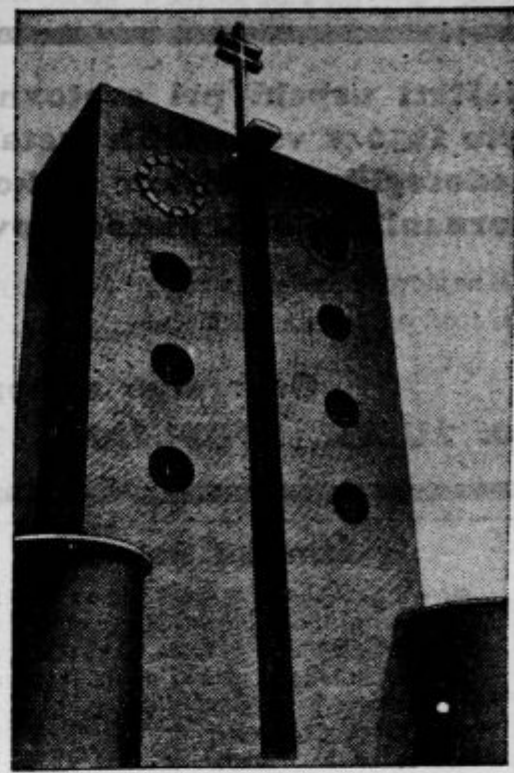
Iz Toronta v Kanadi poročajo, da so našli v mestu Dresdenu v ontarijski krajini že davno pozabljeni grob reverenda Jozija Hendona, ki ni bil nihče drugi nego po časih umirali, ne da bi imeli kaj od življenja. Te dni je umrla tudi omenjena Rebeka. Od vseh živi sedaj edino ena sestra, 80 letna Ela, ki je lastnica vsega imetja. To cenijo na 100 milijonov dolarjev. Samo kaj si more še privoščiti z vsem tem denarjem?

Nenavadna bitka na varšavski glavni postaji

Na varšavski glavni postaji je prišlo do hude bitke med organiziranimi nosači prtljage in »divjimi« nosači, ki ne pripadajo nobeni organizaciji. Tekmeci so se spoprijeli s palicami in bok-sarji. Pretep je bil tako hud, da je na postaji za nekaj časa zastal ves promet. Petdeset oseb je bilo deloma težje ranjenih, preden je dospela policija in napravila red.

Nove žrtve strupenega serumu v Lübecku

Kakor poročajo, je v Lübecku umrlo spet nekoliko dojenčkov, ki so jih bili cepili s serumom proti tuberkulozi. Število vseh do sedaj umrlih otrok znaša že 63, a še vedno je pričakovati, da jih bo umrla še cela vrsta, ne da bi jim mogli pomagati.

Moderne hiše božje

V Berlinu so posvetili novo katoliško cerkev, ki je posvečena sv. Marciju in ki predstavlja v svoji značilni preprostosti prav vzor moderne arhitekture.

Kako se je Marta prelevila

Nemški listi poročajo, da je sodni dvor tarnoviškega okrožja v Gornji Šleziji dovolil l. 1881. rojeni Marti Slonzakovi, da si sme ime Marta spre-meniti v moškega Jana. Slonzakova je namreč prav za prav možka, kar je ugotovila na svoje začudenje pred

Kratkim pri nekem zdravniškem pregledu.

Usoda rekorderke

Iz Newyorka poročajo, da je prva ženska, ki je preplavala Rokavski preliv, miss Gertrud Eberle, oglašena. Za to ceno je plačala slavo, ki so jo ji pol po vsem svetu, zlasti pa v Ameriki, ko se ji je posrečilo težko rekordno dejanje. Zdravniki so ugotovili, da je izgubila sluh v prvi vrsti zaradi stalnega pritiska vode na notranje ušesne organe.

Zora voda

proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Zak. zašt.

Odobrena od zdravstvenega odseka pod št. 1793—20 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh siguren in trajen. Cena steklenici brez poštne Din 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb

Radičeva (Duga) ul. 32.

Pošljemo po povzetju, in to samo na čitljive naslove.

Sovjetski slavisti

Sovjetski Višji vojni svet je določil poljščino za obvezen predmet na vseh vojnih šolah. Njih absolventi, rdeči častniki, morajo vsi brez izjeme vsaj po eno leto služiti ob poljski meji, da se naučijo poljskega jezika. To slovansko razpoloženje vodstva rdeče vojske ni obudilo nobenega navdušenja v Varšavi.

Od ZNATNO ZNIŽANJE CEN

1. OVOMALTINE

velika škatla Din 56.—
srednja škatla „ 32.—
mala škatla „ 16.—
avgusta

Tudi ob veliki vročini

rabi organizem popolno hrano. Toda v vročini si želimo samo take hrane, ki obenem tudi osvežuje. V obe svrhi služi hladna Ovomaltine, ki je istočasno osvežujoča pijača in popolna hrana ter zato najbolje odgovarja našemu organizmu, po okusu pa je zelo ugodna.

Hladna Ovomaltine se lahko in hitro priredi v Ovomix čaši, ki je za to namenoma ustvarjena in ki ima to prednost, da je v njej pripravljena Ovomaltine še mnogo okusnejša.

Ovomix čaša se dobi povsod tam kjer Ovomaltine in stane 15.— Din.

osvežuje
hladna
Ovomaltine
jača.

V vročem poletju se Ovomaltine ne uporablja samo kot zajtrk ali južina, temveč tudi preko dneva, ako se ohladi na ledu, kot osvežujoča pijača.

J. Ribičič:

Štiri poglavja

Pred desetimi leti je stanoval v prijaznem dvosobnem stanovanju. Zjutraj, preden je odšel v službo, je zmetel z otroških postelj odeje in se na vse grolo smejal viku in kriku svojega naraščaja. Nato jih je pazno nadzoroval pri umivanju, telovadil z njimi, kakor se je bil tega naučil pri vojakihi; in sedel z vso družino za mizo k zajtrku.

Kakor kralj se je sam sebi zdel, ko je tako prešerno sedel med njimi, zdravimi in rdečeličnimi — med ženo in tremi otroki. Res da so drobni kljunčki bili nenasitni in je gospodinjstvo potrošilo ves zaslužek — a kaj zato — zdravje je največji zaklad, je navadno zamahnil z roko.

Ko se je zvečer vračal z dela in sedel za mizo, so bile vse muke dneva pozabljene. Resnega obraza je poslušal poročila svojih malih, prikimala, delil nauke — napol zares, napol za šalo. Po večerji so sestavljali jedilni list za naslednji dan. Pri tem velevažnem delu sta sodelovala tudi oba najstarejša otroka — najmanjši je navadno ob tem zaspal v svojem vozičku.

Dan se je vrstil za dnev, vsak soln-

čen in vesel in sreče poln. In ko je najmanjši shodil, so napravili veselico. Starejša dva sta zbijala po bobnu in trobila na trobento, oče je zaživljal koračnico, mami je skušal hoditi po taktu iz kot. Kot, mati pa je prinesla na mizo okroglo in vabečo potico.

Taki so bili dnevi v dvosobnem stanovanju pred desetimi leti — — —

II. Pred petimi leti se ga je lotila stavbna mrzliva, ki je razsajala v mestu. Postal je zamišljen, odrival otroke, če so mu silili na kolena in dejal ženi, ki ga je s skrbjo gledala:

»Čuj, hišo kánim zidati!«
Začudila se je žena: »Ali si pode-doval?«

»Nisem! Ali poučili so me: kupiš stavbišče, se zadolžiš, zidaš, plačuješ amortizacijo in postaneš hišni posestnik, neodvisen in samostojen.«

»Ali, je ugovarjala žena, s čim si pa kupiš stavbišče?«
»Kakor drugi: izposodim si pri znanih potrebno vsoto!«

»Pa bomo zmogli?« je zaskrbelo že-no.

»Vse sem točno premislil, vse pre-računal. Sezidal si bom enonadstropno hišo z mansardnim stanovanjem.«

Ženo je vrglo na stol: »Ali za božjo

voljo! Zakaj enonadstropno, zakaj mansardno? Zakaj ne enodružinsko, ki bi jo zmogla in za katere dolg bi ne plačevala mesečno več kakor doslej za stanovanje?«

»Le poslušaj!« razlaga on. »Troje otrok imava. Vsak naj po najini smrti podeduje svoje stanovanje.«

»Nu, čeprav!« se upira ona. »Ali s čim naj plačujemo?«

»Računaj! Mi se stisnemo v podklet-ju ...«

»Teda!« še podkletje?«

»Da! Pozneje, ko odplačamo, bodo to kleti, sami pa se preselimo v prvo nadstropje. Teda, računaj: Mi v sute-renu, ostala stanovanja oddamo, pa nam bo lahko plačevati!«

Žena je rekla: »Mene je strah.« In ni se več upirala.

Ni minilo dolgo, pa se mu je ured-ničila želja. Z izposojenim denarjem si je kupil stavbišče, z izposojenim po-stavil temelj novi hiši.

Hiša je rasla in rasla. Ali kakor je hiša rasla, tako so se skrbi večale.

Nič več ni bilo otroškega krika v starem stanovanju. Za mizo je morala vladati odslej tišina, kajti so otroci že spoznali, da jim v zadnjem času očeto-va roka rada seže v lase. Še se je zvečer delal jedilni list za bodoči dan.

vo, ker se presele iz podkletja v prvo nadstropje. Potrpe naj! Saj se je mor-tal tudi on odreči vsemu: tobaku, ka-varni, še celo zajtrku! — — —

Tako je mineval dan za dnev. Soln-ce ni nikoli obsijalo ne stanovanja ne srca petčlanskih hišnih gospodarjev. V polmraku so sedeli za mizo, molče, shujšanih obrazov in šteli leta, ki mo-rajo še preteči.

IV.

Lani je bilo. Lepo nedeljsko popol-dne. Trume ljudi beže iz hiš v zeleno naravo. Družba izletnikov ustavi ko-rak in se spustljivo odkrije črnemu vo-zu, ki ji prekriza pot. Črn je voz, na vozu rakev. Za vozom pa koraka on. Sam! Leto za letom je hodil enako pot. Leto za letom na pomlad mu je smrt pobrala po enega člana. Zdaj spremlja še zadnji ostanek njo — ki mu je bila zvesta družica do konca. Oko mu je mrko, izsušeno, hrbet upognjen.

Misel, da bo sedaj lažje prenašal amortizacijo, mu kljuje srce.

Član Vodnikove družbe,
ali si že pridobil enega
novega člana?

V. Williams:

KRVAVA MAŠA

Epopeja velike francoske revolucije.

»Žal mi je, če sem vam storila krivico,« je odvrnila tiho. »Ne jezite se name, dragi gospod Jean. Rešili ste me Couthonovih krempljev, dali ste mi jesti, ko sem mislila, da bom morala umreti gladi in kupili ste mi obleke, ko sem hodila že vsa raztrgana okoli.«

»O tem ni govora!« je vzkliknil Hektor.

»Vem, vem!« Okoli ust ji je zaigral žalostni smehljaj. »Nu, in tako sva zdaj bot in se lahko posloviva!«

Spet mu je ponudila roko v slovo. A Hektor se ni zmenil za to. Položil je svoje roke na njena ramena.

»Poslušajte me, mala Loison. Nisem prišel k vam zaradi kakega čuta dolžnosti. Tudi ne zaradi Darrasovih besed. Prišel sem, ker ... ker Loison ... ali me ne razumete ...«

Pogledal ga je s široko odprtimi očmi. A ni zinila besedice. Hektor je nadaljeval:

»Odkar sem vas bil prvič videl v Engstromovi hiši, sem moral neprestano misliti na vas. Vse dni in noči je bila sleherni moja misel posvečena vam. Nisem tak, kakršnega si me predstavljate, Loison. En sam nepreviden korak v teku teh tednov, odkar se pozna bi me bil lahko spravil pod giljotino. In kar me je noč in dan mučilo, mala Loison, je bila misel, da bi vas moral potem samo pustiti sredi umazanosti tega življenja in sredi pariške pokvarjenosti. — In jaz potem ne bi mogel več čuvati nad teboj in zate skrbeti. A zdaj, ko sem prost, me ne more ničesar več držati, — tukaj sem! Reci mi, mala Loison, da si slutila, da bom prišel!«

Njen obraz, ki je bil čisto blizu njegovemu, je počasi zardel.

»In tista žena ... s katero ste se onkrat peljali ...« je zajecjala, ... ali ste tudi njej govorili take stvari?«

Ves začuden ga je pogledal. Plavalas, nežno Zouzou je bil že popolnoma pozabil!

»Glej, Loison,« je vzkliknil, »tisto ženo so bili pripeljali, da me razkrinka kot lažnivca. Ona je prijateljica tistega moža, za katerega se jaz izdajam. Toda namestu da bi me bila izdala, je iz ne-nadne hudomušnosti izjavila, da sem tisti, za katerega se izdajam. Vzela me je za osem dni s seboj na deželo in nisem ji mogel odreči, ker bi me sicer izdala. Tista žena je bila dobra, toda meni je bila tuja. Povej, mala Loison, mar si mislila, da jo ljubim?«

Zdajci se je boječe prikazala drobna ročica in se jela igrati z njegovo kravato. Njene oči so bile polne solz. Tesno se je privila

k njemu in zašepetala: »Joj, ljubi, kako nesrečna sem bila ...«

Objel jo je. Počasi je položila svoje ročice okoli njegovega vratu.

»Loison!« V njegovem vzkliku je zvenela njegova ljubezen in neizmerno veselje.

In tudi v njenih očeh je sijala najčistejša ljubezen.

»Pa kako se prav za prav imenuješ?« ga je vprašala.

XXV. poglavje.

V kavarni Conti.

Noč se je spustila nalik pajčolanu nad Seino. Onstran Point-Neufa je ležala ogromna stavba Louvra kakor črna lisa v temi, a na mostu so zažarele luči. Ob obali Seine je stala kavarna Conti. Rumena svetilka je obevala teraso kavarne. Od Seine je prihajal hlad in lipe na bregu so opojno dehtele.

Pri mizi na koncu terase sta sedela dva gospoda in šahirala. Eden od obeh gospodov, sivolas možak, je bil oblečen v staro obnošeno uniformo. Iz ust mu je visela dolga pipa. Njegov prijatelj je bil majhen gospod nemirnih kretenj. Očitno je bil ves zatopljen v igro.

Nasprotno pa se je sivolasec neprestano oziral po terasi, kakor da nekoga pričakuje.

»Artur, vzamem ti kmeta,« je rekel njegov tovariš. »Za vraga, to si moral vendar videti!«

»Deveta ura je že minila,« je rekel častnik. Govoril je s pojočim glasom. »Videti je, da ga nocoj ne bo, Rihard!«

Njegov tovariš je počasi iztegnil nogo in se odtaknil njegovega kolena.

»Čez nekaj trenutkov se malo obrni,« je rekel tiho in premaknil kmeta za dve polji naprej. »Mislim, da je to naš mož.«

Častnik je vzel pipo iz ust in se počasi, popolnoma neopazno obrnil. Preden se je spet ozrl na igralno desko, je pogledal po terasi. Dve mizi za njim je sedel zanikarno oblečen človek s črno polno brado. Pred seboj je imel kozarec vina; videti je bilo, da je ves zatopljen v svoj časopis. Obraz mu je bil nekam bolan in črna brada ga je delala še bolj bledega. Gosti črni lasje so mu v kodrih segali do ramen. Nosil je ogoljen siv suknjič in črne, ob koncih nekoliko razcefrane — hlače. Kljub slabi obleki pa je bilo videti njegovo telo gibčno in dobre rasti. Bržkone je bil mlajši, nego je kazalo na oko.

Senca je padla na šahovsko desko. Natakak je pobral prazne steklenice z mize.

»Prinesite še eno steklenico, Jules,« je rekel častnik.

»Prosim, takoj!« je odvrnil natakak in tiho dodal: »To je tisti mladi gospod, ki sedi za vašo mizo in bere časopis.«

S temi besedami je vzel prazne steklenice in hitel k drugi mizi.

»Odoži že svojo smrdljivo pipo, Arthur,« je s poudarkom rekel manjši gospod, »in vzemi rajši malo tobaka!«

Hitro je potegnil iz žepa škatlico tobaka in jo ponudil tovarišu. Med tem si je skrivaj ogledal mladega tujca. Ta pa je bil tako zaverovan v svoj časopis, da ni opazil ničesar, kar se je godilo okoli njega. Zdajci pa je spustil Richard tobačnico na tla, tako da je ležala med njuno mizo in mizo mladega tujca.

»Gospod v grajski obleki se je sklonil nazaj in zaklical:

»Državljan!« — in ko se tujec ni obrnil, je še enkrat viknil: »Državljan!«

Tujec je dvignil glavo. Oči je imel globoko vdrti in temno obrobene. Njegov pogled je bil zastrt in nezaupljiv.

»Tobačnica mi je padla na tla,« je vladno rekel gospod v grajski obleki. »Prosim vas, bodite tako prijazni in poberite jo. Tam leži, pri vaših nogah.«

Tujec je pogledal na tla. Škratno rdeča tobačnica je ležala napol odprta pred njim. Po bliskovo se je ozrl na oba gospoda, se sklonil in pobral škatlico.

»Ali vam smem ponuditi?« je vprašal gospod v grajski obleki in mu ponudil odprto tobačnico.

Tujec se je priklonil.

»Zelo hvaležen sem vam, državljani, zakaj svojo rdečo tobačnico sem na žalost izgubil.«

Vzel je ščepec tobaka in ga ponesel v nos. Nato se je spet priklonil in vrnil tobačnico lastniku.

»Jules vam bo povedal, kaj vam je storiti!« je rekel ta. »Počakajte nanj!«

Govoril je tiho, skozi zobe, ne da bi premikal ustnice. Nato je prijazno pokimal z glavo in spravil tobačnico v žep.

»Pridi, Arthur,« je rekel tovarišu. »Pokramljati hočeva še nekoliko s krčmarico, preden greva spat. Jules nama lahko prinese vino v sobo.«

Tujec se je spet zatopil v svoj časopis, a onadva sta odšla po terasi. Kavarna se je jela počasi prazniti. V tistih časih so ljudje hodili domov zgodaj, zakaj kdor se je po enajsti uri pokazal na ulici, je moral biti pripravljen, da ga nočna patrulja ustavi z zahtevo, naj pokaže svoje državljanske listine, zaradi česar so se ljudje v skupščini nešteto krat pritoževali. Tako so drug za drugim zapustili kavarno. In ko je tujec čez nekaj časa vzdignil pogled od časopisa, je videl, da ni nikogar več na terasi. A tedaj je prišel Jules k vratom kavarne in mu mignil, naj pride k njemu.

10580

Oglejte si nove šasijske INTERNATIONAL,

katere Vam nudijo vsled svoje najboljši kakovosti sigurnost obrata in Vam jamčijo za največjo prevožno kilometrov na najslabših cestah pri najmanjših stroških. — Vsakovrstne šasijske za avtobuse, tovarne vozove, škroplilnike, brizgalne itd. ter traktorje z nosilnostjo do 30 ton. — Zahtevajte ponudbe! Brezkonkurenčne cene! Plačilne olajšave! — Stalna zaloga rezervnih delov!

Glavno zastopstvo: O. ŽUŽEK, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 11

HIŠA
SE PRODA!

Naprodaj je enonadstropna hiša

v Studencih pri Mariboru

Na Obrežju štev. 1 oziroma Ciril Metodova ulica št. 17 z enim velikim in šestimi malimi stanovanji. K hiši spada vrt v izmeri približno 5 a in dvorišče poslopje s pralnico in enim malim stanovanjem. Celo posestvo je cenjeno po sodnih izvedenih na 320.250 Din 65 p.

Ponudbe, s katerimi morajo ostati ponudniki do 20. avgusta 1930 v besedi, je staviti podpisanemu do 14. avgusta. Pri podpisnem se dobijo tudi natančnejše informacije.

DR. ST. STOR,

odvetnik v Mariboru, Slovenska ulica 11, kot konkurzni upravitelj čez imovino zapuščine pok. dr. Juritscha.

Lepota očesa
in las

SEVE ASIATIQUE Z uporabo tega preparata dolguje lepoti svoje, svoje in dolge obrvi in trepalnic, a s tem dolgo odliči tudi pikanost dragega in privlačnega pogleda. Dne 40. NOIR D'ORIENT ima isto svojstvo kakor »Seve Asiaticque« samo da isto čarno barvo v temni barvi Dne 55. KOPELJ ZA OČI daje očem oni samostojni in binokularni pogled. Oči postanejo bistre svetle, ogledne in rdečile trdnost in močan pogled izgine. Dne 56. ORISOLDE nam daje po prviku ene ali dve barvne kodrate lasa. Kodri so dolgotrajni in dajo vsakemu obratu drago in samostojno. Dne 60.

Sivi lasje

so v resnici največji sovražnik mladosti, a gotovo kvarijo lepoto vsake dame. »EXCELSIOR HENNE« od dr. Duraine & Co., Paris, barva las, popolnoma in enako v vseh nianzah samo barvanje je tako lahko in enostavno za vsakega posameznika. Ne maže, roke, glave niti perila. Popolnoma neškodljivo za lase in za vsakega imajo Garancija 36 Din.

CENTIFOLIA kosmetični zavod Zagreb Juritscha 8. — Zahtevajte brezplačno ilustrirane cenike! 10536

KRALJEVICA

Prekrasno morsko kopališče in letovišče, 3 ure od Sušaka s parnikom in dober avtobusni promet s postaje Plase-Crikvenica. Izleti v igličaste gozdove. Kopanje in različni sporti in suhem in na vodi. Stevilni noh. pensioni in privatna stanovanja nudijo prijetno bivanje, in to so »Praha«, »Union«, »Riviera«, »Carrovo«.

Restavracije: »Zrinjski«, »Bosnac«, »Zagreb« in mnoge manjše gostilne.

Prospecte pošilja na željo: Ljubičljano povjerenstvo, Kraljevica, in vse pisarne »Putnikaa.« 135

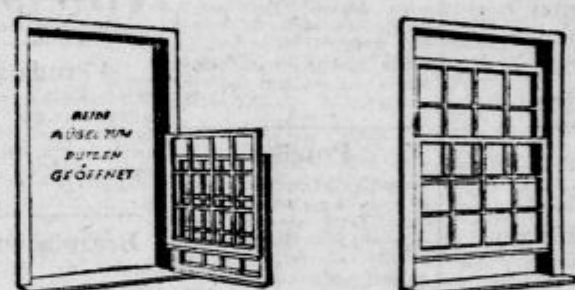
Tovarna pohištva
IVAN MATHIAN
arhitekt za interiere
LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 14,
priporoča svojo veliko zalogo najmodernejšega pohištva s priznano prvovrstno izdelavo, kakor tudi vsa tapetniška dela po najnižjih cenah.

Kupujte knjige v Tiskovni zadrugi!

Šturm nova premična okna in vrata

Državni nemški in mnogi inozemski patenti. — Posebno se priporoča za hotele, restavracije, vile, zaprte verande, šole, društvene domove in bolnice.

Premakljiva dela obojestransko in kovinastih člen-skih tračnicah tekoča dajeta sigurnost; popolnega zapaha, la kega teka brez trenja, ker se les in barva ne dotikata, popolnega higijenskega zračena in lahkega premikanja, čiščnja brez vsake nevarnosti ker se dasta oči a dela na znotraj odprti.

Oglej si originalno okno pri proizvajalci za Jugoslavijo, specialna mizar-ska trgovina M. Gogala, Bled 1, telefon štev. 52. 2051

Hišni posestniki

kojim zidna vlaga uničuje vrednost njihovih hiš
stavbeniki

in vsi, ki hočejo vlažno zidovje osušiti oziroma zavarovati pred vlago in vodo, naj uporabljajo naš absolutno zanesljiv izolacijski preparat

„ISOL“

Prospecte z navodili uporabe pošilja brezplačno
LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA
Ljubljana, Bleiweisova 18.

Vodne turbine

za vse razmere, avtom. regulatorje, opreme za mline in žage izdeluje

G. F. SCHNEITER, Škofja Loka
Podjetje za zgradbo vodnih turbin.

Proračuni brezplačno. — Zmerne cene. Prvovrstne reference.

Tovarna POHIŠTVA

I. I. NAGLAS, Turjaški trg št. 6

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva po najnižjih cenah.

A. Golob & Komp.

LJUBLJANA, Puharjeva ulica št. 3.

Izdelovanje emajliranih PEČI. Popravilo vseh vrst pločevinastih, emajliranih in Lucovih peči. Splošno kleparstvo, inštalacija strelodov. Zaloga šamotne opeke.

CENE KONKURENČNE.

Klišeje

vseh vrst za eno in večbarvni tisk izdeluje

„Fužografika“
Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 23

Portland cementna tovarna d. d.

Telefon št. 1

Dovje-Mojstrana

ustanovljeno l. 1892

priporoča svoj prvovrstni izdelek

Portland-cementa

Dobavlja se promptno iz tovarne
Zastopnik za Ljubljano in okolico: JOSIP GAGEL, Ljubljana
10400 Šolski drevored, Tel. 2547

Vsaovrstno
LOGAN POHIŠTVO

LJUBLJANA za opremo stanovanj in pisarn
Dunajska cesta 17

DVOKOLESA — teža od 7 kg naprej

našljazega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovar. Otroško voziki od najprostejšega do najljaznejšega modela. Izdeluje se tudi po okusu naročnika. Sivalni stroji, motorji, pneumatika, posamezni deli Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franco.

TRIBUNA F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozikov, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Manjša od maka —
pa dvigne junaka!

to je bolha in njene tovarišice: stenice, šurki in druga golazen. Vso golazen, tudi največjo, pokončava najhitreje in najsigurneje »PIRETRIN«. — Enostavna uporaba. Ni strup, ne škoduje stanovalcem, niti domači živali. Se ne užge in je brez nevarnosti za kuhinjo. Ne maže, je neškodljiv za obleko. Prijetno diši. Dobi se povsod.

»PIRETRIN« d. d., Zagreb, Branimirova št. 43. 292/II

je 100 % pensilvansko in super-rafinirano in je po izjavah odjemalcev daleko najboljšje olje ter zaradi svoje kakovosti najceneje Originalne konve od 4.7 litra Din 190.—, od 3.8 litra Din 160.—, franko poština. 150

M. TEŽAK, Zagreb
Gunduličeva 13.

Vene malim oglasom:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelček »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din.

Telefonske številke 2492, 3492

Malim oglasom

Kdor hoče da se mu pošlje po pošti naslov ali kako drugo informacijo tistočas 2 Din sicer ne bo se malih oglasov naj priloži v znamkah 2 Din prejel odgovora?

Vene malim oglasom:

Zenitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je upoštevati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčijo. Številka čekovnega računa pri Poštni hranilnici v Ljubljani, 11842.

Naslovi malih oglasov

in druge informacije, tiče se oglasov, se dobijo tudi v podružnici »JUTRA« v

Trbovljah

v hiši g. dr. Baumgartnerja.
Male oglase in inserate naročate v naši podružnici.

Služba dobri

Strojnika
obsejati hrana za parno
lokomotivo, pozoriščni
klicavničar ali slično.

Predčrtača
(Forreier) zmogljiva v
predelavi hrastovine in bu-
kovine po naročilu. Pozor!
velikonačelnik. Posredni-
štvo pod št. 31900.

Pekov. pomočnika
srednjih let sprejemati
dela po dogovoru. Po-
stojne se v oglas. oddelku
»Jutra«.

Žagmojstra
ki ima dolgo prakso v re-
zanju mehkega in trdega
lesa na polnoletarjih. Po-
stojne se v oglas. oddelku
»Jutra«.

Natakarico
srednjih let, čedno, katere
je valena vseh hišnih del.
sprejemati v boljšo postoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

2 urarska in zlatar.
pomočnika
ki bi bila sposobna nad-
metovati mojstra, kateri
je večkrat radi poslov
odstojen, sprejemati. Vpo-
srebevati se ne sme. Zane-
stve in trzane delavce.
Sprejemati s sliko je po-
stojne na naslov: Franc
Kovač (Kuri), trgovina v
urarskih in zlatarskih
posredništvih. Črna pri
Prevaljah. 31788

Kmečki hlapec
debel službo k dvema ko-
slama. Biti mora zdrav in
čist. Zasluziti se je pri
»Embal«, Celovška cesta
14. 31923

Gospodinjstvo
Nemško, iščem k dvema
deklicama, večjo malo
vredno in ki opravlja tudi
lažja hišna dela. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Krojaške pomočnice
in pomočnike
izbranih damskih konfekci-
je, sprejemati. Roda Jerin,
Zitnikova ul. 8 (Rodo-
dina). 31868

Pletiljo
pomočnica, zmogljiva
v samostojni vseh vrst
pletenja in enostavnih
stroj. sprejemati. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Dekle
fračenočno pridno in po-
stojne sprejemati v trgo-
vino. Stanovala pri starši-
h. Naslov v oglas. oddelku
»Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Pošteno dekle
ki se razume na kmetijsko
gospodinjstvo in domačo
kuho, sprejemati samostoj-
no. Pomočnik. Naslov v
oglas. oddelku »Jutra«.

Čevljar. pomočnika
za boljšo, tudi šivano de-
lo, v svojo ohišje v hiši
sprejemati v stalno službo
Travniki, Trebnje. 31745

Vajenke
pridne in pošteno sprej-
majo Ana Zakovc, strojno
pletenje. Ljubljana,
Smarinska cesta št. 8.
31727

Služkinjo

pridno, zanesljivo, zdravo,
katera ima veselje stalno
delati, sprejemati. Znan-
ti mora kuhati meščkano
hrano biti pripravna in ve-
selje imeti do dela. Boljša
mestna hiša, Starost 20 do
35 let. Naslov v oglasnem
oddelku »Jutra«.

Učenko
in samostojno izbrano
pomočnico
sprejemati medij salon Pa-
vline Roman, Stiška ul. 1.
31936

Vajenke
na strojno pletenje sprej-
majo k. Evg. Bonar, Stre-
liška št. 24. 31935

Pletiljo
dobro izbrano za telovne
sprejemati. Letim sprejemati
pridno in pošteno učenko
za strojno pletenje. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«.

Strolopisko-
stenografino
veščo nemščine, s prakso,
ki bi v odnosnosti šela po-
mazala pri gospodinjstvu,
takoj sprejemati v Ljubljani
Pomočnik. Naslov v oglas-
nem oddelku »Jutra«.

Gospodinj
preprosto, starejšo, valeno
vsega dela in vrtja, var-
no ter skrbno išče samostoj-
nega gospod. z enim otrokom.
Pomočnik. Naslov v oglas-
nem oddelku »Jutra«.

Kroj. pomočnika
dobro izbrano v fini
konfekciji, v stalno delo
sprejemati. Anon. Skolec,
Jernejeva cesta 24. Ljubljana
VII. Predstaviti se je sa-
mo po 7. uri zvečer. 31793

Učenca
povsem zdravega in kre-
kega, s potrebnimi šolsko iz-
obrazbo sprejemati takoj tr-
govina J. Kuslan, Kranj.
Tisti, ki imajo v trgovini
že nekaj prakse, imajo
prednost. 31811

Več soboslikarjev in
pleskarjev
sprejemati takoj proti dobri
plači. Naslov v trgovini
»Kavcica«, Gosposvetska
cesta 12. 31832

Izbrana pletilja
dobro stalno službo. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«.

Natakarica
pošteno in zanesljivo, čed-
ne znanosti, če moreče
v kavcici, sprejemati v
prometnem kraju. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«.

Brivskega
pomočnika (co)
vrednega v postrežbi go-
stov, vredna in odulirala,
vezirica in solidega sprej-
majo s 1. septembrom za
vodstvo filialke Dobra pla-
ča. Pomočnik. Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra«.

Učenca
boljših staršev, z dobri
sprejemati. V. Spreizer
v Ljubljani. 28031

Trg. pomočnika
zmogljiva slovensčina
in nemščine, volične pro-
steza, sprejemati v klan-
teristično trgovino. Reflekti-
ran le na prvotnost. Po-
stojne se v oglas. oddelku
»Jutra«.

Deklica
iz dobre hiše sprej-
majo boljši obitli na hrano in
stanovanje. Pomočnik. Na-
slov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Kartonaž. mojstra
samostojnega, dobro iz-
veščane sprejemati. Na-
slov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Brivskega
pomočnika
starejšega, ki bi vodil po-
družnico, dobro delavca,
ki zna tudi bolj siri —
z vsako osebo v hiši in
proti dobri plači sprej-
majo takoj. Karlo Doležal, briv-
ce. Jeriča št. 31802

Služkinjo

veščo kuhe sprejemati. Na-
slov v oglasnem oddelku
»Jutra«.

Blagajničarka
sprejemati takoj za Ljubl-
no, za boljšo trgovino
z delom. Izbrana pletilja
v Ljubljani. Prednost ima
tista, katere je že službo-
vala v tej stroki. Pomočnik
po možnosti s sliko in na-
vedbo doplačila službo-
vanja na oglasni oddelku
»Jutra« pod značko »Za-
nesljiva moč«. 31548

Varuhinjo
pridno in zanesljivo, z zna-
jem šivanja sprejemati. Na-
slov v oglasnem oddelku
»Jutra«.

Mesarski in preka-
jevalski pomočnik
dobri takoj dobro stalno
mesto. Nastopiti lahko tak-
oj. Pomočnik na podruž-
nici »Jutra« v Novem me-
stu pod značko »Dobro«.

Več učenek
na hrano in stanovanjem
v hiši sprejemati za strojno
pletenje. Naslov v oglas-
nem oddelku »Jutra«.

Poslovodjo
samostojnega sprej-
majo trgovina. Pomočnik
v bistvo. Pomočnik na o-
glas. oddelku »Jutra« pod
»Stalna služba 201«. 31984

Delovodjo
samostojnega, prvotnega
mizarja ali lesotrojarja,
z dolgoletno prakso, abo-
vent delovod. šola sprej-
majo. Pomočnik za zahtev-
ni plači pod značko »Stro-
kovnjak 1900«. Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra«.

Uradnica
zmogljiva slovensčina
in nemščine, volične pro-
steza, sprejemati v klan-
teristično trgovino. Reflekti-
ran le na prvotnost. Po-
stojne se v oglas. oddelku
»Jutra«.

Opekarna
sprejemati stanovala za ta-
ko. Pomočnik na oglas-
nem oddelku »Jutra«.

Stenografino
sprejemati odvisnika pisar-
stva. Pomočnik na oglas-
nem oddelku »Jutra«.

Čevljar. vajenka
sprejemati. Stanovanje,
hrana v hiši, Matija Bren-
ce, Wolfova ul. 3. 31930

2 ključavničarska
vajenka
sprejemati Ivan Ponikvar,
Svabičeva ul. 1. 31909

Učenca
sprejemati večja trgovina z
meš. blagom na deželi s
potrebno predizobrazbo
po oskrbi. Čeni. Pomočnik
pod »Pozor!« skromno-
ga. Naslov v oglas. odd-
elku »Jutra«. 31886

Mizar. vajenka
zdravega in pridnega, z vs-
ok. v hiši sprejemati. L.
Jug, Ljubljana, Čankarjevo
nabrežje 28. 32010

Livarja
zanesljive sprejme takoj
liverja Gamelina, pošta št.
V9 nad Ljubljano. 32012

Vajenka
za specijalno in delikaten-
no trgovino v Mariboru, s
meščkano hrano, sprej-
majo. Pomočnik. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«.

Gospodinj
samostojnega, srednjih let
išče posebnosti in obetnik.
Pomočnik na podruž-
nici »Jutra« v Mariboru pod
»Samostojna gospodinja«. 31904

Učenka
sprejemati medij salon Pa-
vline Roman, Stiška ul. 1.
31936

Pletiljo
dobro izbrano za telovne
sprejemati. Letim sprejemati
pridno in pošteno učenko
za strojno pletenje. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«.

Strolopisko-
stenografino
veščo nemščine, s prakso,
ki bi v odnosnosti šela po-
mazala pri gospodinjstvu,
takoj sprejemati v Ljubljani
Pomočnik

Kateri gospod

bi pomagal lepi gospodinj-
ci denarne zadrege. —
Ponudbe če morete s si-
lo, pod šifro »Tako« in
kvalifikacijo na ozi. odd.
»Jutra«. 31843

Garažo

v Kaničevu ulici takol od-
dam. Naslov pove ozi. odd.
»Jutra«. 31820

Družabnik

izkušen organizator, lesni
manipulant, s 70-100.000
Din kapitala, s sodelovan-
jem pristojnih in kaka-
rskem rentabilnem od-
delu — eventualno sprej-
mem primerno službo, s
položljivo kaveljo. Naslov
pove ozi. odd. »Jutra«
31731

Katera plemenita

oseba
posodi nošeni šivili od
5-7000 Din za dobo 5 let,
proti primernemu obre-
vanju. Cenj. ponudbe pod
»Samostojna 99« na ozi.
odd. »Jutra«. 31752

Družabnika (co)

s kapitalom 30-50.000 Din
iše dobrih kmetijskih po-
stoj. Na razpolago je areni-
no tudi služba. Ponudbe na
ozi. odd. »Jutra« pod šifro
»Jutra«. 32033

Kdor posodi

10.000 Din
dobro stalno, ali na
lahko prelopi kot družab-
nik. Ponudbe na ozi. odd.
»Jutra« pod šifro
»Jutra«. 32001

Kateri

razredni učitelj gospod bi
denarno pomagal nesrečni
gosp. Cenj. ponudbe na
ozi. odd. »Jutra« pod šifro
»Jutra«. 32082

Lokali

Trgovino

v mešanem blagom. 15 mi-
nut od Maribora, dobro
vzpostavljeno konkurenco.
Ponudbe na ozi. odd. »Jutra«
pod šifro »Jutra«. 31856

Velik lokal

len in svetel, na najbolj
prometnem kraju v Kranju,
s lepimi stanovanjem oddam
s 1. septembrom t. l. intere-
su. Ki zamore enoletno
malomarno plačati naprej.
Vse poplačane nove pre-
rejene, dragovalno razmer-
no ceni. Oziroma večjo tra-
govino, za primerno doh.
Cen. ponudbe na ozi. odd.
»Jutra« pod šifro
»Jutra«. 31835

Gostilno in mesarijo

na naborniški cesti pro-
dam takol. Naslov pri o-
druženju »Jutra« v Maribor-
u. 31839

Trgovino

mešane blaga, s opravlo
takol prodam radi službeni-
h razmer. — Je na zelo
prometni cesti v Ljubljani
in ceni zelo nizka. Polez
trgovine se lahko uredi
tudi stanovanje. Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra«.
31702

Natakarice, pozor!

Gostilno v centru mesta
Bakar-Bušak oddam proti
odkupni s vsem inventar-
jem. Prednost imajo z
osebno pravico kapitala.
Naslov: V. L. Go-
stila »K. Kristianšču«.
Bakar. 31756

Mesnice in Ljubljani

na željo tudi skladišče od-
dam. Pismene ponudbe na
ozi. odd. »Jutra« pod
»Plačam naprej 10.000 Din«
31818

Gostilno

v Ljubljani, s 3 goš. so-
bami, kuhinjo, 2 kletmi in
2 sobama za stanovanje tak-
ol oddam za več let tiste-
mu, ki plača nakoli naprej.
Osebo pravico kapitala.
Naslov: V. L. Go-
stila »K. Kristianšču«.
Bakar. 31756

Bučet v Zagrebu

na prometni cesti do hro-
tice, radi boljši promet.
Zagreb. Savska cesta št. 19
31907

Trgovski lokal

s stanovalnim sobo in ku-
hinjo, na najbolj promet-
ni cesti oddam v najem. Ma-
ribor, Aleksandrova c. 157-a.
31903

Lokal

s prostorom s pritlikami
oddam v najem s 1. no-
vembrom t. l. na Kongre-
nem trgu št. 13. 32008

Lokal s skladiščem

in 1 sobo
oddam Aleševčeva št. 30
32027

Lokal

pisarniški, ozi. trgovski
blizu poste takol oddam.
Ponudbe na ozi. odd. »Jutra«
pod šifro »Jutra«. 32063

Urarsko delavnico

s popolnim inventarjem —
brez konkurenco, v večjem
gradu Slovencje prodam. —
Dopise na ozi. odd. »Jutra«
pod šifro »Jutra«. 32066

Zobozdravniki in

tehnik, pozor!
Moderno opremljen zob-
tehnični atelje s koncesij-
jo za meso Ljubljano se
proda kmetijsko za 45.000
Din. Potrebna praksa
9 let. Ponudbe na ozi. odd.
»Jutra« pod »Več let
obstojele«. 32070

Krojaško delavnico

s vsem inventarjem, na
najbolj prometnem kraju v
Ljubljani pod zelo ugodni-
mi pogoji prodam radi o-
pustovanja. Naslov v ozi.
odd. »Jutra«. 32076

V najem

na prometnem kraju v Ptu-
lju oddam zaradi bolezni
takol v najem. Pogot.
prezmem nekaj inventarja
in za 1000 l vina. 31911

Pekarno

v večjem trgu oddam v
najem zaradi bolezni za
dobro 5 let za Din 15.000.
Ponudbe se prošijo na ozi.
odd. »Jutra« pod »Brez
konkurenca pekarna«. 31883

Pekarno

oddam takol v najem. Na-
slov se izve v ozi. odd. »Jutra«
v Celju. 31859

Električno-strojna

zadruga v Šmarci
pri Kamniku
Želj oddam v najem za
daljšo dobo, kakšnega res-
nemu obratniku ali industr.
podjetju svoje prostore v
električno ali vodno koni-
no silo, do 12 konjskih si-
dnevn. izdaje, po primerni
ceni. 31577

2 skladišči v Celju

lepi, večji in suhi oddam
takol v najem v Razlagovi
ulici št. 10. 31690

Gostilno

s posestvom ali brez dam
v najem, ali na račun na-
takarico s osebno pravico.
zmožni kavelje. Eventuel-
no tudi prodam. Ponudbe
na ozi. odd. »Jutra« v
Celju pod »Tako«. 31659

Gostilno

dobro ideo, s kuhinjo in
stanovanjem, ali trgovino
vzajem takol v najem. —
Ponudbe na ozi. odd. »Jutra«
pod »Gostilna Ljubljana«. 31806

Majhno gostilno

s gospodarskim poslopjem
vzajem v najem. — Po-
nudbe na ozi. odd. »Jutra«
pod »Značilo«. 31649

Gostilno

kupim ali vzajem v naj-
nem na prometnem kraju v
Ljubljani ali okolici. Ponu-
dube na ozi. odd. »Jutra«
pod šifro »Dobro
plačnik«. 31936

Umetni mlin

ki se može za kmete in
izmenjava, na prometnem
kraju vzajem v najem ali
na račun. A. Verbovnik,
Slov. Bistrica, Nova vas. 32060

Posedstva

Enodružinsko vilo
novo zidano z veliko de-
javino in nekaj zemljišča
uzodno prodam. — Dalje
Chevrolet limuzino, skoraj
novo in Turin Ital avto
v dobrem stanju. Ponudbe
Elia Fric, Slov. Bistrica. 31594

Lepo posestvo

rodovitno, s gospodarskim
poslopjem prodam v cen-
tru trga Mokronog. Po-
stoj. kupim stalno. Iste-
tako kupim bukovke pra-
ze za francoske železnice,
za dobo okoli 1930 do
aprila 1931. Ponudbe na
ozi. odd. »Jutra« pod šifro
»Jutra«. 31702

Načrte in proračune

za gradbe izvršile teh-
nični inšpektor, Ljubi-
ljana. Mestni trg št. 25-1.
Zahtevajte poset inženjer-
arhitekta. 159

Manjšo hišo ali vilo

z 2 stanovanji ali več, s
vrtom, v Ljubljani ali naj-
bližji okolici kupim. Po-
nudbe na naslov: Vugrin,
Kostanjeva, Hrastovo. 31992

Dvostanovanj. hišo

po dve sobi in kuhinjo
prodam. Rožna dolina, c.
VIII. št. 1. 31966

Enodružinsko hišo

novo, s betonskim delav-
nim poslopjem prodam v cen-
tru trga Mokronog. Po-
stoj. kupim stalno. Iste-
tako kupim bukovke pra-
ze za francoske železnice,
za dobo okoli 1930 do
aprila 1931. Ponudbe na
ozi. odd. »Jutra« pod šifro
»Jutra«. 31702

Posredovalnica

IV. Godina, Maribor
Tattenbachova ul. 19-1.
prod. 31907

Vinograd

z letničnim pridelkom, sa-
dovnjaki, nlija, ležeče ob
cesti, skupno s zidano hišo
takol prodam. Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra«.
31884

Družinsko hišo

v vrtom in nekaj sadja tak-
ol prodam. Vprava se v
ozi. odd. »Jutra« pod šifro
»Jutra«. 31852

Krasno posestvo

s prav lepo hišo z veliko
obdelano kmetjo, lepih go-
sposodarskim poslopjem, vse
brezhibno, prodam. Pose-
stvo obstoji iz vinograde
(amerik. nasad), sadona-
rnišča, vrtov in gozd. Ker
v bližini glavne ceste in
avtovske, zelo pripravo
za letovišče. Plačilo po-
zori, zelo ugodno. Oglasi-
te se pri lastniku. Pober-
trovič, Zg. Poljskava 31847

Velike prostore na

Gorenjskem
tik farn. cerkve, z elek-
trično razsvetlavo, pri-
prave za vsako obrt, po
nizki ceni oddam. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«.
31772

Iščem tovarno

za mehanizirano izdelavo in
financiranje patentirane
predmeta (Masenartikel) ki
bi rabi vsake hiše in vsa-
ka gospodinja. — Predmet
je veliko bodično. Do-
pise pod »Bodočnost 31«
na ozi. odd. »Jutra«. 31665

Manjše kmečko

posestvo
kupim proti odpisu v
večletni obliki. Ponudbe
na ozi. odd. »Jutra«
pod šifro »Posestvo 61«. 31963

Hiša

v brezhibnem stanju, s 4
kompletimi stanovanji tak-
ol prodam v Rožni dolini
Več se izve c. 5. št. 10. 31732

Posestvo

22 oravov, 7 oravov pro-
vostnega, sortiranega vino-
grada, drugo travnik, sa-
dovnjaki in oliv. prodam.
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«. 28069

Lep vrt v Ljubljani

1000 m² dam za več let v
najem ali prodam. — Zelo
pripravo za vrtnarja. Pism-
ne ponudbe na ozi. odd.
»Jutra« pod šifro 31517

3 parcele

476, 485 in 500 m² velike,
v bližini električne želez-
nice, poceni prodam. Pe-
ščen svet, obrodjen vodo-
vod in elektrika. Poljanec
Ljubljana. 31576

Enodružinsko hišo

v dobrem stanju, s vrtom,
nekaj polja in travnika.
Kupi v vseh. — Najraje
blizu farn. cerkve in žel.
postaje. Ponudbe z naved-
bo cene na naslov: Mihael
Naberšnik, Železnica —
Meža pri Dravogradu. 31661

Hotel, kavarno in

restavracijo
prorazodeno, s krasno in
veliko enodružinsko hišo,
v najmočnejšem in promet-
nem mestu Savske banovine,
v bližini železnice, v cen-
tru mesta, radi starosti
in osamljenosti prodam. To
hotelsko podjetje je zelo
rentabilno, ker je brez kon-
kurenco, ima 25 popolnoma
moderno opremljenih sob
za tuje s kopalnicami.
Prostorno stanovanje za
lastnika in osebje, krasno
restavracijo in kavarno s
številnim inventarjem, vse
dovršeno komforno opre-
mljeno. Velike dvignice av-
tomobilov za 6 avtomobilov.
Pred kavarno in restavracijo
velika hladna terasa, a
polez na nasprotni breg
krasno lastno lemo kon-
ja s otorno plačo. Na
glavni reki Savske banovine,
s 60 kabinami, čolni in
divinimi nasadi. Ta mo-
gočnin v rentabilni obrat
je v polnem delovanju, ali
železniški, avtomobilski in
ladski promet. V me-
stu vse srednje šole, mo-
stov, garnizija, veliki delni-
tjedniki s mesečnim delni-
kama, oledelka eks-
stencija za močnejšo druž-
no. Resni interesi do-
polniti v Savezu gostil-
niških zadrug. Zagreb,
Ilica 146-1. 31667

Bukovih gozdov

samo večje komplekse, od
katerih les bi moral biti
posoben za izdelavo po-
stoj. kupim stalno. Iste-
tako kupim bukovke pra-
ze za francoske železnice,
za dobo okoli 1930 do
aprila 1931. Ponudbe na
ozi. odd. »Jutra« pod šifro
»Jutra«. 31702

Načrte in proračune

za gradbe izvršile teh-
nični inšpektor, Ljubi-
ljana. Mestni trg št. 25-1.
Zahtevajte poset inženjer-
arhitekta. 159

Manjšo hišo ali vilo

z 2 stanovanji ali več, s
vrtom, v Ljubljani ali naj-
bližji okolici kupim. Po-
nudbe na naslov: Vugrin,
Kostanjeva, Hrastovo. 31992

Dvostanovanj. hišo

po dve sobi in kuhinjo
prodam. Rožna dolina, c.
VIII. št. 1. 31966

Enodružinsko hišo

novo, s betonskim delav-
nim poslopjem prodam v cen-
tru trga Mokronog. Po-
stoj. kupim stalno. Iste-
tako kupim bukovke pra-
ze za francoske železnice,
za dobo okoli 1930 do
aprila 1931. Ponudbe na
ozi. odd. »Jutra« pod šifro
»Jutra«. 31702

Posredovalnica

IV. Godina, Maribor
Tattenbachova ul. 19-1.
prod. 31907

Vinograd

z letničnim pridelkom, sa-
dovnjaki, nlija, ležeče ob
cesti, skupno s zidano hišo
takol prodam. Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra«.
31884

Družinsko hišo

v vrtom in nekaj sadja tak-
ol prodam. Vprava se v
ozi. odd. »Jutra« pod šifro
»Jutra«. 31852

Krasno posestvo

s prav lepo hišo z veliko
obdelano kmetjo, lepih go-
sposodarskim poslopjem, vse
brezhibno, prodam. Pose-
stvo obstoji iz vinograde
(amerik. nasad), sadona-
rnišča, vrtov in gozd. Ker
v bližini glavne ceste in
avtovske, zelo pripravo
za letovišče. Plačilo po-
zori, zelo ugodno. Oglasi-
te se pri lastniku. Pober-
trovič, Zg. Poljskava 31847

Velike prostore na

Gorenjskem
tik farn. cerkve, z elek-
trično razsvetlavo, pri-
prave za vsako obrt, po
nizki ceni oddam. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«.
31772

Iščem tovarno

za mehanizirano izdelavo in
financiranje patentirane
predmeta (Masenartikel) ki
bi rabi vsake hiše in vsa-
ka gospodinja. — Predmet
je veliko bodično. Do-
pise pod »Bodočnost 31«
na ozi. odd. »Jutra«. 31665

Strojne tovarne in livarne d.d.
Ljubljana
Telefon. 28-29 28-30
Dumajka centrala 35
Najnovejši izum
Stranski jarmenik
patent A. Tuschitt.
Mala poraba sile. — Montaža
enostavna. — Dolgoletna traj-
nost.

Dijakinja

sprejem v najboljši oškr-
bi. Pomot pri cenici. Na
razpolago nov piano.
Rimska c. 31. 31914

Dve dijakinji

sprejem na lepo stanova-
nje in dobro oškrbi. Na-
slov v oglasnem oddelku
»Jutra«. 31921

Boljša dijaka (inji)

sprejem v centru mesta.
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«. 31943

Dijaka prvošolca

sprejem v vso oškrbi na-
slov v oglasnem oddelku
»Jutra«. 31950

Dijaka in dijakinjo

v starosti do 16 let, bol-
še družine sprejem pri-
četkom šole na stanovanje
in hrano, na račni točki
nerfite in bližini centra.
Kopalnica v hiši in vrt na
razpolago. Cen. ponudbe
na ozi. odd. »Jutra« pod
»Dobra oškrbi Miric«. 29344

Dijakinja stanovanje

za prvošolca, s vso oškrbi
iskem. Pogotje na ozi. odd.
»Jutra« pod šifro
»Jutra«. 31577

Dve dijakinji

sprejem na stanovanje s
vso oškrbi. Kopalnica in
vrt na razpolago. Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra«. 32037

Dijakinja stanovanja

prekrijem, Poljanska ce-
sta št. 15, I. stopnja, II.
nadstropje, vrata 9. 32005

Stanovanje

obstoječe iz 2 sob, kabi-
net, kuhinje in družni
pritlik. z električno raz-
svetlavo, v suterenu, od-
dam za oktober ali no-
vember. Naslov v ozi.
odd. »Jutra«. 31866

Komfortno stanovanje

2-3 sob. hiše družina 4
odraslih oseb v sredini
mesta. Takoljša selitev.
Plača za 1 leto napre.
Naslov v oglasnem oddel-
ku »Jutra«. 31913

2 sobi in kuhinjo

iskem tri odrasle osebe.
Ponudbe na ozi. odd.
»Jutra« pod »S pet-
letnim stanočkom«. 31862

Stanovanje

dvosobno oddam. Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra«. 31778

Okoličani

Skofje Loke-Reteče
Stanovanje sobe in kuhinje
ali samostojno hišico isče
maja družina brez otrok.
Ki dobi plača. Dopise na
ozi. odd. »Jutra« pod šifro
»Jutra«. 31740

Soba in kuhinjo

iskem mudi in ali takol
ali ponuje, v trgovskem
ali tenjakobekem kraju.
Naslov na ozi. odd. »Jutra«
pod šifro »Tih«. 28583

Stanovanje

sobe in kuhinje isče
izlanska družina v Spodnji
Siskli za avgust ali sep-
tember. Pismene ponudbe
na »Ekspozitura »Jutra« —
Ljubljana VII pod »Značilo«
»Mirica«. 31836

Stanovanje

visokopritlično in solčno.
električno, obstoječe iz 3
ali 4 sob, kuhinje in pri-
tlik oddam mirni stranki
za september. Rožna dol-
na, cesta IV/36. 31958

Solčno stanovanje

3 sob, kuhinje in pritlik
takol oddam mirni stranki
za september. Rožna dol-
na, cesta IV/36. 31958

Stanovanje

3 sob, kopalnice, terase in
pritlik. v I. nadstropju ter
enobno s pritlikami. In
vrtom oddam s 1. no-
vembrom za Bežigradom.
Naslov pove ozi. odd. »Jutra«.
31770

Stanovanje

lepo in svetlo, obstoječe
iz 3 sob, kuhinje in pri-
tlik. v I. nadstropju ter
enobno s pritlikami. In
vrtom oddam s 1. no-
vembrom za Bežigradom.
Naslov pove ozi. odd. »Jutra«.
31770

Stanovanje

lepo in svetlo, obstoječe
iz 3 sob, kuhinje in pri-

Kromatično

harmoniko
na 36 basov po cenah
Zarnek Alfons, Gajeva 2.
31964

Nov gramofon

in ploščami prodam. Naslov
v oglašnem oddelku Jutra
32942

Živali

Kunce
belgijske, Cincila in an-
gorske, prodam. Drenikov
vrb 1.
31861

Kunci

par reksov, po 3 mesece
stare, od odklanih star-
šev, proda Avgust Kregar,
Zaloška cesta 110, Moste
pri Ljubljani.
31755

Hrte

perzijske in angleške pro-
dam. — Starši importirani,
odklonjeni (Wien 1929). —
Wohlfarth-Casati, Graz —
Ragnitz 38, Oesterreich.
31623

Lovska psica

angleški seter, dolgoloka,
bela, s črnimi pikami, ki
ima eno belo ribečo, ki
se je spušča. Najdijeli naj
je proti nagradi odia
Maken Jelencu, Nunka ul.
št. 15.
31951

Mlad lovski pes

španjolski, napročaj
na Sv. Petra cesti 21-23,
dvorščak.
31957

Beli psički

mladi, krasni, svetli, poudi
napročaj. Bitenc, Gospo-
darska cesta 13 — vrata
81/7.
31951

Nemške ovčarje

3 mesece starega prodam.
Naslov v oglaš. odd. »Ju-
tra«.
31980

Kampakam

Naznanilo!

Slavn. občinstvu nazna-
nilam, da sem prevzel in
popolnoma preuredil znano
restavracijo »Lipov ladi«
v Beogradu.
Aleksandrova ulica št. 252.
Cenjene goste bom točno
in solidno postregel s pr-
vo vrstno srbsko in sloven-
sko kuhinjo, ter prvovrst-
nimi dolenskim, štajerski-
mi in domačimi vini. Go-
stom je na razpolago eden
izmed najlepših beograjskih
senčajnih vrtov. Cene
zmerne. Pojokom, ki do-
povejte v Beograd, se na-
tolotele priporočam za obisk
31758

Letovišče

Otok Koločep

Dubrovnik

penzijo Kalamota, na naj-
lepšem kopališču dubrovni-
ške riviere. Penzijo s ko-
pališčem 65-75 Din. Zauzeta-
va prospekt! Posetnik ak-
tikar Marčić.
32306

Zdravstvo

Pljuča!

Zdravniški zavod dr. Pleč-
nika za pljučne bolezni
(Privat. Lungenheilstalt)
Sečovo, pošta Rog, Slati-
na, Prospekt 3 Din. 28836

Pisalni stroji

Underwood

pisalni stroj, malo rabljen,
zaradi ovisitve pisarne za
izredno nizko ceno napro-
dal. Naslov v oglašnem
oddelku »Jutra«.
29439

Stroji

Vrtalni stroj

električni, 220/380 volt, do
16 mm, nov, proda »Em-
bal«, Celovška cesta
31926

Pletilni stroj

št. 10/70 cm zamenjam za
pletilni stroj št. 8 ali ga
ugodno prodam. — Marija
Sočil, Javornik.
31895

Čevljar. Šival. stroj

»Singer« cilindrični proda Fr.
Seifried, Ruše.
31629

Mizarske stroje

3 tračne žage, skobelni
stroj 800, 3 rezkarje (Frä-
ser), cirkularno žago, vr-
talni stroj, brusilni stroj,
modelir. Kirchner in Klein
& Sietel, že v obratu, pro-
da zastopstvo Teichert &
Sohn, Ljubljana, Stari trg
št. 26-III.
31782

Cirkular za drva

kroglična želišča, elektro-
motor 4,5 Ks 220 V, mon-
tirani na pokritem vozu, 80
m kabla, v izvrstnem stan-
ju proda Zdraviliški dom
na Bledu.
31678

Pletilni stroj

št. 10/80 100 cm, rabljen,
išče Katka Bučar, Olina.
31686

Elektromotor

rabljen, 15-16 Ks, 220 V,
v dobrem stanju, eu mali
dvoini valji, 6 1/2 m traver-
ze, 20 cm višoke, rablene,
dva kama 1 m široka in
okoli 10 palcev debela kupi
J. Kralj, Varazdin —
Streljaška ulica 4.
31713

Stroj za brušenje

zatesnjeni skobelni stroj in
amerikansko kroglo žago
za letve proda Ivan Sirak,
Maribor, Podbrežka c. 15.
29153

Corti

Brzi prevoz tovora
enkratno do 1 1/2 tone s
avtom po ugodnih cenah
priporoča Camerak, Ljub-
ljana, Dunajska cesta 36 —
telefon 2236.
31683

Najnovije

Invalidske stole

izdeluje tovarna Pelikan,
Ljubljana VII.
31502

Amaterska dela

(razvijanje in kopiranje) in
foto-materijal je najcenejši
pri foto Joško Smuc, Wol-
fova 12, podružnica Bied-
vila Tolca.
31422

Urarska popravila

izvršuje nalceneje in na-
precizneje
Franc Wöllfling
urar, Gospodarska c. 12.
31623

Modno tapetništvo

na novo ustanovljeno
Kobilica Avgust, Ljubljana,
Dunajska cesta 25, Vam
nudi, prvovrstno izdelavo,
prvovrsten material, niz-
ke cene vsakovrstnega mo-
dernega tapetniškega po-
hišstva kakor antikvitete
Zaloga modrocev itd. Se-
priporoča Kobilica Avgust,
tapičnik in dekorater.
Polet Gospodarske zveze.
32022

Nakup vsakovrstnih oblik

najmodernejše fazone, po
meri in konfekcijo, nudi
Ivan Mohorič, krojaški
modster, Rožna ulica 13.
Zelo znižane cene. 32058

Razno

SVEDSKE PLETILNE STROJE

najnovije, na ročni
ali motorni pogon, do-
bavljiva »Tehna« druž-
ba, Ljubljana, Mestni
trg 25/I.
290

A. KIFFMANN

Maribor 136/a
specijalist samo boljših

Le provovrstnim

gastopnikom in gastopnicam

ki so vajeni solidnega dela in imajo najboljše zveze s
privatnimi odjemalci nudimo dokazano

visok zaslužek

Interesenti, ki obvladajo srbohrvaščino in nemščino
imajo prednost. Pismene ponudbe na General-Vertre-
tung für Jugoslawien und Griechenland, Zemun, Ko-
sovska ulica 2-a.
10604

Obiskovalcem Jugoslovenskega gasilskega kongresa se priporoča

gostilna Maver (sedaj) Marija Hrast

Ahačljeva c. št. 5. Točila se bodo prvovrstna vina. —
Gorka in mrzla jedila vedno na razpolago. — Za prijazen
obisk se priporoča
10507 Marija Hrast.

Preselitev!

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da se preselim s
4. avgustom iz Kolodvorske ulice št. 26

na Miklošičevo cesto št. 15.

Zahvaljujem se za dosedanje naklonjenost ter se bom po-
trudil, kakor dosedaj, še nadalje svoje cenj. odjemalce
v vsakem oziru kar najboljšje zadovoljiti.

Teodor Rabič

ŠTAMBLJE IN GRAFIČNI IZDELKI, LJUBLJANA,
Miklošičeva cesta 15.
10592

Okrajno sodišče v Murski Soboti.

E 231/30.

Dražbeni oklic.

Prodaja premičnin v gradu Szapary v Murski Soboti,
razpisana na 4. avgusta in naslednje dni t. l. se vrši —
vendar ne z javno dražbo, marveč se prodaja pod roko, na
predlog zavezanca v zmislu § 280 odstavek 1.
10610

Okrajno sodišče, odd. IV.

dne 2. VIII. 1930

Najboljši liker za želedec je

Zdravnik
zelodec

krepki in zdravi

ZELODEC

LOVRO SEBENIK
Ljubljana VII.

IZVANREDNA PRILOKA

Želena služinska patent
postelja zložitiva, s ta-
peciranom madracom, zelo
praktična za vsako
hišo, hotele, nočne služ-
be in potujoče osebe
stane samo Din 398.
Razpošiljam po poštni-
nem povzetju.

TAKO IZGLEDATA

OTVOREN

Lesena patent postelja,
zložitiva, s tapciranim
madracom, zelo prak-
tična, stane samo Din 208.

OTVOREN

Ležalke za sušanje —
(Liegestuhl) najnovije vr-
sti, stane samo Din 158.

Madrac punjeni z vol-
nom stane samo Din 758.

L. BROZOVIČ, ZAGREB
ILICA 82.

brezplačno in
frankot

Din 49

Petletno jamstvo!

Din 64

A. KIFFMANN

Maribor 136/a

specijalist samo boljših

Ležalne stole

no 140, po povzetju 150 Din

Spalne fotelje

patent. divane, otomane,
zarutire, modrice, postel-
ne mreže, železne zložitiv-
ne postelje in tapetniške iz-
delke nudi nalceneje

Rudolf Radovan

tapetičnik 141

Mestni trg št. 13.

COPICE - ŠETICE

HINKO
ŠIMENC
LJUBLJANA
KONGRESNI TRG

ERZVONOST

splošna onemoglost, prer-
no usmehenje, reumatizem
in druge bolezni

uničujoče organizem onih,
katerih kri je polna stru-
pov in izrabljenih snovi,
kakor so sečna kislina,
urati, oksalati in dr.

Zaradi zavarovanja pred
boleznijo in tudi zaradi
zdravljenja je treba od
časa do časa čistiti kri
gori navedenih strupov s
fiziološkim ekstraktom (ka-
ko »Kalefidom« D. Kalen-
šenko) iz žerze mlade ži-
vali. Po končanem zdravl-
jenju s »Kalefidom« pre-
idejo bolečine, slabosti, de-
lanježnost in bivši bol-
nik zopet uživa vse lepote
mladostnega življenja.

Brezplačno se pošlila no-
va metoda »Pomlajevanje
in zdravljenje boleznij« —
preporočiti moči in zdravlja.
Obrnite se na naslov: Mi-
loš Marković, Beograd
Kralja Milana 58. — Za
Ameriko: A. Tchernoff, 50
East 127 St. New York
City.

»Kalefidom« lahko dobi-
te v vseh lekarnah in droge-
rijah.

Čitate vedno
naše oglase!

Pijančevanje odvadi
»Avinat«.

Poleg mnogobrojnih izjav hvala-
nosti od ozdravljenih razpolagamo
tudi z uradnimi dokumenti, da »A-
vinat« zdravi pijančevanje.

Dobiva se v lekarnah in pri glav-
nem zastopniku za Jugoslavijo
— N. M. Popoviću, Beograd, Kolarče-
va ulica 5.
10594

Ležalne stole

no 140, po povzetju 150 Din

Spalne fotelje

patent. divane, otomane,
zarutire, modrice, postel-
ne mreže, železne zložitiv-
ne postelje in tapetniške iz-
delke nudi nalceneje

Rudolf Radovan

tapetičnik 141

Mestni trg št. 13.

Ležalne stole

no 140, po povzetju 150 Din

Spalne fotelje

patent. divane, otomane,
zarutire, modrice, postel-
ne mreže, železne zložitiv-
ne postelje in tapetniške iz-
delke nudi nalceneje

Rudolf Radovan

tapetičnik 141

Mestni trg št. 13.

Česke kamen. cevi

betonske cevi, ploče in
tla, vse cementne izdelke
Cihlač, Ljubljana, Dunajska cesta.

Pravi 151

gojser čevlji

zajamčeno ročno delo,
od Din 290 naprej
pri ZALOKAR
Gospodarska cesta 8

VREČE

novi in rabljeni
vseh vrst ter
jeto za embalažo
ima vedno v zalogi
Mirko Mikar
Ljubljana,
Hrastova ulica 11.

Čitate vedno
naše oglase!

J. Stjepušin, Zagreb

Jurjevska ulica 57

priporoča najbolje tamburice

— strune, partiture, šole in

ostale potreb-
ščine za vsa
glasbila. Odlu-
kov na pe-
niški izloži

Centki franko

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Čitate vedno
naše oglase!

Brača Mateljan SUŠAK

Veletrgovina vina osnovana 1876.

prilagođena svoja izbrana in zlatičeno naravna dalmatinska vina:

Belo, opolo in črno.

Specialitete v sodih najmanj od 50 litrov

Originalni viški opolo, Vugava,

dalmatinski »Burgundec« i

»Dingač« z otoka Pelješca.

Prilagođena svoja vina v steklenicah od 3 in 7 decil:

»Viški Crljenak«, »Viška Zlatarka«

i »Prošek«

O kakovosti naših specialitet v steklenicah in sodih se lahko prepričate

v Zagrebu v »Grajski klet«, na

Sušaku v »Hotelu Kontinental«

kaže tudi po vseh boljih restavracijah in go-

stlinah v vsakem večjem mestu naše domovine

ter na parobrodih

»Jadranske plovide«.

Najbolje pa se prepričate, ako

sami za poskušnjo naročite!

Vsa naročila se izvršujejo hitro in točno.

Simmerinški bencin električni mali traktorji

najidealnejši stroj za prevažanje materijala.

Bencin električne male lokomotive

za polja, tovarniške tire in rove.

dinamo motorji za neodvisno preskrbo toka.

Vozne motorne sesalke

za poljedelstvo, vrtarstvo in cestne gradbe.

Stabilni in vozni bencin bencol-motorji

najmodernejši, najekonomičnejši stroji na krogličnih ležajih.

MASCHINEN und WAGGONBAU-FABRIKS. A. G.

in **SIMMERING**

WIEN XI., Hauptstrasse 38—40.

Zastopstvo: Inženerski biro JULIJ BREITWIESER

ZAGREB, V. dnikov 11

Tel. 26 89

Zahtevajte cenik!

H. Suttner, Ljubljana 4

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici

Prešernova ulica 4.

(Poleg frančiškanske cerkve.)

Birmanske ure za dečke od Din 44.— naprej

Birmanske zapetne ure od Din 70.— naprej

Zahtevajte cenik, gratis in franko.

Trstje za strope

katera EDINA izdeluje to blago iz najboljšega materiala in urođaja najceneje

Jos. R. PUH, Ljubljana

Gradaška ul. št. 22. tel. 2513

naročajte le pri domači tvornici.

ZAHVALA

Za mnogoštevilne izraze iskrenega sočutja, ki so nam došli pi- smeno kakor ustmeno ob prerani izgubi našega ljubljene- ga soproga, skrbnega očeta, drugega brata, tasta, strica in svaka, gospoda

Franca Kincl-a

posestnika in gostilničarja v Sv. Juriju ob juž. žel.

se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo g. dist. zdravniku dr. Franu Svetini za vso skrb in ljubeznivost v času bolezni, preč. kanoniku Mikušu za verska tolažila, vsej častiti duhovščini šentjurski in č. g. župniku Urlebu za Dobrene za častno spremstvo.

Nadalje se zahvaljujemo društvu Sokol, pevskemu zboru za ganljive žalostinke, požarni bramb. Celjskemu lovskemu društvu za zadnjo čast ter g. nadsv. Erhartiču za poslovljni govor. Prav prisrčno se zahvaljujemo g. Drofeniku za odkritosrčne in ganljive besede. Naj prejmejo najtoplejšo zahvalo vsi darovalci prekrasnih vencev in cvetja ter pokojnikov sorodniki, prijatelji in znanci, ki so od blizu in daleč prihiteli izkazati zadnjo čast svojemu prijatelju.

Sv. Jurij ob južni železnici, 31. julija 1930.

10556

GLOBOKO ZALUJOČA RODBINA.

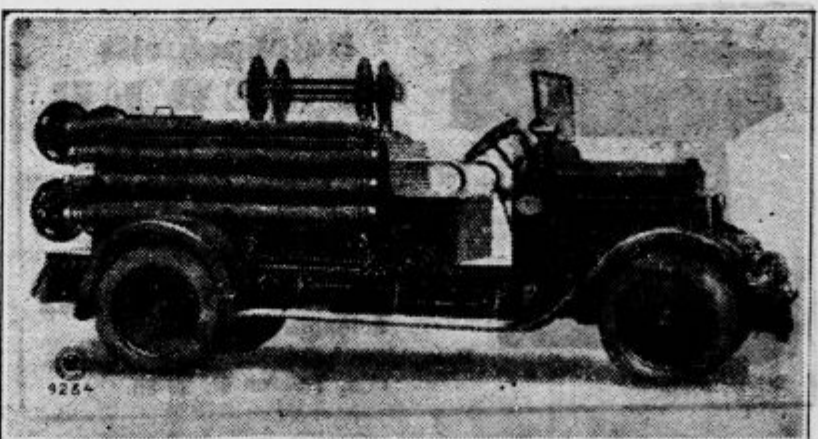
Oglasi v „JUTRU“ imajo siguren uspeh!

K. ROSENBAUER & DRUG

TOVARNA GASILSKEGA ORODJA 10468

Celje - Jugoslavija

dobavlja:

Motorne brigatine od 5 do 90 konjskih sil, 300 do 250 litrov vode do 30 atmosfer, nosilne, z dvema kolesoma, in štirimi kolesi. — Avtomobilске brigatine vseh vrst. — Avtomobil s tanki za škropljenje cest in gašenje ognja. — Vozovi za mostove.

Avtomobil za mostove. — Posebne sesalke, ki dvigajo vodo iz globine 25 metrov. — Cevi iz krompirja, običajne in gumirane. — Levce vseh vrst. — Osebn. oprema. — Plinske maske.

PRIRODNA RADIOAKTIVNA

SISAČKA MINERALNA VODA

**VLASNIK
P. TESLIĆ
SISAK**

ZDRAVI:

onemoglost, arterijskleroza, kožne, ženske in očesne bolezni, potem boleznii žlez, črevesja in želodca, dihal, spolnih in sečnih organov, ledvični in žolčni kamen, živčne bolezni, zapaljenje sluznic, golšo, hemoroide in neplodnost. Pije se z vinom, mlekom in sadnimi sokli. Zahtevajte povsod osvežujočo Sisačko mineralno vodo; ohranila in popravila Vam bo zdravje.

Original Lutz peči

zazidane s šamotom in s kremenčevim kamenjem v nepregorljivi masi postavlja in ima stalno v veliki izbiri v zalogi po najnižjih cenah samo

Inž. Guzelj, Ljubljana — Šiška
Beljaška ulica 4 v. v. Celovška cesta 58
Telefon 3252 Original LUTZ PEČI Telefon 3252

Solidna? Nizke? postrežba? cene?

Prevzem trgovine.

Cenjenemu občinstvu vljudo naznanjam, da sem prevzela staroznano trgovino manufakturnega blaga, po mojem soprogu Francu Urchu, ki jo bodem vodila pod isto firmo tudi v naprej.

Priporočam se cenj. strankam za nadaljno naklonjenost

Z odličnim spoštovanjem

Mila Urch.

50160

Praktična novost!

Gostilničarji! — Gospodinjice!

Patentirana 294

plošča za brzo pečenje

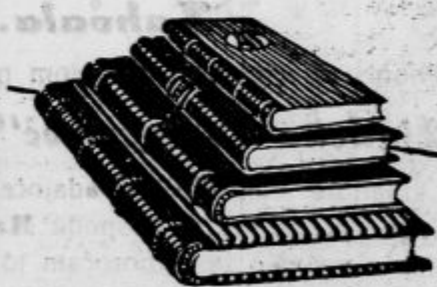
izpeče vsako meso v nekaj minutah

Velik prihranek masti, časa in truda

Stane samo Din 25.—

Napojite vsaki trgovini z železno.

Vsakovrstne trgovske knjige, štrace, mape, noteze, herbarije, odjemalne knjižice, bloke, zvezke i. t. d.

nudim po skrajno ugodnih cenah!

NA DEBELO — NA DROBNO

Anton Janežič

LJUBLJANA Florjanska ul. 14

Knjigovoznica in črtnica trgovskih knjig

Ne muči se s pranjem avtomobila

ko se ti nudi možnost, da za majhen denar in malo truda z idealnim sredstvom za čiščenje in poliranje voza

dosežeš največji uspeh.

Poskusi samo enkrat in KARSHINE ostane tvoj stalni spremljevalec.

Dobi se povsod, navodila Ti da Tvoj trgovec.

Na veliko prodaja:

ANGLO-JUGOSL. PETROLEJSKO D. D.
BEOGRAD ZAGREB SARAJEVO

Pozor lovci

Za lovsko sezijo nudi puškarna F. K. KAISER, LJUBLJANA: Nove vrste lovske patrone znamke »R«, basane z nemškim Hasloeh brezdimnim smodnikom in v zalogi bodo »Geco« patroni z nemškim Rohtweilskim smodnikom. 11.

Gostilna T. Menzinger

LJUBLJANA, vhod s Sv. Petra ceste 43 in Komenskega ulice št. 24.

prilagođena cenjenim gostom prvovrstna štajerska, dolenska in dalmatinska vina ter gorke in mrzle jedi. — Prostoren senčnat vrt. 10470

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Ustanovljena leta 1900

Delniška glavnica: Din 50.000.000.—

Skupne rezerve ca. Din 10.000.000.—

Telefonske številke: 2861, 2413, 2502, 2503

Centrala: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA

PODRUŽNICE: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad,

Novo mesto, Ptaj, Rakov, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Zagreb

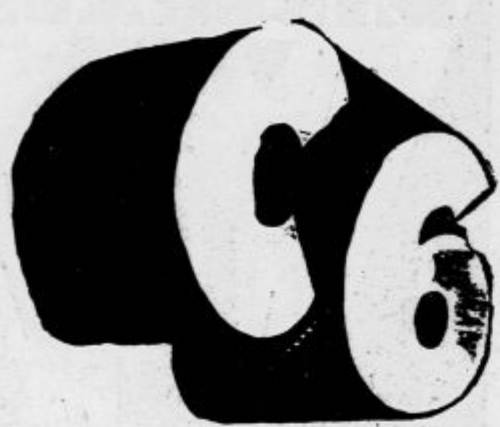
Brzljavni naslov: BANKA

Brzljavni naslov podružnic

LJUBLJANSKA BANKA

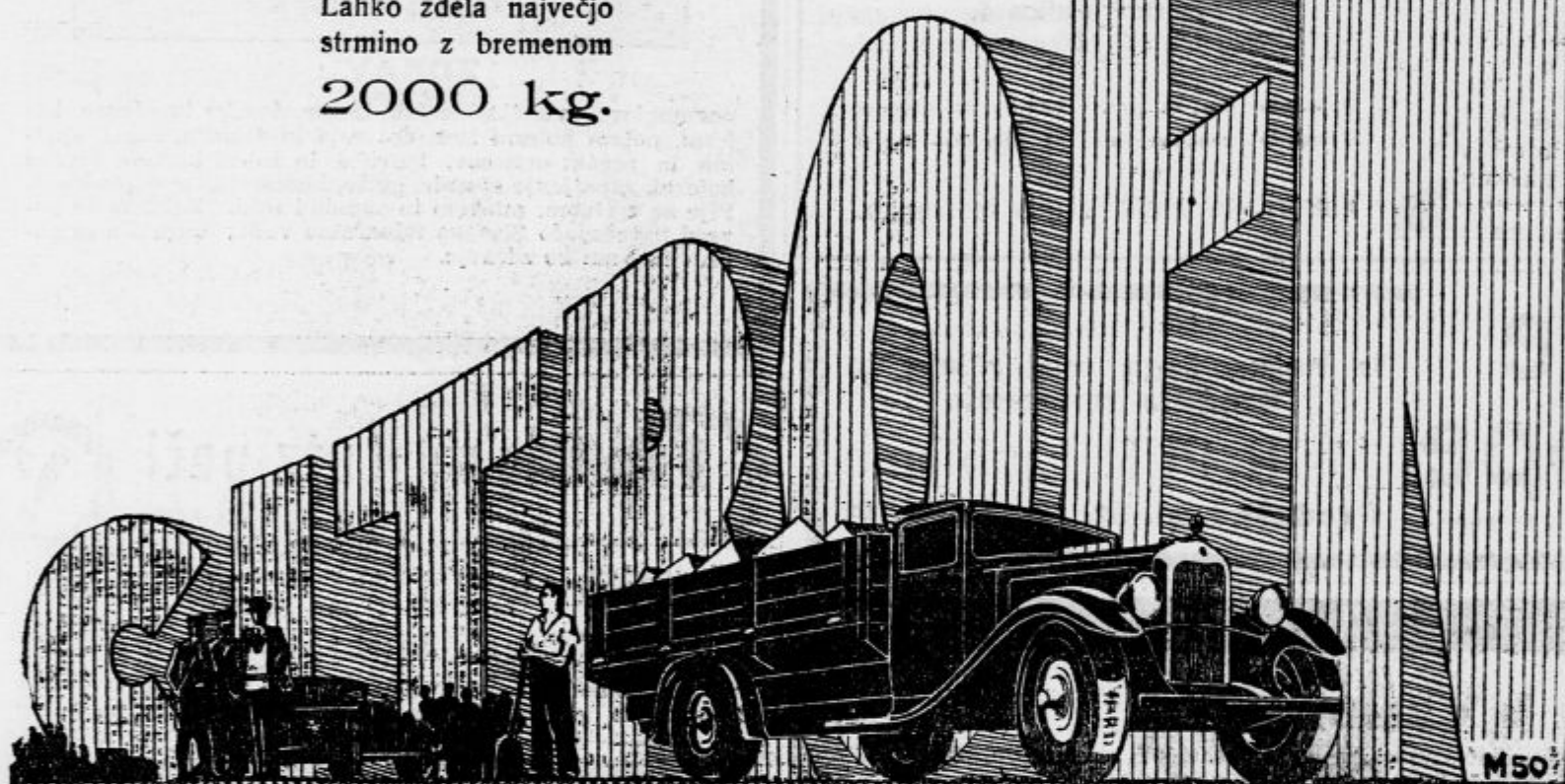
39a

Se priporoča za vse bančne posle

Tovorni voz

Izvršuje boljše ono, kar drug voz dela dobro.
Je cenejši, ker porabi manj benzina.
Je hiter in zato prevozi večkrat.
Vzdržljiv je, zato bo delj časa
ohranil svojo vrednost.
Lahko zdela največjo
strmino z bremenom
2000 kg.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo Ing. DJOKIĆ I VUČO

Centrala Beograd, Filijala Novgrad. — Lam-
pret i drug. Nunska ulica 10. Ljubljana. —
Grand Garage, Lipna ulica 22. Zagreb. —
Autostroj, Zupanijska 3. Osijek. — Laib-
Kain, Gradska kula, Subotica. — Ivan Ce-
lant, Zvonimirova obala 2. Sarajevo. —
Dušan M. Kretić, Obrenovičeva 13. Niš.
Brada Dimon, Ul. br. 99. br. 19. Skoplje.
— Mihajlo Gatin, Zagrebačka 9. Split.
Anton Benec i sin, Vel. Bečkerek. — Blag.
Djukanović i sin, Bijeljina. — Brada Zurić
i Drag Stojadinović, Bitolj. — Anta S.
Atanacković, Kejaževac. — Dubrovačka trg.
banka, Dubrovnik. — Vrankić i drug, Lo-
skovac.

Najcenejša izvirna vina iz domačih zidanic

Iz zidanice Povhe Ant., Ravne nad Krškimi, belo 11% Din 12
Iz zidan. Zarn Ivan, Vrhulje nad Krškimi, rdeče 10.2% Din 12
Iz zidanice Povhe, Sremit nad Krškimi, belo 12.2% Din 14
Iz zidanice Povhe, Sremit nad Krškimi, rdeče 11.8% Din 14

Vsa gornja vina čez ulico 1 Din ceneje, nad 5 litrov v hišo
dostavljeno.

Poleg tega točim najcenejša in najboljša dalmatinska vina,
bela in črna, ca. 13 % močna, Din 10.

Kot specialiteto točim očarljivo dobro ljutomersko vino.

Steklenice čez ulico računam 1 l Din 1.50 in pol l Din 1,
katere se jemljejo za isti denar nazaj.

Komfortno opremljene sobe za tučje po 20 Din.

Za prigrizek po grškem načinu, na žerjavici prirejene špe-
cijalitete.

Danes janček na ražnju.

Gostilna „Pri belem Kranjcu“. Kajfež
Florijanska ulica št. 4. — Telefon 2625.

Zahvala.

Podpisani izrekam tem potom podpornemu društvu
„Ljudska samopomoč“ v Mariboru
za kulantno nakazilo pripadajoče podpore po smrti
našega s'arega očeta, gospoda Marka Tovornika
najlepšo zahvalo in priporočam to koristno društvo
vsakomur v takojšnji pristop, ako še ni njega član.

Štore, dne 1. avgusta 1930.

Konrad Tovornik

Prodaj pod lastno ceno!

Elegantni DIRKALNI VOZ za konjski sport, Štanski tovorni avto
(zamenjam tudi za rezan les); ca. 40 ton norm. železniških trač-
nic obl. XIV a, z drobnim materijalom, v popolnoma voznem stan-
ju; ca. 30 ton ravnih stavbnih tirnic; motorno kolo »Wanderer«,
avtomotor, pripraven za motorni čoln; mali parni kotel; parno me-
njalo, zobčasta kolesa, ležišča, ležiščno kovino itd.

Snažila volna, polirne plošče in snaž. cumje vedno v vsaki mno-
žini na zalogi.

Preselitve in tovorni prevozi

z avtomobili. — Zelo solidna in točna postrežba ter izredno nizke
cene.

Veletrgovina s sirovinami in prevoz tovarov.

IVAN SLUGA, Maribor, Tržaška cesta št. 5
Telefon 2272. 10450

Prevozni triciklji

se izdelujejo za trgovce, peke in
mesarje v različnih modelih. —
Ceniki franco. Prodaja na obroke.
»Tribuna« F. B. L., Ljubljana.

Najpopolnejši STOEWER šivalni stroj

za šivilje, krojače in čevljarje ter
za vsak dom. Preden si nabavite
stroj, oglejte si to izrednost pri
tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana
Šelenburgova ulica 6
Brezplačen pouk. — 15-letna garan-
cija. Telefon št. 29-80.

Udeleženci Vseslovanskega gasilskega kongresa izrabite ugodno priliko!

Nabavite si vso svojo potrebo JESENSKEGA in ZIMSKEGA
MANUFAKTURNEGA BLAGA **NA OBROKE** po zelo ugodnih
cenah pri

Oblačilnici ILIRIJA

LJUBLJANA, Mestni trg 17./I. Tel. 2825

Prodaja se v Javnih skladiščih

(BALKAN) v LJUBLJANI, dokler traja zaloga:

Vino OPOLO Pelješac od 12 gradov po Din 3.50 liter
Vino BELO Pelješac od 12 gradov po Din 4.25 liter

vse popolnoma zdravo, naravno, dobrega okusa in lepe barve. — Redka prilika!

Ali se želite iznebiti
protina

REUMATIZMA

bolečin v kosteh
in išlasi
brez nevarnosti!

Reuma je strašna in zelo razširjena bolezen, ki se ne izogne
niti bogatašu niti siromaku in išče žrtev, kakor v palačah,
tako tudi v kočah. Prerazlične so oblike v katerih bolezen
nastopa, največ boleznij je pa takih, ki se nazivajo z naj-
različnejšimi imeni medtem pa niso nič drugega kot

reumatizem

Enkrat bolijo kosti in členki, dru-
gič členki otečejo, pohabljen roke
in noge, trganje, zbadanje v raznih
delih telesa, celo oslabiljenje vida,

vse to so posledice reume in bolečin v kosteh.

Kakor so različne oblike s katerimi se
bolezen pojavlja, ravno tako številni a so mo-
moča in nemogoča zdravlila, medicina, mik-
tura, mazila itd., ki se trpečemu človeštvu
ponujajo. Več na teh sredstev ne more po-
polnoma ozdraviti, kvečjem bolečine samo
ublažiti. To, kar Vam pa mi priporočamo je
popolnoma neškodljiva zdravilna pijača,
katera je že

mnogim bolnikom pomagala!

Naša kura je izborna in deluje hitro pri
zastarelih, kroničnih slučajih
Da pridobijemo čim več pristašev smo skle-
nili vsakomur, ki nam piše

poslati popolnoma brezplačno

našo interesantno in poučno raspravo.

Kogar torej mučijo bolečine in kdor se
želi teh bolečin hitro, temeljito in brez ne-
varnosti iznebiti, naj še danes piše na:

AUGUST MÄRZKE
Berlin—Wilmsdorf,
Bruchsalerstrasse Nr. 5., Abt. 19

Manufaktura

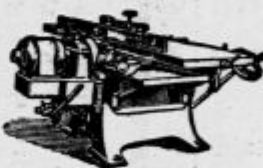
Dotična oseba,

Rebord

Ljubljana, Aleksandrova cesta 8.

ki je najboljši in najmodernejši oblečena,
predstavlja v družbi vedno neko posebnost.
Ali želite biti Vi dotičnik? Posetite našo
trvdko oziroma zahtevajte potnika.

Amerikanski sistem konzumnega kredita!

Najbolji nemški izdelki.

3 leta kredita!

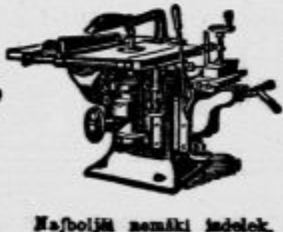
Vse vrste posameznih in univerz. strojev za
mizarstvo, kolarstvo in žage
z obratom za jermenje in vzdanimi elektromotorji.
Kroglična ležišča.

Dobavljajo:

**WELKER WERKE,
J. WACHSTEIN**

WIEN X/6, Laxenburgerstrasse 14

Poset jugoslovenskih zastopnikov brezplačen!

Najbolji nemški izdelki.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopu)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, predjumi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter naka-
sila v tu- in inozemstva zalo - depozita
itd. itd. itd.

Brajovalke: Kredit, Ljubljana — Telefon
št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706 2506
87-L